По конфіскаті наклад другий.

Наш Лемко

РІК IV. Ч. 19 (91)

Львів, 1-го жовтня 1937.
Виходить двічі в місяць.
Адреса: Львів, ул. Новий Світ ч. 22.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, UL. NOWY ŚWIAT 22.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.
Оголошення після умови.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1 зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Українські учениці з Лемківщини при Манастирі СС. у Львові.

Вже вийшов з друку **найстарший** — найдешевший і найбільш улюблений

Календар „Місіонаря“
на 1938 рік.

Багатий і різнородний зміст — численні ілюстрації — на крейдовім папері — цікавий додаток для найменших. — Сторін 133. — Ціна за 1 примірник 75 гр., з поштою 1 зол. При більших замовленнях пошту оплачує В-во ЧСВВ у Жовкві.

Замовлення разом з грішми слати на адресу:

„Місіонар“, Жовква, Василіянська ч. 2.

Церковна справа на Лемківщині.

Знаємо, що Лемківщина від давніх часів, бо ще до війни, була тереном, на якім при помочі царських рублів пописувалися різні москвофільські ступайки. Серед темних народніх мас поширювано москвофільство та православя. Сприяло цьому невідрадне матеріяльне положення тамошнього населення, яке жило надіями та обіцянками поправи свойого господарського положення, під пануванням батюшки-царя. В звязку з цим невідрадним матеріяльним положенням лемків, багато з них еміґрувало до Америки, де своєю працею добивалися нераз гарного майна.

Як у цілому житті українського народу, так і у житті Лемківщини, зробила світова війна, а зокрема наша визвольна війна значний переворот. Багато зпоміж лемків побачили на власні очі та скоштували на власній скірі тих благ, про які їм оповідали різні чуда москвофільські наганячі. І вслід за цим прийшло отверезіння. Лемківщина побачила, що не все золото, що блещить. Вони зрозуміли, що ширення москвофільства та православя, це був тільки інтерес поодиноких аґітаторів, які свою юдину роботу провадили за московські гроші. А зокрема наша визвольна війна, в якій брало активну участь значне число лемків, як членів УГА, здерла до решти цю полуду, яку довоєнне москвофільство усіма способами затягало на очі цьої частини українських земель. І в цей спосіб перед Лемківщиною стояв отвором шлях до повного національного відродження та духового обєднання з цілим українським народом та грекокатолицькою церквою.

Але, як за небіжки Австрії були чинники, які не тільки що крізь пальці гляділи на цареславну та православну аґітацію — так і у відродженій Польщі уложились відносно Лемківщини обставини так, що стали в багатьох випадках подібними до відносин, які були за Австрії. З цьою тільки зміною, що ширення москвофільства в теперішніх часах утотожнюється з комунізмом. Але, не зважаючи на аґітацію москвофільства недобитками московських мамутів, животворна українська ідея, робила великанські поступи. Хоч приходилось та приходиться їй стрічати на свойому шляху перешкоди, які, як вже згадано, ставлять москвофіли.

Безперечно, що важною подією так в церковному, як і в національному житті Лемківщини, був факт створення окремої т. зв. Апостольської Адміністрації для Лемківщини. Знаємо, як супроти цього факту поставилось українське громадянство, а зокрема наша Парляментарна Репрезентація, а також і наші церковні чинники. Але мимо неприхильного становища українського громадянства, Лемківщина дістала окрему церковну владу.

Апостольська столиця, творячи окрему т. зв. Апостольську Адміністрацію для Лемківщини, мала на меті поширення та поглиблення праці над наверненням провославних до католицької церкви. І певне, що якби українське громадянство та наші церковні чинники були переконані, що ця ідея є головним мотором, який вплинув на творення окремої церковної влади для Лемківщини, то ми усі були би цю справу гаряче попирали. Та видно, що цього переконання по українській стороні не було.

На потверджування слушности нашого погляду позволимо напровадити тільки деякі факти, за яких правдивість беремо повну відповідальність. А чи вони відповідають ціллям, для яких найвища церковна влада творила Апост. Адм. Лемківщини, а також інтересами нашого життя хай судить кожний своїм здоровим розумом.

Як знаємо, після смерти першого Адміністратора Лемківщини о. д-ра В. Масцюха, обняв його місце о. др. Медвецький. Про господарку о. Медвецького на Лемківщині не раз та не два писала вже уся українська національна преса, без огляду на свої політичні переконання. А факти, які отсе подаємо, говорять самі за себе.

О. Медвецький перш за все запроваджує зросійщену етимольогію так у внутрішнім урядуванню риманівської курії, як теж і в т. зв. „посланіях" і в загальних розпорядках. Змосковщена етимольогія— це тепер неначе якась догматизована, урядова мова риманівської курії, підчас коли навіть бл. п. о. др. Василь Масцюх не мав ще відваги впровадити етимольогію в риманівське урядування. І так прим. у своїй останній, великодній відозві до народу вживає о. Медвецький таких **чисто російських висловів, як „меня", „себя"**, а в т. зв. „Службовій праґматиці для дяків" каже, що дяком на Лемківщині може стати лише член **„русскаго народа"!..**

Дальше, **О. Медвецький бере теж активну участь у москвофільських зїздах і імпрезах!** Прим. брав особисто участь у **москвофільськім, кооперативнім зїзді** в Королівськім Вороблику, осінню, 1936. р., а навіть сфотографувався тоді з президією зїзду. Відтак дня 7. квітня 1937. р. брав теж участь в урядженім тоді в Сяноці **концерті в честь російського і православного поета Пушкіна.** Хоч о. Медвецький — це католицький єрарх, та це йому якось до згаданої участи зовсім не перешкаджало. — Після обняття риманівського „трону", о. Медвецький, будучи у вересні 1936. р. на т. зв. **„сьвенце гур"** в Сяноці, **відвідав тут лише самих москвофілів,** а зїґнорував і поминув українців. — Вкінці о. Медвецкий **пропускає священникам - москвофілам, та своїм прислужникам всьо безкарно** (от, хочби останій голосний на цілу околицю скандал на Волі Нижній коло Яслиськ!...), підчас, коли українців за кожну, хочби найменшу, дійсну, чи уроєну дрібницю, жорстоко й безпощадно карає...

Усі передніші парохії на Лемківщині обсаджує апост. адміністрація виключно москвофілами, як прим.: Криницю о. Хиляком, Королівський Вороблик о. Полянським, Тиляву о. Дуркотом, Волицю о. Жубридом, Ріпник о. Мировичем, Злоцьке о. Бартком, якого має заступити ще більший руссофіл — о. Скоморович, Волоський Кролик' о. Венґриновичем. У тім самім часі **усувається українських священників** з парохій: в Королику о. Фуглевича, в Мисцовій с. Шалаша, у Ванівці о. Цолту, в Прусіку о. Мигаля, в Карликові о. Малярчика, у Вільхівцях о. Підгарбія, а **репримується:** в Боську о. Величка, в Одреховій о. Ковальчика, в Риманівській Завадці о. Жеплинського — з тим, розуміється, наміром, щоб їх також заступити москвофілами. — Відтак іменується в риманівськім і дуклянськім деканатах — деканами, а в короснянськім і горлицькім деканатах — місто-деканами москвофілів, які но посідають ніяких кваліфікацій до тих урядів. — Рівночасно „прочищено" теж і саму курію від „мазепинства", а це усуненням, а відтак суспендуванням о. Ядловського, а обсаджено її ряними москвофілами!..

Ще більше. Навіть до переведення конкурсових іспитів зі священ-

никами не запотребовується українців, а самих лише москвофілів, хоч фахових сил на просиндальних іспитовників москвофіли не посідають. Хіба такі, що в часі обідової перерви самі мусять гарячково і поспішно вчитися питань, які опісля мають завдавати кандидатам на парохів. Так було в дні 11. травня 1937. р. Яку повагу мають такі іспити, про це говорити, ні писати не треба!

Вкінці о. др. Яків Медвецький уділив 40-літньої „позички" в квоті 95.000 зл. задовженому, москвофільському товариству „Бескид" у Сяноці.

Москвофільському товариству ім. Качковського о. Медвецький приказав дарувати церковну площу з домом у селі Чорноріки, а в Кринці допоміг йому прийти в посіданні красної площі в самій середині села.

Не знаємо, чи з цьої „праці" Апостольської Адміністрації для Лемківщни радіє Апостольська Столиця. (Н. Спр. 38).

—o—

Церковні брокати, борти, френдзлі, панаму і нитки Д. М. С. до вишивання фелонів і фан, готові фелони, фани, павуки, хрести, чаші, дзвони, прапори для Товариств і відзнаки, євангелія і прочі церковні книги, образи і образці, світло і кадило

купуйте й замовляйте в українській кооперативі

„ДОСТАВА"

у Львові, Ринок 43/I.

і в її склепах: у Львові, Руська ч. 20. в Перемишлі, вул. Косцюшка ч. 5.

З життя нашої еміграції.

Український Народний Дім у Торонто (Канада) обходив недавно 10-ліття свого заснування. Українці, що мешкали на сході Канади, збудували той дім в 1927. р., щоб мати центр культурно-освітнього життя, бо до того часу товариство, що ще тоді звалося тов. імені Шевченка, мусіло скитатися по винаймлених салях. За час свого існування товариство сповнило велику культурну роботу серед місцевих українців і зазнайомило чужинців з українською культурою. Тепер рік-річно українські хори і танцюристи виступають на Канадійській Національній Виставі, що відбувається що року у вересні. На тійже виставі організує щороку українське жіноцтво показ українського народнього мистецтва. Що року в жовтні уладжує товариство свято українського друкованого слова. Український Народній Дім в Торонто розпоряджає тепер майном вартости 50 тисяч долярів, має дві філії і бібліотеку, зложену з 13 тисяч примірників. На чолі товариства стоїть від часу, як воно перейшло до власного будинку, заслужений громадянин Маріян Кунікевич.

Своєю працею товариство дуже заслужилося для національного освідомлення і обєднання наших канадійських братів і до поширення імені серед чужинців.

Шкода часу й атласу.

У скупого й серед зими леду не випросиш.

Цього року наша Лемківщина вдостоїлася побачити небудьяких гостей. Десь аж з під пруської границі поприїздили різні молоді школярі зо своїми виховниками в українські села, тут розтаборилися та вели „освідомляючу роботу". То цукорками приманювали до себе українських дітей, то забавами, або таки спрошували їх на „подвечоркі" та при „поґаданках" манджали з ними в польскє ґури. Впрочім нічо надзвичайного, бо тим гарцежам здається, що вони велику місію сповняють. Але вони, ці гарцежи дуже второпні: приміром у Висовій засіли зо своїм табором на українській площі, але до української крамниці, яка є заразом власністю того громадянина, що від його даром одержали площу на табор, ані одна гарцерка не зайшла по товар.

Ще одна справа тут не зовсім ясна. В польських селах Ряшівщини, де сильно панує „хлопська партія", не має жадної опіки від гарцежи, ані не бачив там ніхто обозів, бо ряшівські гарцежи мусіли поїхати аж до Красної, до українських дітей. Та в часі, як гарцежи робили „оґніско" (по українськи — ватру) для красняцьких дітей і запрошених своїх гостей та вчили, як „кохаць братні наруд" — може пів кільометра дальше поляки робітники-селяни пропивали свій тяжко запрацьований гріш у склепі „Звйонзку Стржелецкєґо" в Чорноріках.

Передплатники в Америці й Канаді

присилайте передплату на адресу „Наш Лемко", Львів, ул. Новий Світ, 22.

ПЕРЕСЛІДУВАННЯ КАТОЛИКІВ У СОВІТАХ.

У цілому СРСР є тепер 11 чинних католицьких церков і 10 католицьких церков і 10 католицьких священиків на волі. А ще в 1917 р. було на території б. Росії 410 чинних католицьких церков. Десять згаданих католицьких священиків на волі — це самі священики латинського обряду; з поміж католицьких священиків східнього обряду ніодин не залишився на свободі. Понад 1000 католицьких священиків сидить у вязницях або в концентраційних таборах. Західня католицька преса підкреслює, що особливо безоглядно большевики переслідують католицьких священиків східнього обряду. На загал в останніх часах наступило в СРСР не ослаблення, а радше енерґійне відновлення реліґійних переслідувань.

—o—

БОРОТЬБА З АЛЬКОГОЛІЗМОМ.

Отворення міжнароднього протиалькогольного конґресу в Варшаві відбулося у великій салі універс. в присутности Апостольського нунція Кортезія, двох кардиналів і представників правительства. Першу промову висловив міністр Ходзько. По виборі президії промовив міністр Косцялковскі. Польське правительство раде з того, що може взяти участь у нарадах над вишуканням успішних способів боротьби з найбільшою суспільною язвою, що від непамятних часів гнобить людство. Алькоголізм порушує суттєві підстави суспільної моралі й підстави нормального розвитку людської думки, праці та суспільних цілей людини. Алькоголізм найбільший ворог поступу й культури, він знищенням обтяжує слідуючі покоління, тому з ним треба безоглядно боротися.

—o—

Новинки

Помер Тома Масарик. Дня 14. вересня ц. р. помер бувший, перший президент Чехословаччини, Тома Масарик. При смерти президента була присутня його родина, теперішній президент Чехословаччини Бенеш і премієр Годжа. Масарика називали „президентом-визволителем". Смерть Томи Масарика викликала глибоку жалобу в усій Чехословаччині.

Величаве реліґійне торжество. В неділю 12. вересня ц. р. у Львові при вул. Потоцького 95 відбулося величаве посвячення угольного каменя нової церкви Івана Богослова. Свято розпочалось Архієрейською Службою Божою, що її правив Преосв. Іван в асисті духовенства. При престолі уставились представники інституцій та преси. О. пралат Куницький виголосив промову, запрошуючи Ексц. Шептицького, що прибув автом на свято, поблагословити пропамятну грамоту. Про настрої чисельно зібраного громадянства свідчить те, що на тацу зібрано коло 2.500 зол. на викінчення будови.

Український протиалькогольний і протинікотинний рух у 1936 році. Українське Протиальког. і Протинікотинне Товариство „Відродження" у Львові в 1936. р. майже подвоїло свою працю. Коли в 1935. р. Т-во мало оборотів 36.527 злп., то в 1936. р. збільшило їх на 57.145 злп. Пропаґандивних видань у 1935. р. появилось 122.500 примірників, зате в 1936. р. вже 136.000 прим. Преса помістила продовж 1935. року 500 протиалькогольних статтей і матеріялів, а в 1936. році майже два рази стільки, бо 950! У Львові і в Краю, по Філях і Кружках „Відродження" та інших культурно-освітніх Товариствах і по школах — відбувалися, головно в місяці лютім, протиалькогольні виклади, у Львові спеціяльний тридневий курс у Централі. Членів давніше було 6.000, сьогодні дійсних карних членів є біля 1.500. Понадто у Гуртках Молоді по українських школах є понад 1.000 абстинентів, а прихильників „Відродження" разом 25.000! Союз Українських Студентів-Абстинентів має 60 членів, що їздять із рефератами на села. Філій Т-ва було 13, Кружків 115.

Незаконне зарядження. Звільнений уже з урядування горлицький староста Ромуальд Клімув видав недавно зарядження до всіх гр.-кат. Парохіяльних Урядів того повіту, щоб уживали польських урядових печаток, замісць дотепрішніх українських. Це зарядження протизаконне, бо та справа належить до церковної влади.

Юрій Іван Солтикевич помер 3. вересня ц. р. в домі своїх родичів в Улючі, по довгій і тяжкій недузі, заосмотрений Найсвятішими Тайнами. Похорони відбулися 5. вересня 1937. на місцеве кладовище. В. Й. П.

Лишився тільки спомин. „Діло" (ч. 203) доносить: Шкільний інспектор у Новому Санчі розіслав до шкіл новий розклад годин, на 1937/38 рік, у якому касує цілковито навчання української мови в останній, себто IV клясі. Всі предмети (крім реліґії) мають бути ведені в тій клясі виключно в польській мові. В I. клясі впроваджує він вже від 1. лютого науку читання і писання в польській мові, інші предмети — крім реліґії й української (лемківської) мови — треба вести у двох мовах. Те саме і в II. клясі. В III. клясі всі предмети по польськи — виїмок реліґія та українська мова. Всі школи на Лемківщині в 1922 р. були затверджені з українською викладовою мовою. Тепер лишився з того лише спомин. Дітей польської народности в тамошніх школах нема.

Смерть провідника безбожників. У Кракові помер др. З. Мєржиньскі один із духових провідників польських безбожників. Свого часу він був засуджений на кару вязниці за видання твору „Як чоловік сотворив Бога", в якім доказував, що не Бог сотворив людей, але люди створили собі Бога. Др. Мєржиньскі, вмираючи, жадав, щоби його похоронили без реліґійних церемоній і його похорони відбулись без священика. За тримною йшли його однодумці, співаючи похоронний марш та несучи вінки від безбожницьких орґанізацій. — Подібне бачили недавно люди в Сяніччині, в Одреховій (Пасвиська), де помер Іван Гута, якого похоронили без священика, лише в асисті жидів. на сміх і ганьбу хрещеному народові. Ось до чого веде, як декому в голові перевертається. Цікаве, що тепер думають собі жидики, а-ну спитайте їх...

Рільники домагються продажі штучних погноїх на кредит. Польські рільники домагаються, щоби фабрики штучних погноїв продавали їх не, як дотепер, лиш за готівку, але також на кредит. З надвишки плодів, які осягнули б рільники з добре навезених піль на другі жнива, могли б вони легко ті кредити сплатити. Ті домагання рільників цілком слушні.

Вбили поліціянта. Командант поліційної станиці в Динові, березівського повіту, Ян Кунік у товаристві поліціянта Міхаляка стрінув у ночі на дорозі в Гарті двох людей, яких хотів вилеґітимувати. Підчас леґітимування один із них добув револьвера і почав стріляти, кладучи трупом на місці Кунікa і ранячи тяжко трьома стрілами його товариша. Міхаляка перевезли до шпиталю в Перемишлі. За невідомими людцями зробили облаву і одного з них арештовано.

Нещастя за нещастям. Наші села в горах справді біда товче з усіх сторін. Посуха на весні, слота в жнива, буревії, громовиці. У серпні грім запалив хату Михайла Чомка в Зиндрановій, в Тилявій Семка Свягли, при чому згоріла дощенту хата й ціле майно зо зборами. Велика шкода — бо в лемківській хижочці ціле майно ґазди, під одним дахом стайня, стодола, возівня, на горі збіжжя й паша; не дай Бог огню горить усе добро! А писали ми ще в **„Першій Лемківській Книжочці"**, як будувати хату на Лемківщині. Недавно знову обірвалася хмара над селом Велика Ростока коло Лабової та річка Камениця, що пливе через село, мало не забрала будинок з Кооперативою; з господарів найбільше потерпіли: Панько Щирба,

В одинокій українській школі Товариства „Просвіти" в
Милованні, п. Рошнів к. Єзуполя
можете набути на осінній сезон
першоклясні щепи по 80 гр. за штуку
(пя знижка обовязує лише Лемківщину, інші платять 1 зл. за штуку). З початком м жовтня найдогідніша пора до садження!

ВДОВИ і СИРОТИ тих мужів і батьків, що були обезпечені на життя, найбільше можуть сказати про те, чим була життєва обезпека заключена їх батьком в Товаристві
„КАРПАТІЯ".

Михайло Єдинак і Петро Шафран; вода залляла цілий ваґон томасини.

Наші брати в Югославії. „День Просвіти“ і вистава в Руськім Керестурі. „День Просвіти“ відбувся 15. серпня ц. р. в Р. Керестурі. Того дня отворено в Народнім Домі виставу народніх виробів, вишивок, старої народньої ноші й інших памяток з минулого Керестура. Були теж виставлені українські ґазети з Галичини й Америки. Виставу відвідало понад 1.500 людей і всім вона подобалася. Вечором дали наші школярі дві амат. вистави: „Ой та Просвіта“ і „Мати“, котрі добре вдалися. Студентський хор відспівав кілька українських народніх пісень. Чистого приходу з вистави нар. виробів та з амат. вистави було 2.500 динарів. Тим „Днем Просвіти“ зробила „Просвіта“ наших бачванських братів великий крок уперед.

Чи Ви замовили собі вже нову книжку Бібліотеки Лемківщини п. н. **„Лихо на світі“,** за 1 пр. з поштовою оплатою лише 40 ґрошів. Негайно замовте собі, бо наклад невеликий.

Людовці знову піднесли голову. В часі торгів у новосандецькому повіті було знову кілька випадків, що людовці пробували недопустити селян до міст на торги. Недавно відбулася судова розправа в суді в Новому Санчі, на котрій якогось Шаблю (людовця) засудили на 6 місяців вязниці без завішення за примушування до злочину. Всі розумні селяни повинні берегтись людовців і не слухати їх, бо через них нетяжко в біду попасти.

Ще одна господарська українська станиця. У Львові на Богданівці посвячено будинок фабрики скринок української Кооперативи „Зоря“. Фабрика затруднює 23 фізичних робітників, місячно продукує до 5 тисяч штук скринок; вона може виробити місячно 10 тисяч скринок. Дай Боже, щоб український промисл щораз краще розвивався, тоді „Зоря“ дасть працю не 23 робітникам, але соткам, тисячам.

Приєднайте нам у цьому місяці бодай по десять нових передплатників. Це Ваш обовязок!

Не купуйте овочевих деревець на торговицях! По війні завівся звичай, що різні двори вивозять в осені й на весну овочеві щепи на торговицю та там їх продають.

ВЖЕ ПОЯВИВСЯ
одинокий, український національний календар
„БАТЬКІВЩИНА“
на 1938 рік,
по ціні 1·20 зл. за один примірник з пересилкою 1·45 зл. — Замовляти за попереднім надісланням готівки:
В-во „Батьківщина“, Львів, ул. Чарнецького ч. 8.

Звичайно на торговицю вивозять найгірші щепи, що їх ніхто в городі не хотів купити. Буває навіть таке, що дідичі продають щепи спекулянтам і ті дальше перепродують. Спекулянти причіплюють до щепів таблички з фальшивими, неправдивими написами, аби їх швидше продати. Буває деколи навіть таке, що дички продають за щепи. Пізніше господар кілька літ доглядає ту дичку та вкінці мусить викопати й садити друге деревце. Тому радимо купувати щепи тільки в знаних овочевих шкілках, а ніколи у незнаних ґанделесів на торговицях, яких пізніше не можна потягнути до відповідальности за ошуканство.

Кінські торги без жидів. В Рибніку на Шлеську визначила міська рада кінські торги на суботи, щоби в них не могли брати участи жиди. Хочуть взагалі всі тижневі торги пересунути на суботи, щоби жиди не могли в них брати участи. В Ченстохові кількох міських радних поставили внесок, щоби заборонити всім жидам мешкати в місті, бо побут жидів в Ченстохові це зневага для чудотворного образа Богоматери.

Добра господарська рада. Найчастіше озимина вимерзає на голотечі, в безсніжну зиму. Є кілька способів, щоби її забезпечити перед голоморозами. Перший — це слабе скородження озимни. Не скородити її занадто, але так, щоби осталися ще всюди грудочки. Ті грудочки трохи спинюють розгін вітру й хоронять озимину. Другий спосіб, уживаний у Франції, це домішування до озимини трохи насіння лубіну, головно на лекших ґрунтах. Лубінь виростає буйніше від озимини та підчас морозів її хоронить перед голоморозами. Озимині сам лубінь не тільки не шкодить, але в зимі мороз його зварить і він на весні зігниє та ще угноїть собою озимину. Тому озимина, посіяна разом з домішкою лубіну (коло 20 кґ. на морґ) буйніше росте, як сама, без лубіну. Цей другий спосіб дуже доручуємо нашим селянам. Насіння лубіну дешеве й варта спробувати.

Арештування людовців. У відомих людовецьких чи пак комуністичних подіях у Короснянщині та Дуклянщині, брали участь деякі несвідомі одиниці задурманені різними обіцянками зі сторони людовецьких чи псевдо-людовецьких аґітаторів, за що помандрували до Ваньової хати. Вправді масово наші села, у противенстві до польських сіл, участи у „людовецьких“ зачинах не брали, хоч декого свербіла спина з села як Терстяна, Тилява (рівнож на людовецькому зїзді в Коросні, на котрому перейшла постанова рільничого штрайку) дальше Мшанна, Барвінок та Зиндранова. Причина участи цих одиниць у „людовецьких“ розрухах лежить не деінде, лише з браку наших священиків, котрі малиб вплив на село. Всюди де є православє — там їх батюшка не має найменшого впливу на своїх парохіян. Що більше — там ширіться комуна й то явно, а найкращий доказ — це останні події в Дуклянщині та Короснянщині. Завдяки лише притомности влади безпеки не дійшло до проливу крови. Але риманівська „трійця“ з о. Яковом Медвецьким на чолі про що інше думає; їй не в голові ані православя, ані пастирські листи — вона задивлена в Москву... Але до „них“ говори, як горохом об стіну.

Л. Блакитний.

КОЖНИЙ ВЖЕ ЗНАЄ, що
найкращим дитячим, національним часописом є
„ДЗВІНОЧОК“
Це вчитель, приятель і товариш українських дітей. Гарно ілюстрована книжечка „Дзвіночок“ вміщує щомісяця цікаві оповідання, казочки, байки, вірші, сценки, загадки, шаради, ребусики, пісні з нотами і т. д. — Чи Твоя сестричка, братчик має „Дзвіночок“? — Кошт малий, бо всего 2 зл. виносить річна передплата. (Поодиноке число 20 гр.)
„Дзвіночок“, Львів, Косцюшка 1 а

Наші змагання.

Усіх наших Читачів запрошуємо до культурних змагань, відповісти нам на слідуючі питання:

1) Чому ми маємо держатися нашої української греко-католицької Церкви ?

2) Що нас найбільше болить? (Про культурну працю в селі, освіту та освідомлення).

3) Як орґанізувати наше суспільне життя?

4) Чому кожна українська хата на Лемківщині має бути читальнею ?

5) Наш найбільший обовязок — виховувати дітей.

6) Чи українській жінці на Лемківщині треба освіти й чому ?

7) Яка користь з читання добрих книжок і часописів ?

8) Чому закладаємо дитячі садки на Лемківщині ?

9) Промисл і торговля на Лемківщині.

10) Як поправити нашу господарку, щоб не бідувати.

11) Що мені найбільше в „Нашім Лемку“ подобається ?

12) Що я знаю про рідне село ?

Пояснення: відповіді прохаємо писати читко, на одній сторінці паперу, подаючи коротке, але основне вияснення на одно з повисших питань. Відповідь може бути у формі статті, оповідання, або опису.

На найкращі відповіді, які видрукуємо в „Нашім Лемку“ призначуємо три нагороди: 1) Всі книжки „Бібліотеки Лемківщини“ з поштовою пересилкою,

2) „Ілюстровану історію Лемківщини“ з пересилкою,

3) Цілорічну передплату „Нашого Лемка“.

Відповіді повинні бути щирі, обдумані та отверті. Дуже побажане, щоб у цьому змаганні забрали також голос наші Брати за Океаном.

Редакція „Нашого Лемка“

—o—o—

Наші браття не забувають.

На днях одержали ми цінне письмо нашого передплатника, Михайла Гусака з Америки. Він пише, що з нагоди весілля Михайла Масляка, родом зі села Кінське коло Березова, з Анною Журавинською, яке відбулося 31. липня ц. р., в Сиракузі Н. Й. староста цього весілля Володимир Карбовничак пригадав весільним гостям про Рідний Край, як наші люди в часі крізи бідують та ще гірше терплять тому, що вони не мають ані відповідніх часописів, ані українських книжок. За його горним прикладом зложили весільні гості 6 долярів і 75 центів, які вислали до Львова на таку ціль: річна передплата „Нашого Лемка“ (3 зл.) й дитячий „Ранок“ (2 зл.) для села Мхава коло Ліська, а решта 5 дол. 75 цент. на книжки до читальні „Просвіти“ ім. Маркіяна Шашкевича до села Кінське пов. Березів. Крім цього громадянин Михайло Гусак додав ще 1 доляр як свою передплату на „Нашого Лемка“ так, що разом вислано до краю 7 дол. 60 центів, або 40.16 зл., що вписані в кітарі ч. 104 з 31./8. 37 р. Жертвували: по 50 центів Володимир Карбовничак, Михайло Гусак, Володимир Масляк, Михайло Добрянський, Іван Чебиняк, Іван Мазоньчак і Михайло Вознічак; по 25 цент. Павлина Гусак, Вікторія Вознічак, Микола Чебиняк, Павло Чебиняк, Олена Масляк, Катерина Недільська, Олекса Чосник, В. Карбовничак; по 15 цент. Михайло й Анна Масляк та по 10 цент. Анна Чосник й Анна Батрух.

В імені наших Братів у Мхавій

І. Ш. ЛУКАВИЧЕНКО.

Дякові внучата.

Євка дякова багачка! Газдиня на ціле село, тай годі! Де не поглянеш, кругом її поле! І там під Солоним і над Сяном і під Дурбаком і перед Млином. Кажуть, що небіжчик, старий дяк, то ціле майно горлом виспівав! Вісімдесять літ мав, а як затягнув „Плотію“, то здавалося, що той голос десь під небом літав та у стопи Бога цілував... і за ще благословив його Бог! Доробився майна, тому Євка багачка! Умираючи старий дяк усе відказав Євці. Газдиня на цілу околицю, тай годі!

Євка мала три доростаючі дочки. Чоловік її згинув на війні та діти остались сиротами, але старий дяк (їх дідо) пильнував своїх внучат, як ока в голові. Останній гріш, який заробив на похороні, або хрестинах віддавав Євці, щоби щось дітям купила, бо діти — сироти!

— Мамо! Купіть мені такого матеріялу на суконку, яку має єгомостева Любка! — каже найстарша Євчина дочка, Тереня.

— Тереню! У мене грошей нема! Дідо вже давно помер, а заробити нема кому, — бідькала Євка. Але Тереня цілими днями тільки вередує: „Купіть! тай купіть!“

І Євка рада-не-рада пішла й набрала на борг на сукню для Терені.

З Теренею Ганя, а Ганею Маня!

Нераз Євка каже до своїх доньок: — Ей! Мали-би ви вже розум! Дивіться, як ходить Каська Царева, Матрона Феськова, Танька Кобзарева! Уберуться у льняні вишивані сорочки, то в церкві стоять, як... рожі! А ви?

— А ми як дякові панни! — відповіли всі три разом хором.

Не бачите, що поле наше запущене, працювати нема кому, а ви тільки глядите одна на другу та вистоюєте цілими годинами перед зеркалом, а добуток на полі гниє, в стайні не прибуває і... ніхто на вас і глянути не хоче, бо хтож візьме собі на свою голову таких неробів, як ви? Га? — дорікала Євка своїм дочкам, але вони собі з того всього нічого не робили, тільки далі сушили немічній матері голову: „Купіть, тай купіть!“

І дівчата ходили до жида й вибирали модні суконки. На переді Тереня, за Теренею Ганя, а за Ганею Маня. Шимко їм давав на борг, підцмокуючи й затираючи злорадісно руки.

Врешті старенька мати занедужала, не могла ходити, ні робити, ні їсти, ні спати, а дівки її зробилися „паннами“ та ходили одна за другою: за Теренею Ганя, а за Ганею Маня.

Жид заскаржив Євку за довг і заінтабулювався на ґрунт. По році пустив на ліцитацію. На ліцитації купила весь ґрунт його Рифка та зістала властителькою поля над Сяном і під Солоним і під Дурбаком і перед млином на дяковій кровавиці, а дякові „панята“ виїхали на легкий заробіток до Франції. Наперед Тереня, за Теренею Ганя, а за Ганею Маня.

На конкурсі народньої ноші, першу нагороду за гарні ручні вишивки одержали: Кася Цар, Матрона Фесько й Танька Кобзар. Вони купили собі по кускові поля за одержану нагороду, а дякова Євка, коли це почула, з журби померла на... болесницю.

та Читальні „Просвіти“ в Кінськім цею дорогою складаємо якнайщирішу подяку та прохаємо дальше памятати про Рідний Край. Зокрема Всіх наших Братів Читачів „Нашого Лемка“ в Америці й Канаді прохаємо брати собі примір з весільних гостей в Сиракузі та при кожній нагоді переводити збірки на культурну поміч нашим Братам у старому краї.

Редакція „Наш Лемко“.

ДО БОРОТЬБИ З БОЛЬШЕВИЗМОМ.

На останньому гітлерівському зїзді говорив міністр Ґебельс про небезпеку комуністичної революції в Европі. Сказав м. і таке : „Обманений жидівськими ґазетами сучасний світ заплющив очі на виразну спробу Комінтерну зробити з Еспанії досвідне поле комуністичної революції на цілий світ; війна в Еспанії — це ґенеральна проба такої революції“. Бємо на алярм — казав мін. Ґебельс дальше — закликаємо Европу до зрозуміння й чину. Ще не запізно. В 1933 р. Німеччина здержала смертельний удар зі Сходу проти Европи, стаючи на бій з ворогом світу; остаточно здавить цього ворога“. Ґебельс закликає інші нації, щоб зробили те саме. „В Німеччині змобілізовано оборонні сили, а подібні сили є в руху на цілому світі. Ще не все страчене, ще все можна виграти.В багатьох державах ця боротьба вже наявно почалася; Німеччина горда, що вона стоїть на чолі цього оборонного фронту. Почалася боротьба за батьківщину, свободу, честь Бога, родину, дитину, жінку, школу, виховання, лад, мораль, культуру й цивілізацію, за наше життя й насушний хліб, за найсвятіші добра Европи. Німеччина вже перемогла в цій борні“. Все те правда крім одного, а саме Німеччина ще не перемогла безбожництва в себе дома й так довго не побідить того большевизму, доки не перестане переслідувати своїх громадян-католиків.

„Народна Торговля“
в Сяноці
поручає
членам, кооперативам
і приватним купцям
споживчі й кольоніяльні товари,
насіння господарських рослин
і трав.

Божевілля.

Теперішній парох Королівського й Шляхотського Вороблика, біля Риманова, о. Іван Полянський, на проповіді в українській грекокатолицькій церкві у Вороблику дня 19 вересня ц. р. (в святу неділю перед торжеством Різдвя Пресвятої Богородиці) говорив дослівно так :

„Ви масово переступаєте церковну заповідь: злих книжок і ґазет не читати. Читаєте українскіє ґазети, а во первих комуністичную тайную, за американскіє доляри масово насиланую ґазету „Наш Лемко“. Хто од сегодня буде єще читати єї, той поповняє смертельний гріх і той не дістане відпущеня“.

Ми знали, що о. Іван Полянський вже вдруге виголосив таку „палку“ проповідь. Одначе за першим разом ми не робили з того вжитку, бо ждали, чей Бог урозумить цього великого новітнього „мислителя й предсідника. (У. В.).

Подяка.

Виділ Кружка Т-ва „Рідна Школа“ в Морохові, повіт Сянік, складає оцим нашій Еміґрації за морем, а особливо громадянинові Теодорові Копці вислови глибокої та щирої подяки за щирі жертви, котрі вже два рази прислали нашому Кружкові в Морохові на будову взглядно купно власного Дому, саме перший раз **15 долярів,** а другий раз від Юря Синьо (Комітет з Нев Бретайн) 67 долярів.

Нехай Господь Бог стократно Вам нагородить та дасть сили духа, доброго здоровля й довгого життя. Просимо дуже про нас і наше Т-во дальше памятати. Помагай Вам Боже повернути на рідну землю.

За Виділ Кружка Т-ва
„Рідна Школа“ у Морохові
Машлюх Михайло, голова

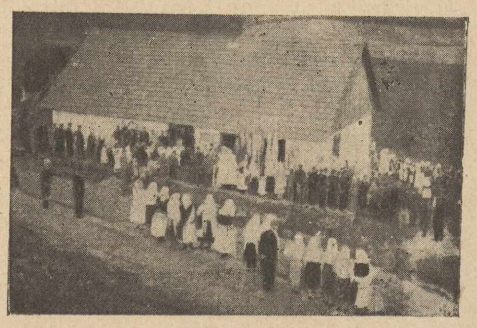

Домівка Кружка Т-ва Р. Ш. в Морохові, коло Загіря.

Юліян Тарнович.

Історичний словник Лемківщини.

(Продовження).

Маластів, українське село з українською греко-католицькою церквою святих Безсребренників Косми й Даміяна, мурованою в 1805 році, відновленою в 1908 році; віддалене 12 км. від Горлиць; одиноке українське село, в якому парохіяльні книги ведені від 1770 року не в латинській мові. В селі стоїть ще дуже стара (з 1715 року) церква з дерева; люди в селі памятають, як в 1849 році в цих сторонах лютував голод і пошести, а в 1873 році помір. Світова війна (1914—1918) залишила по собі в селі воєнні кладбища, свідка завзятих боїв на полях Маластова.

Малинівка, польське село коло Березова.

Маліка, польске село коло Стрижова.

Марківці, колишня українська парохія разом з Побідним (до 1800 року) коло Сянока. Судовий документ (АГЗ XI 19) з 1428 року згадує, що якийсь Петро Завиško у цьому році продав свою батьківщину в Марківцях дідичам з Побідного (замітка: АГЗ це акта городські й земські).

Матієва, українське село з українською греко-католицькою церквою Покрови Пресвятої Богородиці, збудованою в 1830 році; віддалене 14 км. від Нового Санча; найстарше з поміж других українських сіл у Сандеччині („Наш Лемко“ Рік IV.).

Мацина Велика, українське село з українською греко-католицькою церквою святих Безсребренників Косми й Даміяна, збудованою в 1807 році, відновленою в 1900 і 1930 році; віддалене 10 км. від Горлиць, 7 км. від Липинок (пошта); правдоподібно вже поселене в 1377 році.

Межибрід (Межибріддя), українське село з українською греко-католицькою церквою Пресвятої Тройці, мурованою в 1901 році над берегом Сяну; віддалене 4 км. від Сянока; (гляди Ф. Коковський: Східніми межами Лемківщини, Львів 1937 рік).

Милик, українське село з українською греко-католицькою церквою святих Безсребренників Косми й Даміяна, збудованою в 1913 році, відновленою в 1926 році; віддалене 39 км. від Нового Санча, 4½ км. від Мушини; поселене в XIV. сторіччі. (А. Шнайдер: До краєзнавства Галичини, Львів 1868).

Мисцова, українське село з українською греко-католицькою церквою Преподобної Матери Параскевії, мурованою в 1796 році, відновленою в 1908 році й каплицею святого Отця Николая; віддалене 13 км. від Дуклі, 14 км. від Змигороду; поселене в XV. сторіччі над рікою Вислокою.

Михайлівка, (німецька кольонія Міхельсдорф) на північ від Ванівки над потоком Високою, відома з 1402 року (М. Кордуба: Західне пограниче галицької держави між Карпатами та долішним Сяном, Львів 1925).

Модерівка, польське село коло Фриштаку.

Мокре, українське село, віддалене 2 км. від своєї української греко-католицької парохії в Морохові коло Нового Загіря в Сяніцькій Окрузі.

Морохів, українське село над рікою Ославою, з українською греко-католицькою церквою Стрітення Господа Нашого Ісуса Христа, збудованою в 1837 році; віддалене 11 км. від Нового Загіря, 19 км. від Сянока. Між населенням живе цікаве передання про татарські набіги.

Мохначка Вижня, українське село, віддалене 3 км. від своєї української греко-католицької парохії в Нижній Мохначці.

Мохначка Нижня, українське село з українською греко-католицькою церквою святого Архистратига Михаїла, збудованою в 1846 році; віддалене 17 км. від Мушини, 35 км. від Нового Санча; поселене в XV. сторіччі. При церкві находиться старий дзвін з 1626 року.

Мочарне (Бартошова), український присілок, віддалений 4 км. від своєї парохії в Синеві, коло Риманова; поселений на колишніх панських грунтах реемігрантами з Америки.

Мощанець, українське село над річкою Вербицею, з української греко-католицькою церквою Всіх Святих, збудованою в 1834 році; віддалене 3½ км. від своєї парохії в Суровиці, до Сянока 32 км., до залізниці в Боську 20 км. До Мощанця зайшли ще в 1426 році руслом ріки Вислока попри мимінський замок, синівську (село Синів) Сиготу татари, подорозі спалили церкву-манастир на полавській Кучері (передання) та забрали багато молоді з Мощанця в ясир. Мощанецька церква стояла в давнині під лісом, де сьогодні жидівський тартак глотає останки карпатського багацтва; само село теж було під лісом, але в XVII. сторіччі, в часі страшного голоду люди повтікали на тамтой бік Бескиду, деякі аж над ріку Тису, біля Ніражгази й там поселилися.

Мриголод, місточко недалеко Сянока, з українською греко-католицькою церквою Успення Пресвятої Богородиці, мурованою в 1901 році; колись чисто українська оселя, що поселена ще за княжих часів.

Мрокова, польське село коло Змигороду.

Мушина, місточко, віддалене 45 км. від Нового Санча, 10 км. від Криниці; початків Мушини треба шукати в XII-му сторіччі. Є здогад, що тоді побудовано оборонний замок над берегами Попраду й Мушини, одначе життя на ньому вимерло з невідомих причин за часів поль. короля Казимира Великого; сьогодні на цьому місці розвалені мури. Згідно з переданням Мушина була колись українською оселею. Перший латинський костел побудовано в 1686 році з матеріялу розібраної (історики пишуть „насильно розібраної“) греко-католицької церкви Тиличі (11 км. на захід від Мушини. Мушина, опоясана від заходу Попрадом від півночі річкою Мушинкою, має 6 щавових джерел; вода помішна на недуги серця, шлунка, переміну матерії, жіночі та нервові недомагання.

Мушинка, українське село, віддалене 3½ км. від своєї української парохії в Тиличі, з українською греко-католицькою церквою святого Апостола Іоана Богослова, збудованою в 1768 році; поселене в XV. сторіччі.

Дальше буде.

Роман Антонович. 9)

Як говорив Бескид.

(Продовження).

Сонце зарожевило обрій і заповідався чудовий ранок. Рясна роса крізь шкіряні керпці добиралась до ніг валки узброєних у фузії та ножі й топори Баюсових хлопців, що йшли лісом на Цергову. Ліс прокинувся уже та говорив щоденну ранну молитву. Але сьогодні якось спішно немов готовися на Празник, що туй-туй мав уже зачатись.

Під Церговою залишив Юрко хлопців, а сам з двома попрямував ще раз у хутір спалений; поховати старих Сипків. Вони лежали ще далі самітні й більш нікого не було. Вбитих гайдуків видно вже позабирали.

— З двора були тут уже — сказав Юрко. Потім казав викопати хлопцям спільну могилу на гумні й разом зложили туди Сипків без домовини. Мабуть не сподівалися старі, що спочиватимуть поруч в спільній могилі.

Змовили по три отченаші, поклякавши й засипали могилу. А на свіжому горбку з глини, поставили яловий хрест, щоб знак остав, що сталось тут.

Надбігло полудне так скоро, що не оглянулись при роботі. Вернули під гору й пообідавши, тихцем роями у десятку, без гомону посунули на рогівську гору й гостинцем, щоб у густому молодняку при шлябані*) припочати й під вечір підійти до дуклянського двора. Минули вже Цергову й другий горб закритий лісом та станули на рогівській горі. Пристанули побіля джерельця й пили воду, а Юрко відбившись від громади, пішов на гостинець.

У пів гори на гостинці побачив віз, що крок у крок сунувся під гору, якби з Дуклі їхав. Не завертав до хлопців, а нишком попри гостинець лісом пішов назустріч возові. Здалека бачив на возі жінку, що на руках щось тримала, а чоловік ішов при возі та поганяв конину. Почув також, що жінка раз-у-раз поплакувала жалібно. Підходив ближче та коли був уже добре близько, виразно почув:

— Небесний Господи, за що караєш? За які гріхи? Вонож невинне! Боже — і жінка розійшлась ревним плачем та голубила до грудей завинутий клунок.

Юрко вийшов на дорогу.

— Слава Йсу, добрі люди — поздоровив — що за нещастя скоїлось вам?

Жінка перервала плач і на хвилину обидвоє заніміли, побачивши перед собою узброєного в фузію й топір чоловіка. І кінь пристанув.

Що за лихо приключилось вам? — спитав у друге Юрко.

— Не питати краще, чоловіче, мабуть не порадиш нам, хоча узброєний ти — промовив чоловік.

Юрко підійшов до воза ближче й побачив у жінки на колінах завинуту в лахміття малу дитину.

— Що сталося дитині? — спитав.

— Та що, вмерло — і немов пригадала собі про свій великий жаль знову залебеділа: — Ой, Боже мій, ой... ой... ой... через отого Сруля вмерло.

— Чому? — скипів Юрко.

— До знахора ми їхали — оповідав чоловік — і на заплату шлябана не мали. А Сруль пустити не хотів без заплати. Від рана просили його, що відробимо йому на другий тиждень. Та він без шкірки з лиса не хотів відчинити шлябан.**) — Ти — каже — тамтого тижня лиса встрілив під Церговою. І бідне дитя мучилось і в полудне віддало Богу духа.

— Митрику мій, ой—ой—ой... — заговорила жінка.

Юркове серце мучилось від жалю й бунтувалось. Вони, поплечники панів міняли життя людське за шматок лахмана, за лисячу шкіру. Юди!... За що? За те, що жили тут зайдами й багатіли на поті лемків?

Він заклав пальці до уст і тричі свиснув. З гори йому тричі відповіли, а за хвилини десять хлопці його були вже при возі.

— Завертай добрий чоловіче, поїдеш з нами! — сказав Юрко. Чоловік мовчки послухав і віз покотився у долину скоро, так, що всі підбігали, щоб встигнути. Під горою при гостинці побачили Срулеву коршму й через гостинець деревляний шлябан.

Коло шлябану пристанули. Юрко накипілий жахом горя, що нагадувало йому його вчорашні переживання й гнівом за несправедливість, станув при шлябані й до всіх крикнув:

— Від нині шлябана не буде! Чуєте? Щоб усім розказували, що Срулів шлябан під рогівською горою шез нині й кожний вже свобідно проїде возом і конем туди!

А хлопці вмить рознесли шлябан топорами й пішли за Юрком в коршму.

— Сруль! — гримнув Юрко.

Та ніхто не відзивався.

— Пронюхав Юда, пошукайте за ним хлопці!

Усі метнулись по коршмі й за хвилин кілька тягнули Сруля з борідкою як у цапа з під жолоба у стайні, блідого, розхрістного без маймурки. Поставили його перед Юрком. Сруль трусився як лист осики. Він знав, що збійники звичайно не дарують. Як тільки бачив крізь вікно, що гурт людий рубає шлябан, не вибігав його боронити, але чим дуж побіг до стайні й під жолобом сховався. З переляку не встиг утікти далі.

— Ти, Юдо, хто вбив оцю дитину? — показав Юрко на жінку, що тримала мертвого сина.

— Не я, пани ясновельможні... не, не я... само вмерло тут... в саме полудне.

— Само, кажеш, вмерло. А кому ж треба було лисячої шкірки? Ти заміняв душу людську за шкіру з лиса?

— Пощадіть, пощадіть... — лебедів Сруль.

— Тебе? Гада пощадити? Скажи ще нам, де свої гроші ти ховаєш і принеси та висип тут на стіл.

Сруля повели до комори, звідки він приніс добрий мішечок. Юрко розвязав його й висипав на стіл. Золото забренчало й розлитою, лискучою громадкою прилягло до стола.

— Це з поту тих людей, остання їх свитина, остання вівця, шматок кулеші, їх здоровля та життя. Це все згорнув ти у мішечок. Іще сьогодні хотів докинути туди дуката. На гиляку! За життя хай іде життя, щоб кривди не було. А своїй Рухлі, як здибаєш її у пеклі скажи, що затужив за нею на землі й прийшов до неї.

Дитячий садок у Вороблику Королівським у 1937 р. Провідниця: Марійка Терефенко. Стоять члени Комітету: ЛюбовКопчакова, Степан Вархоляк, Степан Тупяк, Теодозій Костельний, Василь Паночко та Степан Ланда.

Мандруємо по рідних селах.

ВАНІВКА КОЛО КОРОСНА.

Деякі ванівчани — на сміх удають великих „маскалів", хоч ані слова „по маскальски" не знають сказати. Вони навіть „Пушкіна" згадували (може й „Сталіна"? зам. скл.). Та вже найгірше те, що вони в москвофільстві зовсім не визнаються, хоч їх „вожди" зогиджують українцям і закидають, що українці вирекліс своєї назви „Русь" — та це не правда. Бо треба знати ванівським твердолобам, що Росія до XVII. сторіччя мала назву „Московя", та щойно московський цар Петро I. приказав уживати назву „Росія", щоб у цей спосіб оправдати свій імперіялізм на українських землях. Дальше москвофільський „біло - синьо-червоний" прапор це ось така мішанина: синьо-біла краска це жидівська, червона большевицька — отже „господинове" ванівчани: як його кийом, так і палкою...

—0—

ВИСОВА КОЛО ГОРЛИЦЬ

Висова це чисто українське село. У цьому селі будують тепер костел. Уже пару літ тому заложили підвалини під костел, але будови не продовжували. Щойно цього року, по візиті краківського воєводи продовжується дальше будову. Костел будують для урядників з пошти, граничної сторожі та інших нечисленних урядовців. У селі є величава українська грекокатолицька церква, збудована в 1779 році, відновлена в 1874 році. Також недалеко Високої у присілку Гута, що має заледви 20 хат, з цього 10 українських, Т-во Школи Людов. будує „Дом Людови". До того площа, де цей „дом" будується, в минулому році при переведенні комасації припала одному українцеві, та кінець кінців сьогодні кажуть, що площа йому не належить і на ній будують людовий дім.

ЛАБОВА КОЛО НОВОГО САНЧА.

Це велике українське село, що в ньому побудували ще в 1784 році гарну, мурована церкву Покр. Пресвятої Богородиці, має сьогодні теж і костел для спроваджених робітників, що розживаються та незвичайно скоро розрастаються в цьому селі. В Лабовій відбуваються що два тижні великі торги, тому це село, як торговельний осередок має дуже велике значіння в своїй окрузі.

Жид кричав, плакав, просився, благав навколішках. Та милосердя не було. Погнало ген у гори, де менше було кривди. Бо тут кривда була за велика.

Хлопці потягнули Сруля за собою до верби при коршмі, що всохла бідолашна від старости й сліз, які пролила над людським горем, що царювало вокруг коршми.

Потім кликнув Юрко на чоловіка й жінку, що були при возі, згорнув зі стола золоті монети й дав їх чоловікові:

— На маєш. Узяв ти Бог дитину — не журися, виховаєш, дасть Бог, другу. А тепер куписи за ті проші воли тай жінці мандличку,*) аби не банувала за малим, та їдьте з Богом.

Чоловік та жінка глибоким поклоном подякували й занімілі з дива відійшли.

А хлопці, коли впорались, вибрали зі стайні десяток добрих коней (Сруль торгував кіньми), повсідали хто міг і помчали в ліс.

І коло Срулевої коршми стало тихо. Лиш бір рогівський шумів, шумів відгомоном твердих Юркових слів:

...від нині шлябана не буде-е-е, не буде-е-...за життя хай іде життя-я-я, ш-ш-ш...

*) **Шлябан** — рогачка, де звичайно жиди стягали при переїзді данину.

**) За переїзд через рогачку платили тоді звичайно господарським надбанням: пряжею, овочами, шкірами або роботою.

*) **Мандличка** — жіночий плащ, обшитий зверху футром з лисів.

Дальше буде.

Дитячий садок у Костарівцях від 1/7 до 15/8 1937. Провідниця: Олена Клішівна.

ЖДИНЯ, ПОВІТ ГОРЛИЦІ.

Нарешті дочекалися наші господарі своєї кооперативи, що їй пишно назвали „Єдність“. Перед основанням кооперативи зійшлися всі громадяни Ждині, щоб підписати декларації. На жаль найшлися ще й такі одиниці (вони довели до того, що в селі не хочуть позволити на основання читальні „Просвіти“), що не хотіли як жидівські підлизайки підписати деклярацій. Також молодь Ждині (не всі!) йде радше до жида пейсатого, Мошка та чекає, щоб зубата жидовиця принесла їм сабашину на тарелику; замісць держатися своєї кооперативи, вчитися, піти орґанізаційно з поступом! Або старші ґаздове й ґаздині лазять до жидівських, неохарних, смердючих крамиків і пропивають тяжко запрацьований свій гріш. Ех, ви пропийники, як довго ще буде між вами покутувати панщизняна навичка?! Коли завернете з цеї блудної дороги, відвяжете себе від жидівських пявок. Не маєш чистої здорової води, щоб напитися? І це вас ще не переконує, що тепер жидюга пять разів дешевше свої товарі продає, щоб валити кооперативу — чи жид дав вам при кінці року бодій один ґрош зо свого зиску? Та ще й ви молодиці, чи не сором і ганьба вам, куматися з Хаями, Песлями, Райзами, що сміються з вас... „дурних русначок“.

Ждиняни ! як йдете попри свою кооперативу, все гляньте на напис: „Єдність“, хай це слово звяже вас в одну чесну християнську родину, що дорожить своєю честю, та гідно працює для добра й слави батьківщини ! **Молодий**

ЗАВАДКА РИМАНІВСЬКА КОЛО ДУКЛІ.

Пов. Кр. Р. Ш. у Сяноці під своєю фірмою й матеріяльною піддержкою, та за старанням місцевого Кр. Р. Ш. уладив у Завадці дитячий садок. Згідно з пляном цей дитячий садок почався в дні 1. липня 1937 та тривав аж до до дня 29. серпня 1937. Всіх вписаних дітей було 29-ро, точно ходило до садка 25-ро. Діти були головно з Завадки, хоч кількоро було з Камянки. Садок містився в шкільнім будинку на Абрамовій там, де колись тому ще кілька літ, містилася школа Р. Ш. Провадила садок Павлина Фединяк, ґімн. абс. з Перемишля, котра справді доложила всіх старань та зусиль, щоб її праця не

Дитячий садок у Риманівській Завадці.

пішла на марно; вона старалася, щоб діти зі садка як найбільше скористали. Втіху родичів та задоволення з праці учительки-садівнички можна було бачити на двох імпрезах, котрі вона уладила також і при помочі дорасту, а саме в дні 8 серпня та в дні закінчення садка, цебто 29 серпня 1937. Ці імпрези це радше фестини, получені з пописом наших найменших та дорасту, котрі відбувалися у близенькім ліску на горі зв. Кичера, згромадили багато людей навіть зо сусідніх сіл. Втіху та радість можна було бачити на обличчях родичів, котрі були горді, як то їх найменші співають, виконують різні забави та гуртові вправи.

ЖНИВА ВЖЕ СКІНЧЕНІ,
ЗБІЖЖЯ В СТОДОЛІ.

Але господар не має тепер часу молотити збіжжя. За те сотки тисячів щурів його молотить. Один щур зїдає денно кільо зерна. Тому треба негайно винищувати тих шкідників. Щурів нищить **Ратина й Ратиніна, пільні миши витублює Мишина.** Застосування в цілому світі.

„SEROVAC“

СП. з О. О.

Львів, вул. Сенаторська ч. 5.

Місцеві громадяни з духовним опікуном садка, та з дяком Петром Сеньом і зо свідомою молоддю доложили справді всіх старань, щоб праця в садку випала якнайкраще. Не пожаліли вони ні труду, ні матеріяльних жертв, щоб садок довести успішно до кінця. Рівнож більшу готівку на удержання садка прислав Пов. Кр. Р. Ш. у Сяноці, за що Проводові того Кружка належиться велика подяка. Рівнож належиться велика подяка свідомому громадянинові Михайлові Челакові, що зовсім безкорисно дав на цілий час садка мешкання для садівнички та лікареві Др. К. Цеплому, котрий аж з Риманова приїздив оглянути стан здоровля дітей.

Можна сподіватися тепер, що в слідуючому році, в Риманівській Завадці буде два садки, бо село велике та громадяни вже тепер пізнали, яка коритсь зо садка, та що лише „Рідна Школа“ зможе якслід виховати їх дітей.

МШАННА КОЛО ДУКЛІ.

Мимо всяких старань і зусиль тепер уже більшости селян, щоб не допустити до переведення комасації в Мшанній, комасацію таки вже начали переводити. Бідкають бідні господарі, нарікають і кажуть, якщо мали би вони доброго духовного вітця, розумного, дбайливого за добро села, то не дійшло би до того, що діялося в селі, бо добрий отець духовний розяснив би їм добрі та лихі сторони комасації. А так, вони кажуть, мають батюшку, що ніколи нічого не порадить (бо не знає сам сарака!), не годен навіть „дирва“ рубати, бо замісць у дерево вдарити сокирою, розрубав собі ногу. Ей, мшанчани, мшанчани; де ваші розумні ґаздівські голови? Чого ви на такі манівці зійшли? Не так бувало давніше, вас славили, як найкращих ґаздів у Дуклянщині !

Купуйте тільки
найкращі шевські кілки
Д Е Н Д Р А

фабрика у Львові

вул. Потоцького ч. 85 а.

Коли у Вашій хаті хтось курить то зверніть йому увагу, що кожний український курець вживає тіль и

ТУТОК І ПАПЄРЦІВ

„КАЛИНА“

з української кооперативної фабрики „Будучність“
в Тернополі

ЧОРНОРІКИ КОЛО КОРОСНА.

В селі, що його більша половина зачисляє себе до українців та лише невеличка горства животіє під впливом свого „опікуна“ з Коросна побудували парохіяльний дім. У цьому домі заснували читальню Качковського, що ані одної книжки не має, ані не проявляє жадної діяльности. Щоб ця читальня не померла, найшовся для неї ще один „опікун“ і то в особі отця Якова Медвецького, який дуже любить москвофілів, бо казав майно грекокатолицької церкви в Чорноріках записати на читальню Качковського (якої члени дуже легко можуть „перекабатитися“ на православя, тоді пропаде майно гр.-кат. Церкви). Одначе цей опікун не думає про це, хоч справа оперлася аж у вічному місті (Рим), він наґвалт хоче воскресити конаючу московію на Лемківщині.

Лемко українець.

ДРІБНІ ВІСТИ

У Франції викрили тайну націоналістичну боєву організацію, зорганізовану на військовий лад. До організації належить 30.000 членів. Викрили великі склади всякої зброї.

Мадярські фашисти зорганізовані на взір німецьких Гітлерівців, влаштували в Будапешті велику демонстрацію, підчас котрої прийшло до стрілянини. Було 14 осіб ранених.

В Чехословаччині відбулися великі похорони президента Масарика. Міліон людей стояв здовж дороги зі замку в Ланах до Праги. Впродовж двох днів день і ніч переходили попри домовину президента незлічимі товпи людей, щоби в останнє попращати великого патріота.

В північній Німеччині розпочалися в понеділок 20. вересня великі маневри німецької армії під проводом Гітлера. Маневри розпочалися по закінченні більших корпусних маневрів в різних сторонах Німеччини.

Наша Рідна Школа.

Кожний любить своїх діток,
Щастя їм бажає;
Кожний матиме потіху,
Як добре їх виховає.

Тож батьки, у кожнім селі
Садки закладайте
Й під догляд Рідної Школи
Дітей своїх посилайте.

Дитя не буде на вулиці
Порохом кидати,
Під доглядом провідниці
Воно буде забавлятись.

А вже лице батька неньки
Радісно засяє,
Як його дитина на пописі
Сміло виступає:

То співає, деклямує,
Або танок виводить,
Зі щастя в батьків голова
Аж ходором ходить.

Там і старших шанувати
Навчиться, синок мило;
Свій чи чужий запитає —
Він відповість сміло.

Прийде зима, часу багато, —
Радіє рідня посполу:
Закласти літом Садок —
Просіть Рідну Школу.

Степан Вархоляк.

В довгі темні осінні ночі

буває найбільше крадежей і вломів, тому тепер саме пора обезпечити від крадежі-вломy своє майно в

Т-ві Взаїмних Обезпечень

„ДНІСТЕР“

у Львові, ул. Руська ч. 20.

ВСІХ НАШИХ ДОПИСУВАЧІВ

прохаємо присилати нам знимки церков, каплиць, хрестів та збірні світлини (фотографії) аматорських гуртків, дитячих садків, читалень і т. д. Всі знимки, по використанні звертаємо неушкоджені з належною подякою. Наші Брати за Океаном хочуть бачити, як ми живемо, як орґанізуємося та як свідомість й освіта поширюється в наших українських селах посеред гір нашого українського Бескиду.

Чи Ви пробували вже

„ПРАЖІНЬ“

Якщо ні —

то купіть сейчас і спробуйте, бо це дуже смачна і здорова кава для дітей і для старших!

Вирабляє кооп. фабрика домішок до кави

„Суспільний Промисл“

Львів — Богдан вка ч. 30.

1000 нових покупців
знаменитої пасти

ЕЛЄҐАНТ

дасть працю

1-му безробітному, що є Вашим братом!

Листування.

Вп. Іван Горбаль з Волі Цекл. має заплачено по кінець 1938 року з Америки від Захаря Рака. Гаразд.

Вп. Є Щерба зо Свіржової: як висше.

Впр. **о. Т. Хомко:** заплачено по кінець 1939 р. Християнський привіт.

Вп. Андрій Галущак у Прислопі: адресу справили, приєднайте нам у Вашому селі нових передплатників. Щиро здоровимо.

Впр. о. І. Тилявський: ждемо на вістки. Слава Ісусу Христу.

Впр. о. І. Буґера з Бикова: на пресовий фонд зл. 5. Боже заплать!

Вп. Андрій Заяць у Чорноріках: має заплачено по кінець ц. р. від Петра Цепка зо Львова. Гаразд.

Вп. Василь Стецько з По: заплачено по кінець 1937 р. Привіт.

Вп. Марія Котис, Канада: відновила передплату своєму братові Петрові в Шклярах, як також **Вп. Гр. Васьків з Торонта** передплатив своєму синові Степанові „Н. Л.“ в Голучкові. Братні поздоровлення.

ЦЕНТРОСОЮЗ

поручає
сільським господарствам солідні

машини
штучні погної
і всіляке сільсько - господарське приладдя

Вирівнюйте передплату та присилайте належитість за книжки!

Чи були Ви коли па найбільшому гірському ярмарку в Літовищах? Там торгують усім: вовною, шкірами і полотнами. Грибами, медом і людським потом та кровю.

Не вірите — прочитайте збірку нарисів

МИХАЙЛА РОМАНИШИНА
п. н.

В ҐРАНАТОВИХ ҐОРАХ

Дістанете в кожній українській книгарні і в Адміністрації „Назустріч“,

Львів, Ринок 10. **Ціна 2 зл. Порто 0.30 зл.**

Видавець і відп.ред. Михайло Таранько. З друкарні Вид. Спілки „Діло, Львів, Ринок 10. РЕДАГУЄ КОЛЄҐІЯ.

Михайло Єдинак і Петро Шафран; вода залляла цілий ваґон томасини.

Наші брати в Югославії. „День Просвіти“ і вистава в Руськім Керестурі. „День Просвіти“ відбувся 15. серпня ц. р. в Р. Керестурі. Того дня отворено в Народнім Домі виставу народніх виробів, вишивок, старої народньої ноші й інших памяток з минулого Керестура. Були теж виставлені українські ґазети з Галичини й Америки. Виставу відвідало понад 1.500 людей і всім вона подобалася. Вечором дали наші школярі дві амат. вистави: „Ой та Просвіта“ і „Мати“, котрі добре вдалися. Студентський хор відспівав кілька українських народніх пісень. Чистого приходу з вистави нар. виробів та з амат. вистави було 2.500 динарів. Тим „Днем Просвіти“ зробила „Просвіта“ наших бачванських братів великий крок уперед.

Чи Ви замовили собі вже нову книжку Бібліотеки Лемківщини п. н. **„Лихо на світі“,** за 1 пр. з поштовою оплатою лише 40 ґрошів. Негайно замовте собі, бо наклад невеликий.

Людовці знову піднесли говову. В часі торгів у новосандецькому повіті було знову кілька випадків, що людовці пробували недопустити селян до міст на торги. Недавно відбулася судова розправа в суді в Новому Санчі, на котрій якогось Шаблю (людовця) засудили на 6 місяців вязниці без завішення за примушування до злочину. Всі розумні селяни повинні берегтись людовців і не слухати їх, бо через них нетяжко в біду попасти.

Ще одна господарська українська станиця. У Львові на Богданівці посвячено будинок фабрики скринок української Кооперативи „Зоря“. Фабрика затруднює 23 фізичних робітників, місячно продукує до 5 тисяч штук скринок; вона може виробити місячно 10 тисяч скринок. Дай Боже, щоб український промисл щораз краще розвивався, тоді „Зоря“ дасть працю не 23 робітникам, але соткам, тисячам.

Приєднайте нам у цьому місяці бодай по десять нових передплатників. Це Ваш обовязок!

Не купуйте овочевих деревець на торговицях! По війні завівся звичай, що різні двори вивозять в осені й на весну овочеві щепи на торговицю та там їх продають. Звичайно на торговицю вивозять найгірші щепи, що їх ніхто в городі не хотів купити. Буває навіть таке, що дідичі продають щепи спекулянтам і ті дальше перепродують. Спекулянти причіплюють до щепів таблички з фальшивими, неправдивими написами, аби їх швидше продати. Буває деколи навіть таке, що дички продають за щепи. Пізніше господар кілька літ доглядає ту дичку та вкінці мусить викопати й садити друге деревце. Тому радимо купувати щепи тільки в знаних овочевих шкілках, а ніколи у незнаних ганделесів на торговицях, яких пізніше не можна потягнути до відповідальности за ошуканство.

Кінські торги без жидів. В Рибніку на Шлеську визначила міська рада кінські торги на суботи, щоби в них не могли брати участи жиди. Хочуть взагалі всі тижневі торги пересунути на суботи, щоби жиди не могли в них брати участи. В Ченстохові кількох міських радних поставили внесок, щоби заборонити всім жидам мешкати в місті, бо побут жидів в Ченстохові це зневага для чудотворного образа Богоматери.

Добра господарська рада. Найчастіше озимина вимерзає на голотечі, в безсніжну зиму. Є кілька способів, щоби її забезпечити перед голоморозами. Перший — це слабе скородження озимни. Не скородити її занадто, але так, щоби осталися ще всюди грудочки. Ті грудочки трохи спинюють розгін вітру й хоронять озимину. Другий спосіб, уживаний у Франції, це домішування до озимини трохи насіння лубіну, головно на лекших ґрунтах. Лубінь виростає буйніше від озимини та підчас морозів її хоронить перед голоморозами. Озимині сам лубінь не тільки не шкодить, але в зимі мороз його зварить і він на весні зігниє та ще угноїть собою озимину. Тому озимина, посіяна разом з домішкою лубіну (коло 20 кґ. на морґ) буйніше росте, як сама, без лубіну. Цей другий спосіб дуже доручуємо нашим селянам. Насіння лубіну дешеве й варта спробувати.

Арештування людовців. У відомих людовецьких чи пак комуністичних подіях у Короснянщині та Дуклянщині, брали участь деякі несвідомі одиниці задурманені різними обіцянками зі сторони людовецьких чи псевдо-людовецьких аґітаторів, за що помандрували до Ваньової хати. Вправді масово наші села, у противенстві до польських сіл, участи у „людовецьких“ зачинах не брали, хоч декого свербіла спина з села як Терстяна, Тилява (рівнож на людовецькому зїзді в Коросні, на котрому перейшла постанова рільничого штрайку) дальше Мшанна, Барвінок та Зиндранова. Причина участи цих одиниць у „людовецьких“ розрухах лежить не деінде, лише з браку наших священиків, котрі малиб вплив на село. Всюди де є православє — там їх батюшка не має найменшого впливу на своїх парохіян. Що більше — там шириться комуна й то явно, а найкращий доказ — це останні події в Дуклянщині та Короснянщині. Завдяки лише притомности влади безпеки не дійшло до проливу крови. Але риманівська „трійця“ з о. Яковом Медвецьким на чолі про що інше думає; їй не в голові ані православя, ані пастирські листи — вона задивлена в Москву... Але до „них“ говори, як горохом об стіну.

Л. Блакитний.

ВЖЕ ПОЯВИВСЯ

одинокий, український національний календар

„БАТЬКІВЩИНА“

на 1938 рік,

по ціні 1·20 зл. за один примірник з пересилкою 1·45 зл. — Замовляти за попереднім надісланням готівки:

В-во „Батьківщина“, Львів, ул. Чарнецького ч. 8.

КОЖНИЙ ВЖЕ ЗНАЄ, що

найкращим дитячим, національним часописом є

„ДЗВІНОЧОК“

Це вчитель, приятель і товариш українських дітей. Гарно ілюстрована книжечка „Дзвіночок“ вміщує щомісяця цікаві оповідання, казочки, байки, вірші, сценки, загадки, шаради, ребусики, пісні з нотами і т. д. — Чи Твоя сестричка, братчик має „Дзвіночок“? — Кошт малий, бо всего 2 зл. виносить річна передплата. (Поодиноке число 20 ґр.)

„Дзвіночок“, Львів, Косцюшка 1 а

Наші змагання.

Усіх наших Читачів запрошуємо до культурних змагань, відповісти нам на слідуючі питання:

1) Чому ми маємо держатися нашої української греко-католицької Церкви ?

2) Що нас найбільше болить? (Про культурну працю в селі, освіту та освідомлення).

3) Як організувати наше суспільне життя?

4) Чому кожна українська хата на Лемківщині має бути читальнею ?

5) Наш найбільший обовязок — виховувати дітей.

6) Чи українській жінці на Лемківщині треба освіти й чому ?

7) Яка користь з читання добрих книжок і часописів ?

8) Чому закладаємо дитячі садки на Лемківщині ?

9) Промисл і торговля на Лемківщині.

10) Як поправити нашу господарку, щоб не бідувати.

11) Що мені найбільше в „Нашім Лемку“ подобається ?

12) Що я знаю про рідне село ?

Пояснення: відповіді прохаємо писати читко, на одній сторінці паперу, подаючи коротке, але основне вияснення на одно з повисших питань. Відповідь може бути у формі статті, оповідання, або опису.

На найкращі відповіді, які видрукуємо в „Нашім Лемку“ призначуємо три нагороди: 1) Всі книжки „Бібліотеки Лемківщини“ з поштовою пересилкою,

2) „Ілюстровану історію Лемківщини“ з пересилкою,

3) Цілорічну передплату „Нашого Лемка“.

Відповіді повинні бути щирі, обдумані та отверті. Дуже побажане, щоб у цьому змаганні забрали також голос наші Брати за Океаном.

Редакція „Нашого Лемка“

—о—о—

Наші браття не забувають.

На днях одержали ми цінне письмо нашого передплатника, Михайла Гусака з Америки. Він пише, що з нагоди весілля Михайла Масляка, родом зі села Кінське коло Березова, з Анною Журавинською, яке відбулося 31. липня ц. р., в Сиракузі Н. Й. староста цього весілля Володимир Карбовничак пригадав весільним гостям про Рідний Край, як наші люди в часі кризи бідують та ще гірше терплять тому, що вони не мають ані відповідних часописів, ані українських книжок. За його горним прикладом зложили весільні гості 6 долярів і 75 центів, які вислали до Львова на таку ціль: річна передплата „Нашого Лемка“ (3 зл.) й дитячий „Ранок“ (2 зл.) для села Мхава коло Ліська, а решта 5 дол. 75 цент. на книжки до читальні „Просвіти“ ім. Маркіяна Шашкевича до села Кінське пов Березів. Крім цього громадянин Михайло Гусак додав ще 1 доляр як свою передплату на „Нашого Лемка“ так, що разом вислано до краю 7 дол. 60 центів, або 40.16 зл., що вписані в кітарі ч. 104 з 31./8. 37 р. Жертвували: по 50 центів Володимир Карбовничак, Михайло Гусак, Володимир Масляк, Михайло Добрянський, Іван Чебиняк, Іван Мазоньчак і Михайло Вознічак; по 25 цент. Павлина Гусак, Вікторія Вознічак, Микола Чебиняк, Павло Чебиняк, Олена Масляк, Катерина Неділська, Олекса Чосник, В. Карбовничак; по 15 цент. Михайло й Анна Масляк та по 10 цент. Анна Чосник й Анна Батрух.

В імені наших Братів у Мхавій

І. Ш. ЛУКАВИЧЕНКО.

Дякові внучата.

Євка дякова багачка! Газдиня на ціле село, тай годі! Де не поглянеш, кругом її поле! І там під Солоним і над Сяном і під Дурбаком і перед Млином. Кажуть, що небіжчик, старий дяк, то ціле майно горлом виспівав! Вісімдесять літ мав, а як затягнув „Плотію“, то здавалося, що той голос десь під небом літав та у стопи Бога цілував... і за це благословив його Бог! Доробився майна, тому Євка багачка! Умираючи старий дяк усе відказав Євці. Газдиня на цілу околицю, тай годі!

Євка мала три доростаючі дочки. Чоловік її згинув на війні та діти остались сиротами, але старий дяк (їх дідо) пильнував своїх внучат, як ока в голові. Останній гріш, який заробив на похороні, або хрестинах віддавав Євці, щоби щось дітям купила, бо діти — сироти!

— Мамо! Купіть мені такого матеріялу на суконку, яку має егомостева Любка! — каже найстарша Євчина дочка, Тереня.

— Тереню! У мене грошей нема! Дідо вже давно помер, а заробити нема кому, — бідькала Євка. Але Тереня цілими днями тільки вередує: „Купіть! тай купіть!“

І Євка рада-не-рада пішла й набрала на борг на сукню для Терені.

З Теренею Ганя, а Ганею Маня!

Нераз Євка каже до своїх доньок: — Ей! Мали-би ви вже розум! Дивіться, як ходить Каська Царева, Матрона Феськова, Танька Кобзарева! Уберуться у льняні вишивані сорочки, то в церкві стоять, як... рожі! А ви?

— А ми як дякові панни! — відповіли всі три разом хором.

Не бачите, що поле наше запущене, працювати нема кому, а ви тільки глядите одна на другу та вистоюєте цілими годинами перед зеркалом, а добуток на полі гниє, в стайні не прибуває і... ніхто на вас і глянути не хоче, бо хтож візьме собі на свою голову таких неробів, як ви? Га? — дорікала Євка своїм дочкам, але вони собі з того всього нічого не робили, тільки далі сушили немічній матері голову: „Купіть, тай купіть!“

І дівчата ходили до жида й вибирали модні суконки. На переді Тереня, за Теренею Ганя, а за Ганею Маня. Шимко їм давав на борг, підцмокуючи й затираючи злорадісно руки.

Врешті старенька мати занедужала, не могла ходити, ні робити, ні їсти, ні спати, а дівки її зробилися „паннами“ та ходили одна за другою: за Теренею Ганя, а за Ганею Маня.

Жид заскаржив Євку за довг і заінтабулювався на ґрунт. По році пустив на ліцитацію. На ліцитації купила весь ґрунт його Рифка та зістала властителькою поля над Сяном і під Солоним і під Дурбаком і перед млином на дяковій кровавиці, а дякові „панята“ виїхали на легкий заробіток до Франції. Наперед Тереня, за Теренею Ганя, а за Ганею Маня.

На конкурсі народньої ноші, першу нагороду за гарні ручні вишивки одержали: Кася Цар, Матрона Феськo й Танька Кобзар. Вони купили собі по кускові поля за одержану нагороду, а дякова Євка, коли це почула, з журби померла на... болесницю.

та Читальні „Просвіти“ в Кінськім цею дорогою складаємо якнайщирішу подяку та прохаємо дальше памятати про Рідний Край. Зокрема Всіх наших Братів Читачів „Нашого Лемка“ в Америці й Канаді прохаємо брати собі примір з весільних гостей в Сиракузі та при кожній нагоді переводити збірки на культурну поміч нашим Братам у старому краї.

Редакція „Наш Лемко“.

ДО БОРОТЬБИ З БОЛЬШЕВИЗМОМ.

На останньому гітлерівському зїзді говорив міністр Ґебельс про небезпеку комуністичної революції в Европі. Сказав м. і таке : „Обманений жидівськими ґазетами сучасний світ заплющив очі на виразну спробу Комінтерну зробити з Еспанії досвідне поле комуністичної революції на цілий світ; війна в Еспанії — це ґенеральна проба такої революції“. Бємо на алярм — казав мін. Ґебельс дальше — закликаємо Европу до зрозуміння й чину. Ще не запізно. В 1933 р. Німеччина здержала смертельний удар зі Сходу проти Европи, стаючи на бій з ворогом світу; остаточно здавить цього ворога“. Ґебельс закликає інші нації, щоб зробили те саме. „В Німеччині змобілізовано оборонні сили, а подібні сили є в руху на цілому світі. Ще не все стрчене, ще все можна виграти.В багатьох державах ця боротьба вже наявно почалася; Німеччина горда, що вона стоїть на чолі цього оборонного фронту. Почалася боротьба за батьківщину, свободу, честь Бога, родину, дитину, жінку, школу, виховання, лад, мораль, культуру й цивілізацію, за наше життя й насушний хліб, за найсвятіші добра Европи. Німеччина вже перемогла в цій борні“. Все те правда крім одного, а саме Німеччина ще не перемогла безбожництва в себе дома й так довго не побідить того большевизму, доки не перестане переслідувати своїх громадян-католиків.

„Народна Торговля“
в Сяноці
поручає
членам, кооперативам
і приватним купцям
споживчі й кольоніяльні товари,
насіння господарських рослин
і трав.

Лист молодого лемка.

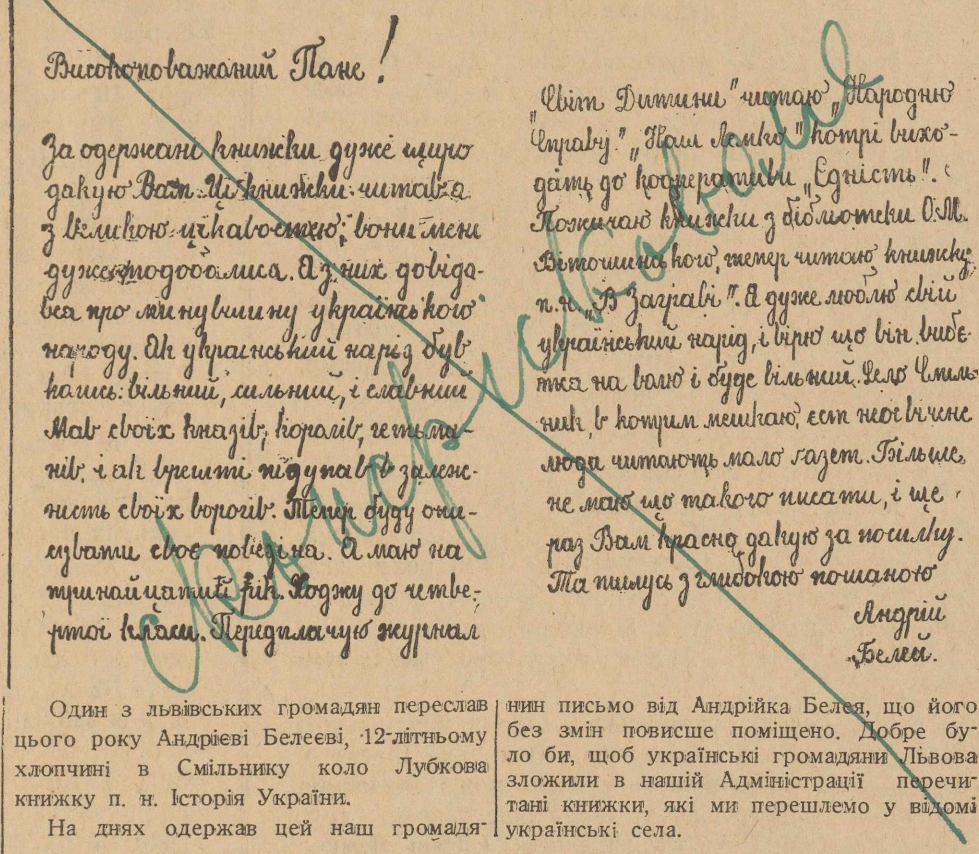

Високоповажаний Пане!

За одержані книжки дуже щиро дякую Вам. Ці книжки читаю з великою цікавістю; вони мені дуже сподобалися. Я з них довідався про минувшину українського народу. Як український нарід був колись: вільний, сильний, і славний. Мав своїх князів, королів, гетьманів, і як время підупав в залежність своїх ворогів. Тепер буду описувати своє подорожування. А маю на тринайцяте їхати. Ходжу до четвертої кляси. Передплачую журнал „Світ Дитини“ читаю „Народну Справу.“ „Наш Лемко“ котрі виходять до кооперативи „Єдність“. Пожичаю книжки з бібльотеки О.М. Вітошинського, тепер читаю книжку п.н. „В заграві“. Я дуже люблю свій український нарід, і вірю що він вибється на волю і буде вільний. Село Смильник, в котрим мешкаю, єст неосвічене люда читають мало ґазет. Більше не маю що такого писати, і ще раз Вам красно дякую за посилку. Та пишусь з глибокою пошаною

Андрій Белей.

Один з львівських громадян переслав цього року Андрієві Белеєві, 12-літньому хлопчині в Смільнику коло Лубкова книжку п. н. Історія України.

На днях одержав цей наш громадянин письмо від Андрійка Белея, що його без змін повисше поміщено. Добре було би, щоб українські громадяни Львова зложили в нашій Адміністрації перечитані книжки, які ми перешлемо у відомі українські села.

Божевілля.

Теперішній парох Королівського й Шляхотського Вороблика, біля Риманова, о. Іван Полянський, на проповіді в українській грекокатолицькій церкві у Вороблику дня 19 вересня ц. р. (в святу неділю перед торжеством Різдвя Пресвятої Богородиці) говорив дослівно так :

„Ви масово переступаєте церковну заповідь: злих книжок і ґазет не читати. Читаєте українскіє ґазети, а во первих комуністичную тайную, за американскіє доляри масово насилапую ґазету „Наш Лемко“. Хто од сегодня буде еще читати еї, той поповняє смертельний гріх і той не дістане відпущеня“.

Ми знали, що о. Іван Полянський вже вдруге виголосив таку „палку“ проповідь. Одначе за першим разом ми не робили з того вжитку, бо ждали, чей Бог урозумить цього великого новітнього „мислителя й предсідника. (У. В.).

Подяка.

Виділ Кружка Т-ва „Рідна Школа“ в Морохові, повіт Сянік, складає оцим нашій Еміґрації за морем, а особливо громадянинові Теодорові Копці вислови глибокої та щирої подяки за щирі жертви, котрі вже два рази прислали нашому Кружкові в Морохові на будову взглядно купно власного Дому, саме перший раз **15 долярів,** а другий раз від Юря Синьо (Комітет з Нев Бретайн) 67 долярів.

Нехай Господь Бог стократно Вам нагородить та дасть сили духа, доброго здоровля й довгого життя. Просимо дуже про нас і наше Т-во дальше памятати. Помагай Вам Боже повернути на рідну землю.

За Виділ Кружка Т-ва
„Рідна Школа“ у Морохові
Машлюх Михайло, голова

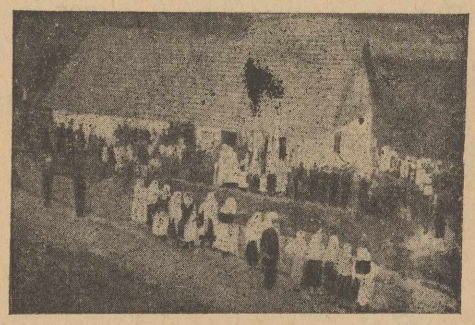

Домівка Кружка Т-ва Р. Ш. в Морохові, коло Загіря.

Юліян Тарнович.

Історичний словник Лемківщини.

(Продовження).

Маластів, українське село з українською греко-католицькою церквою святих Безсребренників Косми й Даміяна, мурованою в 1805 році, відновленою в 1908 році; віддалене 12 км. від Горлиць; одиноке українське село, в якому парохіяльні книги ведені від 1770 року не в латинській мові. В селі стоїть ще дуже стара (з 1715 року) церква з дерева; люди в селі памятають, як в 1849 році в цих сторонах лютував голод і пошести, а в 1873 році помір. Світова війна (1914—1918) залишила по собі в селі воєнні кладбища, свідка завзятих боїв на полях Маластова.

Малинівка, польське село коло Березова.

Малівка, польске село коло Стрижова.

Марківці, колишня українська парохія разом з Побідним (до 1800 року) коло Сянока. Судовий документ (АГЗ XI 19) з 1428 року згадує, що якийсь Петро Завиcько у цьому році продав свою батьківщину в Марківцях дідичам з Побідного (замітка: АГЗ це акта городські й земські).

Матієва, українське село з українською греко-католицькою церквою Покрови Пресвятої Богородиці, збудованою в 1830 році; віддалене 14 км. від Нового Санча; найстарше з поміж других українських сіл у Сандеччині („Наш Лемко“ Рік IV.).

Мацина Велика, українське село з українською греко-католицькою церквою святих Безсребренників Косми й Даміяна, збудованою в 1807 році, відновленою в 1900 і 1930 році; віддалене 10 км. від Горлиць, 7 км. від Липинок (пошта); правдоподібно вже поселене в 1377 році.

Межибрід (Межибріддя), українське село з українською греко-католицькою церквою Пресвятої Тройці, мурованою в 1901 році над берегом Сяну; віддалене 4 км. від Сянока; (гляди Ф. Коковський: Східніми межами Лемківщини, Львів 1937 рік).

Милик, українське село з українською греко-католицькою церквою святих Безсребренників Косми й Даміяна, збудованою в 1913 році, відновленою в 1926 році; віддалене 39 км. від Нового Санча, 4½ км. від Мушини; поселене в XIV. сторіччі. (А. Шнайдер: До краєзнавства Галичини, Львів 1868).

Мисцова, українське село з українською греко-католицькою церквою Преподобної Матери Параскевії, мурованою в 1796 році, відновленою в 1908 році й каплицею святого Отця Николая; віддалене 13 км. від Дуклі, 14 км. від Змигороду; поселене в XV. сторіччі над рікою Вислокою.

Михайлівка, (німецька кольонія Міхельсдорф) на північ від Ванівки над потоком Висо-кою, відома з 1402 року (М. Кордуба: Західне пограниче галицької держави між Карпатами та долішним Сяном, Львів 1925).

Модерівка, польське село коло Фриштаку.

Мокре, українське село, віддалене 2 км. від своєї української греко-католицької парохії в Морохові коло Нового Загіря в Сяніцькій Окрузі.

Морохів, українське село над рікою Ославою, з українською греко-католицькою церквою Стрітення Господа Нашого Ісуса Христа, збудованою в 1837 році; віддалене 11 км. від Нового Загіря, 19 км. від Сянока. Між населенням живе цікаве передання про татарські набіги.

Мохначка Вижня, українське село, віддалене 3 км. від своєї української греко-католицької парохії в Нижній Мохначці.

Мохначка Нижня, українське село з українською греко-католицькою церквою святого Архистратига Михаїла, збудованою в 1846 році; віддалене 17 км. від Мушини, 35 км. від Нового Санча; поселене в XV. сторіччі. При церкві находиться старий дзвін з 1626 року.

Мочарне (Бартошова), український присілок, віддалений 4 км. від своєї парохії в Синевi, коло Риманова; поселений на колишніх панських грунтах реемігрантами з Америки.

Мощанець, українське село над річкою Вербицею, з української греко-католицькою церквою Всіх Святих, збудованою в 1834 році; віддалене 3½ км. від своєї парохії в Суровиці, до Сянока 32 км., до залізниці в Боську 20 км. До Мощанця зайшли ще в 1426 році руслом ріки Вислока попри мимінський замок, синівську (село Синів) Сиготу татари, подорозі спалили церкву-манастир на полавській Кучері (передання) та забрали багато молоді з Мощанця в ясир. Мощанецька церква стояла в давнині під лісом, де сьогодні жидівський тартак глотає останки карпатського багацтва; само село теж було під лісом, але в XVII. сторіччі, в часі страшного голоду люди повтікали на тамтой бік Бескиду, деякі аж над ріку Тису, біля Ніражгази й там поселилися.

Мриголод, місточко недалеко Сянока, з українською греко-католицькою церквою Успення Пресвятої Богородиці, мурованою в 1901 році; колись чисто українська оселя, що поселена ще за княжих часів.

Мрокова, польське село коло Змигороду.

Мушина, місточко, віддалене 45 км. від Нового Санча, 10 км. від Криниці; початків Мушини треба шукати в XII-му сторіччі. Є здогад, що тоді побудовано оборонний замок над берегами Попраду й Мушини, одначе життя на ньому вимерло з невідомих причин за часів поль. короля Казимира Великого; сьогодні на цьому місці розвалені мури. Згідно з переданням Мушина була колись українською оселею. Перший латинський костел побудовано в 1686 році з матеріялу розібраної (історики пишуть „насильно розібраної“) греко-католицької церкви Тиличі (11 км. на захід від Мушини. Мушина, опоясана від заходу Попрадом від півночі річкою Мушинкою, має 6 щавових джерел; вода помішна на недуги серця, шлунка, переміну матерії, жіночі та нервові недомагання.

Мушинка, українське село, віддалене 3½ км. від своєї української парохії в Тиличі, з українською греко-католицькою церквою святого Апостола Іоана Богослова, збудованою в 1768 році; поселене в XV. сторіччі.

Дальше буде.

Наш Лемко

РІК IV. Ч. 20 (92)

Львів, 15-го жовтня 1937.
Виходить двічі в місяць.
Адреса: Львів, ул. Новий Світ ч. 22.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, UL. NOWY ŚWIAT 22.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ҐР.
Оголошення після умови.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1 зол
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Повний склад Українського Народнього Театру ім. М. Садовського, що завітає на Лемківщину.

„РАДОСТНОЕ СОБЫТІЕ".

(Зприводу появи „Карпатскаго Звона").

Врешті тріснула бомба! Це так довго „відливався" „Карпатскій Звонъ", орґан о. Медвецького.

З датою 1. жовтня 1937 закалатав врешті оцей „Звонъ", у Львові, з друкарні Ю. Яськова (там свого часу друкувалися комуністичні ґазети — та це не шкодить!), за редакцію відповідає: Михаилъ Цебринскій.

Під заголовком написано, що є це церковно-народна ґазета.

Вступна стаття п. н. „Съ Богомъ!" та дві статті „Радостное событіе" й „Основы цивилизаціи" кажуть, яка це ґазета та яке її завдання. Хоче вона „воспитати молоде поколѣнье нашого народа въ дусѣ христіанской культуры, бо „помежъ христіанами многопремного лицемѣровъ и чоловѣконенавистниковъ", бо „жолудкова" этика плѣнила большу часть интелигенціи нашого народа", бо „наши братья съ подъ знака „новой эры" (так москвофіли називають нас українців) хочутъ „построити въ нашомъ народѣ — Украину" і т. д.

Отже ж „К. З." буде боротися з українцями. Ми цієї веселої борби очевидно не боїмося, лише власним оружжям „К. З." таки відразу пригвожджуємо його.

„Жолудкова етика", бажання наживи, це в наших часах дійсно велика гидота, дуже велика — доводить до того, що людці, які в душі є безумовно православні, прикриваються католиками, аби лише брати гроші з католицької Церкви та за ці гроші штучно творити серед українського народу москалів.

Кажеться в „К. З.", що українці підозрівають москвофілів о православя.

Ми кажемо — не підозрівають, але зовсім певно кажуть, що так рішучо є.

Як був би ще на світі хто такий, що сумнівавсяб у це, — хай гляне на останню сторону „К. З." й перечитає, що там „рекомендує" той „Звонъ".

А рекомендує (поручає) він найвиразніше на світі — неморальну літературу, яку Католицька Церква осудила. На 137 чисел цеї „літератури" ледви кілька є написані католицькими авторами (це таке маскування!), а решта православними москалями, як Арцибашев, Толстой, Достоєвський, Ґоркій, Наумович (відомий відступник з Кат. Церкви) та іншими нереліґійними авторами, як Золя, Бальзак, Боккачіо і т. п.

А на закінчення (просимо 3 рази це перечитати! — Ред.) — хто годен це зрозуміти, що „католицька" церковна ґазета пропаґує не лише Шерлька Гольмеса, але — Декамерон Боккачіо -го. Добре протріть очі та ще раз перечитайте — „католицька", церковна ґазета поручає Декамерона!

Більшої зневаги годі зробити Католицькій Церкві.

За 5 злотих будете мати книжку п н. ІЛЮСТРОВАНА ІСТОРІЯ ЛЕМКІВЩИНИ, Ю. Тарновича, УКРАЇНСЬКЕ ВЕСІЛЛЯ НА ЛЕМКІВЩИНІ, І. Бугери, та СХІДНІМИ МЕЖАМИ ЛЕМКІВЩИНИ. — Замовляти у Видавництві **„НАШ ЛЕМКО", Львів, ул. Новий Світ ч. 22.**

Др. С. П.

Чому держатися нам нашої української католицької Церкви.

Реліґійне питання, — справа відношення людини до Бога, — не є нове. Має воно бодай стільки літ, скільки існує людський рід на землі. І завжди воно має таке саме велике значіння для людини, бо завжди від його правильного наладнання залежить усе життя людини, щасливе або нещасливе. Людськість цим питанням завжди займалася, — найбільші уми, що то їх звемо ґеніями, присвячували цьому питанню довгі літа роздумування. Якщо декому здавалосяби, що в багатоміліонових народів, що ними тепер володіють московські большевики, — не існує тепер реліґійне життя, що там упала безповоротно віра в Бога, що там виховаються цілі покоління без знання Бога, що вони привикнуть до цього та буде їм добре з тим — то він рішучо неправдиво думає. Якраз навпаки! Коли там упаде большевизм і настане свобода совісти й думки, тоді там прямо заквітне реліґійне життя, й то саме в цих, які виросли без знання Бога. Це безсумнівно станеться. У людській душі, хоч би вона й зовсім Бога не знала, або про Нього забула, обізветься скорше чи пізніше душевний гін до Бога, нестримне, бажання чогось такого, чого не можна зловити руками, якогось іншого, неземського щастя, якогось іншого, неземського життя. Людина, а то і цілі суспільства можуть лихим життям це бажання придушити, заглушити, але викоренити — ніколи!

Дальше, — коли би навіть була у житті якогось народу доба, протяг часу, де би він забув про Бога, легковажив Його, то опісля приходить доба відродження, такий час, де нарід знову робить у душі властиве місце для власного Пана.

Подібне явище можемо завважити й серед нашого народу. Хто ще тямить довоєнні часи, тямить і те, що наша інтеліґенція, головно молода, справді не виступала прямо проти реліґії, але цуралася її. Багато хто бачив академиків, щоб вони постійно ходили до Церкви, сповідалися, здіймали шапки перед церквою, чи хрестом хрестилися? Багато хто чув, щоб у дискусіях цих молодих людей, хто з них відважно боронив реліґії? Цього не було! Задурманені немудрими, але тоді модними соціялістичними кличами, вони просто стидалися признатися до вірующих, не хотіли наражувати себе на закиди заскорузлости, непоступовости. В їх практичному, буденному житті не було офіційного місця, ані часу для Бога. От — так жилося ані з Богом, ані без Бога. А сьогодні яка велика зміна настала! Мало не все навідворот! Тяжко знайти сьогодні студента, щоб він не ходив до Церкви, щоб не ходив на великодні реколекції, щоб не ходив до сповіди, бодай великодньої. Тим більше старша інтеліґенція, яка в свому буденному практичному житті що раз більше часу й місця присвячує справам душі — реліґії.

Зате на жаль, по наших селах знаходяться такі „поступовці“, що на їх думку „не модне“ ходити до церкви та бути практикуючим католиком. Насувається тут немиле порівнання з модами в одежах; саме те, що „пани“ давно кинули в куток, як немодне — тим гонорують на селі, як модним.

Реліґійне питання дуже важне для всіх людей, для нас українців стає ще важнішим, а то з огляду на **стислий звязок нашого обряду з усією долею, недолею нашого народу в минулому й теперішньому.** Христова віра існує в засаді в двох обрядах: грецькому й латинському, або як деколи говориться — в східньому й західньому. Хоч християнство знане було в старій Україні, добру сотку літ перед 988 роком, офіційно ми приняли віру Христову в тому році з Царгороду, з Греції, отже ж у грецькому обряді. Але ж бо тут знову виринає важне питання: яка була тоді ця Христова віра, що ми її приняли? Католицька — чи православна?

Зі сторони православних постійно говориться й пишеться, що давня Русь завжди мала бути православна, щойно в берестейській Унії в 1594 році наші епископи „зрадили“ православя та перейшли на Унію. Як же-ж виглядає правда?

Таке важне питання не може лишитися без певної відповіди, не можна відповідати — так, чи ні, без ясних, переконливих доказів. А докази є ось такі: **Ми приняли Христову віру в 988 році, а церковну єдність, тобто узнавання Головою Церкви Римського Папу зірвав царгородський патріярх в 1054 році, отже ж тоді, коли ми приймали віру, православя ще на світі не було.**

Друге: Навіть по 1054 році, коли царгородські патріярхи вже не узнавали Папи головою Церкви, коли зірвали з Ним усякі звязки, **наша Церква цього не зробила.** Що так справді було, на це маємо слідуючий, безсумнівний доказ: **Наша Церква святкує свято перенесення мощів святого Отця Николая, а це свято ввів папа Урбан II** (1088—99 рр.), **більше як трийцять літ по схизмі Керулярія.**

Того свята грецька Церква взагалі не має, лише українська. Якщо наш Митрополит й Епископи були би тоді православні, то навіщо приймали би до свого календаря й святкували свято, яке установив Папа?

Маємо також письменні документи, що в двайцять літ по тій схизмі, **наш князь Ізяслав шукає помочі в папи Григорія VII. та наче на його руки віддає Україну під опіку святого Петра.** (Тоді був такий звичай). Це було в 1075 році

Тож знову питаємося: Якщо Україна була тоді православна, якщо зірвала разом з Греками єдність з Римом, навіщо український князь йшов до Риму — радше був би пішов до Царгороду!

Отже ж бачимо, що справа є зовсім ясна.

Ми приняли віру з Греції, але вона була тоді католицькою. Пізніше, перериваються зносини з Апостольською Столицею та десь менше більше від 1100 років грецьке православя заволоділо Україною. Цеї правди не можна заперечувати, одначе ніколи не слід забувати, що все таки в нашому народі тліла іскорка, думка, бажання злуки з Римом, та час до часу вона спалахнула в огонь — унію.

В 1247 році заключує унію з Римом наш галицький король Данило. (Далі буде).

Коли у Вашій хаті хтось курить то зверніть йому увагу, що кожний український курець вживає тільки

ТУТОК І ПАПЕРЦІВ

„КАЛИНА“

з української кооперативної фабрики „Будучність“ в Тернополі

Сильна воля — знамя Лемківщини.

Незвичайно розумний голос молодого українця з Лемківщини в справі наших загальнонаціональних справ і недомагань.

Як повинні всі працювати для народнього добра.

Мусимо похвалитися перед нашими Читачами великим признанням до численних наших Дописувачів, молодих наших Братів у Лемківщині. Вони йдуть разом з нами нашим простим шляхом, що більше, вони сильно працюють над собою, горнуть науку повними пригорщами; їхнє молоде, але палке серце відчуває гарячо кожний біль нашої тіснішої батьківщини Лемківщини. Релігійне, чисте, здорове й моральне життя, культурний, тверезий розвиток, пильна обовязкова праця, спільна наша мета, здоровий посів національного зерна — оце витичена дорога Лемківщини.

Не хочемо бути голословні, тому для приміру гідного наслідування друкуємо присланy, дещо поширену та примінену до загальних відносин, статтю нашого молодого талановитого Дописувача з Сяніччини:

„Незадовго завитає до нас довга зима, скінчиться тяжка праця в полі, настануть дні зимового відпочинку. Але ми не сміємо відпочивати, ані дармувати, лежачи цілими днями на теплій печі та вигрівати свої пяти. Зиму мусимо якслід використати, намітити плян на будуче, щоб ми жили повним життям, а не наймитами на власній господарці. У своїй хаті своя правда, сила й воля. Та як тяжко відчуває ще багато сіл брак своєї домівки „Народнього Дому“, — де могли б свобідно, з повним розмахом і рішучістю працювати, орґанізувати себе, разом сміло згуртувати всі наші сили, нашу велику, але не пробуджену ще енергію до борби з нашим найбільшим ворогом — темнотою. В нас уже така звичка, що ми любимо багато говорити, видвигати конечні справи, та хоч скоро наша постанова набере великого розгону, так ще скорше розпочате діло вяне в перших початках, або таки згасає без початків на самій бесіді.

Багато є українських сіл на Лемківщині та не всі вони однакові; одні більші, багатіші, другі менші, бідніші; знов-же ще інші невеличкі, але багаті, бо люди в них свідомі, не животіють, але живуть; у них є свої Народні Доми. Догідна площа під будову такого дому напевно найдеться в кожному селі, а продовж зими доволі багато часу, щоб точно обдумати, перевести збірку, звести дерево з ліса (коні й так дармо стоять, бо заробітків немає!), та скоро святе сонічко огріє земленьку, взятися до будови рідної хати - твердині, що станеться носієм висилачем освіти та народньої культури. Таке бачимо в Дубрівці, Тарнавці (й каміння вже звезене, куплена площа, а молодь коротає свій вік у Абрума або Хальника при шпіритайці!), Вороблику, Чертежі, Мощниці, Барвінку, Ростоці, Ганьчовій, Полавах (навіть дозвіл є на основання читальні „Просвіти“!) і так дальш.е. Друга справа неменше пекуча — це всі наші невжитки, стависька, багна, ужбірки, яруги, що від соток літ марнуються й не приносять ніякого хісна ані господарям ані загально громаді. Те, що по десятках морґів невжитків пасуться деколи коні, гуси, або дітвора бігає, стільки вартає, що кіт наплаче. А засадити морвовими деревцями ці невжитки, або лозою — чималий дохід матиме громада. До того ще зо старих морвових дерев прекрасний і дорогий матеріял до майстерки. Листями морви годувати шовкопрядку — тисячі злотих за малий вклад праці річно та повні кошелі смашних солодких овочів нашим найменшим. Ех, батьки, батьки! Водіть своїми спрацьованими пальцями по цих рядках, нехай ці рядки оживуть у ваших головах! Серце з одчаю стискається, як глядіти на ці наші пошматовані нивки, на цей чорний, без ножа святий хлібець, оцю нужду. А не так воно повинно діятися у наших пишних, бескидських горах. Ой не так, ні!

(Далі буде). **Михась Зошак.**

—o—

НАДПРИРОДНІ ЯВИЩА.

Образи Насті Волошин по вікнах на Лемківщині.

Українська стиґматичка с. Анастазія Маріям Волошин Ч. С. В. В. ходить духом по світі та всюди зіставляє різні містичні (таємничі) образи на шибах вікон, як постаті святих, краєвиди, написи і т. п. Такі образи є також і по Лемківщині по церквах, парохіяльних домах, школах і по хатах.

Ці образи можна знайти, але треба стояти у відповідній віддалі від вікна й нище від шиби, а часом дещо збоку. Багато є положених на шибі поземо (лежачи) так, що треба шибу здіймати і перевертати вправо або вліво, а часом і догори ногами. Деколи ці знаки чи написи є зі середини так, що треба би відчинити і так це відчитати.

Такі образи опалізовані (викликані в різних красках) на вікнах я бачив на Лемківщині в Ізбах, у Криниці, в Полянах к. Береста (у солтиса на бальконі) і у Більцаревій у школі (краєвиди). А в Концьовій, у римо-католицького пароха є образ летучого ангела, монограм стиґматички А. М. (Анастазія Маріям) і різні інші фіґури та написи, про які той о. парох писав у часописі „Христос Наша Сила“ ч 29. з 1. серпня ц. р. Також і в Фльоринці є багато таких знаків по домах різних людей. Там на православній часовні (з північної сторони) є на шибі два мечі; темний більший і ясний менший, а на другій шибі є по попольськи напис: „Валька“, але зі середини вікна так, що з надвору це читається задогузь. (Що там є по польськи писано, то думаю, для того, що тепершнє „православіє“ є для нас дійсно „Валькою“, бо хіба всі знаєте, на чиїх воно услугах, в якій мові пишуть там, дають метрики

Вкінці багато є там опалізованих вікон у гр.-кат. церкві і монастирі оо. Студитів, де м. ін. є дивний знак: А 9, а під ним 10. Цей знак мені вияснювали лемки з Фльоринки так: „А“ та коло нього „9“, це значить, що 9 літ (за Анастазії Волошин), як там існує церковний роздор, а ще має існувати 10 літ. Можливо, що це сповниться, бо с. Настя є стиґматичкою, що жертвується за єдність Церкви і українського народу. А що її рука так густо поробила свої знаки по цілій Лемківщині й Галичині, то є найкращим доказом, що Господь Бог приготовляє український нарід до якихось великих подій, про які так часто молиться в екстазах (захопленнях) с. Анастазія Волошин. **Єхм. Мартин**

Настоятель Захисту Сиріт на Личакові.

Замітка: Про с. Настю Волошин написав о. др. Г. Костельник дві книжки п. н. **„Настя Волошин“,** ціна по 1 зл., Замовляти в „Рідній Школі“, Львів, Сикстуська 20.

„На сінокосах" — уривок з вистави „Хмара", яку ставить Український Народній Театр ім. М. Садовського.

Небуденні Гості.

Наша забута Богом і людьми Лемківщина побачить український Народній Театр ім. М. Садовського, що вже виїхав зо Львова до Перемишля та відсіля через Дубецько, Динів, Порохник, Березів, Грабівницю завитає зі своїми виступами на Лемківщину. Цей український Нар. Татр буде ставити свої вистави в Сяноці, Загірю, Ліську, Балигороді, Устриках і других містечках на Лемківщині.

Привітайте його щиро й тепло та поможіть чим хата багата!

Заввага : Враження з вистав й інші звіти прохаємо кожночасно присилати до нашої Редакції, з великою охотою їх надрукуємо . **Ред.**

У відповідь о. Полянському!

(Яким часописом є „Наш Лемко"— а яким „католицьким" священиком є о. Полянський?).

В попередньому числі „Нашого Лемка" находиться вістка, якто о Іван Полянський, парох обох Воробликів, біля Риманова, робив рекляму „Нашому Лемкові", називаючи його „комуністичною, тайною і т. д. ґазетою".

„Наш Лемко" не потребує ніякої оборони перед цими божевільними закидами, бо кожному Лемкові, зокрема **самому о. Полянському** дуже добре відомо, що :

1) „Наш Лемко" завжди стояв і стоїть на католицькому становищі, завжди боронив і боронить Католицьку Церкву, особливо перед московською схизмою.

2) завжди був й є за тим, щоб щирокатолицький дух заволодів цілою Лемківщиною,

3) є українським національни часописом, як це з природи річи випливає, завжди і всюди проповідує безкомпромісову борбу з комунізмом, як зо смертельним ворогом так католицької реліґії, як й української нації,

4) вважає всяку акцію москвофілів, зокрема само оснування Здрою за особливо шкідливе як раз для католицької Церкви.

Так отже всім зрозуміле, що ті закиди є зовсім безосновні.

Натомість, у поведінці й діяльности о. Полянського можна знайти багато такого, що в своїх наслідках підготовляє ґрунт безбожництву й комунізмові :

1) Повне занедбування душпастирських обовязків (уся душпаст. праця обмежувалася до того, шо — а був такий час — що у Воробликy аж раз у місяці відправив о. Полянський святу Хвалу Божу),

2) заступаючи апост. адміністратора (по смерти о. Масцюха) якраз найбільше переслідував тих, що поборювали комунізм (чи о. Полянський забули, що з о. Сальом робили?!)

3) а в чит. Качковского, де о. П. так залюбки перебував, яка велася робота — чи не сидять йоґо „вірні" за комунізм?!

А вкінці отче Полянський, поспитайте своєї совісти, чи Ви своїм „приватним" поведенням так у Смільнику, як і тепер у Воробликах, багато збудували своїх „вірних", давали все добрий приклад чистого, морального життя?! Та, чи знаєте о. Полянський, чому то Ви „перепали" в конкуренції на Здрій?! Недаром сказав епископ Л., „билбим цєнжко зґжешил, ґдибим ренкен до теґо пшиложил".

Даруйте отче Полянський, не маємо більше місця в ґазеті..., але якщо хочете нас тягнути за язик, ми готові ще окрему сторінку присвятити „моноґрафії" про Вашу чесну особу...

ПОСТАНОВИ Й РІШЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПАРЛЯМЕНТАРНОЇ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ.

В днях 23 і 24 вересня цр. відбулося засідання УПР, на котрих українські посли й сенатори розглядали останню протиукраїнську нагінку. Ухвалено резолюції з протестом проти нагінки на українців польської преси й орґанізацій та з протестом проти пропаґування засади збірної відповідальности у відношенні до українців за вчинки невідповідальних одиниць.

—o—

ЖИДИ ДЛЯ ЖИДІВ, А В НАС ЯК?

Жиди по всему світі держаться купи й помагають собі взаїмно грошево й політично. Наприклад жиди в Польщі дістають від жидів в Америці щорічно цілі мільйони долярів допомог. Ті самі жиди в Польщі, запомігшись від своїх американських земляків — посилають грубі допомоги до Палестини, щоб піддержати там будову жидівської держави. Будувати Палестину помагають також американські та анґлійські жиди й взагалі жиди з цілого світу.

Ми віримо, що наша українська еміґрація з Лемківщини в Америці теж поможе нашим братам у Лемківщині, станути на здорові ноги.

КОЖНИЙ ВЖЕ ЗНАЄ, шо

найкращим дитячим, національним часописом є

„ДЗВІНОЧОК"

Це вчитель, приятель і товариш українських дітей. Гарно ілюстрована книжечка „Дзвіночок" вміщує щомісяця цікаві оповідання, казочки, байки, вірші, сценки, загадки, шаради, ребусики, пісні з нотами і т. д. — Чи Твоя сестричка, братчик має „Дзвіночок"? — Кошт малий, бо всего **2 зл.** виносить **річна** передплата. (Поодиноке число 20 ґр.)

, Дзвіночок", Львів, Косцюшка 1 а

Новинки

Від місяця жовтня цього року почалася акція доживлювання шкільних дітей, що буде тривати аж до квітня 1938 року. В тому часі наладнають 10 тисяч шкільних кухонь. Слід подбати, щоб і наші школи на Лемківщині скористали з цього добродійства, бо тут у першу чергу шкільна дитина голодує, або недостаточно відживлюється.

В місті Ряшеві оснували Христіянську Безвідсоткову Касу, що обіймає своєю діяльністю цілий ряшівський повіт. За цим повітом повинні піти другі повіти та в себе теж оснувати такі каси; сьогодні скрізь однакові гаразди.

Перед судом у Сяноці станув бувший податковий поборець Михайло Бліхарчик, якому закидають організування грабіжницького нападу. Його засуджено на 18 місяців тюрми.

У Польщі пропивають річно 1 міліярд 444 міліонів злотих. За ці гроші можна би набути цілорічну продукцію польського волоконного, шкіряного й шевського промислу та одночасно дати заняття 140 тисяч робітникам.

Річний ярмарок на баранів, відбувається що року в Горлицях, в днях від 29 вересня до 25 листопаду. Найбільше баранів доставляє на торговицю село Рихвалд, що на основі старих королівських привилеїв може без окремого дозволу й оплат у своїй місцевій різні забивати понад 200 баранів у цьому часі. Подібні великі річні баранячі торги відбуваються восені в містечку Буківську та Риманові. В довоєнних часах господарі з Горличчини лучилися з господарями з Риманівщини та Дуклянщини, та йшли аж до Семигороду; там закуповували сотки баранів й овець та гнали їх закарпатськими рівнинами, або коротшим шляхом через закарпатську Лемківщину аж до Спишу або й дальше. З такого гандлю привозили вони гарний дохід, що давав їм пережити зимові дні та говіння в часі переднівку.

Культурний війт. „Правда" пише що в селі Бонарівці війт зо Стрижева судив якусь справу між селянами й коли почув, що вони говорять по українськи, зверещав: „Ту вольно мувіць тилько ржондовим єнзикєм". Пан вуйт видно не знає, що кожна людина так має говорити, як їй Пан Біг призначив.

Надзвичайна подія. Чин ОО. Домініканів покинув місто Львів і перенісся до Варшави, забираючи зо собою все своє рухоме майно. Ці переносини окутані тайною, бо ОО. Домінікани перенеслися до Варшави в найбільшій таємниці перед ширшим громадянством. З рухомих скарбів, **що їх забрали** т вивезли з собою Домініками, найбільшим і найважнішим скарбом є їхній архів, котрий становить непомірно важну криницю відомостей ще про ту добу історії, коли наша земля за панування князів була незалежною Галицько - Володимирською Державою. Прикмета цих черців, які є місіонарами й бесідниками — покора й чуйність, відси також їх назва: „пси божі" (Домініканес — по латині).

Чи не дивогляд? Дістаємо такий комунікат із Самбора: **„Małoruski Głos Karpacki"**, obejmujący wszystkich małoruskich mieszkańców Karpat i Podkarpacia w Polsce, a to: „Bojków", „Hucułów" i „Łemków", jako dwutygodnik, wychodzić będzie wkrótce w Samborze! „Głos" redagowany będzie w używanym dotychczas powszechnie przez te plemiona języku **małoruskim**, — a stać będzie na platformie współpracy gospodarczej i państwowej z Polakami wedle zasady: im silniejsze państwo, tym większy dobrobyt jego obywateli. Szczegóły poda pierwszy numer programowy! Sambor 1. 10. 1937. — Tymczasowy Komitet Organizacyjny. (**Два підписи нечиткі**).

Відділ української преси відкрили в „Палаті Преси" на світовій виставі в Парижі. У ньому зібрані всі українські часописи з усього світу поза межами большевії.

Юрисдикція ап. адміністратора для Лемківщини — довга стаття під таким наголовком видрукована в „Ділі" ч. 203, з 15 вересня 1937. Крім цього обширну статтю п. н. **„Із гараздів Лемкінщини"** помістив „Новий Час" ч. 215, з 29. 9 1937 р. Появу статтей про Лемківщину будемо стало занотовувати, щоб улекшити працю нашим дослідникам Лемківщини.

Жид в ярмурці в суді. В часі одної судової розправи в Новому Санчі, на салю розправ увійшов жид в ярмурці. Суддя звернув йому увагу, що перед судом треба зняти накриття голови. За жидом обстав адвокат Штайнмец, якого за завважу на адресу судді покарав Найвищий Суд гривною 10 зл.

Сірниковий монополь розпочав виріб і гуртову продажу запальничок. У подрібній продажі одна стемпльована запальничка буде платитися чотири злоті.

Лопатою по голові вдарив у Селі Святім, коло Ярослава 27-літній Петро Горак свого кревного 60-літнього Луку Горака, в часі сварні за межу, так сильно, що вбив його на місці. Вбивника арештували.

Мало йому було пенсії. Урядник С. Добжаньскі при старостві в Тарнові відповідає перед судом за те, що він мав побирати від інтересантів грошеві хабарі за полагодження різних справ у старостві.

За святотацтво покарав суд у Сяноці 6-літньою вязницею львівського механіка Венґельського, що вкрав пять церковних чаш та інші річи.

Осторожно панове шофери. У перемиському шпиталі помер Шулім Дим з ліського повіту, якого переїхав самохід тамошнього старости.

Нові мости побудували на Сяні під Лежайськом. Будують мости на Ославі під Загірям, окремо будуть направляти поверхні доріг, що проходять через живці.

Виплатив неправно задержану пенсію священикам о. Медвецький з застереженням, що, „...симъ анулюется кару и повѣдомляется, що вздержана дотація буде Вамъ выслана разомъ съ дотаціею за мѣсяць вересень 1937. Рôвночасно однакъ повѣдомляется, що если буде сконстатоване, що Ваша Всечесность поновно отмовивъ кан. послуху и не пôдчинився зарядженю въ справѣ пренумераты, читаня и поширюваня забороненыхъ часописей, тогды онулювана теперъ кара буде подвоена. Отъ Орд. Ап. Адм. Рыманôвъ-Здрой, о. Медвецкій".

ВЖЕ ПОЯВИВСЯ

одинокий, український національний календар

„БАТЬКІВЩИНА"

на 1938 рік,

по ціні 1·20 зл. за один примірник з пересилкою 1·45 зл.— Замовляти за попереднім надісланням готівки:

В-во „Батьківщина", Львів, ул. Чарнецького ч. 8.

Поширюйте наш часопис й приєднуйте нових передплатників.

Згоріло ерекціональне майно. Занедбання своїх обовязків. По опорожненні парохії Опарівка, коло Стрижева, найшлося ерекціональне й церковне майно (разом з усіми приходськими забудуваннями) без опіки. Дотеперішній завідатель парохії Опарівка Всч. о. Андрій Кот вступив на днях до ЧСВВ (Чин Святого Василія Великого), а о. Медвецький не вважав за вказане обсадити опорожнену парохію. В наслідок того якісь комунарські типи, користаючи з нагоди, підпалили всі господарські будинки, які згоріли дощенту. Не знаємо, хто буде відповідати за шкоди, які спричинила безбожницька рука...

Пишіть про все, що діється у Ваших селах і приєднуйте нам постійно нових передплатників. Даймо доказ нашої зрілости!

НЕЧУВАНЕ, АЛЕ ПРАВДИВЕ.

Українські хлопці з Лемківщини, що служили при війську, одержали військові книжечки з такими дивовижніми написами в рубриці: „єнзик мацєржисти" — написано — „рускі", а „народовосць" — „лемко".

ЧИМ ВОЮЄШ, ВІД ТОГО ГИНЕШ.

Дня 27. м. м. у свято Воздвиження Чесного Хреста, вертав вороблицький громадський полевий і „стражнік", Василь Сінявський, член чит. Качковського у Вороблику зо судової розправи в Коросні. По дорозі хотів похвалитися Францішкові Кушварі, що копав у полі бульбу, великим „привілеєм" посідання револьверу.

Оглядаючи револьвер, оба спричинили вистріл, у наслідок чого тяжко ранений Василь Синявський в правий бік, помер по півгодинніх судорогах.

Дивне, що багато москвофільських „деятелів" одержує „привілеї" на ношення збруї, хоч зовсім не вміють ними орудувати та що гірше по пяному стріляють „на віват". Хто візьме відповідальність за їх учинки.

СТРАШНА ТЕМНОТА ПОЛЬСЬКИХ ХЛОПІВ.

В Бучаччині сталася в часі недавнього штрайку польських людовців подія, яка досадно свідчить про страшну темноту польських хлопів. Якісь большевицькі провокатори пустили серед місцевих хлопів-кольоністів чутку, що староста дозволив хлопам грабувати місточко Золотий Потік. Мазурські хлопи повірили і вибралися юрбою зі сокирами, мішками на грабунок. На передмісті стрінув їх поліцай і запитав куди вони йдуть. Хлопи відповіли, що йдуть грабувати, бо „пшецє пан староста зезволіл". Хитрий поліцай відразу зміркував, в чому річ, і холоднокровно сказав: „Врацаць, пан староста одволал рабунек. Рабунек одбендзє сєн в пьонтек". Мазури закляли сердито і забралися домів. В пятницю вони знову зібралися йти на грабунок, але влада повідомлена про те поліцаєм, спровадила до Золотого потока більшу скількість поліції і вона розігнала банду грабіжників.

Як бачимо кольоністам з надмірної оліки над ними перевернулося в голові і їм здається, що їм можна робити все — навіть рабувати.

І, на жаль, є у нас селяни, які вірять людовцям, що йдуть під командою жидівських комуністів. Але свідомі українські селяни знають, що їм з темними мазурськими хлопами не по дорозі.

—o—

І найменшими ощадностями
в ПРОМ-БАНКУ
Львів, ул. Гродзіцьких 1. п. II.
розбудовуйте рідний промисл.

ЩО НОВОГО В СВІТІ.

Німеччина витала володаря Італії, Мусолінього, що гостював у Гітлєра. На великому зїзді гітлєрівців у Нюрнберзі Мусоліні разом з Гітлєром брали участь і придивлялися великій орґанізації німецького народу. Австрія й Чехословаччина затривожені нарадами обох вождів, але Гітлєр сказав, що він як теж і Мусоліні не хочуть війни, лише не допустять у своїх державах до большевицьких переворотів. Большевизм є найгрізнішою загрозою заходу та його культури.

В Еспанії доходить уже до цілковитого зліквідування червоних і розбиття большевицьких бандитів.

В Китаю осягнули Японці великі успіхи. Вони окружили 100-тисячну китайську армію та постійно бомбардують теперішню китайську столицю Нанкін.

На великій Україні дальше розстріли керманичів і голод. Населення не виконує приказів червоних наїздників, нищить засіви, які захланна большевицька рука рік річно забирає до своїх міст, а населення сотками, тисячами гине з голоду. З пануванням большевиків на Україні дуже крухо. Народ підносить голову.

—o—

Фалечна жена.

Де ти ме́не, Василе́ньку пове́деш,
Кой ти сво́йой хатино́ньки не ма́єш?
Пове́ду тя, пове́ду тя г чуджу́ю,
Лем си сво́ю, лем си сво́ю збуду́ю.

— Га́ньцо, борзе́нько зго́тов сес ле́веш, бо, соне́нько юж на оборожині, а ти ищи г пецу не закурняжила. И фа́йку бим си припюк.

— Да́ле бі́до по́кій з тим дзявка́ням, лем би-с мі на ру́ки зазерав и одтягався на да́чий стару́нок. Било си па́ню приве́сти, веле́бний ґа́зда!

— Та нач на мя ґа́мбу роздявяш, як ще́ня-цу́цик воркаливой. Раз ти ре́ку, я так хцу и так мус бити.

—Дяво́ла зїш сигіцко́го! Оле мі ро́скаж! Лем би ся надармі́цки здзівав.

— Смот, што дзьва́ндаш, бо тя спе́ру; з колінка́ми тя видзьвяґам — ти помийнице.

— Га́де сорока́тий, бо́дай тя на́ндза г жбир загле́кла, кой є по́ня ся прионачив — стерні́цкий, воло́хач бурмило!

Та́кой сьніда́ня кождісько́го зра́ня Митро Са́вків му́сів прохавкну́ти, пок ся Ганьциско одобрила; пок ся сириньча не переонадила няй ся поко́чат ба́льце, як бабиной лі́то. Хрисьцянка не по́тварь, а хижа не храм. І Митро бо́ртак — нач ся суятит? Ве́ра Бо́же, што так неясу́чо.

Аж го раз, на листи поїхав, драбнистий віз прилюг. Лем ка́пку хибува́ло, што душе́чка била ся заморила до су́ду вічейско́го. Бі́вше не ва́дився, а́ни не ва́ркав, бо ся смерто́йки збо́яв; а́ни би сійка не крямкла на свирбигу́зах при пото́ці, расто́ці.

— Хлоп ба́бі ґа́зда — несуятник, лем граз би карваньчити. Ся аж нана́шки зчудува́ли, кет суята до́кус ся розтрясла на мирной ґаздува́ня: Митро з Га́ньцом запаюдили зваді ґа́мбу. От то́диль соне́йко, гей, г ка́жду шкабо́рку свій бі́лий пазо́рик штурило. І бі́вше юж брика́чки по хижи и по хаморо́ді не зьвіда́ти. Якой е́дной фале́чной, та́кой дру́гой, док ся розу́му не добили, што зва́да г ліс ве́де, а приязн го́ри ва́лит и ска́ли дими-кат. Достуме́нтні, што́ так!

Ю. Т.

О Маріє, Діво, Мати не дай пропасти!

Одним з найбільше змістовних слів нашої мови є слово: Мати! Хтож, вимовляючи це слово — не думає про найближчу собі особу, про невтомлену опіку, яка ніколи не спускає з ока своєї дитини, якої ціллю життя є добро тої дитини, її щастя, яка радується, коли її дитині усміхається доля, всіми силами старається знову піднести дитину коли вона паде. Одиноке серце матері палає неустанною любовю — твердить знаток матірного серця. Коли всі покинуть людину, хай знає, що є хтось, хто дав йому життя, хто опікувався ним від пеленок — хто безнастанно серцем лине до своєї дитини — це його мати. Незавидна є доля дітей, що втратили свою матір.

Український нарід, хоч розбитий, терпить морально й матеріяльно — та проте можна позавидувати йому одного — опіки його Матрі, Пречистої Діви Марії. А опіка ця вічна, як вічною є Пречиста Діва. І в найтяжчих хвилинах народу — благання його спрямовано першзавсе до Небесної Матінки - Марії. Козаки під Її знаменем стримували навалу бісурменів, що своє поганство хотіли світові накинути. В турецьких каторгах ревно благали наші брати помочі Пречистої. Образ Її підбадьорював українського жовніра до боротьби з большевицькою навалою. І нині українська молодь горнеться під прапор Марії, шукаючи там джерела віри й сили для виконання велитенського діла.

Яким скарбом для українського народу є Пресвята Діва Марія, унагляднює м. і. село Заліся коло Ряшева. Дивлячися з боку на Заліся — маємо враження польського села — розговірною мовою є мова польська, пісні теж такі самі, ті, що поверховно оцінюють кожну справу — можуть сказати: „Поляци визнаня ґрецко-катол.“... Але це груба помилка. Бо вже питаючи когонебудь там, хто він є, чуємо відповідь: „єстем Русін“!

Адже знаємо, що кожну людину зачисляємо до того народу — якого членом ця людина себе визнає. І в цій площині національна приналежність села Заліся є позитивно для українського народу розвязана — а саме, мешканці Заліся творять з українським народом одну велику понад 40-міліонову родину. Заліся є явним доказом розміщення українського народу.

Серед села пишається гарна церква, византійського стилю, яка

Апостольство Молитви Дітей в Залісю коло Ряшева.

своєю копулою зовсім не є подібна до розсіяних по дооколишніх селах костелів. Священик греко-католик, в церкві співають Службу Божу, як по інших церквах — одно тільки відмінне, що проповідь говорить священик по польськи, та молитвенники мають селяни писані латинкою, але виговір український.

Цікавим документом є пісня до Пречистої Діви Марії, Опікунки Заліся коло Ряшева. Дуже характеристичний є слідуючий уривок:

Ona, bo misce toje obrała,
By świdczyty łaski ditiam swoim,
Parafiju rusku tut zachowała,
By narid Jej Syna z sercia chwaływ..

Тут мешканці признаються, що церква, в якій находиться чудотворний образ Пречистої, задержала їх духа, вірного українській Ідеї.

Нині парохіяльний дім є осередком культурного росту цього села. Досить часто відбуваються представлення реліґійного змісту, приготування дітей до реліґійних практик — тут власне панує той дух Марії. Не припадковим є певно факт, що на празник в Залісю „Успенської Пресвятої Богородиці“ приходять там селяни з Опарівки — українського села на Лемківщині — віддаленого понад 30 кільометрів. Знову на празник в Опарівці — Різдво Пресвятої Богородиці — зі Заліся приходять до Опарівки. Це явний доказ про духову звязь тих сіл — оперту на приналежности їх до одного українського пня. В Опарівці вони бачать українські установи, чують прекрасну українську пісню, в них збуджується гордість з приналежности до українського народу й сильне бажання стати повновартними з іншими селами.

В розмові з ними завважується радість, коли розмовляють з Українцями, лише часами лице їм румяніє, що вони свої українські почування мусять висловлювати в чужій мові.

Тепер там є сильний національний відрух, діти вчаться рідної мови, українська преса зачинає собі здобувати право горожанства, вже виростають свідоміші одиниці, які під опікою Пречистої, віддані своїй церкві та під умілим проводом ведуть своїх ближніх до світлого завтра українського народу.

Браття і Сестри села Заліся — будьте вірні нашій Опікунці, Небесній Цариці — вірте в силу великого українського народу, не сумуйте, що вас є мало, що кругом вас несвої лиця, за вами стоїть український нарід, злучений з вами кровю і почуваннями. Ідіть під прапором Марії, яка „парохію цю (Заліся) задержала для українського народу“ — вона не опустить вас, але заведе до побіди Правди над злом — заведе вас до мети, до якої стремить та за яку побивається весь український народ!

Приятель.

Хата без книжки, це дім без вікон.

Є в нас цілі села, де не приходить ані одна реліґійна книжка зі Жовкви!

Чи не стид і ганьба? Зо самого лише молитвенника — добрим українцем - католиком сьогодні не будеш!! Затям собі це! Дивися на ворогів Церкви й Народу — які вони меткі. Грубі міліони видає річно безбожна Большевія на червону книжку й пресу, у всіх мовах світу для аґітації.

А що робимо ми — католики? Нічого, або дуже, а дуже мало! Не жалуй брате й ти сестро цих пару сотиків на добру книжку до Жовкви. Велике діло зробиш! Не буде тобі пізніше викидати твоя дитина святих образів з твоєї хати, ані покутавити за чужі гріхи по тюрмах! У кожному селі повинна бути українська-католицька читальня! Жадайте катальоґів і списків книжок. Пишіть на адресу:

Видавництво ЧСВВ. у Жовкві.

Передплатники в Америці й Канаді

присилайте передплату на адресу „Наш Лемко“, Львів, ул. Новий Світ, 22.

Комуна не спить.

Часто читаємо в пресі про комуністичні процеси. Тут і там викриють якусь тайну друкарню, що пускає в світ комуністичні летючки; часом большевицька зухвалість доходить до того, що пробує друкувати комуністичну ґазету, деколи під покришкою національної роботи, або таки явно намагається поширити большевицькі, безбожницькі кличі. У висліді цього скриті большевики, що гніздяться часто по наших містечках, ловлять у свої сіти одного, двох, деколи більше несвідомяків, обдурюють їх проти „ксьондза", Церкви, Бога, релиґії, бо на їх думку віра й реліґія це видумка буржуїв, а всі селяни то пролєтарі, покривджені, гноблені, визискувані, гнані й голодні. Находяться ще й такі „птиці", що нахапкалися большевицької науки по Франціях, Канадах, тому хотіли би в свому селі заводити такий лад.

А тепер спитаймо, хто їх покликує до тої роботи? Чи може біда змушує до комунізму? Може то самі бідні безробітні?

Гляньмо на процес, що саме відбувся в Люблині. Там засіло на лаві обвинувачених 40 провідників комуни з одного лише міста Люблина. Хто ці обвинувачені? Не будемо подавати імен усіх, бо шкода місця в ґазеті. Проводир люблинської комуни жид Хаїм Зільберґ, такий „пролєтар", що аж був директором банку та брав найменше 2 тисячі злотих місячної пенсії, Міра Бірер — дочка багатого адвоката, один професор, видавець, маляр та інші пани, а не пролєтарі. Йде їм про ніщо інше, а про те, щоб жиди запанували над усім світом так, як уже панують у Совітах.

Прижмуреним оком.

На днях приїхав до села Вороблика на контролю шкільних дітей „коронний дзєкан" з Дошна, о. Вахнянин. Він хотів довідатися, чи українські діти — не жалуються на свого о. катехиту, та чи часом він не „перепачковує" в школі „проклятущої України". Давніше діставали шкільні діти католицький журнал „Наш Приятель", але тепер новий „курс" заборонив обдаровувати українську дитину виховним католицьким часописом. Але ніхто не може заборонити українській дитині в хаті читати „Нашого Приятеля" та **„Дзвіночок". Друге дивне явище** з так званими „літаючими учителями" в Новосандеччині. Саме для поборювання анальфабетизму на Лемківщині, власти урухомили т. зв. „літаючих учителів", котрі мають учити 3 дні на тиждень у таких віддалених оселях, звідки діти зогляду на далеку віддаль від шкіл, не мають змоги вчитися в школі. Чи для наших дітей ця новість буде корисна, належить зогляду на відомі обставини сумніватися; впрочім побачимо. Дай Боже.

З нафтовою ропою теж не годні на Лемківщині дійти до ладу. Відкривають вправді на Лемківщині щораз більше нафтових шибів, як ось на невеликій глибині відкрито нафтові джерела на передмістю Горлиць та в Торговиськах біля Вороблика, де побудовано ряд нових шибів, одначе в цій роботі не видно ані пляновости, ані теж відповідньої орґанізованости. У звязку з цими відкриттями, кілька нових фірм нафтових законтрактувало терени у Вороблику Королівському, та збідніле, бо малоземельне населення з напруженням жде на роботу та водночас на поправу своєї долі. Врешті гляньмо на терени у Ванівці коло Коросна, аж просяться, щоб зачати верчення. — Багаті наші Карпати, лише добути це земне золото, а ми воліємо в американських підземних „майнах" коротати свій віченько — лишаючи своє багацтво не для рідного карману. А як би так замісць держати гріш у вузлику — заснувати хоч одну **українську нафтову кооперативу** — чи не гаразд? Щиро радимо та вказівками радо будемо служити. До праці браття, земличка свята жде на роботящі руки. Чей не слава відволікати, аж дехто буде під нашим порогом багатіти!

Церковні брокати, борти, френдзлі, панаму і нитки Д. М. С. до вишивання фелонів і фан, готові фелони, фани, павуки, хрести, чаші, дзвони, прапори для Товариств і відзнаки, евангелія і прочі церковні книги, образи і образці, світло і кадило

купуйте й замовляйте в українській кооперативі

„ДОСТАВА"

у Львові, Ринок 43/1.

і в її склепах: у Львові, Руська ч. 20. в Перемишлі, вул. Косцюшка ч. 5.

ВИРІЗКИ З ПРЕСИ.

Краківський „Курієр" подає вістку, що будова першого в середущій Лемківщині римо-католицького костела для поляків у Висовій (коло Горлиць) добігає до кінця. До приспішення будови святині причинилася велика жертвенність краю, що дійшла до 6.000 зл.

„Глос Народу" (ч. 262) в статті п. н. „Алькоголь — пан" пише на тему пянства таке: „Чи саські часи (польська приповідка: За круля Саса єдзь і попущай паса) не причинилися до упадку народу? Чи польські „куліґи" й пянство шляхти, шляхотські горальні, „панські" коршми з невідступним жидом-орендарем не нищили духа польського народу? У відродженій Польщі законодатний сойм вибрав для алькоголю привілей монополю. Чи щасливо? Несповна двадцять літ оцього монополю, а перед нашими очима пересуваються найсумніші картини. Пють міста, пє село. Пропили ми вже міліярди, жертвуємо недільним і святочним спочинком, майже половину доходу з цього джерела втискаємо в чужі і нам ворожі (розумій — жидівські — зам. Ред.) руки. Навіщо зрештою писати, коли міродатні, керуючі Польщею державні мужі, мають це в статистиках, ну й бачуть наслідки! Пан Алькоголь, що його в Польщі упривілеювали, **іде почерез народ, а за ним прокляття й брязкіт кайдан вязнів св. Хреста,** Фордону, Вісніча, Бриґідок — крізь закратовані вікна з божевіллям в очах глядять Кульпарків, Кобєжин, Творки (заклади для божевільних — пояс. наші) й інші заведення нервово-венеричночахоточно хворих. **Тисячі матерей-робітниць проклинає пянствування своїх чоловіків й їх нелюдське життя, — міліони босих, обдертих, чекаючих на ложку страви й кусень батьківського хліба дітей гине в крутіжі злиднів і розпусти. Силкується бідний учитель у школі оформити душу й тіло бідної дитини; на ніщо йде його зусилля, бо нівечить його злий примір батька, який більше любить алькоголь, як родину** (всі підчеркнення наші). Відтак утримання приютів нелітніх злочинців, лікування міліонів хворих у всій державі на алькогольні захворіння, витрата сотень тисяч днів праці — ось месть за те, що в Польщі упривілеювали алькоголь..." Рано, в полудне, вечором, перед їдою, по їді читайте любі Брати оці рядки всім шпіритайчаникам, кропяникам — може це їх отвезить!

Радісний День.

ВЕЛИЧАВЕ ТОРЖЕСТВО ЗПРИВОДУ ПОСВЯЧЕННЯ ЧИТАЛЬНЯНО-КООПЕРАТИВНОГО ДОМУ

День 5. вересня цр. це дата, яка глибоко заховалася в душі й серцях мешканців села Опарівки.

Дві причини склалися на таку велику радість: пращання нашого ревного українського душпастиря Всч. о. Андрія Кота зо своїми вірними, перед вступленням його в нове життя, в монаший чин. Друга причина: в цьому дні при участи дооколичнього українського священства, світської інтеліґенції, Т-ва „Луг" з Бонарівки, делеґатів Матірного Т-ва „Просвіти", редактора А. Курдидика, філії „Просвіти" з Сянока, просвітянського люстратора П. Венґльовського, делеґатів українських товариств з сусідніх сіл та великої маси громадян, посвячено читальняно-кооперативну домівку в Опарівці.

Незвичайно святочний настрій вже від ранку; в церкві багато народу, дооколичної інтеліґенції. Хор старається якнайкраще заспівати, при пращальній Службі Божій о. Кота. Перед одпустом у чудово вишитому фелоні виходить о. Кот на проповідальницю. Між народом наступає порушення — нервова міна вкриває лиця вірних та їх пастиря. — „Відходжу від Вас, говорить отець проповідник, — мої Парохіяни, то ж послухайте в останнє слів душпастиря, що вів Вас до любови Бога, народу та правди. У Церкві й поза Нею виховував я Вас на людей чесних, характерних; взивав усіх до праці в своїх товариствах, читальні, кооперативі. І сьогодні пригадую Вам цей переказ про батька й дванадцятьох синів, яким він велів зломити дванадцять галузок і ніодин з них не потрапив цього. Відтак батько взяв вязанку й ломав галузку за галузкою та сказав своїм синам ось що: Як будете жити в згоді, єдности, держатися спільно, як оці галузки, то нема сили, сили, щоб вас зломила; а як ні, то станеться з вами те, що з тими галузками, яких я без труду поломив.

Єдности й я Вам бажаю та за неї буду Господа молити. Були на жаль такі, що ставляли колоди в праці: може вони не знали, що роблять, може несвідомі послухали чужого підшепту, — тим я прощаю! у вірі, що вони пізнають свій блуд, осудять самі свої вчинки — та творчо працюватимуть на славу Бога й українського Народу",

Велике враження викликали ці слова на вірних, ревні сльози зворушення, — душевні тортури в тих, що переживали докори своєї совісти за нечестиві свої діла. На закінчення святої Хвали Божої кількратне сердешне, бадьоре многолітствія для дорогого о. Кота, врешті церковний Гимн: „Боже Великий, Єдиний..."

Пізніше панахида (в 14 год). в церкві за померших членів читальні й кооперативи в Опарівці, яку відправили Впр. оо. Декан І. Клюфас, Усцький і Кот. Здовж прекрасної церкви, на копулі якої намальовані чотири тризуби в терновому вінку, уставилися двійками Луговички й Луговики з Бонарівки, в одностроях, вишивках, робили дуже миле щиро українське враження. Кругом маси народу, яких церква не всилі помістити. По панахиді всі уставляються в церковний похід, який іде з процесією під „читальняно - кооперативний дім".

Не бачила ще Опарівка такого величавого походу. Посвячення, приявні вписуються до памяткової книги. Впр. о. Декан І. Клюфас, колишній незвичайно люблений в Опарівці парох, у своїому слові глибоко реліґійного та патріотичного зімсту взивав, щоб оця новопосвячена станиця була дійсно місцем виховання на добрих синів Церкви й українського Народу. Ця подвійна служба — Богові та народові — є запорукою, що Опарівка, цей остров встоїться та нема хвилі, щоб його залляла.

Безпосередньо по тім відбулася в салі академія. Відспівано кооперативний і просвітянський Гимни. Голова читальні, Павло Осолінський подав начерк розвою культурно-освітнього життя в Опарівці, підчеркаючи великі заслуги Впр. оо. Клюфаса, Харханіса та Кота. Дальше хор, під умілим проводом Олександра Колодійчака, відспівав пісні: Задзвенімо разом браття, Думу про зруйнування Січи та другі. Михайло Колодійчак віддеклямував вірш І. Франка „Каменярі". Відтак знову хор пречудово відспівав „Ой на горі..." кантату про страшний суд й інше. Публика не могла налюбуватися гарно виведеною піснею та невгаваючими оплесками домагалася повторення. Треба признати, що диріґент багато вложив праці в хорові продукції та виявив свою пильність і талан.

Дальше входить на сцену витаний бурею оплесків редактор „Неділі" Анатоль Курдидик, делеґат Матірного Т-ва „Просвіти" зо Львова. — Лемківщина висловлювала своє привязання й тугу за Львовом, нашим центром. Поява делеґата на сцені в Опарівці — це доказ нерозривної звязи духа, доказ, що центр й Опарівка тісно з собою звязані в одну цілість, одну спільну думку й мету — як один є український Нарід. Цей підсвідомий, але стихійний захвит — це яркий протест проти ділення одного здорового орґанізму на якісь реґіональні племена. Ввижалося, що то сон, мрія, що чуємо, як говорить Львів, але це була дійсність:

„Не бійтеся, Ви не самі — за Вами Львів і цілий український Нарід". — Браття Опарівчани!

Чи могла бути більша радість для забутих наших Братів, як оці повної віри слова! Ми Опарівчани віримо, що ми не маленькі мушки, щоб нас скоро здушити; в нас сила духа, що пливе з почуття гордости приналежности до 45-міліонового українського Народу. Тож городе Льва, як почуєш звіт свого делеґата про нас, не забувай за нас, бо за Сяном тисячі твого народу живе твоїм життям!

Торжество закінчено відспіванням Національного Гимну. Безпосередньо по тім Луговички з Бонарівки, при відповідніх вправах відспівали благальну молитву, підносячи часто руки до Сходу. Відтак Луг з Бонарівки в карних рядах, орґанізовано, незвичайно гідно, з піснею на устах відійшов до свого села, захоплюючи своїх. Торжество залишило незатерте враження в Опарівці й околиці.

Учасник

ОВОЧЕВІ ЩЕПИ І КУЩІ

першої якости, здорові і певні щодо відмін, заквалїфіковані Комісією Львівської Хліборобської Палати доставляє до осіннього садження найбільша українська шкілка

А. ТЕРПИЛЯКА

в Залукві почта Галич

телефон Галич ч. 1. ПКО ч. 500.855
Жадайте цінників та оферт.

Вирівнюйте передплату та присилайте належитість за книжки!

ПОЛЯНИ, ПОВ. КОРОСНО.

Парохіяльний Комітет при греко-кат. церкві в Полянах, короснянського повіту, на основі зізволення староства, покликав мене до збирання добровільних жертв у цих околицях, на викінчення місцевої греко-католицької церкви. Вислід тої збірки не був дуже лихий, на нинішні досить тяжкі часи.

Одні щиро і значні датки давали на згадану ціль і вписували до призначеної на це книжки; другі знову жертвували менші ставки, а були навіть і такі, що „крізою" викручувалися.

Чогось не стає людям на добру ціль. На купно для дітей гарного національного часопису, яким є „Дзвіночок". На добру книжку. Чи дійсно вже такий тяжкий час? Не зовсім воно правда. Тепер більше люди видають на вбрання ,як давніше. Давно, як купив чоботи, шапку й кожух, то вистарчило на літа, а все проче було своє. А сьогодні кілько то видається грошей? І то все одно хлопець чи дівчина.

Такий хлопець мусить мати лякери, блюзу і сподні з усіми придибашками, наче урядник, що дістає кількасот зл. місячно. І то хоче мати не лише раз на рік, але кілька разів. Те саме з дівчиною. Що неділі інші мешти та ріжні блискотки. Давніше менше коштувало вбрання родину, як нині сина чи доньки.

Деякі речі є конечно потрібні в хаті на господарстві, як сіль, мило, сірник, нафта; їх муситься купити. Жертва на церкву теж важна справа. Чи не треба церкви викінчити, зглядно поправити, прикрасити, постаратися про ризи, світло? Чи будемо в своїх хатах без світла? Чи будемо холити завсіди в старому одязі? У грекокат. церкві, де ходили наші прадіди, ліди, батьки та будуть ходити наші грядучі покоління, там має бути темло і брудно? Чи це не важна справа?

Все мусить нам вистарчити на те, щоб зложити офіру на річ церкви, чи на яку іншу добру ціль. Все мусимо найти гріш на набуття для дітей і для цілої родини, яка є коміркою суспільного життя доброго часопису і книжки. Без того будемо порожні, сумні й мертві в душі! **Василь Савина.**

—o—

СЕЛИСЬКА КОЛО ДИНОВА

Репрезентаційний концерт українських народніх пісень.

Дня 26. IX. ц. р. за старанням Виділу чит. „Просвіти" в Селиськах, а по думці п-ва Стециків улаштовано концерт з назвою „Репрезентаційний концерт українських народніх пісень". Зрозуміння та любов до рідньої пісні серед громадянства Лемківщини кольосальне, поведінка публики підчас концерту взірцева, чого місто маючи інтеліґенцію не може вдержати, бо коли читаємо рецензії наших критиків - музиків, стрічаємо атаки на публику, мовляв, „публика неможлива".

Точно в заповіджений час починається цей досі небувалий і непрактикований, а даючи повний корисний результат, концерт. Починає його „Торжественна кантата" Людкевича, відспівана спільними хорами в Володжі та Селиськ під дир. Михайла Добоша. Пісня хоч трудна, одначе під доброю кермою диригента випала прегарно.

Реферат як формою, так змістом вичерпуючий. Виголошений ясно та зрозуміло, полишаючи неабияку моральну користь. Концерт репрезентували чотири хори.

Хор з Глудна змішаний з Варою в першій частині відспівав: „Ой зійшла зоря", „Луми мої" та „Розриту могилу". Пісні як на початкуючий хор з Глудна дещо за трудні. Чоловічий хор вивязувався дещо краще, з браком тенора першого. На загал враження добре та є надія, що при більшій праці та зрозумінні співаків, а з другої сторони при старанні диригента хор осягне свій рівень.

Вже краще представляється хор з Іздебок під дир. п. Ванчицького. Репертуар дібраний в міру свого хору чисто народній „Ой на горі василечки", „Ой вербо, вербо", навіть „Хор птиць", виходить гарно. Ефект — в альтах самі хлопчики, що на слухачів сильно ділає. Враження вдоволяюче; чисельно хор малий, видко, що „Не дріжать — а добувать знання та освіту"!

Найсимпатичніше враження робить хор з Володжа. З кожнього (ї) співака (и), бе та певність та бадьорість, а це найкращий і необхідний здобуток кожнього хору. Співає легко, лагідно, а що найважніше виразно, кожне слівце виразне, чого не було ані в одному з вичислених хорів. Добра вимова слів — фундамент ніжности - дбайливости. Спів для Лемка — енцикльопедія. Голосовий матеріял чудесний. З чуттям відспівано „Кант про Страшний суд", Вечерниці з драми „Назар Стодоля" укл. Ніщинського, Дзвони й другі. Маємо надію, що хор Володжа не покине думки стати найкращим хором Лемківщини. Диригував Мих. Добош.

Врешті слід згадати про хор Селиськ під проводом п. Стецика, що відспівав на закінчення низку гумористично - ревіових пісень, як „Трр коню, до цебра", „З пирогами", „Край дороги" й інші.

Одно добре, що з поважного тону моментально переходить публика в сміх, що є дуже корисним. На закінчення кілька слів теплих сказав п. Стецик, подякував всім за нинішний вечір, що прибули громадно, в першій мірі пану комендантові, який не міг довше вислухати похвал і в часі промови з радости втік, вкінці Всечесн. отцям. Не дивниця, бо „Гром. Голос" рівнож похвали священикам складає на кінці. А так не повинно діятися, бо всім нашим священикам належиться перша подяка за їх ідейну працю.

Сила та голосовий матеріял надзвичайно добрий, тому гріхом було би не розширяти діяльности в напрямі музичного життя.

Вечір закінчено Національним Гимном.

Бачимо, що музика і на Лемківщині починає розвиватися!!

Не вільно нам забувати,
що всіляні ЦУКОРКИ
ШОКОЛЯДИ
Й СОЛОДКЕ
ПЕЧИВО
купуємо тільки з правдиво
української фабрики
„ФОРТУНА НОВА"

ЦЕНТРОСОЮЗ
поручає
сільським господарствам солідні
машини
штучні погної
і всіляке сільсько - господарське приладдя

Юліян Тарнович.

Історичний словник Лемківщини.

Мшанна, українське село з українською греко-католицькою церквою Успення Пресвятої Богородиці, збудованою в 1865 році, віддалене 14 км. від Дуклі, поселене в XIV. сторіччі (АГЗ III 24) та наділене окремими привілеями про вируб лісів. На мшанецькому греко-католицькому кладовищі спочивають тлінні останки бл. п. о. Степана Тарновича, бувшого пароха в Мшанній.

Нагіряни, давніше чисто українське село з українською греко-католицькою церквою святого Апостола Петра й Павла, збудованою в 1848 році; приналежне до української парохії у Волі Сенковій біля Буківська, від 1794 року.

Надїзд, польське село коло Шимбарку в Горличчині.

Надолє, польське село в Дуклянщині (АГЗ III 16).

Надоляни, мішане село коло Новотанця (20 км від Санока), поселене на двірських грунтах.

Небоцько, первісно українське село, прилучене в 1801 році до української парохії в Ялині коло Грабівниці Старенської (АГЗ XI 726).

Небилець, польська оселя коло Стрижева.

Невістка, первісно українське село біля Березова, приналежне до української парохії в Іздебках.

Невидна, польська оселя коло Стрижева.

Незнайова, українське село з українською греко-католицькою церквою святих Безсребренників Косми й Даміяна, збудованою в 1780 році; поселене в XIV сторіччі.

Ніздрець, первісно українське село (до XVI. сторіччя, місійна праця Катерини Ваповської) коло Динова, приналежне до української парохії в Глуднім.

Нова Весь, велике українське село з українською греко-католицькою церквою Рождества Пресвятої Богородиці, збудованою в 1795 році; віддалене 22 км. від Нового Санча; поселене в XIV. сторіччі („Наш Лемко“ IV Рік.).

Новий Санч, місто з Богослужебною каплицею святого Отця Николая, мурованою в 1911 році. (Окремо: „Сандецька Земля“).

Новиця, українське село, віддалене 14 км. від Горлиць, з українською греко-католицькою церквою Преподобної Матері Параскевії, збудованою в 1843 році та каплицею Успення Пресвятої Богородиці, збудованою в 1889 році; село поселене в XV. сторіччі.

Новосільці - Гнєвош, українське село з українською греко-католицькою церквою Покрови Пресвятої Богородиці, збудованою в 1895 році; віддалене 11 км. від Сянока; відоме вже XIV. сторіччі з судових городських актів (АГЗ XI 137). До гарних діл новосільчан, що їх історія записала, належить вибудування величавої української греко-католицької церкви на горбку, яку здалека видно та яка є оздобою „Сяніцького Поділля“; цю церкву будували новосільчани проти волі всіх маючих власть за намісника Казимира Баденього (він поборював як австрійський міністр внутрішніх справ український національний рух, був намісником Галичини в 1888—95 роках), який аж на місце, себто до Новосілець приїхав, щоб побачити свою неміч проти доброї збірної волі громадян. Новосільчани, завдяки нашому українському греко-католицькому обрядові, що його передали нам предки в самосвідомости й самопошані своєї нації, не могли відректися краси українського католицького обряду, ані цеї культури, що надбанням — вицвітом тисячлітнього житя нації сталася; глибини душі не можна змінити. У своїй суворо - поважній красі український католицький обряд найвеличавіший серед інших християнських обрядів. Село Новосілці звалося зразу „Нова Оселя“. Приставку „Гнєвош“ додали до первісної назви в 1885 році, в часі будови залізної дороги. З Новосільців родом Впр. о. Крилошанин, Йосиф Маринович, добромильський декан і парох Війська біля Пацлавської Кальварії. Його брат, Антін Маринович є гімназійним професором.

Новотанець, мішане село, віддалене від української парохії в Сеньковій Волі 3 км.; звалося в своїх початках: Березово.

Обарим, колись українське село з українською греко-католицькою церквою Преображення Господа Нашого Ісуса Христа, збудованою в 1828 році, відновленою в 1929 році. (Гляди: Ф. Коковський: Східніми межами Лемківщини, Львів 1936).

Обрінова, українське село, на основання якого дав польський король Казимир Великий право Яковові Іскрі (25. січня 1352 року) в лісах, що звалися Обрвінів і Брахцин над рікою Вислокою, щоб він поселив там село на німецькім праві під назвою Обрінова. Ця надана королем назва не вдержалася; село від свого осадчого Іскри вже в XV. сторіччі звалося Іскринею й ця назва досьогодні вдержалася. Іскриня польське село.

Одерне, польське село коло Коросна, було в давнині гніздом роду Камянецьких з замком Камянець на території села Одриконь, котрого звалища заховалися досьогодні (АГЗ XI 2531).

Одрехова, велике українське село з українською греко-католицькою церквою святого Іоана Хрестителя, мурованою в 1817 році; віддалене 20 км. від Сянока, 4 км. від залізниці в Заршині, 9 км. від Риманова; відоме вже в XIV. сторіччі (АГЗ XI 260).

Ожинна, українське село при чехословацькому кордонні, віддалене 14 км. від Крампної, з українською греко-католицькою церквою святого Василія Великого, збудованою в 1867 році; дочерне української парохії Граб — 3 км.

Ольховець, українське село з українською греко-католицькою церквою Перенесення Мощей святого Отця Николая, збудованою в 1934 році; віддалене 16½ км. від Дуклі.

Опарівка, українське село з українською греко-католицькою церквою Рождества Пресвятої Богородиці, збудованою в 1912 році, відновленою в 1932 році; стара невеличка церква була в Опарівці ще в 1700 році; до Стрижева над Вислоком 9 км., до Коросна 24 км.; відоме вже в XV. сторіччі.

Оріхівці (Оріхівниця або Одрехівка), польська оселя коло Березова.

Павлокома, українське село з українською греко-католицькою церквою Покрови Пресвятої Богородиці, мурованою в 1909 році; віддалене 7 км. від Динова, 32 км. від Березова; поселене в XV. сторіччі. (Гляди: Ф. Коковський: Східніми межами Лемківщини, Львів 1936 р.). (Далі буде).

Найбільший і найдешевший український календар

„Золотий Колос“

НА 1938 РІК.

вже вийшов з друку і продається ПО ЦІНІ 1.— ЗЛОТИЙ.

Чотироколірна мистецька обгортка, 200 сторін друку, багато ілюстрацій, ріжнородний і дуже цікавий зміст.

Дістати можна у Мужів Довіря „Народньої Справи” і в усіх українських книгарнях. Хто замовляє 1 примірник, мусить додати ще 30 гр. на пересилку. НАРОДНЯ СПРАВА, ЛЬВІВ, КОСЦЮШКА 1 а.

ОПЛАТИ В МІСТАХ ДЛЯ СЕЛА.

В деяких околицях нашого краю жалуються люди, що тамошні управи міст побирають від людей оплати за постій фір на міських площах. Це поступування протизаконне, бо закон з 3 грудня 1935 (ДЗРП ч. 88 поз. 544) зніс право міст побирати всілякі оплати. Цей закон між іншим постановляє так:

1) „Зноситься право самоврядних союзів побирати митні, містові на публичних дорогах оплати, як також т. зв. копиткові оплати, рогаткові при вїздах до міст й оплати за постій на дорогах і публичних місцях, без огляду на публично-правний титул, на якому побір тих оплат спирався“.

2) Припис уступу 1. не відноситься до оплат, які побирається за уживання торговиці. Під торговицею розуміється урядження в розумінню арт. 2 букв. в) розпорядку Президента Річипосполитої з дня 27 жовтня 1933 року в справі унормування обороту, господарськими звірятами і дробом, як також гуртового обороту мясом (ДЗРП ч. 85 поз. 639). Знов інший закон забороняє продавати всілякі тварини в торговий день, як також один день перед і один день по торзі — поза торговицею. Деякі міські управи вважали за торговицю місце, де стають селянські фіри в часі торгових днів і продають хліборобські продукти (масло, бараболі, буряки, овочі, збіжжа і т. п.). Це є протизаконне і ту справу вияснив Львівський Воєвідський Уряд. Також в обіжнику Міністра Внутрішних Справ з грудня 1936 р. до всіх старостів у справі укладання самоврядних прелімінарів буджету сказано, щоб міста звернули увагу на дохід із торгових оплат від перекупнів, одначе **не вільно побирати оплат від селян.** Вразі протизаконного стягання таких оплат повинні наші селяни домагатися посвідки за заплачену оплату з зазначенням, за що заплачено. Про незаконне стягнення треба повідомити своє Староство, виказуючися посвідкою, або Філію Т-ва „Сільський Господар“, пересилаючи їй при тім посвідку заплачення оплати. Згідно з розпорядком Централі Філія обовязана тою справою занятися.

Проти РОЖИЦІ безрог треба щепити безроги сировицею і щіплянкою.

Шурі нищить РАТИНА.

Пільні миши нищить МИШИНА.

„СЕРОВАК“

Сп. з О. В.

Львів, вул. Сенаторська ч. 5.

Тел. 201-07.

Перепроваджує відщурення. На бажання інформації.

Великі суми складаються з дрібних квот. Складай постійно сотики, а дійдеш до тисячів. Свої ощадности зложиш найкорисніше в

КООПЕРАТИВНІМ БАНКУ

„ДНІСТЕР“

у Львові, ул. Руська ч. 20.

1000 нових покупців

знаменитої пасти

ЕЛЄҐАНТ

дасть працю

1-му безробітному, що є Вашим братом!

Купуйте тільки

найкращі шевські кілки

ДЕНДРА

фабрика у Львові

вул. Потоцького ч. 85 а.

ЖЕРТВИ.

На хрестинах у громадянина Михайла Крутея в Дальовій біля Яслиськ зібрав Іван Кухта на „Рідну Школу“ зл. 2.05. Боже заплать.

Чи Ви пробували вже

„ПРАЖІНЬ”

Якщо ні —

то купітьсейчас і спробуйте, бо це дуже смачна і здорова кава для дітей і для старших!

Вирабляє коол. фабрика домішок до кави

„Суспільний Промисл“

Львів — Богдан вка ч. 30.

Нові книжки

БРАТНЯ ЛЮБОВ

кріпша від камінних стін.

Повість з життя загонової шляхти з початку XX. віку; написав Іван Филипчак, Самбір 1937., стор. 231, ціна за 1 примірник 2 зл. Накладом філії Товариства „Просвіти“ в Самборі. (Величина 18x12).

Відомий нашим Читачам, український письменник, професор Іван Филипчак збагатив нашу народню скарбницю ще одною своєю цінною працею. В книжці під вище поданим наголовком змалював він у приступній, легкий спосіб життя нашої загонової шляхти, що приманювана панськими „облесними“ похвалами та обіцянками, давала себе водити за нос; що гірше ця шляхта, в своїй глупій задиркуватости погірдливо дивилася на „простого“ хлопа та своєю пияцькою поведінкою ширила лише моральну гниль у селі та врешті хотіла пасожитувати на здоровому, бо тверезому й недолею загартованому організмі „нешляхтича“.

Перед нами два світи: перший застарілий, заскарузлий у своїх шляхоцьких звичках і поглядах, „— ет, коби добре попоїсти, попити та держатися панської клямки“, в особі префекта Заморинського, який свою доню Людмилу дає вчити на „паню“ — другий це творча, ідейна, повна жертвенности праця для свого обездоленого народу за його братню одність; праця, що не знає жадних перепон у змаганні за краще завтра народу, бо сильна воля ломить усі запори на шляху — це народній учитель Гукалюк, який ціле своє життя, кожну вільну хвилину присвячує своїм братам селянам. Побічні особи доповнюють загальний образ збудженого з віковічньої дрімоти нашого села.

Книжка може сповнити велику роботу, якщо всі читальні подбають, щоб вона найшлася в кожній чит. бібліотеці.

ЮТ.

В СЛІДУЮЧОМУ ЧИСЛІ БУДЕ ПРОДОВЖЕННЯ ВСІХ СТАТЕЙ ТА ГОСПОДАРСЬКА СТОРІНКА.

РЕДАКЦІЯ.

З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10. РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ.

Наш Лемко

РІК IV. Ч. 20 (92)

Львів, 15-го жовтня 1937.
Виходить двічі в місяць.
Адреса: Львів, ул. Новий Світ ч. 22.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, UL. NOWY ŚWIAT 22

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.
Оголошення після умови.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1 зол
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

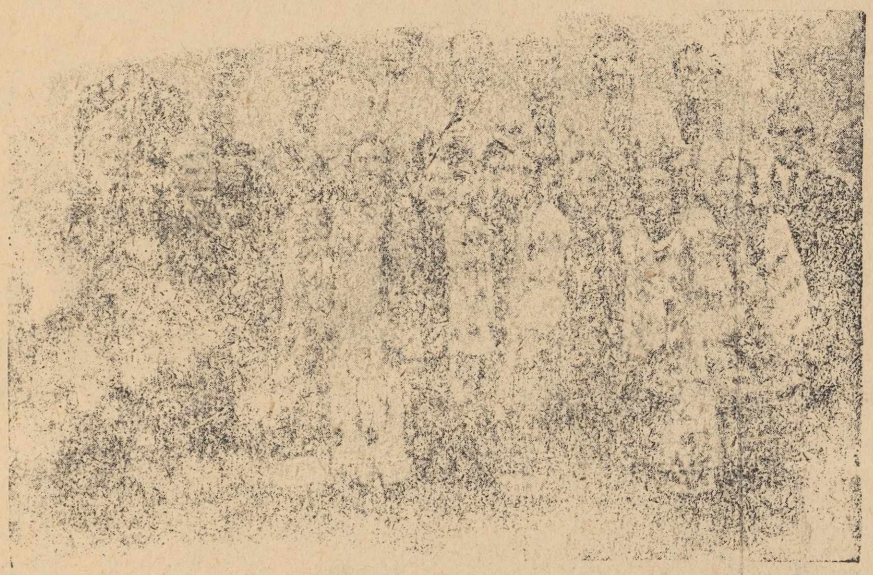

Повний склад Українського Народнього Театру ім. М. Садовського, що завітає на Лемківщину.

„РАДОСТНОЕ СОБЫТІЕ".

(З приводу появи „Карпатскаго Звона").

Дивувалися люди на Лемківщині, чому о. Яків Медвецький не проявляє особлившої релігійної діяльности, чому хочби не пише пастирських листів до „всіх православних христіян", над чим то він так довг ороздумує, пощо так часто відвідують його п е в н і гості з Коросна й Самбора.

Не конче й знали ці люди, навіщо здержував о. Яків скромну пенсію нашим священникам.

Врешті тріснула бомба! Це так довго „відливався" „Карпатскій Звонъ", орґан о. Медвецького.

З датою 1. жовтня 1937 закалатав врешті оцей „Звонъ", у Львові, з друкарні Ю. Яськова (там свого часу друкувалися комуністичні ґазети — та це не шкодить!), заредакцію відповідає: Михаилъ Цебринскій.

Під заголовком написано, що є це церковно-народна ґазета.

Вступна стаття п. н. „Съ Богомъ!" та дві статті „Радостное событіе" й „Основы цивилизаціи" кажуть, яка це ґазета та яке її завдання. Хоче вона „воспитати молоде поколѣнье нашого народа въ дусѣ христіанской культуры, бо „помежъ христіанами многопремного лицемѣровъ и чоловѣконенавистниковъ", бо „жолудкова" этика плѣнила большу часть интелигенціи нашого народа", бо „наши братья съ подъ знака „новой эры" (так москвофіли називають нас українців) хочутъ „построити въ нашомъ народѣ — Украину" і т. д.

Отже ж „К. З." буде боротися з українцями. Ми цієї веселої борби очевидно не боїмося, лише власни моружжям „К. З." таки відразу пригвождуємо його.

„Жолудкова етика", бажання наживи, це в наших часах дійсно велика гидота, дуже велика — доводить до того, що л ю д ц і, які в д у ш і є б е з у м о в н о п р а в о с л а в н і, п р и к р и в а ю т ь с я к а т о л и к а м и, а б и л и ш е б р а т и г р о ш і з к а т о л и ц ь к о ї ц е р к в и т а з а ц і г р о ш і ш т у ч н о т в о р и т и с е р е д у к р а ї н с ь к о г о н а р о д у м о с к а л і в.

Кажеться в „К. З.", що українці підозрівають москвофілів о православя.

Ми кажемо — не підозрівають, але зовсім певно кажуть, що так рішучо є.

Як був би ще на світі хто такий, що сумнівавсяб у це, — хай гляне на останню сторону „К. З." й перечитає, що там „рекомендуе" той „Звонъ".

А рекомендує (поручає) в і н н а й в и р а з н і ш е н а с в і т і — н е м о р а л ь н у л і т е р а т у р у, яку К а т о л и ц ь к а Ц е р к в а о с у д и л а. На 137 чисел цеї „літератури" ледви кілька є написані католицькиим авторами (це таке маскування!), а решта православними москалями, як Арцибашев, Толстой, Достоєвський, Ґоркій, Наумович (відомий апостат з Кат. Церкви) та іншими нерелігійними авторами, як Золя, Бальзак, Боккаччіо і т. п.

А на закінчення (просимо 3 рази це перчитати! — Ред.) — х т о г о д е н ц е з р о з у м і т и, щ о „к а т о л и ц ь к а" ц е р к о в н а ґ а з е т а п р о п а ґ у є н е л и ш е Ш е р л ь о к а Г о л ь м е с а, а л е — Д е к а м е р о н Б о к к а ч і о -г о. Добре протріть очі та ще раз перечитайте — „католицька", церковна ґазета поручає Декамерона!

Більшої зневаги годі зробити Католицькій Церкві.

Чи Ви, о. Медвецький, взагалі п о д у м а л и н а д т и м, щ о р о б и т е?

„Іщите прежде царства Божія", а не Москви.

Сильна воля — знамя Лемківщини.

Незвичайно розумний голос молодого українця з Лемківщини в справі наших загальнонаціональних справ і недомагань.

Як повинні всі працювати для народнього добра.

Мусимо похвалитися перед нашими читачами великим признанням до численних наших Дописувачів, молодих наших Братів у Лемківщині. Вони йдуть разом з нами нашим простим шляхом, що більше, вони сильно працюють над собою, горнуть науку повними пригорщами; їхнє молоде, але палке серце відчуває гарячо кожний біль нашої тіснішої батьківщини Лемківщини. Релігійне, чисте, здорове й моральне життя, культурний, тверезий розвиток, пильна обовязкова праця, спільна наша мета, здоровий посів національного зрна — оце витичена дорога, рішуча воля, Шлях до Великого Завтра української Лемківщини.

Не хочемо бути голословні, тому для приміру гідного наслідування друкуємо присланy дещо поширену та примінену до загальних відносин статтю нашого молодого талановитого Дописувача з Сяніччини:

„Незадовго завитає до нас довга зима, скінчиться тяжка праця в полі, настануть дні зимового відпочинку. Але ми не сміємо відпочивати, ані дармувати, лежачи цілими днями на теплій печі та вигрівати свої пяти. Зиму мусимо якслід використати, намітити плян на будуче, щоб ми жили повним життям, а не наймитами на власній господарці. У своїй хаті своя правда, сила й воля. Та як тяжко відчуває ще багато сіл брак своєї домівки „Народнього Дому“, — де могли б свобідно, з повним розмахом і рішучістю працювати, орґанізувати себе, разом сміло згуртувати всі наші сили, нашу велику, але не пробуджену ще енерґію до борби з нашим найбільшим ворогом — темнотою. В нас уже така звичка, що ми любимо багато говорити, видвигати конечні справи, та хоч скоро наша постанова набере великого розгону, так ще скорше розпочате діло вяне в перших початках, або таки згасає без початків на самій бесіді.

Багато є українських сіл на Лемківщині та не всі вони однакові; одні більші, багатіші, другі менш, бідніші; знов-же ще інші невеличкі, але багаті, бо люди в них свідомі, не животіють, але живуть; у них є свої Народні Доми. Догідна площа під будову такого дому напевно найдеться в кожному селі, а продовж зими доволі багато часу, щоб точно обдумати, перевести збірку, звести дерево з ліса (коні й так дармо стоять, бо заробітків немає!), та скоро святе сонічко огріє земленьку, взятися до будови рідної хати - твердині, що станеться носієм висилачем освіти та народньої культури. Таке бачимо в Дубрівці, Тарнавці (й каміння вже звезене, куплена площа, а молодь коротає свій вік у Абрума або Хальника при шпіритайці!), Вороблику, Чертежі, Мшанці, Барвінку, Ростоці, Ганьчовій, Половах (навіть дозвіл є на основання читальні „Просвіти“!) і так дальш.е. Друга справа неменше пекуча — це всі наші невжитки, стависька, баґна, ужбірки, яруги, що від соток літ марнуються й не приносять ніякого хісна ані господарям ані загально громаді. Те, що по десятках моргів невжитків пасуться деколи коні, гуси, або дітвора бігає, стільки вартає, що кіт наплаче. А засадити морвовими деревцями ці невжитки, або лозою — чималий дохід матиме громада. До того ще зо старих морвових дерев прекрасний і дорогий матеріял до майстерки. Листями морви годувати шовкопрядку — тисячі злотих за малий вклад праці річно та повні кошелі смашних солодких овочів нашим найменшим. Ех, батьки, батьки! Водіть своїми спрацьованими пальцями по цих рядках, нехай ці рядки оживуть у ваших головах, серце з одчаю стискається, як глядіти на ці наші пошматовані нивки, на цей чорний, без ножа святий хлібець, оцю нужду. А не так воно повинно діятися у наших пишних, бескидських горах. Ой не так, ні!

(Далі буде). **Михась Зошак.**

——o——

НАДПРИРОДНІ ЯВИЩА.

Образи Насті Волошин по вікнах на Лемківщині.

Українська стиґматичка с. Анастазія Маріям Волошин Ч. С. В. В. ходить духом по світі та всюди зіставляє різні містичні (таємничі) образи на шибах вікон, як постаті святих, краєвиди, написи і т. п. Такі образи є також і по Лемківщині по црквах, парохіяльних домах, школах і по хатах.

Ці образи можна знайти, але треба стояти у відповідній віддалі від вікна й нище від шиби, а часом дещо збоку. Багато є положених на шибі поземо (лежачи) так, що треба шибу здіймати і перевертати вправо або вліво, а часом і догори ногами. Деколи ці знаки чи написи є зі середини так, що треба би відчинити і тач це відчитати.

Такі образи опалізовані (викликані в різних борвах) на вікнах я бачив на Лемківщині в Ізбах, у Криниці, в Полянах к. Береста (у солтиса на бальконі) і у Більцаревій у школі (краєвиди). А в Концльовій, у римо-католицького пароха є образ летучого ангела, монограм стиґматички А. М. (Анастазія Маріям) і різні інші фіґури та написи, про які той о. парох писав у часописі „Христос Наша Сила“ ч. 29. з 1. серпня ц. р. Також і в Фльоринці є багато таких знаків по домах різних людей. Там на православній часовні (з північної сторони) є на шибі два мечі; темний більший і ясний менший, а на другій шибі є по польськи напис: „Валька“, але зі середини вікна так, що з надвору це читається задогузь. (Що там є по польськи писано, то думаю, для того, що тепершнє „православіє“ є для нас дійсно „Валькою“, бо хіба всі знаєте, на чиїх воно услугах, в якій мові пишуть там, дають метрики

Вкінці багато є там опалізованих вікон у гр.-кат. церкві і монастирі оо. Студитів, де м. ін. є дивний знак: А 9, а під ним 10. Цей знак мні вияснювали лемки з Фльоринки так: „А“ та коло нього „9“, це значить, що 9 літ (за Анастазії Волошин), як там існує церковний роздор, а ще має існувати 10 літ. Можливо, що це сповниться, бо с. с. Настя є стиґматичкою, що жертвується за єдність Церкви і українського народу. А що її рука так густо поробила свої знаки по цілій Лемківщині й Галичині, то є найкращим доказом, що Господь Бог приготовляє український нарід до якихось великих подій, про які так часто молиться в екстазах (захопленнях) с. Анастазія Волошин. **Єхм. Мартин**

захисту сиріт на Личакові.

Замітка: Про с. Настю Волошин написав о. др. Г. Костельник дві книжки п. н. **„Настя Волошин“**, ціна по 1 зл., За-мовляти в „Рідної Шко-ли“, Львів, Сикстуська 20.

Новинки

Від місяця жовтня цього року почалася акція доживлювання шкільних дітей, що буде тривати аж до квітня 1938 року. В тому часі наладнають 10 тисяч шкільних кухон. Слід подбати, щоб і наші школи на Лемківщині скористали з цьог добродійства, бо тут у першу чергу шкільна дитина голодує, або недостаточно віджившлюється.

В місті Ряшеві оснували Християнську Безвідсоткову Касу, що обіймає своєю діяльністю цілий рящівський повіт. За цим повітом повинні піти другі повіти та в себе теж оснувати такі каси; сьогодні скрізь однакові гаразди.

Перед судом у Сяноці станув бувший податковий побрець Михайло Бліхарчик, якому закидають організування грабіжницького нападу. Його засуджено на 18 місяців тюрми.

У Польщі пропивають річно 1 міліярд 444 міліонів злотих. За ці гроші можна би набути цілорічну продукцію польського волоконного, шкіряного й шевського промислу та одночасно дати заняття 140 тисяч робітникам.

Річний ярмарок на баранів, відбувається що року в Горлицях, в днях від 29 вересня до 25 листопаду. Найбільше баранів доставляє на торговицю село Рихвалд, що на основі старих королівських привилеїв може без окремого дозволу й оплат у своїй місцевій різні забивати понад 20 баранів у цьому часі. Подібні великі річні баранячі торги відбуваються восені в містечку Буківську та Риманові. В довоєнних часах господарі з Горличчини лучилися з господарями з Риманівщини та Дуклянщини, та йшли аж до Семигороду; там закуповували сотки баранів й овець та гнали їх закарпатськими рівнинами, або кортшим шляхом через закарпатську Лемківщину аж до Спишу або й дальше. З такого гандлю привозили вони гарний дохід, що давав їм пережити зимові дні та говіння в часі переднівку.

Культурний вийт. „Правда“ пише що в селі Бонарівці вийт зо Стрижева судив якусь справу між селянами й коли почув, що вони говорять по українськи, зверещав: „Ту вольно мувіць тилько ржондовим єнзикем“. Пан вуйт видно не знає, що кожна людина так має говорити, як їй Пан Біг призначив.

Надзвичайна подія. Чин ОО. Домініканів покинув місто Львів і перенісся до Варшави, забираючи зо собою все своє рухоме майно. Ці переносини окутані тайною, бо ОО. Домінікани перенеслися до Варшави в найбільшій таємниці перед ширшим громадянством. З рухомих скарбів, **що їх забрали** вивезли з собою Домініками, найбільшим і найважнішим скарбом є їхній архів, котрий становить непомірно важну криницю відомостей ще про ту добу історії, коли наша земля за панування князів була незалежною Галицько - Володимирською Державою. Прикмета цих черців, які є місіонарами й бесідниками — покора й чуйність, відси також їх назва: „пси божі“ (Домініканес — по латині).

ВЖЕ ПОЯВИВСЯ

одинокий, український національний календар

„БАТЬКІВЩИНА“

на 1938 рік,

по ціні 1·20 зл. за один примірник з пересилкою 1·45 зл.— Замовляти за попередним надісланням готівки:

В-во „Батьківщина“, Львів, ул. Чарнецького ч. 8.

Чи не дивогляд? Дістаємо такий комунікат із Самбора: **„Małoruski Głos Karpacki“,** obejmujący wszystkich małoruskich mieszkańców Karpat i Podkarpacia w Polsce, a to: „Bojków“, „Hucułów“ і „Łemków“, jako dwutygodnik, wychodzić będzie wkrótce w Samborze! „Głos“ redagowany będzie w używanym dotychczas powszechnie przez te plemiona języku **małoruskim,** — a stać będzie na platformie współpracy gospodarczej i państwowej z Polakami wedle zasady: im silniejsze państwo, tym większy dobrobyt jego obywateli. Szczegóły poda pierwszy numer programowy! Sambor 1. 10. 1937. — Tymczasowy Komitet Organizacyjny. (**Два підписи** нечиткі).

Відділ української преси відкрили в „Палаті Преси“ на світовій виставі в Парижі. У ньому зібрані всі українські часописи з усього світу поза межами большевії.

Юрисдикція ап. адміністратора для Лемківщини — довга стаття під таким наголовком видрукована в „Ділі“ ч. 203, з 15 вересня 1937. Крім цього обширну статтю п. н. **„Із гаразлів Лемкінщини“** помістив „Новий Час“ ч. 215, з 29. 9 1937 р. Появу статтей про Лемківщину будемо стало занотовувати, щоб улекшити працю нашим дослідникам Лемківщини.

Жид в ярмурці в суді. В часі одної судової розправи в Новому Санчі, на салю розправ увійшов жид в ярмурці. Суддя звернув йому увагу, що перед судом треба зняти накриття голови. За жидом обстав адвокат Штайнмец, якого за завважу на адресу судді покарав Найвищий Суд гривною 10 зл.

Сірниковий монополь розпочав виріб і гуртову продажу запальничок. У подрібній продажі одна стемпльована запальничка буде платитися чотири злоті.

Лопатою по голові вдарив у Селі Святім, коло Ярослава 27-літній Петро Горак свого кревного 60-літнього Луку Горака, в часі сварні за межу, так сильно, що вбив його на місці. Вбивника арештували.

Мало йому було пенсії. Урядник С. Добжаньскі при старості в Тарнові відповідає перед судом за те, що він мав побирати від інтересантів грошеві хабарі за полагодження різних справ у старості.

За святотацтво покарав суд у Сяноці 6-літньою вязницею львівського механіка Венґельського, що вкрав пять церковних чаш та інші річи.

Осторожно панове шофери. У перемиському шпиталі помер Шулім Дим з ліського повіту, якого переїхав самохід тамошнього старости.

Нові мости побудували на Сяні під Лежайськом. Будують мости на Ославі під Загірям, окремо будуть направляти поверхні доріг, що проходять через живці.

Виплатив неправно задержану пенсію священикам о. Медвецький з застереженням, „...симъ анулуется кару и повѣдомляется, що вздержана дотація буде Вамъ выслана разомъ съ дотаціею за мѣсяць вересень 1937. Рѳвночасно однакъ повѣдомляется, що если буде сконстатоване, що Ваша Всечесность поновно отмовивъ кан. послуху и не пѳдчинився зарядженю въ справѣ пренумераты, читаня и поширювання забороненыхъ часописей, тогды онулювана теперъ кара буде подвоена. Отъ Орд. Ап. Адм. Рымановъ-Здрой, о. Медвецкій“. Тепер уже вилізло шило з мішка, чому задержав „о. Медвецкій“ пенсію священикам, саме треба було московії **грошей на видання московського калатала.**

Юліян Тарнович.

Історичний словник Лемківщини.

Мшанна, українське село з українською греко-католицькою церквою Успення Пресвятої Богородиці, збудованою в 1865 році, віддалене 14 км. від Дуклі, поселене в XIV. сторіччі (АГЗ III 24) та наділене окремими привілеями про вируб лісів. На мшанецькому греко-католицькому кладовищі спочивають тлінні останки бл. п. отця Степана Тарновича, бувшого пароха в Мшанній.

Нагіряни, давніше чисто українське село з українською греко-католицькою церквою святого Апостола Петра й Павла, збудованою в 1848 році; приналежне до української парохії у Волі Сенковій біля Буківська, від 1794 року.

Надїзд, польське село коло Шимбарку в Горличчині.

Надолє, польське село в Дуклянщині (АГЗ III 16).

Надоляни, мішане село коло Новотанця (20 км від Санока), поселене на двірських грунтах.

Небоцько, первісно українське село, прилучене в 1801 році до української парохії в Ялині коло Грабівниці Старенської (АГЗ XI 726).

Небилець, польська оселя коло Стрижева.

Невістка, первісно українське село біля Березова, приналежне до української парохії в Іздебках.

Невидна, польська оселя коло Стрижева.

Незнайова, українське село з українською греко-католицькою церквою святих Безсребреників Косми й Даміяна, збудованою в 1780 році; поселене в XIV сторіччі.

Ніздрець, первісно українське село (до XVI. сторіччя, місійна праця Катерини Ваповської) коло Динова, приналежне до української парохії в Глуднім.

Нова Весь, велике українське село з українською греко-католицькою церквою Рождества Пресвятої Богородиці, збудованою в 1795 році; віддалене 22 км. від Нового Санча; поселене в XIV. сторіччі („Наш Лемко“ IV Рік.).

Новий Санч, місто з Богужебною каплицею святого Отця Николая, мурованою в 1911 році. (Окремо: „Сандецька Земля“).

Новиця, українське село, віддалене 14 км. від Горлиць, з українською греко-католицькою церквою Преподобної Матері Параскевії, збудованою в 1843 році та каплицею Успення Пресвятої Богородиці, збудованою в 1889 році; село поселене в XV. сторіччі.

Новосільці - Гнєвош, українське село з українською греко-католицькою церквою Покрови Пресвятої Богородиці, збудованою в 1895 році; віддалене 11 км. від Сянока; відоме вже XIV. сторіччі з судоих городських актів (АГЗ XI 137). Догарних діл новосільчан, що їх історія записала, належить вибудування величавої української греко-католицької церкви на горбку, яку здалека видно та яка є оздобою „Сяніцького Поділля“; цю церкву будували новосільчани проти волі всіх маючих власть за намісника Казимира Баденього (він поборював як австрійський міністр внутрішніх справ український національний рух, був намісником Галичини в 1888—95 роках), який аж на місце, себто до Новосілець приїхав, щоб побачити свою неміч проти доброї збірної волі громадян. Новосільчани, завдяки нашому українському греко-католицькому обрядові, що його передали нам предки в самосвідомости й самопошані своєї нації, не могли відректися краси українського католицького обряду, ані цеї культури, що надбанням — вицвітом тисячлітнього житя нації сталася; глибини душі не можна змінити. У своїй суворо - поважній красі український католицький обряд найвеличавіший серед інших християнських обрядів. Село Новосільці поселене за часів українського гетьмана, Богдана Хмельницького, звалося зразу „Нова Оселя“. Приставку „Гневош“ додали до первісної назви в 1885 році, в часі будови залізної дороги. З Новосільців родом Впр. о. Крилошанин, Йосиф Маринович, добромильський декан і парох Бійська біля Пацлавської Кальварії. Його брат, Антін Маринович є гімназійним професором.

Новотанець, мішане село, віддалене від української парохії в Сеньковій Волі 3 км.; звалося в своїх початках: Березово.

Обарим, колись українське село з українською греко-католицькою церквою Преображення Господа Нашого Ісуса Христа, збудованою в 1828 році, відновленою в 1929 році. (Гляди: Ф. Коковський: Східніми межами Лемківщини, Львів 1936).

Обрікова, українське село, на основання якого дав польський король Казимир Великий право Яковові Іскрі (25. січня 1352 року) в лісах, що звалися Обрвінів і Брахцин над рікою Вислокою, юоб він поселив там село на німецькім праві під назвою Обрінова. Ця надана королем назва не вдержалася; село від свого осадчого Іскри вже в XV. сторіччі звалася Іскринею й ця назва досьогодні вдержалася. Іскриня польське село.

Одерне, польське село коло Коросна, було в давнині гніздом роду Камянецьких з замком Камянець на території села Одриконь, котрого звалища заховалися досьогодні (АГЗ XI 2531).

Одрехова, велике українське село з українською греко-католицькою церквою святого Іоана Хрестителя, мурованою в 1817 році; віддалене 20 км. від Сянока, 4 км. від залізниці в Заршині, 9 км. від Риманова; відоме вже в XIV. сторіччі (АГЗ XI 260).

Ожинна, українське село при чехословацькому кордонні, віддалене 14 км. від Крампної, з українською греко-католицькою церквою святого Василія Великого, збудованою в 1867 році; дочерне української парохії Граб — 3 км.

Ольховець, українське село з українською греко-католицькою церквою Перенесення Мощей святого Отця Николая, збудованою в 1934 році; віддалене 16½ км. від Дуклі.

Опарівка, українське село з українською греко-католицькою церквою Рождества Пресвятої Богородиці, збудованою в 1912 році, відновленою в 1932 році; стара невеличка церква була в Опарівці ще в 1700 році; до Стрижева над Вислоком 9 км., до Коросна 24 км.; відоме вже в XV. сторіччі.

Оріхівці (Оріхівниця або Одрехівка), польська оселя коло Березова.

Павлокома, українське село з українською греко-католицькою церквою Покрови Пресвятої Богородиці, мурованою в 1909 році; віддалене 7 км. від Динова, 32 км. від Березова; поселене в XV. сторіччі. (Гляди: Ф. Коковський: Східніми межами Лемківщини, Львів 1936 р.). (Далі буде).

Наш Лемко

РІК IV. Ч. 21 (93)

Львів, 1-го листопада 1937.
Виходить двічі в місяць.
Адреса: Львів, ул. Новий Світ ч. 22.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, UL. NOWY ŚWIAT 22.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.
Оголошення після умови.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1 зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

До наших Передплатників.

З цим числом висилаємо розрахункові перекази та прохаємо Всіх висилати передплату на слідуючий рік. Хто винен ще за цей рік, хай вирівнає свій довг, а хто має заплачену передплату по кінець 1937 року, хай вишле передплату на 1938 рік. Також ті наші Читачі, що винні за книжки, повинні прислати належність разом з передплатою. Ми не маємо жадних запасових фондів і видаємо часопис лише з передплати, тому кожний, що хоче дальше одержувати „Нашого Лемка", мусить заплатити за нього. Врешті, хто має вирівнану й передплату й книжки, хай дасть розрах. переказ сусідові та намовить його до передплати одинокого українського національного часопису для Лемківщини. Окремо пригадуємо передплатникам в Америці, Канаді, Франції, щоб вони також уже присилали передплату й замовлення на книжки „Бібліотеки Лемківщини".

АДМІНІСТРАЦІЯ „НАШОГО ЛЕМКА".

ЩИРА ПОДЯКА.

Ми, українські громадяни села Улюча, складаємо цею дорогою найщирішу подяку нашій Дорогій Землячці Марії з Холявків Полянській, замешкалій в Олифант-Па, в Америці, яка своїми князівськими жертвами, що їх шле на допомогу рідному селові, заслужила на те, щоб Її імя було записане золотими буквами в нашій памяти. Цей високоідейний і шляхотний примір Марії Полянської повинні наслідувати всі Улючани в Америці й краю, що Їм добро, рівне місце з іншими селами, пошана в чужих і краще завтра свойого рідного села лежить на серці.

Українці, громадяни Улюча

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Кружка „РШ" у Сяноці, відбудуться дня 1. листопада 1937, о год. 10. у домівці „Просвіта"в Сяноці.

Дневний порядок — звичайний.

Усі Кружки „РШ" з повітів: Сянік, Березів, Коросно і Ряшів мають обовязково вислати на ці Загальні Збори по двох своїх відпоручників.

Старшина Кружка „РШ". у Сяноці.

Sygn. VI. 1 Pr. 189/37.

WYCIĄG Z PROTOKOŁU WSPÓLNEGO POSIEDZENIA NIEJAWNEGO.

Sąd Okręgowy Wydział VI. karny we Lwowie, w składzie: Wiceprezes S. O. Ł. Malicki, Sędziowie S. O. W. Stafiński, i Dr. J. Locker, w sprawie konfiskaty Nr. 19 czasopisma pt: „Nasz Łemko" z daty Lwów, dnia 1 października 1937 r. do Sygn. VI. 1 Pr. 189/37, — na posiedzeniu niejawnym w dniu 1 października 1937 r. po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie, postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 27 września 1937 r. przez Starostwo grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma pt: „Nasz Łemko" Nr. 19 z daty Lwów, dnia 1 października 1937 r., zawierającego: 1) w artykule pt.: „Jak polski dity borołysia za swoju mowu". — 2) w artykule pt: „Szkoda czasu i atłasu", w ustępie od słów: „Czomu todi" — do końca artykułu. — 3) w artykule pt: „Łyst mołodoho Łemka", — znamiona zbrodni z art. 154. §. 2 k. k. — zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl §. 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w §. 21 ust. druk. z dnia 17 grudnia 1862. Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863. t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 40 złotych. Uzasadnienie: Ogłoszenie drukiem wymienionych wyżej artykułów ma na celu przez propagandę strajków szkolnych na Łemkowszczyźnie oraz ukraińskich nacjonalistycznych haseł separatystycznych nawoływanie do popełnienia zbrodni stanu względnie pochwalanie tej zbrodni. Według §§. 487, 489, 493 p. k. oraz §§. 36 i 37 ustawy prasowej jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. Przewodniczący: Ł. Malicki wr. — Protokólant: Mgr. T. Bułyk wr. — Za zgodność: kier. sekret. (нечіткий підпис).

Др. С. П.

Чому держатися нам нашої української католицької Церкви.

II.

Унія короля Данила не тривала довго. Данило заключив її, надіючися від Риму, чи інших католицьких держав військової допомоги проти Татарів. Цієї допомоги Рим йому дати не міг та й Унія впала. Пізніше, коли українськими землями заволоділа Литва, прихильна для нашого народу й обряду, прикладала вона свою руку до того, щоб нашу Церкву зєднити з Римом. Саме за князя Витовта два рази приходило до Унії; раз у 1396 році, за митрополита Кипріяна, другий в 1418 році, за митрополита Григорія Цамблака. Одначе вона не вдержалася довго. Скоро знову прийшло до Унії між усіми східними Церквами й Римом. Тоді були дуже грізні часи для всего християнства, особливо для Греції. З Азії йшли нові вороги Христа, войовничі Турки. До того зледачілий грецький нарід і до війни нездатний, мусів шукати рятунку в західньому, католицькому світі. Тож, щоб одержати цю поміч, грецький патріярх і всі інші східні патріярхи зєднюються знову з Римом, приймаючи в цілости науку католицької Церкви. Це сталося на Соборі у Фльорентії, в 1439 році. Нашу Церкву й нарід репрезентував там митрополит Ізидор, гарячий приклонник Унії, що його Папа за цю його ревність іменував кардиналом. Тоді ще творили ми одну митрополію з москалями, рішучими ворогами Унії й всякого зближення з культурним світом західньої Европи. Як цей митрополит проголосив Унію в Москві, сейчас замкнули його москалі за те в тюрму(з якої він утік), та старалися одночасно навіть наших епископів збунтувати проти Унії.

Тимчасом Турки здобули в 1453 році Царгород, столицю Греції та поклали кінець грецькій державі. Від того часу годі було й говорити про Унію Греків, або москалів з Апостольською Столицею. Натомісць інакше було на Україні. Тут Унія тривала довго, бо аж до 1519 року. Наші митрополити, які в тому часі стояли на чолі нашої Церкви, саме Григорій (1458—72), Михаїл Друцький (1474—77), Йосиф Солтан (1498—1519) удержували звязок з Римом, були католики. Щойно від 1519 року, коли нашим митрополитом став москаль, Йона, духовник Олени, жінки великого князя Олександра, а дочки московського царя Івана III., замовкла на довго всяка думка про Унію.

Насувається тепер питання: чому Унія не могла закріпитися на Україні, чому раз-у-раз заключувано її та вона знову падала? На те питання така відповідь: Митрополитами й епископами були в нас довгі часи Греки, які дуже ненавиділи „Римлян", цебто католиків. Вони цю ненависть очевидно защіплювали в народі й ця їхня довга праця мусіла видавати овочі. До якої степени зуміли ті греки защіпити ненависть до „римської віри" серед нашого, головно монашого духовества, на те треба вернути далеко взад і подати цікаві приклади. Ще в XII. столітті (у 1200 році) один наш монах Теодозій пише таке поучення про латинську віру: „це віра гірша від жидівської, слід проте вистерігатися всякого зближення з латинниками. Якби хто дав їсти, або пити латинникові, треба цю посудину спеціяльно вимити й очистити молитвою і т. д.". До якої смішности доходили оці натягання віри, свідчать ріжні байки цих монахів, що колинебудь їм нібито привиджувався злий дух, то конечно в подобі латинника.

Та ще дехто міг би сказати, що ця ненависть або неприхильність до католицької віри звідси, що католиками були поляки. Але це булаби брехня. В тому часі, коли саме видумано такі байки, Україна переживала золотий вік. Вона була тоді такою могучою й культурною державою, що поляки довго-предовго й мріяти не могли про таку

М-р Олександер Тарнович (Львів)

У княжому городі Крилосі.

Серед загального лихоліття, яке приходиться нам переживати, по величних споминах недавно минулого, як воля, кувана дужими руками українських лицарів, усміхалася до нас, в річницю сімсотпядесять-ліття смерти великого володаря Галицької Землі, Ярослав Осьмомисла прийшла до нас радісна вістка.

У Крилосі, коло Галича український історик - археольоґ, Др. Ярослав Пастернак відкрив фундаменти Собору Успенія Пресвятої Богородиці й камінну трумну, де поховано славного князя.

Прогомоніла вістка, радісно зрушила вона знеможені серця.

Запалахкотіла, незбагнена, до глибин порушена душа українського громадянства. Живим відгомоном відбилася в серцях селян, робітників, трудової інтеліґенції.

Мати земля, ця щедра наша опікунка заговорила до нас живою памяткою давніх літ, відкрила своє нутро, щоб ми на місци побачили славу, щоб пізнали, що ми внуки славних предків. Не має тепер серед нас нікого, якого ця вістка не стряслаб до глибин. Зі всіх сторін нашої батьківщини день за днем пливуть чисельні громади, яких туга вирвала, на місци глянути на дорогі памятки... Побачимо там на горі княжого міста Крилосу статочних, спрацьованих господарів, які на час полишили плуг і серп, стрінете молодого школярика, який захоплено глядить на гробницю князя, гляне на все живе око інтеліґента, а вичитаєте гордість давніх лицарів. У Крилосі оживає перед вами в усій величі минуле українського народу.

Був сонцем та пахощами налитий день. Потяг, який на вчасному світанку виїхав зі Львова, скорим помахом димлячих крил минав залізничі стації.

В думках про минуле ніхто з нас які їхали до Крилосу, не счувся, а вже серед вишневих, озолочених сонцем садів виринув перед нами Галич над Дністром.

Мале містечко тепер, а колись княжий город природою укріплене місце - твердиня, де нераз заломилися наступи ворогів.

Наша думка летить дальше, на далекий шлях на Крилос, на шлях, який тягнеться здовж спокійної ріки Лукви.

Минають нас валки розсміяних радісно людей, повно їх на возах, деякі роверами, а найбільше пішком.

Місцеві селяни ходять мов відроджені; їх лиця ясніють гордістю, вони так близько памяток; Провидіння дало їм видержати страшні удари судьби. Ще трохи та перед нами, за річкою пнеться стрімка стежка. По боках глибокий яр, а над ним садки й городи. На самій горі видніє церква, а біля неї святе місце відкритих тайн історії.

могучість і високу культуру, — а про те, щоб їх боятися, шкода говорити! Зновже нетерпіти інших католиків (їх у Києві було тоді богато, головно німців, бо велася з німцями жива торгівля) небуло ніякого глузду, навпаки з ними слід було якнайкраще жити. Наші князі дружилися й посвоячувалися з усіми католицькими пануючими родинами.

Цю неприхильність до католицької віри защіплену в нас греками, пізніше скріплювали москалі, які були ворогами зближення до Риму. Тому Унія не могла на Україні в перших кількох віках закріпитися. Час від 1519 року до берестейської Унії дуже важкий для нашої Церкви. Литовсько-польська держава в якій ми опинилися була католицькою державою й признавала повні права лише католикам. Уже перші умови між Литвою й Польщею про злуку цих держав, або так званої унії — краківської в 1385 році й городельської в 1413 році, виключали православних від урядів, прав, привилеїв і т. д. У таких умовинах, могло статися лише то, що справді сталося. Велика частина наших князів і шляхти приманювана (або засліплена) урядами, правами та привилеями шляхти латинського обряду, покидає православя та переходить на латинський обряд. Православна церква, в міру цієї втрати повноправних вірних паде чимраз нижче. Треба теж мати на думці, що тоді в XVI. сторіччі лише шляхта була повноправними громадянами, або попросту людьми; селян ніхто в рахубу не брав, бо вони були власністю своїх панів.

Чим ближче було до 1595 року, тим гірше діялося в нашій Церкві. Духовенство було мало образоване, вміло ледви читати, писати й відправляти й то пише стільки, скільки навчилася від своїх батьків-священиків, бо шкіл тоді ніяких не було. Й бідне воно було, ледви-ледви краще малося від селян-кріпаків і так само залежне від самоволі панів, як селянин. Ще гірше було з епископами. Не то, що вони були майже неуки, але й вели погане життя, використовуючи церковні майна. В наших очах це виглядає неімовірне, але мусимо взяти під увагу, що тодішні королі чинили епископами простих, жовнірів, заслужених біля себе, таких, що взагалі ніколи не були священиками. Церква також уважалася панським маєтком, з яким вони могли робити, що їм забаглося. Тож можна собі уявити, які порядки були серед таких обставин.

(Далі буде)

Нові вибори солтисів і підсолтисів.

Восені цього року минає перше триліття урядування по наших селах солтисів і підсолтисів. Тепер відбудеться новий вибір цих представників села, що заряджують майном і добром громади, є виконавчим орґаном волосної управи та виконують доручення повітової адміністраційної влади. Добрий і розумний солтис-громадянин може робити громаді й поодиноким громадянам багато добра, так при розподілі волосних і повітових шарварків, при накладанні оплат, як теж при полагодженні багато біжучих громадських справ. Злий солтис є найгіршою пляґою села.

З огляду на те, що велика скількість солтисів головно тих, яких накинено нашим громадам не сповнили своїх завдань, не дбали про розвиток громади та добро громади, а поодиноких громадян переслідували в найріжнородніший спосіб, або деякі солтиси крали громадські гроші та зате й інші погані проступки (недоручування українських часописів, зам. Ред.) опинилися в арештах — **ми мусимо тепер змагати до того, щоб при нових виборах вибрано кращих солтисів і підсолтисів.** Тому теж і міністр внутрішних справ і поодинокі воєводи заявили публично, що нові вибори солтисів і підсолтисів будуть відбувалися **строго справедливо, що влада не буде робити ніякого натиску на виборців у тому напрямі — хто має бути вибраний солтисом і підсолтисом.** Нашим обовязком є допильнувати та зорґанізувати село до виборів так, щоб вибори справді були виявом волі українського населення.

Довкруги високо насипана земля, а коло неї громади людей.

Повагом ходять вони, не паде ні одно слово. Кожний з таємним почуттям, здавалося б завмерлим віддихом дивиться на місце, де колись стояв величавий славний Собор Успенія Пресвятої Богородиці.

Краса й велич храму, подібного до Київського Собору святої Софії наводять палкі думи. Не сила отрястися від них.

Такі сильні почування ворушать нашу душу. Перед нами святе місце, в якому на золотокованому престолі сидів наш український володар. Його залізні полки заступали нераз дорогу уграм, нераз замикав він ворота Дунаю.

Славний розумом князь Ярослав Осьмомисл. Коло нас сам Др. Пастернак. Лагідно пливуть його слова, немов хотять воскресити ці такі близькі нашому серцю часи. Відкопані фундаменти Собору свідчать по своїй глибині та силі мурів, що церква була твердинею, де можна було встоятися в обороні перед ворогом.

Що це там на долині? питаємо.

Це гробниця — саркофаґ

Перед собою бачимо тяжке віко трумни з каменя. Можливо, що дальші розкопи викажуть, що ця трумна це послідне місце спочинку князя Ярослава Осьмомисла. Не легко відійти з того місця.

Як тяжко скривдила нас доля.

Там глибоко в землі, в цьому камені лежало тіло одного з найбільших наших князів; його діла ясніють золотими буквами виписані на книзі нашої історії.

По цьому місці він ходив, тут скріпляв свою державу, тут спалахнуло серцем князя безсмертне кохання до боярівни Настусі з Чагрова, тут мусів він дивитися, як збунтувалися проти нього горді бояри. Як нелюдяно щеміло його серце з болю роздерте на шматки, коли він побачив, як його земне щастя, Настусю похопили полуміння. Ще богато-богато літ, як каже нам історія, володів князь над землями, а все придбане працею й умом передав синові. Сімсотпятьдесять літ минуло від того часу. Перед нашими очима, які дивляться на рештки відкритих памяток, стоють пишні будівлі Собору, базару та пристані над Дністром. На „Золотому Тоці", який видко над ним, був княжий двір, тут мешкали колись візантійські царі, шукаючи захисту. Там за темним лісом місце манастиря пророка Іллі.

Сонце клонить свою сліпучу голову на вершки дерев, мерегтить у красках веселки захід сонця.

Мов очаровані, піднесені на дусі сходимо з місця княжого городу. За нами йдуть глибоко пережиті враження, спомини минулого.

З лиця, зі слова видно, кожний має в своїому серці найбільший скарб, який понесе до кінця своїх днів.

Ми були свідками минулого.

Новинки

Смерть заслуженого діяча. У Львові помер Михайло Корчинський, родом з Великої України, визначчий діяч, бувший український міністер, останньо начальник правного відділу Ревізійного Союзу Українських Кооператив. Покійний перед смертю перейшов на лоно католицької Церкви. Він був людиною незвичайно працьовитою, великого розуму й серця. В його похороні взяло участь численне греко-католицьке Духовенство з Владикою Кир Іваном на чолі й велике число українського громадянства. В. Й. П.

Зїзд Української Католицької Молоді у Стемфорді тривав від 3. вересня до 6. Було 600 делеґатів і гостей із 64 українських католицьких громад від Шікаґо аж до Нюйорку і навіть з Канади. На цьому зїзді між іншими промовляв Михайло Дудра, редактор „Лемківського Дзвона“, що виходить у Ню Йорку.

Новий український часопис п. н. **„Як на долоні“** зачав виходити у Львові від початку жовтня ц. р. два рази на тиждень; редаґують його О. Боднарович й Юра Шкрумеляк, що редаґував „Дзвіночок і „Нар. Справу“. Ареса: „Як на долоні“, Львів, Ринок 10.

Українського військового старшину, б. булавного У. Г. А. Михайла Хомяка засудив львівський трибунал на кару смерти, яку йому замінив на 15 літ вязниці. Хомяка обвинувачували в убивстві поляка Лінтнера у Львові в листопаді 1918 р.

До Палестини виїхав транспорт жидів, разом 500 штук, у цьому числі 200 жидів з Галичини. а 300 з Варшави.

КОЖНИЙ ВЖЕ ЗНАЄ, що

найкращим дитячим, національним часописом є

„ДЗВІНОЧОК“

Це вчитель, приятель і товариш українських дітей. Гарно ілюстрована книжечка „Дзвіночок“ вміщує щомісяця цікаві оповідання, казочки, байки, вірші, сценки, загадки, шаради, ребусики, пісні з нотами і т. д. — Чи Твоя сестричка, братчик має „Дзвіночок“? — Кошт малий, бо всего **2 зл.** виносить річна передплата. (Поодиноке число 20 гр.)

„Дзвіночок“, Львів, Косцюшка 1 а

ОБІКРАЛИ КАСУ ЖИВЦЯ КРИНИЦІ.

Якісь вломники дістались до домівки комісії живця в Криниці й вкрали комісії около 2.000 злотих.

Свій до свого — по своє. Щаслива Динівщина, що має свою українську крамницю в Динові, при вул. Косцюшка 1, якої власниками є наші громадяни: Теофіль Бак й Осип Тутький. Всі купуймо в цій крамниці та попираймо рідний промисл. Зокрема кооперативи повинні всі закупи полагоджувати в українських, а не жидівських крамницях.

Заразився ружицею. У селі Велика Ростока, біля Лабової, Йосафат Поливка, розбираючи забите порося, хворе на ружицю, скалічився легко в палець та внаслідок цього мусів лікуватися в лікаря, щоб позбутися поросячої червінки. Вважайте люди, бо не тяжко за біду.

День української кооперації. В неділю 17. ц. м. у салі РСУК-а в його новім будинку у Львові відбулось відкриття вистави української кооперативної преси і книжки, при чому провідники української кооперації скористали з вдячної нагоди, щоб представити зібраним кооперативним робітникам та численним гостям взагалі образ сучасного розвитку української кооперації, її осягів і недостач.

3 зол. за зміну обряду дитини. До польського священника Патшика в Мединичах пов. Дрогобич приніс один зі збаламучених шляхтичів зі села Криниці свою дитину до хресту. По хрещенню батько домагався 3 зол. на тій основі, що — мовляв — за кожну гр.-кат. дитину польський священник доплачує 3 зол. Ось якими засобами переводять в нас душехватство.

Зїзд дрібної шляхти. Минулої неділі відбувся у Львові зїзд „заґродової“ шляхти, на який прибуло понад 2.000 учасників, на жаль майже самих українців, — користаючи з дарової їзди (80% залізничої знижки) спеціяльними поїздами. На цю наскрізь реґіональну імпрезу прибули нащадки дрібної шляхти з таких повітів: Турки Ліська, Сянока, Коросна, Долини, Станиславова, Коломиї, Калуша, Товмача, Надвірної, Городенки, Самбора, Рудок, Дрогобича, Городка, Перемишля та Волині. Їх привитали представники цивільної і військової влади.

Осінний урмарок у Самборі відбувся недавно, представляючи дорібок самбірського Підкарпаття в ділянці промислу, хліборобства, годівлі расової худоби, коней і домашньої птиці. Ярмарок численно відвідує населення з околиць Самбора.

Кожний може обезпечитися в

„Карпатії“

бо навіть за невисоку складку нецілого злотого місячно можна мати житєву обезпеку в „Карпатії“, Львів, Ринок ч. 38.

Пишіть за інформаціями!

Зїзд москвофілів у Сяноці. В днях 31. X. і 1. XI ц. р. „общество ім. М. Качковського“ у Львові уладжує зїзд москвофілів у Сяноці в звязку з 50-літтям тамошньої філії того общества. Виділ „о-ва Качковського“ поробив заходи в міністерстві комунікації, щоб виєднати залізничі знижки для учасників зїзду та стягнути якнайбільше людей до Сянока. На зїзд приїде апост. адміністратор Лемківщини о. Яків Медвецький, який відправить дня 1. листопада ц. р. торжественне богослуженя й панахиду за померших членів о-ва. Аранжери сподіються, що до Сянока приїде багато селян з околиці й так заманіфестують свою „силу“.

Адвокат і правний оборонець

Др. РОМАН СЕКЕЛА

урядує у Львові, при вул. Хорущини 16. II п. у справах карних приймає кожного дня (крім неділь і свят) від 10—12 год., попол. від 3—5 год.

ЗАБОРОНЯЮТЬ УКРАЇНСЬКІ КАЛЄНДАРІ Й МОЛИТОВНИКИ.

Український католицький тижневик „Мета“ приносить вістку: Одному нашому кольпортерові на Лемківщині задержали на почті **„Український Христіянський Калєндар“** і молитовники **„Благодарім Господа“.** Поліціянт його забрав до комісаріяту, розпечатав пакунок і заявив, що українських книжок не вільно читати(!) Коли свідомий кольпортер протестував проти цього, загрозили йому, що заплатить кару 500 злотих, якщо не відішле назад калєндарів...

На Рідну Школу переведено у Пельні, у громадянина Степана Ґаґатки добровільну збірку в квоті 4 зл.; з того зложив Андрій Польний 2 зл., Степан Ґаґатко 50 ґр., решту по 5, 10 ґр. інші гості. Цілу квоту передано на потреби Кружка „Р. Ш.“ у Сяноці, за що Старшина Кружка Р. Ш. щиро дякує.

„Приповісті Ісуса Христа“

написав о. М. Кравчук

Видавництво ЧСВВ в Жовкві Квижка 214, стор. 96.

Ціна: брош. 0·95, опр 1·45 зл. враз з почтою,

У приступній формі подано 68 найкращих приповістей — притч **Христових в хронольоґічнім порядку з поясненнями.**

НОВА КНИЖКА ПРО РИМ І СВ. ОТЦЯ!

ВІЧНЕ МІСТО **написав о. С. Ковалів**

стор. 117.

Зміст: 1. По Італії, 2. Вічне Місто, 3. Св. Петро на Ватикані, 4. Столиця Папи, 5. Як живе Папа Пій XI.? 6. В роковини коронації св. Отця. — Так гарної і цікавої книжки про Італію, Рим, Ватикан і Папу Римського в нашій мові ще не було. Читаючи її, здається, що ми разом з автором подорожуємо по тих далеких країнах. Майже що друга сторінка прикрашена гарною ілюстрацією. Книжка ця розбуджує любов і привязання до Христового Намісника. Кожний щирий католик Українець повинен її мати.

Ціна: брош. 1.45 зл., опр. 2.05 зл. враз з почтою.

Замовляти: **ВИДАВНИЦТВО ЧСВВ. В ЖОВКВІ — Żółkiew**

Хто завинив.

Про лемківські обставини різні поголоски кружляють по світі. Хто не був і не знає добре Лемківщини, може говорити, що ця закутина українських земель найбільше відстала від життя. Але в дійсности так воно не є.

Лемки, по більшій части є свідомі своєї народности, хоч у добрій вірі звуть себе ще деякі „руснаками” — але це лише старі; молодь почуває себе українцями. Так зване москвофільство (або як у призовках кажуть „кацапство”) існує ще в „обществах ім. Качковскаго”, хоч радше по „плебаніях і попід старими, передвоєнними реверендами”, яких власники, хоч мають лице звати себе інтеліґентами, одначе не мають відваги закинути це штучно — московськими аґентами засіяне руссофільство, яке в нічому не розминається з нанесеним православям. З цих теж оглядів та окремо при невеликому подуві „американців православняків”, або як їх зовуть „гуняників” (від свого „пророка Гунянки”!) кількадесять сіл на Лемківщині перейшло на „прославию правотців“ — бо їм „не одкріліся ґлаза” (або на розум — вони не бачили, що в православю не найти їм правди — доказ печатки, метрики і т. д.). Це діялось у селах, де були „русскіе” священики. За те, де був українець душпастир, там ніхто ніде не переходив. Тому теж сьогодні свідомі українці розуміють, чим є для нас православя.

Не мають чистого серця такі, що пишуть „урядові” листи, до наших українських священиків в якійсь мертвій мові (це ні російська, ні лемківська) — а хай би відважився український священик звернути такого листа до Здрою з домаганням, щоб писали до нього в матірній мові — це там звали би „політикою в церкві” та негайно такого суспендували би... Такого „апостольства” не знайшов би другого ані лихий на світі. На його овочі не довго треба буде ждати...

Несвідський.

——o——

Вирізки з преси.

Львівський „Вєк Нови“ подає вістку, про переслідування поляків у Дансіґу. Там у часі т. зв. служби праці начальники відділів зачинають перегляд словами: „Поляки й вороги краю виступити вперед“. Недавно звільнили там 10 робітників поляків за приналежність до польської орґанізації, або посилання своїх дітей до польської школи.

„Русскій Голос“, що опльовує безперервно українське духовенство, в ч. 39 перемінюється в невинного баранчика та вилизує свої попередні гамáксойки. Дивне лише, що католицький часопис „Нова Зоря“ вважає собі за честь переговорювати з „господинами“, які стільки лиха накоїли своїми застарілими поглядами. — Бо, справді горе такій суспільности, яка на своїх верхах терпить людей без політичного розуму та без здібности витягання науки не то в чужих, але й зі своїх власних очевидних блудів. Дійсно горе!

„Чарне на бялим“ (польський тижневик) пише про ґіґієну на селі таке: „Вже в перших немовлячих місяцях голод не є чужий сільській дитині, її не всилі накормити груди спрацьованої, недокормленої матері. Та ледви виростуть дитині перші зубчики, плачем домагаються немовлячі уста корму й їх затикають багаболею та юшкою. Бараболя й юшка залишаться вже майже одинокою поживою дитини безземельного й малоземельного селянина. Навіть сухий хліб і чай — це предмети роскоші... Внаслідок вогкости в хаті, поголовно шириться серед сільської дітвори: чахотка, кривуха, пошесть шкарлятини, дифтерит і черевний тиф“. А громадські гроші йдуть на ріжні далекі селу ціли, нема грошей для піднесення здоровельних умовин села“.

Золотой зерно.

Шуґáю, шуґáйку, ей нé ход до мойóй фраїрки, бó ся напиєш, ей напиєш кирвáвой палінки.

* * *

— Зáвіс кóсу на клинци и ид звéд сивóго з клина, бо ся закрýтит, áбо си нóгу очмóвхат.

— Випрáвив-єм юш Штефáна. Няй ся сóмарь звéзе и до водиці зжене кониска під Гáмри, до лýгу.

— Лéм бис ся вирячав дáким, а сам похóджав сей нон богáцкий пáйташ; сомáрйом безýмом?

Пак зáшли óба дó хиж дáшто сирбнýти — óтец, Микóлай и няйстáрший син Митро. Кам лем ниньо, ґáмбу óбтер, Митро юш ся пофáяв між ґовґáнів на шилиячину. Дакóму під вигляд попискáти, тарадáйку розоначити, терлицев áбо по драницах кривýлев потиркувáти. Глóни то áжи віз з літеркáми на гусáку зложили тютчáнім. А шиткой без них шибиняків.

А бóрше лем — Митрýсю, — Митрéйку мóже бис сéсе, мóже ноно, опаляньча, кукєвча, без рубчиків ґачáта, прóсто корóви молóчко, перóжок, жентичку, киршину бýндза, пóза сонéнько кругléнькой поспáти; ніґда вам го, хóцби ся на рянду розкрякав, ник го по гудзиченяти не посмáгав, — а гнéс Микóлай — хóц би лем з торбáми поглéчися од хижи дó хиж за прошéном окрушином. Не вигáдка, лем вирýтня прáвда.

— Змішашся з отрубáми, то тя пацята зїдят, — гварив Микóлай свому Митрóви шиловилі, кой юш кусчéнька пізно натякав. — Скривлéной дерéво не вигладиш пріст дó зір, — било загчáсу молóду голýзку наганяти, пóк єй червáци не натóчат. Не забýдтеже ніґда!

Ю. Т.

—o—

Величаве торжество обжинків у Сяноці.

За старанням Філії Т-ва „Сільський Господар" і філії „Просвіти" в Сяноці, відбулося дня 3 жовтня ц. р. величаве торжество обжинків у Сяноці. Такого торжества не бачила ще Сяніцька Земля. Обжинки началися (славно!) відправою святої Хвали Божої в супроводі хору з Улюча під дириґентурою п. Романа Солтикевича, в місцевій церківці. Відтак упорядковані в трійки учасники пішли походом на площу коло Білої Гори над Сяном. Тут перед трибуною, на котрій повівали золото-блакитні прапори, перед старшиною сяніцького Громадянства, в особах Др-а Василя Блавацького, голови філії „Просвіти", Др-а В. Карановича, лікаря, Дир. Нар. Торговлі п. Масника з дружиною, мґра Бажалука, пп. Крайчика, Венґльовського Петра, Добродійки Гайдукевичевої, Куркової й других — передефілювали карні ряди під команду „Позір — у право глянь!" Перші в поході йшли громадяни з села Карликова з вінком збіжжя, за ними Полонна, Глумча, Ялин, Костарівці, Сянічок, Улюч, Дубрівка та інші гості. По обідовій перерві привітав усіх Др. Блавацький сердечними словами та подав до відома програму торжества. На це підійшли до трибуни дівчата зі серпами й хлопці з Карликова й Полонної та подали Дружині директора Народньої Торговлі в Сяноці та меценасові д-рові Блавацькому вінок зі збіжжя; за це одержали хліб і вино, як символ родючости нашої української землі. По віддачі вінка співав хор з Глумчи під проводом Володимира Маслякa пісні: „Гуляли, гуляли...", „ой у лузі верба". Опісля виступив жіночий хор з Костарівець під управою Михайла Ковальського, чудово вивівши пісні: „В гаю зеленім", „Ой зійшла зоря". З черги самі дівчата, мав свіженькі квітки, з Ялина, під проводом Іванки Давидівної вправляли до пісні: „Ой у лузі", „з Бережан до кадри", „Гей там", „І шумить і гуде". І знову мішаний хор з Сянічка під дириґентурою Петра Настина відспівав вязанку пісень: „Гей підемо до діброви" і другі. Дальше Доріст з Глумчі під командою Марійки Побережної пописувався вправами та стяжками. По цих вправах співав наперед мужеський хор з Улюча під дир. Р. Солтикевича, продукуючи пісні: „Засіяло сонце", „Задзвенімо", — відтак мішаний хор з Улюча відспівав: „Ой Дністре", „Туман хвилями"; по співі затанцювали на загальну радість козачка Марійка Кончаківна й Андрійко Шуль з Королівського Вороблика, що на велике бажання зібраних повторили свій мистецький танок. Вкінці мужеський хор з Новосілець відспівав: „На воді", „Огні горять", „Маєва ніч", „Засіяло сонце". Гарно подуманою подякою др. Блавацького та відспіванням Національного Гимну закінчено великий цей день у житті Сяніцької Землі.

Меценас Блавацький одержує вінок від громадян з Карликова.

Учасники мали теж нагоду оглянути гарну виставу сільських продуктів та поговорити з відпоручниками української фабрики паперців „Будучність" у Тернополі, що пишним автом з великим написом „К а л и н а" завітали на Лемківщину з пропаґандою своїх виробів. **Учасник**

—o—

Поширюйте наш часопис й приєднуйте нових передплатників

СЛАВА СВІДОМИМ ГРОМАДЯНАМ!

П. Антін Пацканик з Пельні зібрав на пристинах 4 зол. між гістьми та зложив цю квоту в нашому Кружку, як жертву для „Рідної Школи". П. Пацканикові та всім жертводавцям складаємо сердечну подяку.

Старшина Кружка „РШ" у Сяноці.

Церковні брокати, борти, френдзлі, панаму і нитки Д. М. С. до вишивання фелонів і фан, готові фелони, фани, павуки, хрести, чаші, дзвони, прапори для Товариств і відзнаки, євангелія і прочі церковні книги, образи і образці, світло і кадило

купуйте й замовляйте в українській кооперативі

„ДОСТАВА"

у Львові, Ринок 43/I.

і в її склепах: у Львові, Руська ч. 20. в Перемишлі, вул. Косцюшка ч. 5.

ЛЕМКІВСЬКІ ПІСНІ

Ей маластівский варош, бодай терньом [зарос,
Ей пантнянске селечко, ей билоби [местечко.
Ей Пантнічка, Пантнічка, округле [селечко,
Ей кедби не Маґура, ей билоби местечко,
Ей югасе, югасе, ей де сут твої овци,
Ей бо тя освітило, ей при фраїрці сонце.
Ей при фраїрці сонце, при дівчатку [місячок.
Ей плаче югас, плаче, та плаче [неборачок.

* * *

Не буду, не буду дрібний овес косив,
Піду до Сяночка, буду шаблю носив.
Не буду, не буду на кошарі спала,
Бо ся бою зради білого шугая.
Шугаю, шугаю, про тебе ня лают,
Ой няйбарже вто́ди, як коршмі заграют.

* * *

Ой черешня, черешня, ай на черешні [бобок.
Ой чем ся не йожењит та дошнянский [парóбок?
Ой ци соли не мее, ей ци муки жичае,
Ей ци любе дзевчатко, ей по селі глядае?

* * *

Ой діти мої, діти, ой як-сте ня обсіли!
Ой мав-ем корець бобу, ой і то-сте ми [зїли.

Записав у серпні 1937. Ю. Т.

Найбільший і найдешевший український календар

„Золотий Колос"

НА 1938 РІК.

вже вийшов з друку і продається **ПО ЦІНІ 1.— ЗЛОТИЙ.**

Чотироколірна мистецька обгортка, 200 сторін друку, багато ілюстрацій, ріжнородний і дуже цікавий зміст.

Дістати можна у Мужів Довіря „Народньої Справи" і в усіх українських книгарнях. Хто замовляє 1примірник, мусить додати ще 30 гр. на пересилку. НАРОДНЯ СПРАВА, ЛЬВІВ, КОСЦЮШКА 1 а.

Дитячі садки на Лемківщині.

Дитячі садки на Лемківщині — це ділянка, в яку вложив Кружок „Р. Ш." у Сяноці, як Повітовий, найбільше праці та енергії. Зокрема велику увагу звернено на березівський повіт, де рідношкільна організація є мало поширена та вимагає конечно піддержки.

Фінансові старання в ділянці дитячих садків розпочав Кружок уже з початком 1937 р. Вислід їх, у великій мірі завдяки жертвенности наших кредитових установ та деяких приватних осіб, дав змогу проєктувати більшу скількість садків та основувати їх навіть по селах, які вимагали фінансової помочі. Із кооператив перше місце у жертвенности припало „Маслосоюзові" й „Дністрові". Не залишили нас без піддержки та поспішили з жертвами також: „Покутський Союз Кредит." у Коломиї, „Подільський Союз Кооп." у Тернополі, кооп. „Воскресення" в Ульвівку, „Єдність" в Олешицях „Обєднання Українських Орґанізацій" і Онуфрій Сеньчік в Америці, Повітовий Виділ у Березові, Калитяк Іван, Левицька і С-ка, Харіс, Кружок Урядників „Дністра", Стефанівський Михайло — усі зі Львова. Усім складаємо подяку за те, що вони памятали про лемківських дітей.

Орґанізаційні старання розпочато у квітні 1937. Незалежно від письменних вказівок та інформацій — відбув Голова нашого Кружка 3-дневу поїздку по Березівщині, де підготовив у відповідних селах орґанізацію садків.

У висліді цих старань підготовлено садків: у сяніцькому повіті 13, у березівському 10, у короснянському 1, та в ряшівському 1 — разом 25. Але не всі повітові староства поставились однаково до справи дитячих садків. Тільки староство в Сяноці приняло до відома зголошення всіх 13 садків, та староство у Коросні — по довгих стараннях — дало дозвіл на 1 садок. Староство в Березові відмовило початково на всі садки, а по внесенні відклику дало дозвіл на 1 садок в Яблониці Руській, піддержуючи відмовне рішення відносно інших садків. За причину відмови подано, що у відносних селах будуть ведені садки з рамени Т. Ш. Л., „Кола ґосподинь вейскіх" та „Звьонзку праци обивательскей кобєт". Також і староство у Ряшеві дало відмову із „браку потреби такого садка.." Відклики внесенні від усіх рішень — не є ще полагоджені, мимо того, що у цій справі інтервенювала У. П. Р., Гол. Упр. „Р. Ш." та Голова сяніцького Кружка.

У цей спосіб пропали садки, на які Кружок звертав найбільшу увагу, а саме на терені березівського повіту в селах: Улюч, Володж, Іздебки, Глудно, Вара, Поруби, Селиська, Лубне та Гута; на области ряшівського повіту: у Бонарівці.— Подання на всі садки, за виїмком Бонарівки вносив Кружок „Р. Ш." у Сяноці як Повітовий та він робив усі заходи, щоб удержати дозвіл.

Дитячий садок у Добрій Шляхоцькій

КУРС ДЛЯ ПРОВІДНИЦЬ

З огляду на велику скількість проєктованих садків — рішив Кружок і в 1937 р. зорганізувати, як і минулого року курс для провідниць садків. Цей курс зорганізовано при садку в Сяноці, що тривав від 22. 6. — 30. 6 1937. Взяли у ньому участь майже всі провідниці будучих садків так ті, що мали вести уперше, як теж і провідниці, котрі відбули вже курс минулого року, або скоріше. Курс обіймав: практику в садку в Сяноці за доглядом і вказівками провідниці курсу та теоретичні виклади з ділянки веденя садка, адміністрації та гігієни садка. Викладали: провідниця курсу п. Іванна Гришко зі Львова, др. Володимир Каранович, лікар у Сяноці та Голова Кружка др. Степан Ванчицький, адвокат у Сяноці. П. Гришко зуміла зєднати собі всіх курсанток, які радо відвідували курс, ділилися своїми враженнями та практичними відомостями й в цей спосіб набували фахового знання. Курс приніс велику користь усім курсанткам.

САДОК У СЯНОЦІ

тривав від 22/6 до 22/8 1937. Дітей вписаних 29, ходило правильно около 19. Приміщення: домівка місцевої читальні „Просвіти". Доживлювання два рази денно, друге снідання, т. є солоджена кава, молоко або какао з булкою та підвечірок. Садок устроїв на закінчення, дня 22/8 1937 „Дитяче Свято" з деклямаціями та пописами дітей. Провідниця садка п. Анна Сірівна. Садок у Сяноці у 1937 р. — дуже цінне явище з огляду на те, що послідній садок зорганізований був тут перед 3-ма роками. Тому садок цей мимо невеликої скількости дітей сповнив своє завдання.

САДОК У ДУБРІВЦІ РУСЬКІЙ

тривав від 3/7 до 8/8 1937, приміщений в домівці місцевої читальні „Просвіти". Дітей вписаних було 52, приходило правильно 46. На доживлювання складалися другі снідання й підвечірок. Святочне закінчення садка відбулося у дні 8/8 1937. обіймаючи виставку. деклямації, співи й забави в салі та на вільному воздусі. Провідницею садка була п. Ліда Ванчицька. Садок відвідав повітовий лікар. др. Дорош з відпоручницею Повітового Комітету Опіки над дітьми. Садок у Дубрівці Руській це вже традиційна інституція, бо він орґанізований там вже від кількох літ. Число дітей в порівнанні зі станом з попереднього року — більше.

САДОК У КОСТАРІВЦЯХ

тривав від 1/7 до 15/8 1937, та був приміщений у місцевій вселюдній школі, на що Окруж. Інспекторат у Сяноці дав свою згоду. Дітей вписалося 37, ходило 30. Діти приносили зі собою друге снідання та підвечірок, переважно молоко, хліб та овочі. З імпрез відбулася 1, а саме: „День матері" на закінчення садка в дні 15/8 1937 з виставою, співами й деклямаціями. Провідницею садка була п. Олена Клішівна. Садок у Костарівцях — це велика новина, бо зорганізований там перший раз, мав великий успіх при сердечній, жертвенній помочі місцевої інтеліґенції та селян.

Вирівнюйте передплату та присилайте належитість за книжки!

САДОК У МОРОХОВІ

тривав від 1/7 до 29/8 1937, приміщений був у власній домівці Кружка „Р. Ш.“ З 45 вписаних дітей ходило правильно 36. Діти приносили собі до садка на друге снідання й підвечірок хліб та молоко. Садок уладив два пописи, а саме: „День матері“ дня 8/8 1937, зложений з 14 точок та кінцевий попис дня 29/8 1937 з 10 точками. На пописах були не тільки родичі дітей, але й багато гостей з Мокрого, Чашина й Долини. Провідниця садка п. Анна Чабанівна.

САДОК У СЕМУШОВІЙ

тривав від 2/7 до 28/8 1937, приміщення: домівка місцевої читальні. Дітей вписалося 40 **і всі вони точно ходили.** Доживлювання обіймало друге снідання (кава - булки) і підвечірок (молоко - булки). Садок уладив „Свято матері“, яке відбулося на закінчення, дня 28/8 1937. На святі було присутних около 150 людей. Провідницею садка була п. Марія Сікора. — Садок у Семушовій в 1937 р. — це перший садок у селі. З огляду на свідомість села й активність провідниці — садок вилав вповні вдоволяючо.

САДОК В ЯЛИНІ

тривав від 3/7 до 31/8 1937, був приміщений в домівці місцевої кооперативи. Дітей вписаних було 38, пересічно приходило до садка около 25, а під кінець з огляду на непогоду ще менше число. У садку діставали діти друге снідання та підвечірок. На закінчення садка відбувся попис: „Свято матері“ з програмою, яка обіймала співи, збірні та індивідуальні деклямації й інсценізації. Садок у Ялинці зорганізовано перший раз. Провдницею садка була п. Іванна Давидівна.

САДОК У СЯНІЧКУ

тривав від 1/7 до 15/8 1937, приміщений був в домівці громадського дому. Дітей ходило пересічно 20—22, а вписаних було 25. До садка приходили часом діти місцевих „русских“. Діти приносили зі собою друге снідання й підвечірок (переважно хліб і молоко), а крім цего діставали два рази в тижні на снідання по булці. Дитячий попис відбувся в дні 15/8 1937. Це було „Свято матері“ получене із закінченням садка. У програму війшло 28 точок. Крім цього в дні 8/8 1937 уладжено для родичів садка „чайний вечір“, який причинився до поширення ідеї дитячих садків серед родичів. У сянічку садок вівся перший раз. Провідниця п. Олена Крупа.

Дитячий садок у Сянічку

САДОК У ГЛОМЧІ

тривав від 2/7 до 28/8 1937, приміщення в домівці місцевої читальні „Просвіти“. Усіх дітей було вписаних 42, приходило пересічно 36. Було багато більше дівчат як хлопців. У садку діставали діти на друге снідання молоко з булками. Садок дав два пописи, перший 19/8 1937, а другий 28/8 1937. На програму обох пописів зложилися поодинокі та збірні деклямації, співи, забави та вправи. На другому описі було багато позамісцевих гостей. У Гломчі садок був зорганізований перший раз. Провідниця п. Марія Побережна.

Дитячий садок у Гломчі

САДОК У НОВОСІЛЦЯХ

тривав від 3/7 до 12/8 1937, разом 5 тижнів, приміщений в домівці місцевої читальні „Просвіти“. Дітей приходило до садка від 38 до 42, а вписаних було 45. Доживлювання відбувалося в цей спосіб, що діти приносили собі друге снідання й підвечірок, а раз у тиждень діставали в садку булки. Садок відвідав повітовий лікар др. Дорош з відпоручницею Повітового Комітету Опіки над дітьми й Повітового Комітету для позашкільної освіти. Попис дітей відбувся 12/8 1937 на „Святі матері“. Багата програма, виконана малими дітьми викликала радість у присутних родичів і гостей. Провідниця садка п. Анна Пелеш.

САДОК У ЗАВАДЦІ РИМАНІВСЬКІЙ „НА АБРАМОВІЙ“

тривав від 2/7 до 29/8 1937, приміщений був за дозволом Шкільного Інспекторату в Сяноці — у домівці вселюдної школи. Дітей записалося 29, з того приходило 25. Доживлювання обіймало друге снідання, яке діти приносили зі собою. При співучасти садка уладжено дві імпрези, а саме два фестини з дитячими пописами, перший у дні 8/8 1937, другий 29/8 1937. Пописи дітей на обох фестинах загально подобалися. Садок у Завадці Риманівській — це перший садок у там. околиці. Провідниця садка п. Павлина Фединяк мала зразу багато труднощів при організації садка, але всі труднощі поборола та віднесла великий успіх.

ЧИТАЙТЕ Й НА ВУС МОТАЙТЕ.

Московська „Піонерская Правда“ описує з захопленням, як то 14-літній хлопчина доніс на свого батька, що він — контрреволюціонер (певно він молився — зам. наша). На запит судді донощик заявив: „Це не мій батько. Це ворог народу. Велика советська земля — ось мій батько“. Є

Цей же часопис повідомляє, що советська влада нагородила „зразкового“ сина: хлопцеві дали даровий побут на вакаційних селях в обозі „червоних піонірів“. Чи треба до того щось додавати?

Пильно читайте ці рядки та стережіться таких, що йдуть до вас зі „звонами“ й такими ґазетами, як „Русская Земля“, „Карпатское Слово“ та „Знамя России“, щоб ви колись гірко не жалували, що не слухали нашої перестороги.

Або ще такий образочок. Перед судом у Смоленську подав совітський (большевик) громадянин Шукайло як причину до розводу те, що „його жінка ходить до церкви“, тому він з нею не хоче жити. Місцевий безбожницький суд дозволив на розвід.

І найменшими ощадностями

в ПРОМ-БАНКУ

Львів, ул. Ґродзіцьких 1. п. II.

розбудовуйте рідний промисл.

Юліян Тарнович.

Історичний словник Лемківщини.

Пакошівка, донедавна чисто українське село, віддалене 4 км. від своєї української, греко-католицької парохії в Ялині. Про Пакошівку довідуємося з городських судових актів (АГЗ XI. 1349), що вона була в 1441 році власністю трьох братів українців: Івана, Пакоша й Томка. Другий акт (АГЗ XI. 1645) каже, що Пакош записав 4. лютого 1441 року своєї межі Маргареті половину Пакошівки та обох Лялинів (Руського й Німецького Лялина). Відтак третий акт (АГЗ XI. 130) згадує про зложення 10 марок „закладу“ в справі Пакоша з Пакошівки в 1425 році, врешті четвертий акт (АГЗ XI. 581) згадує про Томка з Пакошівки, який виступав у 2. XI 1433 року перед сяніцьким судом як свідок. З Пакошівки родом наш український Епископ. Екск. Кир Йосафат Коциловський, перемиський, самбірський і сяніцький Епископ.

Паленица, присілок Жегестова.

Пантна, українське дочерне, віддалене 2 км. село від своєї української греко-католицької парохії в Маластові, з українською греко-католицькою церквою Преподобної Матери Параскевії, мурованою в 1916 році; віддалене понад 10 км. від Горлиць.

Пасвиська, український присілок, віддалений 3 км. від своєї парохії в Одреховій, розбудований на рівнині, над правою стороною ріки Вислока; до Сянока 23 км., до Риманова 8 км. На пасвиських полях, недалеко Одрехової був у 1926—1930 р. великий тартак, який згорів з підпалу, а машини перевезли до Мошанця, де побудували новий тартак.

Пельня, українське село з українською греко-католицькою церквою святого Івана Богослова, збудованою в 1805 році, віддалене 12 км. від Сянока, 3 км. від залізниці в Новосільцях—Гневош; відоме село в XIII. сторіччі.

Перегонина, українське село з українською греко-католицькою церквою святого Великомученика Димитрія, збудованою в 1902 році; дочерне своєї парохії в Бортнім (4½ км.), коло Горлиць, поселене в XVI. сторіччі.

Перегримка, українське село з українською греко-католицькою церквою святого Архангела Михаїла, збудованою в 1870 році; віддалене 18 км. від Ясла, 6 км. від Змигороду; поселене в XV. сторіччі. (Гляди: „Наш Лемко“ ч. 1 (49) 1936).

Пересітниця, польське село віддалене 6 км. від Ізбдебок біля Березова; завдячує свої зміни Кат. Ваповській (як Обарим, Невістка й другі); відоме вже в 1392 році.

Перунка, українське дочерне, віддалене 2 км. село від своєї парохії в Чирній, з українською греко-католицькою церквою святих Безсребренників Косми й Даміяна, збудованою в 1798 році; поселене ще в княжих часах. До Грибова 23 км.

Петрова Воля, мішане село, приналежне до української парохії в Ріпнику (15 км.) біля Коросна.

Північна, стара лічнича оселя, відома вже в XIV. сторіччі, побудована на лівому березі Попраду, біля чесько-словацького кордону, що у стіп Північної, в напрямі до Сухої Долини й дальше у стіп Щавниці скручує та провадить на захід. Природні, лікувальні мінеральні джерела в Північній багаті в залізощавову воду, окремо на терені Північної обильні боровинові поклади. Біля Північної чудові терени для рибаків (пструги) у филях Попраду. З Північної до Санча 23 км., до Жегестова 17 км., до Криниці 28 км.

Писарівка, спольщене село коло Сянока (14 км.). (Пісаровце).

Побідно, як Писарівка; до 1830 року стояла в цьому селі українська греко-католицька церква Возн. Чесного Господнього Хреста; як вона згоріла побідняки перейшли на латинський обряд. (Кодекс Дипл. Мп. III. ч. 741).

Поворозник, українське село з українською греко-католицькою церквою святого Апостола Якова, збудованою в 1612 році; віддалене 43 км. від Нового Санча, 3 км. від Криниці; відоме вже в XV. сторіччі.

Половці, мішане село, приналежне до української парохії в Сянічку (Прусіку), відалене від Сянока 4½ км.; відоме вже в XIV. сторіччі (АГЗ XI. 1908).

Полонна, українське село з українською греко-католицькою церквою Покрови Пресвятої Богородиці, мурованою в 1790 році; віддалене 8 км. від місточка Буківська, 23 км. від Сянока; відоме вже в XIV. сторіччі.

Полави, українське село, розбудоване над берегами потічка Полавки, або Климчове, з українською греко-католицькою церквою Сошествія святого Духа, побудованої в 1831 році; відоме в XV. сторіччі.

Поляна, польське село біля Коросна.

Поляни, українське дочерне село, приналежне до парохії в Бересті, з українською греко-католицькою церквою святого Архангела Михаїла, побудованою в 1820 році; віддалене 17 км. від Грибова. Для відрізнення прозвані: Поляни Грибівські.

Поляни Мисцівські, українське село з українською греко-католицькою церквою святого Йоана Золотоустого, мурованою в 1914 році; віддалене 16 км. від Дуклі, 6½ км. від Крампної, 35 км. Коросна. (Села на Лемківщині, прозвані „Полянами“ вказують на своє положення в сусідстві лісів, що більше цікаве, ніде на просторі давньої Галичини не бачимо стільки українських осель, котрих назвища звязані лісом, що саме бачимо між Сяном і Вислокою).

Поляни Суровичні, українське село з українською греко-католицькою церквою святого Архангела Михаїла, збудованою в 1728 році; побудоване обабіч річки Полянчика; поселене в XIV. сторіччі; до Сянока 45 км., до Риманова 22 км. (Гляди „Наш Лемко“ ч. 4 (76) 1937 рік).

Попелі, український присілок парохії Юрівці коло Сянока, відомий вже в 1472 році (АГЗ XVI. 892).

Поремба Мала, польське село, віддалене 9 км від Нового Санча.

Поруби (коло Боська в Сяніччині), присілок, поселений на двірських полях.

Поруби (коло Селиськ у Березівщині, гляди: Ф. Коковський: Східніми межами Лемківщини, Львів 1937).

Пораж, польське село коло Загіря, відоме з 1383 року; поселене над долішньою Ославою.

Далі буде.

Господарська сторінка.

ЗАКЛАДАЙМО ГОРОДИ.

Коли глянемо по нашій Лемківщині, а переважно по більше гірських селах, то відразу нам в око впадає, що близько хат є тьматьменна сіножатей та ріжних неужитків. З тих сіножатей є дуже малий відсоток добрих та поплатних, а решта сіножатей це самі мокляки, що з них майже ніякої користи нема.

Мусить у нас згинути на все те поняття, що мовляв у горах нічого не вродиться, бо знаємо, що на світі є багато гірських країн. Як приміром у Швайцарії там більші гори, а помимо того швайцарці піднесли свою господарку до високої культури, та допровадили до ліпших умовин і своє особисте життя. Наші села є положені понад гірськими річками та потоками, де вода з поконвіку наносила багато намулу і там може вдаватися дуже добре городовина. На город треба вибирати місце виставлене до полудня, до полудневого сходу або до полудневого заходу. Також треба дивитися, щоб це було близько хати та недалеко води, бо вода в городництві дуже важно, головно підчас довготривалих посух. Для нашого господаря вистарчить 200 м² (двіста квадратових метрів) городець. Коли ми вже вибрали відповідне місце, землю виорюємо глибоко, щонайменше на 30 цм. Відтак треба зробити відповідну огорожу. На зиму треба сильно згноїти землю, даючи 12 кґ. гною на 1 м², який припокладаємо.

Город треба гноїти що третий рік, найкраще гноїти кожного року по одній третій части. Перший рік по гної садимо вчасну капусту, огірки, вчасну бараболю, й кукурудзу. В другому році садимо всі кореневі рослини: як моркву, буряки, петрушку, цибулю, салєри і т. п. В третьому році підуть всі стручкові: фасоля, горох, біб і т. п. Коли ми город заложили й дуж глибоко зорали, то в свіжині треба садити лише капусту, бараболю й помідори, а в дальших роках садимо так як було згадано повище. Теж негаймо часу, лише зараз ще цеї осени берімся до вироблення площі, де на весні засадимо вчасну городовину. Отже до праці браття, бо лише праця єдина з недолі нас вирве.

В. Хомко.

ПЕРЕМІНЮЙ СМІТТЯ В ЦІННИЙ НАВІЗ.

Нема сіна на наших сіножаттях, нема гарної городовини в наших городах, а тимчасом великі купи сміття по наших обійстях, всіляких рослинних відпадків і бурянів по наших полях та лісах марнується. Якщо ми це все складали би десь в затіненім місці на купу, там сипали відпадки з кухні, зішкробане вапно зі стін (котре сиплемо на обірник, хоч це обірникові шкодить, бо вапно лучиться з квасами обірника, а тим самим викидає азот, котрий в формі амоняку уходить в повітря), саджу, болото з ровів та зливали гноївкою, — малиб, по прегниттю, дорогий навіз, так званий „компост", без якого прямо не можна провадити поплатного городництва, та котрий дає багато більші врожаї на сіножаттях. Для порівнання вартостей компосту з іншими погноями, хай послужить цей досвід переведений на сіножаттях:

1 гектар сіножати без погноювання дав 25.6 сотнарів сіна;

1 га сіножати, на котрій висіяно томасину та сіль потасову, дав 30.8 сотн. сіна;

1 га сіножати згноєної томасиною, потас. солею та салітрою, дав 30.9 сотн. сіна;

1 га сіножати згноєної томасиною, потас. солею та компостом, дав 34.0 сотн. сіна.

З того бачимо, що на сіножати так добре не ділає навіть дорога салітра, як компост, котрий можемо самі собі зі сміття приготовити.

Тому будемо мати більше сіна та кращу цибулю тоді, коли зберемо сміття та приготовимо з його добрий навіз. Зробіть це ще тої осени! **М. Р.**

Проти РОЖИЦІ безрог треба щепити безроги сировицею і щіплиною.

Шурі нищить РАТИНА.

Підьні миши нищить МИШИНЯ.

„СЕРОВАК"

Сп. з О. В.

Львів, вул. Сенаторська ч. 5.

Тел. 201-07.

Перепроваджує відщурення. На бажання інформації.

Передплатники в Америці й Канаді

присилайте передплату на адресу „Наш Лемко", Львів, ул. Новий Світ, 22.

ГАРНИЙ ПРИМІР.

Дня 30. м. м. відбулося в Полянах, коранянського повіту, весілля Гриця Тишка з Розалією Савинівної; з нагоди цього весільні гості зложили добровільно 2 зл. як жертву для „Рідної Школи". Це перша весільна жертва в нашім селі на народню ціль. Честь таким гостям. Їх слідами повинні піти всі українські громадяни.

Молодим бажаємо на новій дорозі життя многих літ, опроміненних здоровлям, згодою, любовю та щастям; щоб Вони жили на славу Божу й свойому українському Народові. Жертводавцям Боже помагай! **Гість.**

ЯК ВИГУБЛЮВАТИ ЩУРІВ.

Щур, це погане сотворіння, що спричинює страшні шкоди в майні господаря, крім матеріяльного спустошення наносить у господарські будинки повно бруду, нечистоти й різних заразків. Найгрізніші заразки черевного тифу, червінки. сухіт, різних струпів і боляків переносить щур з каналів, виходків, смітників у комору, де жирує, в стайню, де під долівкою виводяться малі щури та відсіля зараза шириться по хаті й цілому обійстю. А треба памятати, що одна пара щурів упродовж одного року виводить до 860 штук нових щурів, які відтак безпощадно зажирають молоді крілята, домашню птицю, зерно, солому та що лише попаде. Що гірше домашні коти, пси, лапки вигублюють лише малий відсоток тих страшних шкідників. Також й хемічні середники, як фосфор, стрихніна, аршенік, морська цибуля, лише частинно витроюють щурів, так сказати — одноразово, бо живі щури на вид потроєних щурів цілими місяцями не хочуть жерти не то затроєного хліба, але хоч би трохи скропленого водню. Тому одиноким і найкращим середником до винищення щурів є метода д-ра Багра при помочі ратини й ратинини, яка викликує у щурів помір-епідемію так, що по кількаразовім приміненні всі щурі пиздихають. **За вказівками і способом винищення щурів і мишей пишіть до одинокої фірми „СЕРОВАК" у Львові, вул. Сенаторська 5.,** яка висилає на бажання інформації та відповідні середники - ратину й ратинину на щурів і мишину на полеві миші.

ЛИСТУВАННЯ.

Вп. Павло Коцюба з Теребчі: часопис, який ми для Вас посилали, вертався з дописку „не пржиймує" — тому ми більше не посилали. Тепер шлемо дальше. Привіт.

Вп. Передплатники в Ростоці В.: всі реклямовані числа вдруге вислано, адреси на „Золотий Колос" ми передали, чи вишлють, за це ми не відповідаємо. Шлемо Вам усім братній привіт.

Вп. Передплатник у Фльоринці: прохаємо вислати нам знимку Вашої церкви. Гаразд.

Вп. Михайло Черпиляк зі Семушевої: 2. 9 .ц р. одержали ми розр. пер. 2 зол. до кіцня 1937. Привіт.

Хто має знимку церкви в Одреховій, Новосільцях Гнєвош, Сянічку, Устю Руськім, прохаємо нам позичити; по використанні з подякою звернемо. Редакція.

ЛОСЄ КОЛО КРИНИЦІ.

(Докінчення).

Панам захотілося ще й дарованого робітника. А що вони від тих часів стали приходити до щораз то більшого впливу на біг державних справ, так, що з часом і король проти магнатів ставав безсильний, то вони на своїх соймах в 1490, 1505 і 1520 рр. поухвалювали собі не тільки беззастережну власність до наділеної їм землі, але й до її мешканців. І так став хлоп і його рідна земля беззастережною власністю пана - магната, що мусіли на нього даром працювати, щоб він мав що збувати та з чого по „шляхецьку" жити.

До того, щоб удержати хлопа в сильних шорах, мало їм ще було до того гайдуків, тому вони стали завважених своїх підлизайків наділювати солтистваами даром, або за невеличку заплату. А за це завданням тодішних солтисів було пильнувати, щоби хлоп наложені на нього „повинношчи" виповнював як слід. Часами, як показувала життєва практика, такий давний солтис впроваджував свого пана на кітчий верх.

Але в більшости, як собі хлоп вмовить у себе, що він пан, то стає гірший, як його пан.

Тепер вертаймо до Лося. Безперечно, що тодішні лосяни як неписьменні й несвітоглядні люди стільки світа мали, що: молитися, гуляти, пити, множитися, но і тяжко, а не поплатно напрацюватися. Про суспільне — повне - користи, браври, чару, краси та слави — життя їм ще тоді й не снилося.

Доперва перед війною мешканець й уродженець Лося Йосиф Гамбаль зрозумів мову рідної землі та на кожному місці у вільних своїх хвилинах поров залежаний лосянський лан, орав лосянську весняну ріллю.

Деякі лосяни, зірвавшися тоді з просоння, станули на неправильний шлях і заложили в Лосю читальню Качковського, в якій — треба признати — вели досить оживлену, але тільки русско - православну діяльність. Найдіяльнішим з поміж них був Сивер Тебашович, котрий так перенявся тою русско-православною ідеєю, що на тому тлі попсулося йому в голові. Від того часу і читальня стала упадати, а в часі війни зістала закрита.

По війні лосяни заложили й стали вести „Аматорський Гурток". Опісля відкрили читальню „Просвіти", яка почала сіяти здорове, рідне, суспільне зерно на приготовлену Йосифом Гамбалем лосянську ниву.

Заложивши читальню заложили й українську кооперативу „Любов" та стали приготовлятися до будови свойого „Народного Дому". Школу вже перед тим в 1924 р. своїм коштом побудвали, бо до того часу мусіли посилати своїх дітей до школи в Новій Веси. Деревляну церкву св. Архистратига Михаїла, до якої доїздав і доїздає кожночасний священник з Нової Веси, куди Лосє в справах Божих належить, побудували собі лосяни в 1826 р.

З купном площі під „Народний Дім" і згромадженням будівельного матеріялу справилися лосяни по лемківськи. За те з дозволом на його будову „воловодилися" не коротко і ні руш — було його одержати.

Читальню „Просвіти" „во дни они" лосянам розвязано. Рекурси нічого не ломогли. Не помоли лосянам спротиви проти „лемківських букварів". Про те лосяни вчать своїх дітей, поза школою, зо своїх рідних букварів. Незабувають та, кож, уряджувати хорові виступи то що. Не бракує лосянам в їх суспільному житті й своїх — та, що тих караконів по наших селах усюди не бракує то лишимо сю джуму в спокою — може і вона ще колись прочуняє.

В 1877 р. числило Лосє 284 мешканців, а тепер числить 324 гр.-католиків — українців замешкалих в 45 хатах. Латинників і жидів у селі не було й немає. Призвища теперішних мешканців Лося є: Хованець, Ковальчик. Мирна, Хрущ, Криса, Тарас, Сташчак, Вархоляк, Пеляк, Ревак, Хиляк, Прокопчак, Талпаш, Гопей, Гамбаль, Королівський, Жук, Горель, Кобаний, Лабівський, Підгірський, Піх, Вітяк і Вахна. А свої верхівя і ниви зо сходу лосяни зовуть: Кучера (верх пороснений смерековим і березовим лісом), Паланок, Углярня (ліс), Кітчий Замок (верх), Шопа, Будівка (поляни), Чершля, Корнутки та Вишня, а з заходу: Дрегоманка, Суха Долина. Жбирівка, Нові Помірки, Баня, Чертіж, Велика Долина, Скальне та Гаврилів верх.

Серединою села пливе річка, звана від села Лосянкою. Вона за Глибоким, у Новій Веси, зливається з рікою Каменицею, до неї в Лосю вливаються потоки — зо сходу: Ванів, Теклин і Драчівський, з заходу: Филів та Єгомосців.

Цю річку Лосянку запрягли лосяни до млина й тартаку, щоб їм різала на їх потреби дерево. А тимчасом ся річка має досить сили, щоб послужити лосянам не тільки до їх потреб, але і поза їх вікно. А як раз добре складається, бо ще на тім тартаку пейсатий не господарить. Теперішня ситуація, по словах самих лосянів висказана коротко: Живемо.

Радіємо з того та мандруємо дальше. Могліб ми так само як з Ростоки до Лосього, піти з Лосього до Угрина, але нас тягне заглянути до Нової Веси. Тому тих півтора кільометра з Лося до Нової Веси, через Глибоке, духом перескакуємо та ми вже в Новій Веси.

З АМЕРИКАНСЬКИХ ЛИСТІВ.

Старі Лемки переказали,
Вчені в рукописах записали,
Що „Наш Лемко" прийде на світ:
„Він вас буде научати,
Як взаїмно працювати,
Щоб не нищити молодий цвіт!"
Як він тільки появився,
В цілім світі зголосився:
Що прийде й до ваших хат.
Як хочете його мати,
Три!.. злоті передплати,
На цілий рік; від перших дат!

Ішов я горами, долами, поміж Карпатами. Цілу Лемківщину, що два тижні зійшов. Сивенького дідуся я стався питати: Що нового чути, як прожила мати? Розказав дідусь за гори Карпати, історії своєї століт. Списав я її, до книжки своєї, понесу правнукам у світ. Що правнуки роблять в далекому світі, полину я до них, щоби відвидіти.

Чужими краями біжу я загоном; не спинюють мене, ні ліси, ні гори, ані филі морські, що пливуть з розгоном. Я входжу до хати у новому світі, щоби передати поклін і привіти! Нехай прочитають за лемківське горе, за нужду, страждання, що їх рідні брати, до них — Лемків пишуть! Помочі! благання!.. На учнів, газету, просвіту й книжок видання!

Степан А. Пельц з Ню Йорку.

Коли у Вашій хаті хтось курить то зверніть йому увагу, що кожний український курець вживає тільки

ТУТОК І ПАПЕРЦІВ

„КАЛИНА"

з української кооперативної фабрики „Будучність" в Тернополі

1000 нових покупців

знаменитої пасти

ЕЛЄҐАНТ

дасть працю

1-му безробітному, що є Вашим братом!

Купуйте тільки
найкращі шевські кілки
ДЕНДРА
фабрика у Львові

вул. Потоцького ч. 85 а.

ЩАВНИК БІЛЯ МУШИНИ.

Не давно відбувся в цьому селі день так званої „русской культури“, в якому брало аж (!) десять родин участь, а понад 100 родин зо Щавника й Милика байдуже приглядалося цій дивовижі. Були там „господинове“ з Криниці (а як же!) з „госпожами“ Яновицькими, Трохановським і т. п. „маскалями“. Багато там було бесіди про ріжні справи, але, коли Станьчак „русначок“ у присутности Трохановського начав остро атакувати „лемковскій буквар“, ця частина „культури“ найбільше видцям подобалась - „поцтиві русначата“ вперед видумали дивовижу-буквар, тепер випікають собі ним очі. Лише так дальше „господинове руснаки“. — Пок не збудуєте нового Талєргофу!

СОЛОТВИНИ БІЛЯ КРИНИЦІ

На межі між селом Солотвини й Криниця стоїть від непамятних часів придорожній хрест. Іде людина до міста, або вертає, побачить святий хрест — набожно здійме шапку з голови та зітхає до Господа — щоб Він дав силу, міць витерпіти біді, та манджає дальше. Нікому цей хрест не стояв назаваді. Але, як жид побудував собі віллю на т. зв. Каповні, де цей хрест стоїть, домагався від одного ґазди, що від його купив поле під будову своєї віллі, щоб він розібрав і спрятав собі, де хоче цей хрест. Навіть о. Медвецький вмішався в цю несвою справу та й він видав наказ усунення цього хреста, хоч власник цеї парцелі, де стоїть херст, найвиразніше виказався посвідкою правної власности. Ой не добре буде, як дальше так буде — лиш у большевії наслідно видають прикази...

РИМАНІВ - СТАЦІЯ

На залізничому двірці в Риманові (Вороблику Шляхоцькім) находяться стирти будівельного дерева, привезеного з усіх сторін Риманівського Бескиду. Жидівська рука рубає безпощадно решткі карпатських лісів і зрубане дерево висилає в світ. Це така „плянова“ лісова господарка. Та найболючіше в цьому, що вороблицькі „русначата“, вислуговуючись жидам, не шанують своїх свят і неділь. Ану, підіть у суботу на двірець, як там тихо, ані одного жида й робітника не побачите. Але в наше свято робота йде, як у фабриці за марних кілька ґрошів. І хочете, щоб Господь благословив таку працю?! Опамятайтеся, щоб не жалували; такими грішми не збагатієш!

РЕПЕДЬ КОЛО КОМАНЧІ.

На весіллі господаря Т. Гаргая в Репеді побилися „шпіритайчаники“ так сильно, що Салашина, який зачав бійку, ледви живого відвезли до лічниці в Сяноці. Ні, репедяни в денатураті не найдете чести, ані розради! Так добре вам живеться, що ножами розплачуєте свої глупі порахунки? Коли вибудется цих монгольських навичок? А ви старші ґазди, чого даєте дозвіл на гулянину, як бачите, що молодикам з чубів куриться?! Ще вас біда не навчила розуму?!

Чи Ви пробували вже
„ПРАЖІНЬ“
Якщо ні
то купіть сейчас і спробуйте, бо це дуже смачна і здорова кава для дітей і для старших!
Вирабляє кооп. фабрика домішок до кави
„Суспільний Промисл“
Львів — Богданівка ч. 30.

„Новий Час“ (ч. 229) пише про Закарпатський Всепросвітянський Зїзд. Досягнення закарпатської „Просвіти“ виказує 234 читалень, 13 філій, 20 тисяч членів, 143 аматор. гуртків, 80 хорів, 16 орхестр. На сторожі національного просвітянського духа стоять на Закарпатті цілі збиті лави народніх діячів, що їх найбільше маємо тут з рядів молодого вчительства. Другою важною запорукою ідеольогічної чистоти „Просвіти“ є духове переродження закарпатського селянства, яке з повним почуттям національної єдности почуває себе українцями та перед нічим не вгнеться, щоб здобути собі належні права.

ПОСМІЙТЕСЯ КУЦЬОК

— Сусідо, а не виділи ви моєї кобили?
— Та видів.
— А де вона пішла?
— Та коли я її не питався.

Не вільно нам забувати,
що всілякі ЦУКОРКИ ШОКОЛЯДИ Й СОЛОДКЕ ПЕЧИВО
купуємо тільки з правдиво української фабрики
„ФОРТУНА НОВА“

Елєктрика на селі.

Панок з міста: Чи є в вашім селі елєктричне світло?

Селянин: Є, прошу пана, але тільки від лискавки.

Нові книжки

Микола Лисенко, батько української музики, вид. Дешева Книжка, ч. 18—19, Рік III. Ціна 20 ґр.

Атлант зєдинення, Митрополит Й. В. Рутський, ювілейна збірка у тристаліття смерти 1637—1937. Перемишль 1937. Вид. Науч. Т-ва Богословів Українсько-Католицької Духовної Семінарії. Стор. 72, ф. 23x15, ціна 1 зл.

Єронім Анонім: „ЛИХО НА СВІТІ“. Вид. „Нашого Лемка“, ціна 40 ґр.

Остап Мисевич: УКРАЇНСЬКИЙ ВЕСІЛЬНИЙ ОБРЯД У БОЙКІВЩИНІ, Бібліотека Лемківщини, ч. 6. Львів 1937, ціна 1.10 зл. Замовлятн в Адм. „Нашого Лемка“.

Інж. А. Палій: ДО ЯКИХ ВИСЛІДІВ МОЖЕ довести „наукове“ орудування статистикою? Львів 1937. (Коротка відповідь польським „ученим“ на питання: Якими шляхами треба прямувати до власного добробуту?)

Ваша хатня обстанова, одяг, постіль, білля, господарські знаряддя, худоба, коні мають для Вас більшу вартість, як самі будинки. Чомуж не обезпечите цього майна від огню
в Товаристві Взаїмних Обезпечень
„ДНІСТЕР“
у Львові, ул. Руська ч. 20.

Вп. Михайло Цап, Загутинь: згода з рахунком. Щиро здоровимо.

ЦЕНТРОСОЮЗ
поручає
сільським господарствам солідні
машини
штучні погної
і всіляке сільсько - господарське приладдя

Видавець і відп. ред. **Михайло Таранько.** З друкарні Вид. Спілки „Діло, Львів, Ринок 10. РЕДАГУЄ КОЛЄГІЯ.

Наш Лемко

РІК IV. Ч. 22 (94)

Львів, 15. листопада 1937.
Виходить двічі в місяць.
Адреса: **Львів, ул. Новий Світ ч. 22.**
Телефон ч. 244-67.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, UL. NOWY ŚWIAT 22

ЦІНА ЧИСЛА 15 ҐР.
Оголошення після умови.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1 зол
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Аматорський Гурток у Новому Санчі.

На велике культурне діло.

Подяка Братам за Океаном.

Заклик у справі збірки на ціль Української Захоронки в Боську, коло Сянока, не проминув без відгомону. Знайшлися великодушні Жертводавці, що зрозуміли велику вагу нашої, нової української пристанови в Старому Краї, в найбільше потребуючих рідної культури окраїнах Лемківщини.

На цю благородну ціль урядженo збірку в американському місті, Россфорд, Огайо, зі слідуючим успіхом: На викінчення будови Української Захоронки в Боську зложили:

Всч. о. Олекса Крохмальський, парох у Россфорд, Огайо, 5 ам. долярів; Громадяни: Іван Денько 10 ам. д., Андрій Теплий 6 ам. д., по 5 ам. дол. Антін Їж, Михайло Копистинський, Михайло Бобак, Йосиф Бобак, Ігнатій Кушнір, Василь Холявка, Григорій Шумський; 4 ам. дол. „Український Клюб"; 3 ам. дол. Іван Шептак; по 2 ам. дол. Юрко Андриц, Михайло Войнар, Григорій Вульчак і жінка Маріянна Кушнір, Розалія Богаченко, Іван Крупиняк, Василь Страхоцький; по 1 ам. дол. Лев Бобак, Марта Афтанас, Никола Проць, Степан Барна, Іван Андриц, Яким Квасниця, Марія Бобак по Павлі, Михайло Кушнір, Василь Ратич, Михайло Кіт, Михайло Кушнір по Гнаті, Михайло Корнова Антін Масник; по 50 ам. центів Антін Крохмальний, Михайло Фаляйло, Марія Кушнір (Дусінська), Павло Теплий, Андрій Андриц, Михайло Денько та Михайло Лиховід 0.25 ам. цент., з представлення 16.65 ам. дол. **Разом 107.90 ам. дол.**

Комітет Будови Захоронки дякує щиро цею дорогою Всім Жертводавцям, з окрема Вп. Антонові Їж, Іванові Денько та Іванові Шестак за те, що вони занялися збіркою, та Михайлові Копистинському за урядження дитячого представлення в Россфорді, з якого дохід призначено на повищу ціль.

Одночасно звертаємося до Всіх наших Односільчан у других містах Америки, Аргентини, Франції, щоб і вони пішли за високоідейним і світлим приміром Громадян у Россфорді та подали нам теж поміч у докінченні зачатого культурного діла.

Комітет Будови Захоронки в Боську.

Кожний може обезпечитися в

„Карпатії"

бо навіть за невисоку складку нецілого злотого місячно можна мати життєву обезпеку в „Карпатії", Львів, Ринок ч. 38

Пишіть за інформаціями!

ПОДЯКА.

Виділ Читальні „Просвіти" в Тиряві Волоській складає оцим щиру подяку Головному Т-ву „Просвіта", Видавництву „Дешева Книжка" і В-ву „Новий Час" за одноразову допомогу в роді книжок для бібліотеки до вбогої читальні на Лемківщині. Т-во „Просвіта" вислано 10 книжок, В-во „Дешева Книжка" 40 книжок і 10 прим. Самоосвітника і Словник чужомовних слів, В-во „Новий Час" 10 книжок ріжного змісту. Рівночасно звертаємося з уклінною просьбою й до інших українських Видавництв о ласкаве подарування по кілька книжок для вбогої матеріяльно Читальні „Просвіта" в Тиряві Волоській пов. Сянік, яка не має змоги купити хочби й одної книжки до бібліотеки.

Кожний хочби й найдешевший дар зі сторони наших Видавництв запишеться золотими буквами в памяти і серцях бідних лемків.

За Виділ Читальні „Просвіти"
Іванечко Михайло — голова.
Чупільовський Михайло — секрет.

Др. С. П.

Чому держатися нам нашої української католицької Церкви.

III.

На Синоді Української Церкви в Бересті в 1596 році торжественно проголосили Унію Митрополит і 5 Єпископів. Від цього року, замісць того, щоб запанувала єдність і нове життя в Церкві, зачинається завзята боротьба, яка триває довго, предовго та правду кажучи, вона й досьогодні не скінчилася. При проголошенні Унії в 1596 р. відпало двох єпископів, та вони з частиною духовенства, міщанства в більших містах, зорґанізованого в брацтвах, як також частина панів з князем Константином Острожським на чолі, виповіли безпощадну боротьбу Унії. До цього табору прилучилося також пізніше й козацтво, а ще пізніше Москва. Грецький патріярх висвятив нових православних єпископів і митрополита й в такий спосіб українська Церква й нарід надовго роздвоїлися. Православний табор закидував Унії ледви не зраду обряду й народу, казав, що Унія — це лише місток до переходу на латинський обряд, що це лише така штука, щоб українців перетягнути на польське. Доказували це головно тим, що польський уряд і польське духовенство помагало заводити й піддержували Унію.

Замісць того, щоб відразу зовсім безсторонно ці закиди розглянути, ми зясуємо дальший хід боротьби між двома таборами, а Читач сам буде могти **наглядно переконатися, по чиїй стороні є правда.**

Що поляки піддержували Унію та сподівалися, що вона буде містком до переходу на латинське, — **це є правда.** Але так було лише на початку, бо вже в 1623 році на соймі мало не всі поляки, зокрема всі польські єпископи домагалися **скасування Унії.** Чому вони хотіли скасування? Тому лише, що вони бачили, що шкода навіть думати про місток з Унії. Та хто зна, чи це не було би сталося, якщо православні — якраз у тому році не були би вбили нашого архієпископа полоцького Йосафата Кунцевича, — як би не Рим.

Закидувати зраду обдяду можна було лише так для противнійної пропаґанди, бо направду українські єпископи були **гарячими ревнителями й оборонцями нашого обряду, якраз проти латинського.** В 1600-тих роках пишуть вони **раз-у-раз до Риму скарги** на польське духовенство, зокрема на єзуїтів, які мали в своїх руках школи й в цих школах перетягали нашу молодь на латинський обряд. І Рим постійно брав наш обряд в оборону, видавав гострі закони проти перетягання уніятів на латинський обряд; Рим рішучо наказував єзуїтам не робити цього, але що він міг порадити, коли польський король Жиґмонт III. не дозволив навіть цього закону проголосити, а єзуїти попросту взагалі Риму не слухали. **Ціла історія Унії від початку до упадку Польщі та до насильного скасування Унії Москвою, це постійна боротьба наших єпископів з латинською ерархією в обороні нашого обряду.** Цілі гори документів -скарг, письм і т. д., які безнастанно йшли до Риму, є найкращим і безсумнівним доказом цього.

Православний табор по 1623 р. пошивався в щораз більшу силу. В 1632 році польський уряд признав йому свободу віроісповідання в цілій державі. Київська митрополія, львівське, перемиське, луцьке й могильницьке єпископства осталися при уніятах. Очевидно, боротьба між двома таборами була ще більше гаряча — з різними вислідами. На Україні взагалі ніколи Унія не могла всадовитися, бо козаки рішучо не допускали, тимбільше по побідах Хмельницького. Одначе треба згадати, що православя було ще тоді українське, саме воно справді стояло, таксамо, як Унія, на сторожі потреб й інтересів українського народу. Андрушівський договір з 1667 року поділив Україну між Польщу й Москву. Москва дістала Київ і задніпрянську Україну, Польща задержала цьогобічну Українську Землю. Православні єпископства — львівське, перемиське й луцьке, відтяті від московського впливу, перейшли на початку XVIII. сторіччя на Унію. Зовсім інакше сталося з православною Церквою, яка опинилася по московському боці. В 1686 році, відколи київську православну митрополію підчинено московському патріярхові, **православна Церква на Україні стає поволі знаряддям мо-**

Юліян Тарнович.

Ґринор.

Янчик, Янчик, не́ пий за́ то,
Бо пропиєш вшитко зла́то.
Як пропиєш, не будеш мац,
Прийде зима, бу́деш же́брац.

Кусьці́ся лем сьні́жок побіля́в сизи гори, а Маґу́ру гкрив білюсім инием, кой То́мко Ванюцків прифа́явся зо далеко́го сьвіту. Йа́ж де́си гин з Ворґантини; г дзеле́них го́зах, твирдім краґа́лі, з гамерицком годинком и ре́ку, — пувнісі́цком пайта́шком шилиячини, йа няйбі́вше дулярів. — Не бому́вав, лем оха́бні працу́вав, без ті́вки но́ни ро́ки не скельто́вав а́ни півкво́дра на нинач — байва́нси.

Ванюценко́ва Ганьце́йка не ле́м рас банува́ла:

— Поїхав миле́нький та до Гамерики,

Нич мі не зоха́бив, а лем жаль превеликий.

Ве́рний же́ ся, ве́рний, мі милий з Гамерики,

Одбер же си, о́дбер а тот жаль превеликий!

Бо́же мій, Бо́же мій, што я виробила,

Же я свої йо́чка та за то́бов пустила!

— Но теперіцка, небо́го, лем ся к сьвато́му кре́сту обе́рний и злож руче́ньки спрацува́ни, кой тя Па́мбіг сириньча не поману́ла.

З долішне́го кі́нце — гварите, йа́ж під го́ри малюва́нки шитких до́ ся поспро́шав То́мко на гостинь-ской. — Няй, реку ко́жде безу́мя зна́т, што на Томкі́вці гнес кермаш: хлібі́вя од но́жа по́вна га́мба, ярча́них круп — ве́ле зас — мо́же йа́жи пу́віш тиндирича́них, де́ там? Стерні́сі́цкий на моло́ці риж и з попі́вства по́вне обіру́шнє саґаня кирше́но́го, а мастивце пріст до па́льців зо ме́дом од Тараса, но́го, што над лісничі́вком. — Кой лем ся скорбила Пара́ска зо Швирдякі́вки, пак Бозянина Євка, зас Медако́вий Шандарйови нанасе́нька, што зу́би ні́т чим прополокати, ся барз г добрятині замуска́ли.

— Аби вам Боже́нько сили причинив, што сте ня навіді́ли люби сусідо́йки! Няй вам бу́де надо́кус ужиток за вашу поцтивіст ий че́сной незра́ду. Палюнки в ме́не не́е, а́ле палюнка зрадниця. Хто пити хо́че, тот джере́льце на́йде. Лем няй добрі смо́трит. Очи няйкра́щу пра́вду повіда́ют.

——o——

сковської політики, саме вона так поступає, як цього вимагає інтерес Москви: аби якнайскорше загарбати Україну та українців зробити москалями. Православні єпископи безуслівно не вважали себе українцями, лише москалями й слухали царя!

Так отже, коли уніятська Церква була національною, українською Церквою, коли вона стояла на сторожі інтересів українського народу й боронила окремішности українського народу й від поляків і від москалів, — тоді православна Церква сталася зовсім московською та дбала, щоб український нарід якнайскорше обмосковити. Москалі ніколи не узнавали українського народу, так, як і сьогодні його не признають. (Оо. Полянські, Секержинські, Медвецькі — що на це? — зам. склад.). **Унія була саме цим заборолом українського народу, тому вони так зненавиділи Унію й поклялися її знищити.**

В 1705 році московський цар Петро **власноручно** замордував 5 уніятських монахів, ще на чужій, тоді польській території й з цієї пірвав і вивіз у Москву українського луцького єпископа (де цей в тюрмі помер).

Після розборів Польщі доля уніятської Церкви під московською займанщиною була припечатана. Вже в 1795 році ославлена цариця Катерина (ця сама, що зруйнувала Запорожську Січ!) скасувала всі уніятські єпископства, крім полоцького. Її наслідники, вправді привернули до життя чотири єпископства, але в дійсності в Церкві зовсім рядили москалі. А рядили вони так, що всі єпископські становища обсадили „своїми" людьми, які до часу вдавали католиків (історія повторюється — чи неподібне діється на наших очах на Лемківщині?), а потому, в 1839 році проголосили, що вони переходять на православя. Сотки священиків і світських, що не хотіли цього зробити, пішли на Сибір і в тюрми, багато впало від московських куль, а найбільше було скатованих московським нагаєм. Таке саме повторилося в 1875 році на Холмщині. Ось у такий спосіб перестала Унія існувати під Москвою.

(Докінчення буде)

——o——

Проти господарської організації.

На Лемківщині не дозволяють основувати Кружків „Сільський Господар".

В цьому році більша скількість сіл у повіті Новий Санч рішила оснувати в себе кружки „Сільського Господаря", щоби спільними силами вчитися краще господарити. Нікому на думку не приходило, щоб були які перепони влади, яка нині зуживає багато енергії над організацією села і піднесенням сільського господарства. На жаль, інакше воно в практиці у краківському воєвідстві. Староство в Новім Санчі не дозволило дотепер на оснування ані одного кружка „Сільського Господаря", а інструкторові Філії „С. Г." в Сяноці заявило, що взагалі не допустить до оснування кружків „С. Г." в повіті. І справді. На три зголошені кружки в селах Лосе, Ростока В. і Злоцьке — всі дістали заборону. Думали люди, що то може таке відношення староства. Внесли рекурс. Показується, що і краківське воєвідство не хоче дозволити українським селянам учитися краще господарити під проводом своєї господарської установи. Для потвердження повищого подаємо нижче рішення краківського воєвідського уряду:

URZĄD WOJEWÓDZKI KRAKOWSKI
WYDZIAŁ SPOŁECZNO-POLITYCZNY

Nr. SP. B. XI/1/Z/8/37.

Kraków, dnia 17. IX. 1937 r.

Zakaz założenia Kółka
Krajowego Gospodarskiego
Towarzystwa „Silśkyj Hospodar"
w Złockiem, odwołanie.

Do

Kierownictwa Kółka Krajowego Gospodarskiego Towarzystwa „Silśkyj Hospodar"
w Złockiem

do rąk p. Hnata Brunarskiego
w Złockiem Nr. d. 83.

Opierając się na podstanowieniach art. 14 i 41 prawa o stowarzyszeniach z dnia 27. X. 1932 r. (Dz. U. P. R. Nr. 94 poz. 808 Starosta Powiatowy nowosądecki decyzją z dnia 23. IV. 1937 r. L. II/1/Zo/37. zakazał założenia w Złockiem Kółka Gospodarskiego Towarzystwa „Silśkyj Hospodar", ponieważ działalność tego Kółka może spowodować zagrożenie bezpieczeństwa, spokoju i porządku publicznego.

Mianowicie stwierdzono, że założyciele tego Kółka nie mają na celu przeprowadzenie programu statutu Krajowego Gospodarskiego Towarzystwa „Silśkyj Hospodar", lecz jedynie dążą do innych celów pod firmą Kółka wymienionego stowarzyszenia, co może spowodować zagrożenie bezpieczeństwa, spokoju.

Rozpatrzywszy wniesione od tej decyzji odwołanie, Urząd Wojewódzki na podstawie art. 93 rozporządzenia Prezydenta R. P. z 22. III. 1928 r. o postępowaniu administracyjnym (Dz. U. R. P. Nr. 36 poz. 341) pozostawia odwołanie bez uwzględnienia i utrzymuje w mocy zaskarżoną decyzję, zmienia jedynie jej motywy w tym kierunku, że działalność Kółka może spowodować zagrożenie bezpieczeństwa i spokoju publicznego wobec wyraźnie nieprzychylnego nastawienia miejscowej ludności względem Krajowego Towarzystwa Gospodarskiego „Silśkyj Hospodar".

Decyzja niniejsza jest ostateczna w administracyjnym toku instancji.

Zo Wojewodę:
Z. Muchniewski Naczelnik Wydziału Społ. Politycznego.

Перший Листопад.

Перемишль.

В 19-ті роковини зриву Українського Народу відбулася заходами філії Українського Товариства Допомоги Інвалідам святочна академія в Перемишлі. Точно в годині 18-ій перемиське громадянство вщерть виповнило катедральний храм, де о. крилошанин Іван Качмар в асисті численного Духовенства відправив панахиду за душі Поляглих. Після жалібних відправ о. професор Сокіл виголосив патріотичну релігійну проповідь, взиваючи ввесь український нарід стануги одноцілo під прапором Христа Царя. Півтора години пізніше відбулася в салі Народнього Дому святочна академія. У вступному слові, др. Микола Хробак просив у закінченні учасників і свідків наших визвольних змагань якнайчастіше вертатися думками в недавноминулі дні, а молодь шукати в могилах, розсіяних скрізь по українських землях, зразків геройства й посвяти.

Другого дня вранці, в годині 8. о. пралат Гмитрасевич, в асисті двох діяконів відправив у катедральному храмі святу Хвалу Божу, в наміренні українського народу.

Львів.

В дні першого листопада в храмі святого Юра у Львові Преосв. Никита Будка відправив архиерейську Службу Божу в наміренні українського народу в асисті українського Духовенства. По Євангелію о. Гринюх виголосив проповідь про значіння віри для національного життя та відродження На Службі Божій був Впреосв. Митрополит Андрей та всі представники бувшого галицького правительства, бувшої Української Галицької Армії, представники центральних установ, преси й другі. Народу була повнісінька церква.

Живемо, як уміємо жити.

Кажуть, що на світі лише гора з горою не зійдуться ніколи. Але люди, розходячись, завжди можуть собі сказати, як то в пісні співається, — „може ми колись зійдемось знову...“ За рік, за два, за десять...

Ще весною 1929 р. був я в Бонарівці к. Стрижева. Гостюючи в свого шваґра, що тоді був там священником, мав я змогу пізнати ближче це гарне село та й його милих і культурних мешканців.

Від тоді я більше в Бонарівці не був. Та нераз читав у ґазетах про працю симпатичних бонарівчан. Неодно знайоме призвіще, вичитане в ґазеті, збуджувало гарні спомини. Пригадувався мені, прекрасний „Народній Дім“, та бонарівчанська молодь, що так радо горнулася до освітньої праці для культурного піднесення свого рідного села.

Дня 1. і 2. X. відбувався у Львові Зїзд „Союзу Українок“. Зїхалися на той день до Львова українки з усіх сторін. Не тільки з Галичини й Волині. Були теж представниці українок - еміґранток з Великої України, прибули представниці Закарпатської України й навіть була теж представниця Союзу Українок з Америки.

Приїхала на цей Зїзд і представниця Лемківщини — секр. Кружка Союзу Українок у Бонарівці п. Анастазія Солтисік. Її й попросили теж до почесної Президії Зїзду.

Підчас обідної пори вітаюся з п. Настею й розпитую про Бонарівку, про тамтешній Кружок „С. У.“, про „Луг“, про їхню працю. Пані Настя розказує:

— Кружок заснували ми ще в 1932 р. Думку заснувати його піддав п. М. Осідач. Цю новину молодь приняла дуже прихильно. Та й старші казали: „Нехай молодь організується, нехай вчиться“

— Наш Кружок співпрацює з „Лугом“. Луговики помагають нам в уряджуванні культурно - освітніх імпрез і аматорських вистав. Помалу підемо вперед. Тепер сходини відбуваються щотижня, в середу. На сходинах читаємо: „Жіночу Долю“, „Жіночу Волю“, „Жінку“. Опісля завжди прочитуємо „Нашого Лемка“, що так докладно й приступно описує життя на нашій Лемківщині й його потреби. Читаємо й інші ґазети. Потім ведемо ґутірку над тим, що прочитали.

— Кружок має тепер 39 членів-дівчата й молодиці. На сходини приходять завжди к. 20.

— Самі працюємо. Головою Кружка є Олена Голей. Вона вміє зєднати собі людей. Цілий Виділ співпрацює в тому, щоб якнайкраще йшла праця. І живемо, як вміємо жить. Село до нашої праці ставиться дуже прихильно. Правда — є й такі що їх коле кожна корисна праця. Але в нас їх не багато. Про них шкода говорити; хіба то люди?

— В 1935 р. урядили ми „Курс крою й шиття“. Зголосились 22 учасниці. Вчила п. З. Максимович зо Львова. Тепер організуємо „Куховарський Курс“. Вести його буде п. Ольга Сімко з Лежайська. Про цей курс напишемо до „Нашого Лемка“.

П. Настя Солтисік у Львові перший раз. — Не знаєте як то перший раз їдеться до Львова на Зїзд? — говорить вона. Але в канпелярії „Союзу Українок“ так мене щиро вітали. Так щиро вітати можуть тільки свої добрі люди, українці. Тому, я дуже тішуся, що могла приїхати до Львова на Зїзд. Аж сорце радується, коли бачиш, що з усіх сторін зїхалися українки, в усіх одно бажання, одна спільна думка, одна ціль. Тут бачиться, що то є організація.

Обідна перерва минула й усі пішли на дальші наради. Працаючись, побажав я п. Анастазії Солтисік найкращих успіхів для бонарівського Кружка Союзу Українок — і, відходячи, докинув: „А може ми колись зійдемось знову?“

Яр. Заремба.

УЖЕ ПОЯВИВСЯ! УЖЕ ПОЯВИВСЯ!

Калєндар „ШЛЯХ МОЛОДІ“

на 1938 рік.

Ціна календаря знижена на 80 сот., з пересилкою зол. 1.

Календар має дуже цікавий зміст, багато відомостей з життя молоді інших народів, оповідання й вірші, цікаві новини з техніки, велику господарську частину та багато різних новин. Календар багато й цікаво ілюстрований. Календар надається до вжитку на сходинах Дорасту, Самоосвітних Гуртків. Повинен бути в кожній бібліотеці Кружка „Рідної Школи“, читальні „Просвіти“ та кожного іншого товариства, що гуртує в себе молодь.

ЗАМОВЛЯТИ У ВСІХ КНИГАРНЯХ, АБО У ВИДАВНИЦТВІ „В О Г Н І“.
Львів, ул. Потоцького 11.А. Гроші слати розрахунковим переказом ч. 109.

Кольпортерам даємо 20 проц. провізії. Поодинокі примірники висилаємо тільки за попередним одержанням грошей.

СПІШІТЬ ЗІ ЗАМОВЛЕННЯМИ!

Цей календар повинен мати в себе кожний український юнак й юначка!

Одна нероздільна українська родина.

Ми отримали такого листа з Америки:

„Зійшлися ми тут, прадставники багатьох родин односельчан з Костарівець, щоб погоститися, забавитися й порадитися, як помогти рідному селові. А були на тім зібранні також наші дві краянки п. Рут Курник і п. В. Дичко. Вони офірували два фанти, подушечку й чеколядовий „кейк“, за які отримано 20 долярів на чисто. Гроші ті обі наші краянки призначили на дар для дітей зі Садочка, щоб за 10 дол. зробити дітям гостину на св. Миколая, хай діти знають, що українці про них памятають. Других 10 дол. призначили на підтримку Садочка, щоб діти колись вміли сказати „хто ми і чиї ми діти“. І просимо вас, костарівчани, держіться кріпко нашої української мови, а до тих, що ще не прозріли, ми кличемо: „Схаменіться!“

Ось так думають наші браття в Америці. Яка то велика любов наших краянок до тих діточок, яких вони ані не знають! Бо ми одна велика, нероздільна українська Родина! Слава Вам, дорогі Сестри! Хай бажання многих літ і щира молитва наших найменших діточок за Ваше здоровля буде Вам заплатою за Ваш щирий дар.

А щож ви Ганки Греськи, Коки Марини і ріжні Гандзі, чи далі будете москалів удавати?

Костарівчани.

—o—

Сплатімо великий довг.

„Нема більшої любови як та, коли хтось життя своє віддає за братів своїх!“

Так — за Святим Письмом — годиться сказати про Тих, що лягли за рідний край і нарід.

Та чи не можна сказати так і про тих, що свої сили й здоровля своє віддали за нас? Віддали — і живуть, животіють між нами, звичайно в злиднях, у хоробі й голоді, бо й заробити не годні, будучи або каліками без рук і без ніг, або важко хворими від ран...

Це Українські Інваліди.

Є їх ще понад дві тисячі людей. Щоб забезпечити їм найскромніший прожиток, треба мати понад сто тисяч злотих річно. Нашим моральним обовязком є зложитися на цю суму — і на ще більшу.

Саме тепер місяць листопад... В цьому місяці згадаймо тих, що не жаліли здоровля й віддали його за свій нарід. І не жаліймо жертви на ту благородну ціль.

Нехай посилиться жертвенність на Українських Інвалідів! Ніхто не сміє відмовитися від помочі Українським Інвалідам у листопаді. Бо це їх місяць — Листопад... Вони ждуть на нашу поміч, вірять у неї...

І подамо їм помічну руку — не як милостиню, тільки як скромну сплату Великого Довгу...

Цього вимагає наша честь перед нами самими і перед світом!

Українське Товариство Допомоги Інвалідам у Львові.

Враження з прогульки по Львові.

В днях від 26—30 вересня ц. р. ученики Милованської Школи „Просвіти“, уладили прогульку до Львова, Черниці й Стрия. Нище подаємо опис вражінь, одного з учасників цеї прогульки.

Мрячний осінний ранок. Ніде не чути жадного гамору, ні шуму, лише ритмічні удари кількох десятків пар чобіт об тверду дорогу, заколочувати ранню тишину. Часом впало жартівливе слово й веселий сміх залунав довкруги. — Це ми ученики Милованської Школи, спішили до поїзду, щоб поїхати до Львова на прогульку. Кожного рвало бажання: побачити город наших колишніх князів, оглянути там рідні інституції, установи, фабрики, музеї, тощо.

... За хвилю цокотіли колеса ваґонів і поїзд віз нас, до вилеліяного в мріях Львова. О год. 10.30 приїзджаємо на головний двірець, а звідтам трамвай завозить нас на ринок ч. 10 перед каменицю, в якій міститься Матірне Т-во „Просвіта“. Заходимо в середину. Хоч святочний день застаємо Головний Виділ при праці. Так і видно, що люди ці працюють з великим почуттям обовязку й що на серці лежить їм добро українського Народу.

Вони невсипущою працею змагають до того, щоб під свої опікунчі крила обняти кожного українця й кожну українку. А праці цеї багато, тим більше, що наступний рік, — це ювилейний рік „Просвіти“ — тож треба до цего заздалегідь приготовитися. — Зараз на вступі **привітав нас щиро голова „Просвіти“ др. Іван Брик,** а відтак секретар Микола Дужий виголосив промову, про історію „Просвіти“ та згадав про її працю в теперішньому.

З піднеслим і бадьорим духом опускали ми канцелярію „Просвіти“ та зараз зайшли до Т-ва „Сільський Господар“. Тут привітав нас др. Е. Храпливий, а відтак вислухали ми короткого реферату інж. Романенка, про історію та працю „Сільського Господаря“. — По кількахвилинній гутірці, обдаровані виданнями „С. Г.“ опускали ми приміщення Централі того товариства, яке працює над економічним піднесенням наших сіл.

І мимоволі чорна-невесела думка насувається, що ось там на заході, серед Карпатських гір, багато ще таких людей, які малощо, а може й нічого не знають про свою станову орґанізацію, про новітні досягнення хліборобства, про нові раціональні способи господарки і т. п.

А шкода, бо коли ми згуртувалися б в нашому хліборобському товаристві, слухали й переводили в життя поради аґрономів, чи взагалі господарських референтів — то не було би на селі такої нужди, не паношилася би так біда й голод.

Доходило полудне. Ми пішли на Високий Замок і звідсіля оглядали місто. Прекрасний вид на Львів! В долі широко розляглося задимлене місто, повне гамору й шуму. — Поволи сходили ми назад у місто, зайшли до гостинниці св. Йосифа при вул. Руській і там зїли обід.

По обіді пішли ми оглянути Огородничу Школу на Замарстинові. Там зі всего найкраще виглядали довгі шпаліри карлових овочевих деревець, з рясно звисаючими овочами. Подорозі зайшли ми до церкви Преображення Господнього, а відтак до церкви св. Юра. Вже вечоріло. Вечірний півсумерк, ще більшої поваги й маєстату надавав храмові св. Юра. Та в середині не багато можна було заглянути, бо все заслонювали руштування. — Пізно у вечір вернули ми до „Просвіти“ й там переночували.

Другого дня рано ми спішили оглянути „Маслосоюз“. На вулицях ще слабий рух. Нараз напроти нас переїздить розмальоване на біло авто з написом „Маслосоюз“. Дальше минає нас друге таке авто й трете... — Значить „Маслосоюз“, це поважна інституція, яка широко дає про себе знати, — думалося. Заходимо на подвіря „Маслосоюзу“. Там знову застаємо кілька авт. З будинку виходить інж. Войчак і привітав нас, заводить у середину будинків та показує уряджения, машини, маґазини, холодільні, хем. лябораторію, тощо. Це, що ми побачили в „Маслосоюзі“, перейшло межі нашого сподівання. Всюди модерні машини, що аж дивно стає, що молочарське підприємство потребує стільки різнородних скомплікованих машин. Ось маґазин - холодільня, — там машини при помочі солянки й амоняку викликують низьку температуру. В іншій салі машини до пастеризації молока, дальше машина, яка миє пляшки, то знову наливає молоко до пляшок і закорковує. Там басейни, в яких заквашується сметану чистими культурами бактерій. Всюди якнайбільший порядок і чистота, все уладжене гіґієнічно. Сходимо надолину. Тут знову слюсарський і столярський варстат. Власними силами все можна зробити. Зіпсується якась машина, або авто, то в своїх робітнях все можна направити! — Вкінці оглянули ми паковню яєць і маґазин з медом. В часі оглядин

Купуйте тільки
найкращі шевські кілки
Д Е Н Д Р А
фабрика у Львові

вул. Потоцького ч. 85 а.

Коли у Вашій хаті хтось курить то зверніть йому увагу, що кожний український курець вживає тільки

ТУТОК І ПАПЕРЦІВ

„КАЛИНА“

з української кооперативної фабрики „Будучність“ **в Тернополі**

все пояснював нам інж. Войчак. Тут ми довідалися, що „Маслосоюз“ має 11 власних авт, якими розвозить молоко, масло, сметану, яйця... Має у Львові 21 склепів, в яких продає понад 50 панночок, разом у Львові „Маслосоюз“ затруднює около 250 людей. Коли ще до цего додати, що „Маслосоюз“ обєднує 142 Районові Молочарні, — а в кожній працює бодай по кілька людей, — то стане ясно, що „Маслосоюз“ дає працю, пару тисячам людей. „Маслосоюз“ виплачує річно селянам - доставцям кілька мільйонів злотих за молоко, а при тім платить все вищі ціни, як чужі спекулятивні молочарні. В нинішних важких часах, не повинно бути українського села, де не було б молочарні, обєднаної в „Маслосоюзі“. В нас повинен загинути дотеперішний спосіб перерібки молока. А зробить жінка яку кватирчину масла, йде з цим до міста й там нераз цілими годинами вистоює, а ріжна жидовина платить песі гроші за наш продукт, ще й нераз кепкує собі при тім. Ми повинні збувати наші молочарські продукти через нашу централю, з якою числяться, не тільки краєві покупці, але й заграничні.

Щиро попращавшися з дирекцією, опустили ми „Маслосоюз“ і пішли оглянути музей Дідушицьких. — Черговим етапом наших оглядин, була фабрика мила „Центросоюз“ і фабрика шевських кілків „Дендра“. У фабриці мила „Центросоюз“ оглянули ми цілу механіку виробу мила. Мило в „Центросоюзі“ виробляється з першорядних товщів та під кер мою першорядних фахівців. І аж дивно стає, чому ще так багато наших людей не **купує** мила, яке виробляє своя кооперативна фабрика, але купують мила чужого виробу, які часто - густо не тільки не дорівнюють милові „Центросоюзу“, але є багато гірші від нього.

В сусідстві фабрики мила „Центросоюз“ є фабрика кілків „Дендра“. Заходимо туди. А там знову інший світ: звенять пили, стукотять машини, а їм під такт стукотять наші серця й очі глядять цікаво. Це рідний промисл... Власними силами твориться він. Хоч перешкод богато та завзяття й міць духа піонірів українського промислу — мусить побороти все! Лише ми не сміємо бути байдужі, мусимо змагати до цього, щоб наш промисл став сильний - могутній, а тоді надмір робучих рук із наших сіл, знайде працю в своїх фабриках і підприємствах. — По огляненні фабрики „Дендра“ пішли ми до „Просвіти“. Нас кількох Лемків відвідало редакцію „Нашого Лемка“.

... Тисячами різнобарвних світил миготіло місто, повне принад і чару. Ми відїзджали. Львів лишався за нами. Спішимо, бо перед нами ще Черниця, Стрий. Станиславів ...

Львів **зникнув з овиду.** Та за те в серці лишилася віра, що ми живемо й розвиваємося, що всякі чужі заходи, наклепи й брехні на ніщо не здадуться, бо здоровий український національний дух міцніє-кріпшає і прийде час, що зірве полуду з очей незрячих ще досі братів і в нашій тихій Лемківській стороні. **Михайло Новіцький**

В єдности сила й багацтво.

ЧОГО НАМ БРАКУЄ?

Неодин скаже, бракує нам грошей, землі, праці, достатків.

Хочете дізнатися, чого людям на Лемківщині бракує — перейдіть уздовж і вширш Лемківщину та прислухайтеся в першій ліпшій хатині. Що почуєте? Сварку! Скажете — це з біди, з горя, немає з чого жити. Ідіть під хату багатшого газди. Чуєте? Сварка! Ще ідіть до рідкого на Лемківщині багатиря. І тут сварка! Ідіть на громадські збори, до читальні, кооперативи, скрізь почуєте одну сварку. Перейдіться по судових коридорах, читайте часопис й одна незгода всюди панує. Почувши те все хочеться крикнути з перляку: Боже, таж уже ціла Лемківщина наповнена якимсь гнівним вибуховим матеріялом, котрий, що хвиля вибухає й валить її життя. Валить сварка наше життя — руйнує нас незгода, а ми затиснувши кулаки йдемо по лік, щоб при праці продумувати, в який спосіб знищити свойого ворога, а ворогів маємо так багато — просто ввижається, що всі люди наші вороги.

І почавши від родиннього гнізда, в котрім скільки душ, стільки ворогів, переходимо на громадське життя. О тут вже нема що казати, бо українець для руского ворог, для комуніста ворог, для суботника ворог, і ворог син батькові, доня матері.

Ох, Лемківщино! Колишня спокійна Лемківщино. Тиснуть тебе зі всіх боків — гне тебе недоля. Чорна хмара упадку висить над тобою й ти не можеж знайти рятунку, бо твої діти взаїмно гризуться й шарпають твоє серце.

Спамятайся народе, щоб не було запізно. Адже зрозумій, що ті всі уявлені вороги, це твої браття — з одної української крови, вигодовані хлібом лемківської землиці; лише не знають, що творять. Може їх хтось збаламутив, а може з нужди пускаються на юдин хліб, а ми своєю лайкою ще їх відпихаємо й наставляємо їх проти себе. Знаймо, що сваркою ще ніхто собі приятелів не здобув.

Нужда причиною незгоди, але забуваємо, що „в єдности сила й багацтво“.

Замість безпідставно сваритися взаїмно, станьмо спільними силами до праці, побороти наше горе й цілу Лемківщину двигнути з моральної й матеріяльної руїни.

Візьмім собі примір з жидів; чому вони багаті? Бо заховують цей закон згоди й братерства. У них нема ріжниці, що той носить пейси й ярмурку, а другий не носить, але вони стають один за другим, тому цілий жидівський рід не боїться злиднів.

Отже коли хочемо розвязати питання, чого нам бракує, то крім згоди та братерства нам нічого не бракує, бо тими двома середниками можемо все здобути, а в незгоді знищимо цілковито своє істнування.

Тому стараймося побороти незгоду, почавши від родинного життя до громадянсько-суспільного життя. Тоді зацарить в наших горах добробут й щастя. Полюбімося взаїмно, маючи на увазі слова нашого великого пророка, котрий кличе до нас „Обніміте брати мої найменшого брата, нехай мати усміхнеться, заплакана мати”.

Передплатники в Америці й Канаді

присилайте передплату на адресу „Наш Лемко“, Львів, ул. Новий Світ, 22.

Новинки

Ще раз пригадуємо, що в попереднім числі вислали ми розрахункові перекази на те, щоб усі наші Передплатники відновили передплату на 1938 рік та вирівнали свої зобовязання за 1937 р.

Чи Ви вже купили Вашій дитині українську шкільну читанку? Якщо ні, зробіть це негайно. Вчіть своїх дітей літературної української мови, спільної для цілого українського народу.

Малих податкових залеглостей не будуть стягати. Скарбові уряди в Польщі скасували дрібні квоти залягаючих податків, які не перевищають коштів екзекуції.

Заборона торгувати по школах. Шкільні власти видали заказ вести склепи по вселюдних і середніх школах. Шкільні склепики повинні мати характер кооперативи, набувати товарі в них мають право лише члени.

Новий паровий тартак побудували в Добромилі. Це вже четвертий тартак у цьому містечку, в ньому найде працю 50 нових робітників.

Спізнених пасажирів не вільно впускати на перон. Залізнична дирекція видала розпорядок, що має завдання поборювати нещасні випадки при вскакуванні до поїздів, які є вже в русі. Залізнича служба не сміє в ніякому разі пускати на перон спізнених подорожніх, як поїзд зачинає вже їхати. За вскакування до поїздів підчас їзди кондуктори будуть негайно стягати кару з подорожнього.

Сірники по 5 ґрошів. Тому, що купці не мали видати 1-го ґроша покупцеві, який купував пачку сірників за 4 ґр. тепер появилися в продажі пачки з більшою скількістю сірників за 5 ґр.

Скрізь однакові. У Харбіні на Далекому Сході Японці розстріляли під замітом шпигунства жида Якова Гаммера з Польщі. Він поселився в Харбіні перед 7 роками й провадив там ніби склеп ткацьких фабричних виробів, а поправді був большевицьким шпіоном.

Великий успіх повстанців. В Еспанії мають повстанці великі успіхи. Небаром побіда ґенерала Франка скінчить страшну братовбійчу війну в Еспанії.

Українській дитині. Відомий український композитор і бувший Усусус, Михайло Гайворонський, який живе тепер в Америці, переслав до Редакції „Дзвіночок" у Львові, вул. Костюшка 1 а, квоту 51 зол. 60 ґр. на „Дзвіночок" українським діточкам на Лемківщині й Поліссі.

Тому подайте адреси пильних і талановитих наших дітей з Лемківщини до Редакції „Дзвіночка", а вона поручить своїй Адміністрації даром слати „Дзвіночок".

Дешеві ліки для села. Аптикарі мають вироблювати окремі дешеві ліки в ціні від 15—55 ґрошів для села. Час найвищий!

У Крилосі, біля Галича, де відкрив наш учений археольоґ, др. Я. Пастернак фундаменти старинної церкви князя Ярослава Осьмомисла, тепер не роблять розкопок, тому, що йде зима. Відкопані фундаменти й стіни прикрили дахом, а з весною підуть дальші роботи. Не одну ще цікаву й цінну річ відкопають.

300 тисяч лір дарував святий Отець для бідних, опущених дітей в еспанському місті Сантандер. (Місіонар ч. 11).

Дивна подія сталася в селі Лімна, добромильського повіту. В цьому селі, на самого Спаса підчас Богослуження грали хлопці в карти. Серед гри прийшов до хати один господар і побачивши таке, сказав: „Чи Бог від вас відступив? Та ж у церкві Богослуження, а ви що тут вирабляєте? Що то було би, як би так у цій хвилі вдарив у вас грім?" — І вийшов з хати. А весела кумпанія далі грала в карти. За якийсь час надійшла буря й вдарив грім — якраз у цю хату, де забавлялися хлопці! Один із них, 17-літній хлопець, погиб на місці, а пятьох парубків поразило.

Лемківській Дитині. „Наш Приятель" повідомляє в 3 числі, що на передплату бідній лемківській дитині жертвують: Бурса ОО. Студитів у Львові 5 зл. Користають: Осип Смакула з Великої Мацини, Михайло Пінчак у Чистогорбі, Юрко Сікора з Вел. Вислока, Павло Темишин з Ниж. Волі. Боже заплать!

1000 нових покупців
знаменитої пасти
ЕЛЄҐАНТ
дасть працю
1-му безробітному, що є Вашим братом!

Церковні брокати, борти, френдзлі, панаму і нитки Д. М. С. до вишивання фелонів і фан, ґотові фелони, фани, павуки, хрести, чаші, дзвони, прапори для Товариств і відзнаки, евангелія і прочі церковні книги, образи і образці, світло і кадило

купуйте й замовляйте в українській кооперативі

„ДОСТАВА"

у Львові, Ринок 43/I.

і в її склепах: у Львові, Руська ч. 20. в Перемишлі, вул. Косцюшка ч. 5.

Відтята галузь дерева вбила жінку. Дня 25-го м. м. в год. 7-ій рано в Павлокомі, повіт Березів, Андрій Ланчак зрізував галуззя з придорожної верби. В одній хвилині падаюча галузь вдарила в голову переходячу 67-літню Еву Соколикову, так, що вона згинула на місці. Ланчак не бачив Соколикової, а знову Соколикова — короткозора й глуха — не здавала собі справи з небезпеки, що їй грозила.

30 мільйонів еміґрантів. Після останніх обчислень на цілому світі є біля 30 мільйонів еміґрантів. Найбільше еміґрантів мають ЗДПА. а дальше Арґентина, Франція, Бразилія і Сіям.

Скільки є жидів? „Річник жидів в Америці" містить статистику всіх жидів на світі. Виявляється, що всіх жидів на світі є 15 мільйонів і 525 тисячів. Аж 7 мільйонів і 620 тисяч тих жидів живе в Східній Европі, себто в Україні, Росії, Польщі і т. д.

Большевики не нищать поганської релігії. Большевики роздають своїм племенам образці Сталіна й кажуть їм до нього молитися, бо „він сотворив цілий світ і всіх людей". Ось бачите, — до чого новопоганське життя докочується!

Іспити перед виїздом до Бразилії. Всі особи, що їм бразилійський уряд видає візи, здають тепер іспит з читання й писання в рідній мові. Цьому іспитові підлягають усі без виїмку еміґранти від 14 літ угору. Хто згаданого іспиту не здасть, не одержить дозволу на виїзд до Бразилі.

Памятайте при кожній нагоді, що за долю Українських Інвалідів відповідає той, хто послав їх до боротьби, — Українська Нація! Обовязком цілої Нації відповідно Інвалідів забезпечити!

Проти РОЖИЦІ безрог треба щепити безроги сировицею і щіплиною.
Шурі нищить РАТИНА.
Підьні миши нищить МИШ НЯ.

„СЕРОВАК“
Сп. з О. В.
Львів, вул. Сенаторська ч. 5.
Тел. 201-07.
Перепроваджує відщурення. На бажання інформації.

На Великій Україні неспокій. Народ на просторах України за Збручем не зважає ані на великі кари, ані розстріли, вязниці, бунтується проти большевицько - московської наволочі. Большевики дальше нищать церкви та манастирі. Одначе ці всі переслідування не зломлять духа українського народу!

Важне для бібліотек філій та читалень „Просвіта“ та інших Товариств. Тому, що закон суворо заборонює перетримувати сконфісковані книжки в бібліотеках установ, а за 5 літ по виданню Т-вом „Просвіта“ першого спису сконфіскованих книжок — сконфісковано багато дальших видань, а до того цей перший спис вже давно вичерпаний, виринула потреба видати доповнений спис сконфіскованих книжок та недозволених періодичних видань. Такий спис (сторін 75+1) вже вийшов і Т-во „Просвіта“ переслало відповідну кількість примірників до всіх своїх філій.

Читальні „Просвіти“ мають негайно купити його у своїх Філіях або безпосередньо прислати до Централі 1 зл. і провірити свої бібліотеки, щоб оберегти себе перед евентуальними законними консеквенціями. Це повинні зробити також усі інші товариства, що мають бібліотеки.

Занедбання цього обовязку булоб злочином супроти власного **Т-ва.**

Ціна одного примірника 80 гр.

Канцелярія Т-ва „Просвіта“ у Львові.

Просвітянська анкета відбулася дня 15. X. цр. в Ярославі в домі „Родина“ при співучасти понад 40 представників всіх читалень ярославського повіту та інспектора Матірного Т-ва „Просвіта“ зі Львова, п. Кобова. Анкета радила над ювілейним роком „Просвіти“ та започаткувала заложення нової філії в Лежайську, найдальше висуненім на заході.

Відтяв ухо тестеві. Господареві О. Мазуркові у Вороблику кор. його зять, поляк Вл. З. підчас сварки відрубав сокирою ухо і важко потовк обухом сокири голову. Як довго треба чекати, щоби несвідомі одиниці переконалися, що мішані подружжа не приносять щастя?

Збожеволів польський священик. Потрясаюче враження в цілій сколиці викликала вістка, що священик в Іваничу пов. Коросно, знаний зі своїх антипатій до українців, збожеволів нагло. Хворий терпів від деякого часу на постійний біль голови.

Гарні озимини на Лемківщині. Гарна і тепла осінь вможливила закінчити осінні збори та поорати під весняні засіви.

Жахливий терор у Совітах. З Москви повідомляють, що в жовтні ц. р. на всій території СССР розстріляли поверх 800 т. зв. „ворогів народу“. Крім цього кружляють поголоски, що тепер перевели нову чергу арештувань визначних большевицьких достойників. Большевики далі виарештовують „буржуазних націоналістів“ на Україні, Кавказі, Азербайджані. В Ленінграді, в Сербачу і Ґоркію відбувається кілька більших процесів проти „контрреволюціонерів“.

Адвокат і карний оборонець
Др. ФРАНЦ КОКОВСЬКИЙ
відчинив адвокатську канцелярію
в Бережанах, Ринок 12. I. п.

З діяльности „Музею Визвольної Боротьби України“. Як подають „Вісти М. В. Б. У.“ каса того товариства має тепер зібраних 200 тисяч чеських корон, призначених на будову музею в Празі. Товариство приступає ще цього року до купівлі площі під музей, але на ту ціль треба зібрати ще 60 тисяк чк. Товариство звернулося в пресі зі закликом до українського народу зібрати ті гроші на будову дому й нема сумніву, що українське громадянство допоможе побудувати цей музей у Празі.

В Новому Санчі увязнили урядника огрівальні С. Новака за крадіж 6 тисяч злотих.

Лемківські букварі не переводяться. Свойого часу в „Українському Бескиді“ та в „Новому Часі“ була згадка, що сяніцький шкільний інспекторат видав рішення про скасування по вселюдних школах лемківського букваря. Українське громадянство з найбільшою радістю приняло цю вістку до відома. Та однак показується, що паперове рішення інспекторату не знаходить примінення і зрозуміння серед учительства. Є багато сіл у ліському повіті, де дальше вчать з лемківського букваря, а що більше, в багатьох, передусім у новоосновaних школах, учительство в своїй ревности різними штучками й способами, всупереч волі батьків, спроваджує дальше до навчання скасовані букварі. Ось для прикладу, в селі Хревті учитель візвав дітвору принести гроші та приобіцяв збірно закупити різні букварі. Діти гроші поприносили, а вчитель, купивши букварі, не роздає їх дітворі, а тільки сховав у себе під ключ, видаючи їх виключно в школі хіба в часі науки. Здивовані тим родичі прослідили, що причина цього ніде непрактикованого поступування криється в тому, що вчитель закупив лемківський буквар. Розуміється, свідомі родичі рішучо запротестували проти цього роду практик та будуть непохитно стреміти до здобуття прав навчання в рідній мові, а поборювати штучне регіональне язичіє.

В Ярославщині страйки і демонстрації „Зельонего Штандару“ притихли. Та по селах дальше їхні аґенти орґанізують масове членство в „Стронніцтві Людовім“. Бо, мовляв, „чи русін чи поляк, то єст вшистко єдно“. Українці, бережіться перед чужими аґітаторами.

ПРИСУД НА КОМУНІСТА

Перед судом присяглим у Рящеві станув Натан Кестехер, який підчас походу людової партії в Ланцуті разом з Мозесом Фішлером кричав голосно, вихвалюючи устрій совітської Росії. Фішлер утік, а Кестехера, обвинуваченого в комунізмі засудили на 2 роки вязниці.

ЗЕМНІ БАГАЦТВА

В громаді Тирява Сільна, повіт Сянік, відкрили дуже багаті терени зелізної руди, що має 95 % сталі. Руду буде видобувати новоосновна спілка зі Шлеська. Як бачимо, багата наша земленька.

„Злих книжок не читати“, під таким наголовком дає український католицький тижневик „Мета“ належну та обосновану відповідь „редакторам“ кацапської ґазети „Карп. Звонъ“ зі завваґою, що поважна небезпека чигає на душі читачів з „церковно - народної ґазети“ „Карп. Звонъ“. тому всі повинні добре собі запамятати крутійство й шкідливість такої „ґазети“, бо це вовк в овечій шкірі.

Дитячі садки на Лемківщині.

САДОК У ТУРИНСЬКІМ

тривав вд 1/7 до 30/7 1937, приміщений в приватній домівці. Дітей було початково 25, пізніше число їх зменшило до 8 і тому садок передчасно закінчено. Причиною цього стану була байдужність родичів, а може й потайна ворожа агітація. Провідниця садка п. Софія Лехицька. В околиці Туринського (Команчі) організація садків є дуже тяжка, тому треба там почати приготування садків уже від тепер та працювати над цим через цілу зиму й весну.

САДОК В ЗАГУТИНІ.

тривав від 1/7. до 31/8. 1937, приміщений в домівці місцевої Читальні „Просвіти". Дітей вписаних було 57, ходило правильно около 47. Доживлювання відбувалося два рази денно (друге снідання й підвечірок). Садок устроїв дві дитячі імпрези: „Свято матері" і „Закінчення". На обох було багато гостей своїх і чужих. Садок у Загутині — це вже щорічна дитяча установа. Провідниця садка п. Ольга Чабанівна.

САДОК У ДОБРІЙ ШЛЯХОЦЬКІЙ.

тривав від 1/7. до 31/8. 1937, приміщений в домівці Українського Народнього Дому. Дітей було вписаних 25 і всі правильно ходили до садка. Доживлювання було перед і пополудні. Садок уладив дві імпрези: „Свято матері" й „Закінчення". Хоч садок у Добрій Шляхоцькій зорганізовано перший раз — то мимо цього ведений він був гарно і родичі дітей дуже живо ним інтересувалися. Провідниця п. Володимира Хомищак. На будуче треба орґанізувати в Добрій Шляхоцькій два садки, бо село дуже розлоге.

САДОК У ВОРОБЛИКУ КОРОЛІВСЬКІМ ПОВ. КОРОСНО.

тривав від 27/6. до 28/8. 1937, приміщений в домівці Кружка „Сільського Господаря". Записаних дітей було 45, ходило правильно около 35—37. Доживлювання обіймало друге снідання й підвечірок (молоко і булки, при кінці булки з маслом). Садок уладив два пописи: „Свято матері" 25/7. 1937 і дитячий попис на закінчення 28/8. 1937. Програма одного й другого попису обіймала по 30 точок, при чому одночасно відбувся попис дорасту. Умовини ведення садка дуже тяжкі, бо одночасно ведений був на громадський кошт садок „русских", до якого ходили діти безплатно й одержували даром булки й молоко. Тому підмога з Америки у квоті 15 дол. для нашого садка мала дуже велике значіння. Провідницею садка була п. Марія Терефенко, що серед незвичайно важких обставин вивязалася вповні вдоволяючо з принятих на себе обовязків.

САДОК В ЯБЛОНИЦІ РУСЬКІЙ ПОВ. БЕРЕЗІВ

тривав від 7/7. до 27/8. 1937, приміщений початково в приватній домівці, пізніше в домівці вселюдної школи. Дітей вписаних було 49. пересічно ходило 45 — більшість дівчат. Доживлювання обіймало друге снідання й підвечірок (молоко, булки або хліб). Поживу частинно діти приносили, частинно діставали в садку. При співучасти садка відбувся фестин з пописом дітей в дні 1/8. 1937 і діточий попис в дні 22/8. 1937. На програму пописів складалися інсценізації. забави. співи, деклямації і т. д Садок у Яблониці Руські ведений був перший раз. Родичі виказували велике заінтересування. Провідниця п. Анна Кліш.

Заняття у садках відбувалися переважно від год. 9—12, у декотрих садках від 8—12, у Дубрівці Руській від 8—13, а пополудні від 15—18, часом довше. у Дубрівці Руській від 14—18. Найбільше годин праці присвячувала отже садкові провідниця в Дубрівці Руській. Санітарний нагляд над садками виконували Др. Володимир Каранович зі Сянока, Др. Константин Цеплий з Риманова. Кожний з них перевів перегляд дітей в йому найблищих садках.

Адміністрацією садків занималися подібно, як попереднього року, окремі місцеві комітети. У склад Комітету входило 5 осіб, а проводив у ньому куратор садка. Майже усі садки відвідав голова сяніцького Кружка. У біжучому році видав Кружок Р. Ш. у Сяноці з власних фондів 695 зол. 86 сот. на дитячі садки.

ОРҐАНІЗАЦІЯ ДОРОСТУ.

Майже всі провідниці дитячих садків — попри працю в садочках — багато часу присвячували дорастові. Найкраще згуртований був доріст у селах: Дубрівка Руська, Морохів, Семушова, Ялин, Гломча, Завадка Риманівська „на Абрамовій", Загутинь, Вороблик Королівський та Яблониця Руська. Праця над дорастом обіймала головно спів, танки та вправи. у деяких селах також деклямації. Попис дорасту відбувався звичайно як одна з точок фестину, „Свята матері", або іншої імпрези. Деякі із цих фактичних гуртків, зорґанізованих провідницею, залишаться на дальше й будуть сходитися як до деякої міри самоосвітні гуртки. Знову другі із них перестануть існувати, але всеж таки остане по них слід, так, що в другому році легко буде їх знову зорґанізувати.

Як в кожному році так і в цьому — при орґанізації дитячих садків — велику поміч і моральне й матеріяльне попертя давала нашому Кружкові Духовна та світська інтеліґенція тих сіл, де ведено садки; так орґанізація як адміністрація садків без цеї помочі не могли би обійтися та не були би вдатні. Тому всій цій Інтеліґенції та всім свідомим Громадянам, що займалися справою садків — належиться щира та заслужена подяка.

Дитячі садки на Лемківщині стають з року на рік щораз більше популярні. Щораз більше сіл відчуває потребу їх основування. Одночасно із тим шириться зрозуміння для національного виховання дітей та молоді.

Для інтелігента, ремісника, купця, селянина, робітника, а в першу чергу для просвітянського діяча і для всіх загалом дуже цікавий і практичний Ювилейний Календар „Просвіти" на 1938 рік. (із безплатним додатком стінного календаря).

Понад 250 стор. друку, **ціна тільки 1.20 зл.**

Питайте всюди за Ювилейним Календарем „Просвіти!

Хто продасть 5 календарів по 1.20 зл. і пришле разом (6 зл.) на адресу: Книгарня „Просвіти", Львів, Ринок 10, той дістане зараз оплачено почтою 6 календарів так. що для себе матиме календар **безплатно.**

Філії Т-ва „Просвіта", Читальні, Кооперативи і Мужі довіря, які замовили й одержали вже календарі, просимо **негайно** вислати гроші за продані календарі.

Вирівнюйте передплату та присилайте належитість за книжки!

Юліян Тарнович.

Історичний словник Лемківщини.

Посада Вільховецька, перегороддя Сянока (1 км.).

Посада Горішня, мішане село, віддалене 3 км. від української парохії в Дошні, до Риманова 2½ км.

Посада Заршинська, польське село, присілок містечка Заршина.

Посада Яслиська, мішане село віддалене 1½ км. від української парохії в Дальовій, біля Яслиськ, до Риманова 18 км., до Сянока 45 км.

Посада Ячмирська, польська оселя біля Заршина, в Сяніцькій Окрузі.

Потік, польська місцевість біля Коросна.

Прибівка, польське село (зелізниця в місці) коло Фриштаку.

Прибишів, українське дочерне село, віддалене 4 км. від парохії в Карликові, з українською греко-католицькою церквою Преп. Мат. Параскевії, збудованою в 1845 році; до Сянока 26 км.

Присітниця, польська оселя в области Стобниці (АГЗ XVI 374).

Присліп, українське дочерне село парохії Новиці, біля Устя Руського, з українською греко-католицькою церквою святого Архангела Михаїла, збудованою в 1736 році; віддалене 16 км. від Горлиць; відоме як одне з найстарших українських сіл у Горличчині в XV. сторіччі. В давнині (1570 рік) була в Прислопі самостійна українська католицька парохія.

Просік, українське село, з українською греко-католицькою церквою Покрови Пресвятої Богородиці, збудованою в 1793 році; віддалене 6 км. від Сянока; (кожночасний душпастир парохії Просіка мешкає від 1873 року в Сянічку, де побудовані приходські забудування). Про село Просік написав Др. Ф. Коковський довшу, цінну статтю, яка поміщена в **„Рідній Мові"** ч. 11 (59). Рік V. п. н.: Назвища в селі Просіку, Сяніцького повіту.

Пстружне, українське село, дочерне української греко-католицької парохії в Мацині Великій (6 км.), до Горлиць 14 км., поселене в XV сторіччі.

Радоцина, українське село з українською греко-католицькою церквою святих Безсребренників Косми й Даміяна, збудованою в 1898 році; віддалене 35 км. від Горлиць, 5 км. від (пошта) Незнаєвої; відоме вже в XVI. сторіччі.

Ратнавиця, дочерне село Волиці біля Буківська (число українців 200) з українською греко-католицькою церквою святого Отця Николая, збудованою в 1881 році (перша церква в Ратнавиці збудована була в 1680 році); до Сянока 20 км.

Рачкова, златинізоване село, приналежне до української парохії в Юрівцях, в Сяніцькій Окрузі (АГЗ XVI 1768).

Регетів Вижній, українське село з українською греко-католицькою церквою святого Архангела Михаїла, збудованою в 1865 році; віддалене 30 км. від Горлиць, до Гладишева (пошта) 10 км.; відоме в XV. сторіччі.

Регетів Нижній, получений з Вижнім.

Рибень, польське село біля Лабової, в Новосандеччині.

Риманів, містечко, віддалене 27 км. від Сянока. Воно цим замітне, що повстало з української княжої оселі (ще сьогодні видніють на входовій брамі до палати грабйого Потоцького тираменні хрести) над річкою Табор. (Окремо: Ю. Т.: Руслом Вислока — книжка готова до друку). Під сучасну пору нема в Риманові ані одного українсько-промислового осередку, або крамниці; хоч славний Риманів з великих річніх торгів та доокола окрилений українськими селами. В Риманові високо стоїть торгівля кожухами, обувом, рогатою твариною й кіньми; цікаве теж. що в Риманові ковальське зелізо дешевше. як у Сяноці. До зелізниці в Шляхоцькому Вороблику 6 км.

Риманів-Живець, лічнича оселя над річкою Табою, притокою Вислока, лугово-вуглекисні солянки з бромом та йодом; лічить: жовницю (запалення лімфатичних - невеликих круглих залоз, порозміщуваних по цілому людському організмі з пасокою, білковинною рідиною, яка нищить деякі бактерії (пр. гноєві, туберкульозні та інші), катари дихальних шляхів, жіночі хороби й інші.

Рихвалд, українське село, з українською греко-католицькою церквою Покрови Пресвятої Богородиці, збудованою в 1653 році; поселене в XIV. сторіччі. (має здавня привілей на торгівлю баранами). віддалене 12 км. від Горлиць, 7 км. від Руської Ропиці.

Рівне, польська оселя біля Дуклі (копальні нафти). В давнині належало Рівне до „цергівської руської области".

Ріпки, український присілок парохії Ганьчової, з українською греко-католицькою церквою Рождества Пресвятої Богородиці, збудованою в 1801 році; (відоме з того, що на терені Ріпок у 1769 році перебували польські війська конфедератів, які збунтувалися проти свого короля, разом зі шляхтою). До Висової 8 км., до Горлиць 35 км.

Ріпник, українське село, з українською греко-католицькою церквою Преп. Матері Параскевії, збудованою в 1914 році; поселене в XIV сторіччі; парохія була в Ріпнику вже в 1581 році; до Коросна 15 км., до зелізниці в Ягайльон. Лучках 8 км.

Розділля, українське село, з українською греко-католицькою церквою Рождества Пресвятої Богородиці; віддалене 11 км. від Горлиць, 5 км від Липинок.

Ропа, український присілок парохії Климківки. біля Горлиць.

Ропиця Руська, українське дочерне село Маластова. біля Горлиць, з українською греко-католицькою церквою святого Архангела Михаїла, збудованою в 1819 році; поселене в XV. сторіччі.

Ропянка, українське село, віддалене 3 км. від парохії у Вільхівці біля Дуклі.

Ростайне, українське село, з українською греко-католицькою церквою святих Безсребренників Косми й Даміяна, збудованою в 1921 році; в 1914 році (світова війна) мадяри спалили ціле село й приходські будинкі. В Ростайнім душпастирював бл. п. о. Степан Тарнович у 1903—6 р., (тут уродився теж автор цих рядків); до Змигороду 24 км., до Крампної 8 км.

Далі буде.

Роман Антонович. 10

Як говорив Бескид.

В кімнаті пана аж мрячно було. Клубився дим від папірос, що їх разураз закурював пан Ерліхгоф. Й хоча поза кімнатою, на світі Божім сміялася природа літнім обличчям, в кімнаті хмарно було. В ній клубились думки одні й другі, треті. Самі пусті.

Пан Ерліхгоф спинився біля вікна. Впер зір у золото соняшного дня й відчинив вікно. Городники порядкували в парку, стежини чистили і обтинали зайве гілля, що нарушувало акуратність стрижених кипарисів та низьких живоплотів глогу.

Його це не займало. Він чув нудьгу. Цей другий день на замку, був немов уже сотним днем. Хотівби вирватись скоріш звідусіль, та не пускали родинні справи й старий шляхецький звичай. Заручини його, хоч як боровся з тим, відбутись мусіли в його родиннім замчищі на Дуклі.

Чи він хотів женитись? Також звичай наказував зробити. Й окруження і товариство. Його тридцятий рік гулящого життя, неробства й порожнечі, посилюваний намовами, інтригами й нарешті нудьга та голод нових вражінь — казав, що це не шкодить спробувати. І так з браку вражінь постановив: хай буде, вженюся...

А баронівна Четвертинська?... Красуня була. Без приданого, бо барон Четвертинський в клопотах прошевих постійно був. Однак йому це було маловажне. Вона як існувала в нього, то тільки тому, що тіло в неї було принадне для пана Ерліхгофа. Він зрештою усі жінки так цінив.

— Які вина подавати до столу? — спитав старий льокай, що тихо всунувся в кімнату.

— Що, вино? Так принеси мені бургунда з льоху.

— Ясновельможний пан граф вибачить, я питав, які вина подавати на прийнятті — ще раз сказав льокай.

— Які хочеш, я вже сказав, щоб про те прийняття мене вже не питали. Воно нудне. Іди, іди вже раз.

І знову закурив та дивився крізь вікно. Бездушно. Ніодна думка не залишилась довго в його мізку, втікала, бо нудна йому була. Він знову бачив садівників і кльомби квітів. Потім побачив Ваську. Обличчя віспувате і довгий ніс... Так, пан Ерліхгоф пізнав його. Гидкий він був для нього, та пригадав, що цей з покритим віспою обличчям урятував йому життя, як збійники напали були на ловах. І вчора був він в нього. Вже вечором і сповістив його про те, що сталось в хуторі Сипків. Але й ця дівчина - кріпачка, яку привів учора була вродлива. Така вродлива виховалось в горах поміж кріпаками. Її якби прибрав у панські шати, не уступила б здається баронівній Четвертинській. Як несли її обомлілу, і голова з розпущенимим волоссям звисало на рамена... Направду пан Ерліхгоф застановився. Й якраз тепер поміж його нудні думки ввігналась нова менш нудна, така, що розігнала прочі, що клубились у мізку і добувала рауразнов простір у мізку.

— Ти, Васька — гукнув пан крізь навстежінь розкрите вікно з двома крилами.

А Васька обернувся й побачивши покровителя, скинув капелюх і в пояс поклонився.

— Підійди — ще раз гукнув пан Ерліхгоф.

І Васька зігнутий у двоє, підповзав до вікна.

— Як, краля та, що ти її тут вчора привіз? Чи це вона, та, що ти збираєшся женитися із нею?

— Пан ясновельможний вже сказав. — промимрив Васька і знову низько поклонився в пояс.

— Я власне... — і тут збулись в нього ті думки, які хотів він виразити панові.

— Говори, чого хочеш! Ти врятував мені життя. А пан твій таке не забуває — говорив граф.

І це немов зігнало усі думки у голову слуги дуклянського двора.

— Я власне, вже просив наймилістивішого пана графа, щоб дозвіл зволив дати на женитьбу з Сипковою Марькою. А я служитиму до смерти як найвірніший пес.

— Скажи, щоб приодяглиїї і хай прийде до мене у покої.

В цю мить промовив з пана Ерліхгоф виконавець поганського звичаю — старого права у римлян. Він думав про цей закон, що в той час відомий був по всіх дворах, про закон першої ночі. А вона, ця Марька, кріпачка з гір вродлива дівчина...

І граф на Дуклі і Мушині вже не дивився на золото сьогоднішнього дня, що прикривало зелень довкруги й ясніло благою полумінню щастя. Він пускав поводи своїм розяреним нікчемним почуванням і ждав. Вже папірос закурювати він не брався і не ходив спутаний нудьгою по кімнаті.

Часок і тихо відхилились високі різьблені старі двері й до кімнати всунувся старий льокай, що про вино приходив питатись пана графа. Він станув при дверях й врочисто заявив:

— Ясновельможна баронівна Четвертинська!...

Пан граф скипів, а потім кинув:

— Просити до сальону.

* * *

Коли прочуняла, почула Марька, що голова у неї як колода. Шуміло в голові й не збирала думок, де вона. Та благородний спокій, що царив довкруги й темрява, що сповивала цю комірку, що в ній була — вспокоювала Марьку і помало укладалось в її мізку все те, що з нею вчора сталось. Так, по вечері відійшов до хати няньо, вона сиділа ще під копою сіна і любувалась вечором, що надлітав із гір. І у хвилині, коли збиралася іти відпочивати, почула тверді обійми Васьки. Потім вона боролась із ним й кричала за няньом, але все було надаремно. Не стало сил і мусіла послухати сили кріпких Васькових рамен. Васька закинув її на плече і вона попала в обморок, але не на довго. Прочуняла, як холод річки погладив її по всьому тілі й тоді побачила щось страшне... горіло рідне обійстя. Що дальше сталось, не памятала...

І знову почула шум під черепом у мозку, і як пробувала підвестись, боліло її ціле тіло. Невже її побили? Але ні. Пронизуючи память, не знаходила там нічого такого. І знову лежала хвилину тихо немов в обмороку. В комірці темно було. Потім пробігла думка чи день воно на світі Божім чи темна ніч, як тут в комірці. І волухувалась. З напругою пронизуючи темряву. Здавалось їй, що ген далеко десь пливе життя й певно сонце золотить безмежний світ. І чула, що назріває в неї не одчай і туга, а бунт і крик душі: за що? Навіщо кинули її в чотири стіни, коли на світі Божому усе розсміяне — живе. Цей крик кріпшав, й давав їй силу, скріпити себе і рішитись.

І найменшими ощадностями
в ПРОМ-БАНКУ
Львів, ул. Ґродзіцьких 1. п. II.
розбудовуйте рідний промисл.

НОВІ КНИЖКИ

Іван Крипякевич: **Ярослав Осьмомисл**, вид. Т-ва „Просвіта“ ч. 10 за жовтень (стор. 48); цінна праця нашого відомого історика про панування князя Осьмомисла.

Др. Яким Ярема: **Українська Духовість** в її культурно-історичних виявах, накладом автора. Львів 1937, стор. 80. Відбитка зі Збірника праць І. Українського Педагогічного Зїзду у Львові в днях 1—2 листопада 1935 р.

ЦЕНТРОСОЮЗ
поручає
сільським господарствам солідні
машини
штучн погної
і всіляке сільсько-господарське приладдя

ЛИСТУВАННЯ

Вп. Іван Новий: щиро дякуємо, помістимо; передплата заплачена по кінець листопада ц. р. Привіт!

Вп. М. Чупільовський: щиро дякуємо, помістимо все; знимки звернемо з подякою. Всім Братам у Тиряві В. щирий привіт!

Вп. Д. Ільчишин: використаємо; бажану книжечку ми вислали, календарів „Зол. Колос“ не маємо, пишіть на вул. Косцюшки 1а, там є ред. календарів. Гаразд!

Вп. Микола Пилип: бажана книжка коштує 6 зл., тому не знаємо, чи така ціна Вам відповідає. Привіт!

Вп. Софія Сенюсь: гарненька відповідь, помістимо. Привіт!

Вп. Дружина Матія Біка в Ф. Р.: листа одержали, часопис шлемо, щирий привіт з Рідних сторін!

Вп. Калякука Е.: листа одержали й належність за історію та передплати. Щиро дякуємо. Про п. Голода помістимо. Поздоровлення!

Вп. М. Похонський: внесіть подання.

—o—

РІДНЯ З ВОРОБЛИКА,

саме брат Павло й другі шукають Семена Платка, що живе в місті Шікаґо (виїхав там перед 17 роками) в Америці, а від 1920 р. не дає про себе знаку життя.

Прохаємо його, або Вп. Читачів „Нашого Лемка“, хто читатиме оці рядки та знав би про його адресу — хай подасть до Редакції „Нашого Лемка“, Львів, Новий Світ ч. 22.

Українські ґазети в Америці прохаємо передрукувати.

„НАЇЗД ШЛЯХТИ“ НА ЛЬВІВ.

Український часопис „Нова Зоря“ ч. 84. пише за польським „Пястом“ таке: „Дня 17. X. ц. р. львівська санація вирежісерувала „дармовий“ зїзд мешканців сіл з трьох воєвідств, а саме: львівського, станиславівського й тернопільського, шумно називаючи його: „Зїзд загородової шляхти з Підкарпаття“.

На сумнім тлі непогоди — машеруючі ряди знужденнілого хлопства робили враження образу „нендзи й розпачи“. Так зігнано війтів, солтисів та громадських секретарів, їх жінок і дітей — та названо це — „шляхтою“. Дали їм безплатні поїзди (три), харч, Великий Театр, кіно Аполльо й Паляс. Одначе найліпше чулися гості в рацлавицькій панорамі (славний історичний образ), подивляючи славну в історії шаржу краківських хлопів під командою начальника Косцюшка. Якось не намальовано там ніде шляхти — тільки завзятих „кракусів“. Всіх учасників начислили мабуть 3.000, — з того 1.000 зараз по приїзді розійшлося по місті за приватними орудками.

—o—

Учіть своїх дітей ощаджувати й постарайтеся для них пушку й книжечку ощадности
Кооперативного Банку
„ДНІСТЕР“
у Львові, ул. Руська ч. 20.

О. Остапович.

„УЧИТЕЛЬСЬКЕ СЛОВО“ НА ЛЕМКІВЩИНІ.

(Спомин).

В 1912 році гурток молодого українського вчительства в горлицькому повіті привітав появу „Учительського Слова“ з великим одушевленням.

Кинені далеко від своїх сторін відчували ми брак станового орґану, який мав би лучити нас з центром народнього життя. Коли він появився, він стався для нас дорадником не лише в станово-орґанізаційних і педагогічних справах, але також суспільних. Він гартував наші характери, запалював до посвяти, взивав до праці на ниві, що облогом від віків стояла. По появі нашого орґану ми немов відродилися. Він нас згуртував, він скріпив наші сили, витворив у нас почуття, що українське вчительство зуміє самостійно повести позашкільну працю і своїми ділами приєднати до неї інші суспільні верстви.

Дуже радо читали ми в „Учит. Слові“ дописи з цілого краю й новинки, в яких товариші інформували загал учительства про свою працю в різних сторонах краю. — Ми рівнож часто на сторінках „Учит. Слова“ рапортували про свою працю, досягнення й успіхи, хвилеві невдачі та перешкоди. Виказували ми фактами, що й там на заході, серед неосвічених, запаморочених дурійкою панрусизму та православя лемків, зуміли ми знайти шлях до їх серць, промовити до їх ума, пробудити їх до життя.

Як сьогодні Горличчина виглядає, не знаю, бо давненько вже помандрував я ще дальше на захід. В день розвалу Австрії була вона українським осередком в західній частині Лемківщини. Крім учительства було тоді в Горличчині кількох українців - священиків, які щиро попирали всякі наші починання.

Наглядним свідоцтвом нашої інтензивної праці були численні орґанізації в Горличчині. В 1918 р. бачимо там крім бурси У. П. Т. в Горлицях, також філію „Сільського Господаря“, яка мала затверджених, або зголошених 26 кружків, не числячи читалень „Просвіти“, „Кружків Консументів Н. Т.“ й інші.

Остаточно Горличчина сталася для нас за вуским тереном праці. Навязали були ми зносини з іншими сусідніми повітами, щоб водностайнити та оживити працю по цілій Лемківщині.

Тим ділом закінчили ми перший акт відродження Лемківщини.

(Уч. Слово ч. 8.).

—o—

ГАРНИЙ ПРИКЛАД.

На весіллі Якова Пельца з Ганною Опалка, брат молодого Дмитро Пельц перевів поміж весільними гістьми збірку на ціль тих, котрі віддали своє здоровля за незалежність українського народу. Зібрану квоту 3.30 зл. переслано Т-ву Допоми Українським Інвалідам у Львові. Боже заплать!

Чи Ви пробували вже
„ПРАЖІНЬ“
Якщо ні
то купіть сейчас і спробуйте, бо це дуже смачна і здорова кава для дітей і для старших!
Вирабляє коол. фабрика домішок до кави
„Суспільний Промисл“
Львів — Б ганівка ч. 30.

Видавець і відп. ред. Михайло Таранько З друкарні Вид. Спілки „Діло, Львів, Ринок 10. РЕДАГУЄ КОЛЕҐІЯ.

Наш Лемко

РІК IV. Ч. 23 (95)

Львів, 1-го грудня 1937.
Виходить двічі в місяць.
Адреса: **Львів, ул. Новий Св.т ч. 22.**
Телєфон ч. 244-67.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, UL. NOWY ŚWIAT 22

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.
Оголошення після умови
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Півріччо 1·80 зол., Чвертьріччо 1 зол
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Члени читальні „Просвіта“ **у Волоській Тиряві.**

За українську школу.

Наша українська „Рідна Школа” переводить ще цього року шкільний плєбісцит, цебто всенародній вияв волі батьків (опікунів) дітей в шкільному віці за українською школою з українським учителем у кожній місцевості, де живе четверта часть українського населення в Галичині, Волині й Поліссі. З огляду на це, треба негайно створити в кожному селі Плєбісцитові Комісії, де є Кружки „Рідної Школи”, а де їх нема, там треба створити Комітети, які мають повчити українське населення про плєбісцитовий закон і довести до того, щоб у кожній українській громаді, де є бодай 40 українських дітей в шкільному віці (від 7 до 14 літ), внесли до кінця цього року шкільні декларації за українською мовою навчання. Шкільні декларації треба негайно замовити в книгарні „Рідної Школи”, у Львові. вул. Сикстуська ч. 20, або через Філію Р. Ш. у Сяноці.

Створені Комітети повині подбати про відповідну скількість шкільних декларацій, повідомити батьків, як вони мають поступати при плєбісциті, як виповнювати декларації, зважаючи, що на деклараціях нічого не вільно скреслювати та підписувати ці декларації треба щойно перед війтом у громадській канцелярії. Дальше вони мають зібрати в селі всі добре виповнені й підписані декларації, зробити з них 3 списки та всі шкільні декларації з 2 списками передати до Повітової Комісії (Комітету), а один примірник списку залишити в себе, щоб знати, хто подав свою декларацію. Як би не було Повітової Комісії, або Комітету, то місцева Комісія або Комітет мають самі внести декларації до шкільного інспекторату та передати їх за потвердженням на т. зв. „рубрум”. На „рубрум” треба приліпити стемпель за 20 грошів. Декларації можна пересилати поштою за рецепісом. Декларації мусять бути доставлені до 31. грудня 1937 року, бо зложені пізніше, будуть неважні. Один друк декларації можна виповнити за кількоро дітей, якщо це діти тих самих батьків, або належать до одного опікуна. До дітей у шкільному віці зачисляються й ті діти, що будуть обовязані до школи щойно від вересня 1938 року. Війт має обовязок підписувати декларації, або назначити свого заступника, або урядовця до підписування; за підпис війт не має права брати ніякої оплати. Якщо війт не хотів би підписувати деклараций, батьки мусять піти до староства, суду або до нотаря, щоб потвердити підпис. Одночасно треба внести скаргу на війта до староства, воєвідства, або й до міністерства внутрішніх справ. Про всі перепони треба негайно повідомити Головну Управу „Рідної Школи”. Хто підписав одну декларацію, не повинен підписувати іншої. **Не треба дати себе застрашити ніякими погрозами, бо підписування декларацій за українську школу це законна річ. Дітям треба приказати, щоб вони не підписували батьків на ніяких друках, хочби учитель того вимагав. Всі українські батьки повинні підписати декларації за українською мовою навчання.** Справу шкільного плєбісциту треба припильнувати, бо це тепер одна з найважніших справ. Від висліду плєбісциту буде залежати, чи українські діти будуть ходити до української школи.

Ми розєднані та розпорошені, як ніколи досі. В обличчі небезпек, що нам загрожують із зовні, й в обличчі того розкладу, який підриває наші сили внутрі, мусимо скріпити себе, розважити та сказати собі, що так дальше не сміє бути. Від нашої волі залежить доля наших дітей. Це кладемо всім на серце.

ТРИВОЖНІ ПОГОЛОСКИ.

НЕПЕВНА СУДЬБА ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОГО ПАРОХІЯЛЬНОГО ДОМУ В КРИНИЦІ.

Минувшого року виасигнувала „апостольська адміністрація” квоту 40.000 (сорок тисяч) злотих на відновлення одноповерхового, греко-католицького парохіяльного дому в Криниці. Гроші ті взято з фондів криницької парохії, за котрі тягнувся через довший час процес перед усіми судовими інстанціями. Після смерти бл. п. о. Д-ра Василя Масцюха апост. адміністрація перебрала з тих грошей квоту 150.000 (стопятьдесять тисяч) злотих.

Парохіяльний будинок у Крини ці становить — чи не найбільше та не найвеличавіше, гр.-кат. приходство в Галичині. Побудований він у 1886 р. заходами й старання-ми б. місцевого пароха й папського пралата, бл. п. о. Віктора Жеґестівського, котрий душпастирював в Криниці від 1848-ого до 1889-ого року. Будинок мурований, обіймає 11 кімнат і 2 кухні, належить до найбільше репрезентативних будівель у Криниці.

Одначе після поширених останніми часами у Криниці, а не справджених ще поголосок, видано на реставрацію цього дому лише 12.000 (дванайцять тисяч) злотих. На які цілі зужито решту згаданих грошей, себто квоту 28.000 (двайцять вісім тисяч) злотих, невідомо. Остаточного обрахунку ще непроголошено.

Найбільше тривожить Криничан поголоска, що апост. адміністрація задумує продати цей будинок одній, високопоставленій людині, а для священника поставити інше приходство. Чи це правда, не знати!.. Ця поголоска хвилює поважно вірних, котрі ожидають нетерпляче від апост. адміністрації відповідного вияснення й спростування.

—o—

Місійна праця на Лемківщині.

В місті Яслі на Лемківщині мешкає около 50 греко-католиків, які під церковно - парохіяльним оглядом належали до найближче положеної, (біля 17 км. від міста віддаленої) гр.-кат. парохії в Цеклинській Волі. Всі свої акти уродин, вінчання й смерти давали вони вписувати до парохіяльних метрик у Цеклинській Волі. Своїх окремих, метрикальних книг вони не мали. Вслід за тим обслугував їх духовні потреби о. Михайло Горечко, український, греко-католицький парох у Цеклинській Волі. З цеї обслуги були греко-католики в Яслі дуже вдоволені.

Одначе ця обставина, що український парох обслугує духовні потреби греко-католиків в Яслі, не подобалася о. Медвецькому. Тому він зарядив відлучення Ясла від Цеклинської Волі, а прилучення його до віддаленої о 22. км. від нього, гр.-кат. парохії в Перегримці. Перегримкою управляє особистий і партійний друг о. Медвецького, відомий руссофіл, о. Маріян Мишковський. Коли о. Горечко не хотів на це відлучення Ясла від своєї парохії згодитися, тоді уділено йому канонічну нагану, під загрозою суспензи, якщо він буде противитися відлученню Ясла від Цеклинської Волі. Греко-католики в Яслі спротивилися такому, партійними, москвофільськими зглядами, диктованому відірванню їх від Цеклинської Волі, а прилученню до Перегримки, тому вони післали збірне письмо — з усіми своїми підписами до Риманова, одначе це нічого не помогло. Також їх спеціяльна делеґація в Риманові нічого не зробила. Тому, огірчені на таке поступування о. Медвецького, скаржать вони його до варшавської Нунціятури, а свої релігійні потреби полагоджують тимчасом у латинсько-польських священників в Яслі. О. Мих. Горечко теж вніс у тій справі жалобу до Нунціятури, але не отримав досі ніякої відповіди. З цеї причини післав він тепер письмо впрост до Риму.

Належить запримітити, що на таке відлучення, якоїсь місцевости від матірної Церкви мусить після церковного права (кан. 1428. код. кан. права) **засягнути** Ординарій **гадки капітули, відтак дотичного пароха й вірних.** Одначе о. Медвецькій консульторів на засідання ніколи не скликує, ані про гадку ніякого, українського священника не питається. Він сліпо руководиться інформаціями цеї московської кліки, котра його окружила, а котра потреб катол. Церкви зовсім не має на оці.

Косить передчасна смерть.

Тіням тихого працівника.

„Дня 2 листопада ц. р. помер у Прибишові, пов. Сянік молодий 16 літний хлопець Дмитро Пашкевич. Помер і крім родини може ніхто й не згадає про нього, а ніхто не всилі вже заплатити йому й подякувати за його добрі вчинки, які він не жаліючи трудів, поклав для свого народа. Нехай принайменше ця згадка буде йому заплатою, а для живучих прикладом.

Треба памятати, що найменше діло виконане для людського добра, чесно, зі щирим серцем, безінтересовно, після закону, стається великим ділом. — Так саме працював покійний Дмитро. Був такий ще молодий, а далекі були йому різні, дурні жарти, лінивство, байдужність до праці на народній ниві, чим нажаль в цих сторонах може „похвалитися“ більшість наших молодих хлопців. А він ні, він працював тихо, незнано, сам від себе, тим більша для нього заслуга. Працював над собою: читав добрі книжки й часописи, працював для рідні й для свого народу. Знали й чули про нього не тільки в блищій околиці, але й дальше. Присилали йому збіркові листи, а він вивязувався з цеї праці, як мало хто. Ходив і збирав цю дрібну лепту на „Рідну Школу“, „Просвіту“, та першзавсе для наших борців за волю й долю на „Українських Інвалідів“ і мав таке щастя, що не тільки цю дрібну лепту зібрав, але все більшу квоту. — Здається, що між нашими горами й лісами наче в темряві, був він таким огником, котрий щораз ясніше запалювався, щоб пізніше спалахнути в поломінь і промінням освітити цю темряву. На жаль цей вогник погас.

Коби інші родичі наших сторін виховували таких чесних хлопців, щоб покійний Дмитро був взірцем для своїх ровесників, щоб вони, прокинулися зі сну, наслідували його, покинули байдужність і стали працювати як він. — Тратимо в нім як батько і мати доброго сина, так ми взірцевого, чесного хлопця. Хай спить спокійним сном“!

„Ем-Ем“.

Передплатники в Америці й Канаді

присилайте передплату на адресу „Наш Лемко“, Львів, ул. Новий Світ, 22.

„Русский День" у Сяноці.

В Сяноці святкували наші „русскі", або по народово- й державно польському „старорусіні", дня 31 жовтня та 1. листопада ц. р. 50-ліття філії общества ім. М. Качковського. Вже кілька днів наперед розліпили по місті афіші в російській та польській мові й розіслали по всіляких урядах спеціяльні письма, в яких просили всіх ласкаво прибути на концерт, на архиєрейське богослуженнн в церкві та на академію.

Отже дня 31. жовтня відбувся в тутешнім ендецькім „Соколі" концерт, на якому співало аж пять хорів з ріжних місцевостей, диригувало чотирьох диригентів та один композитор. Відспівали пять пісень в українській мові та одинацять у російській. По концерті таки в салі „Сокола" відбулась „танцовальная вечеринка".

Дня 1. листопада в 9. год. рано приїхав автом зі своєї столиці в Риманові ап. адміністратор о. Яків Медвецький та відправив у церкві торжественну Службу Божу, на якій був також староста, віцепрезидент суду, посол Моравський та посадник Сянока. Людей була повна церква. Зійшлись із сусідніх сіл таки наші люди, яким ніяке кацапство навіть і не в голові, щоб тільки побачити „епископа". Отже особа о. Медвецького стягнула людей Сянока.

По Службі Божій уставили скоро арачжери із царським трикольором на рукавах та щось десять „русских" студентів у рудих облізлих шапках людей у чвірки та повели їх ринком, головними вулицями до „Дому польського жовніра" ніби далі „оглядати епископа". Тут, у „Домі польського жовніра", відбулась академія та загальні збори товариства ім. Качковського. Збори ті отворив довшою солодкаво-плаксивою ні то промовою ні то проповіддю якийсь бородатий священник, з лиця зовсім симпатичний. Алеж бо то промова була, промова, виголошена предотепною мовою... Шось таке смішне рідко коли можна почути. Їй Богу, і найбільший гуморист навіть за тів року чогось подібного не видумав би. Кажу промовець увесь час живим і мертвим. Врешті предложив на почесного голову зборів о. Медвецького, якого прозивав увесь час „Превосходительством", на що о. М. радо згодився, зараз поблагословив зібраних, вийшов на сцену і сів у своїх фіолетах на фотелі при столі; по його лівій руці сів д-р Хиляк, голова „РСО" зі Львова, що й проводив академії та зборам, а дальше по праворуч та ліворуч засіли інші „русскі корифеї". Ззаду за президією стояв мішаний хор. Розуміється, що найкраще виглядали в тому хорі дівчата таки в наших вишиваних сорочках та запасках. Правда, що ані один мужчина не був у вишиваній сорочці. Зате бачили ми в церкві двох лемків у червоних московських рубахах...

І зачалися промови, переплітані співами молитов, з яких одну відспівали з московським виговором і інші таки по нашому. Говорив насамперед д-р Хиляк, після нього „найбільший русский ученый", д-р Василь Ваврик, врешті господин Цебринський, славний редактор органу Їх Превосходительства.

Про що говорили ті промовці? От, про відомі речі, про які можна читати в кожньому числі „Русского Голосу" чи „Землі і Волі" про історичні начала, про історичне імя та про інші святощі. Ніяких звіломлень з діяльности тутешньої філії общества ім. Качковського, ніяких рахунків узагалі нічого не було. Ми тільки довідалися, що ціле товариство має в краю щось чотирнацять тисяч членів.

Найкраще чистою українською мовою говорив д-р Ваврик; не диво та, він-жеж учитель української мови — говорив добре, з патосом пристойно, не гаркав на українців, як це робить у своїх статтях по русских газетах чи календарях. Видно що свою промову передумав і вивчив. Казав, що наш нарід у неволі... І що ми не повинні дати розбити себе на кілька народів... А хтож то господиню *) помагав робити лемківську націю? Не знаєте?

По думці господина Ваврика найбільші великомученики які коли були на світі це ті, що були в Талергофі, а найбільшим чоловіком якого видала Галичина чи навіть ціла „Малороссія", це Іван Наумович, який придумав аж чотири категоричні імперативи для свого народу: „молися, учися, трудися, трезвися".

Василю Романовичу! Ви людина вчена, з вами можнаб поговорити але — вибачте! — вас мучать дві психози, а саме: сліпа ненависть до народу, до якого належите, та мегальоманія щодо Талергофу.. Ви мабуть від двацяти років часописів не читаєте, бо не знаєте, що діється там на Сході й що ще тепер там виробляє той геніяльний вождь народів, творець свіжого московського націоналізму, той, до якого ви всі як не ясно, то скрито, молитесь... Що вам і нам у Талергофі не було з медом, ми всі гаразд знаємо; але чим є Талергоф супроти того, що наш нарід перетерпів там на Сході за тих двацять років!...

А щодо категоричних імперативів Наумовича, то порадьте, господинцю, принайменше своїм сяніцьким коннаціоналам, щоб тут, на Бескиді, виписали собі великими буквами той четвертий імператив: „Трезвися!"

Редактор Цебринський накинувся по благозенськи на пок. Олександра Барвінського. Ціла та промова, в якій була бесіда і про Євшан-зілля й про все, що хочете, була свідоцтвом обмежености й неуцтва того „русского корифея".

Д-р Хиляк назвав Лемківщину „заборолом проти українізма", нарікав на пок. Маріяна Глушкевича, що при кінці заломився і пристав до українців та поставив о. Медвецького побіч Наумовича. Що праця Івана Наумовича була колись для нашого народу хосенна, того ніхто не перечить, але не знаємо, чи о. Якову, як-не-як католицькому єпархові, булоб до лиця сидіти побіч людини, що покинула свою католицьку віру.

Після промов та співів були привіти від делеґатів. Витав збори лемко аж знад Попраду, витав якийсь студент зі Львова на половину по російськи і по українськи та волиняк-хахол по російськи, який запевнював, що Волинь була, є й буде російська. Найменше мудрий був привіт якогось селянина мабуть із Золочівщини. Таки бідачисько, приїхав аж сюди, щоб тут осмішитись. Дивно, що ніхто з тутешніх сяніцьких „русских матадорів" на зборах не промовляв ані зборів не витав. Як д-р Хиляк дав голос одному ту-

*) Так тут лемки говорять.

„Народна Торговля"
в Сяноці
поручає
членам, кооперативам
і приватним купцям
споживчі й кольоніяльні товари,
насіння господарських рослин
і трав.

тешньому „русскому", то він тільки вийшов на сцену, помахав руками і сказав, що говорити не вміє і говорити не буде, вклонився та зійшов зі сцени...

По привітах прочитав д-р Хиляк резолюції, яких ніхто не чув, бо на салі счинився рух і гамір та люди зачали виходити. В резолюціях була мова також про відомі речі, про русский народ, про Народній Дім у Львові і т. д.

Учасників у „Домі п. жовніра" було до тисячки. „Русских" між ними було найбільше дві сотки. Це було видно по тому, хто промови оплескував та хто співав „Пора за Русь". Решта — це були наші люди, головно жінчи із сусідніх сіл, які прийшли „подивитися на єпископа".

І так наші „русскі" показали тут, у Сяноці, всю свою силу. Не велика вона й не грізна. Нам доводилось балакати між ін. з делегатом зі Станіславова, із симпатичним дідусем, який оповідав з жалем, що там зле з нашими „русскими", нема з ким працювати, нема людей. З „русскими" на Лемківщині буде небавком те саме. Лемки будуть або свідомими українцями, або поляками. Москалями ніколи не будуть. Так мусить бути. Що непотрібне, що нездатне до життя — це мусить пропасти.

Бувший русский.

Відклики до Риму й варшавської Нунціятури.

Відклики до Риму, зглядно до папської Нунціятури у Варшаві внесли такі українські священники з Лемківщини:

1) о. Д-р Йосафат Кабарівський. завідатель парохії в Святковій Великій, від грамоти припинення в уряді й в чині з 25. листопада 1936 року. Ч. 3684, вніс два відклики до Риму: один упрост, другий через папську Нунціятуру у Варшаві; 2) о. Михайло Фуґлевич, б. парох у Королику Волоським біля Риманова, післав проти грамот усунення з парохії з дня 17. XI. 1936 р., Ч. 3630 і з дня 21. березня 1937 р., Ч. 549, два відклики до Риму, а проти позбавлення помочі сотрудника, о. Даміяна Дзями, одно письмо до папської Нунціятури у Варшаві; 3) о. Михайло Величко, парох у Боську, проти декрету позбавлення деканального уряду з дня 10. липня 1936 р., Ч. 2331. вніс два письма до варшавської Нунціятури, а проти канонічного напімнення, погрози припинення в чині й усунення з парохії з дня 18. серпня 1936 р., Ч. 2779, проти канонічного нагляду з дня 21, серпня 1936 р., Ч. 2790, та проти здержання дотації за лютень і березень 1937 р. два відклики до Риму; 4) о. Стефан Шалаш, парох в Мисцовій, проти грамоти безправно позбавлення деканального уряду з дня 10. липня 1936 р. вніс одно письмо до варшавської Нунціятури, а проти візвань до опущення парохії з дня 28. січня 1937 р., Ч. 120, та з дня 8. лютня 1937 р., Ч. 184 два відклики до Риму; 5) о. Василь Мигаль, парох в Прусіку біля Сянока, проти візвання до уступлення з парохії, післав одно письмо до Риму; 6) о. Михайло Цолта, парох у Ванівці біля Коросна, проти грамот напімнення й візвання до опущення парохії з дня 3 грудня 1936 р., Ч. 3727, з дня 23. квітня 1937 р., Ч. 818 та з дня 11. травня 1937 р., Ч. 928 написав відклик до Риму; 7) о. Николай Заяць, б. завідатель в Чорноріках біля Коросна, проти приказів переінтабулювати місцевий церковний дім об-ву ім. Качковського з дня 4 XI. 1936 р. і з дня 13. грудня 1936 року, а відтак проти декрету перенесення до Вільхівця з дня 15. березня 1937 р. написав два відклики до Риму; 8) Проти демонстраційного іменування грамотами з дня 10. липня 1936 р., Ч. 2331 і 2332 риманівським і дуклянським деканами москвофілів, внесли дві збірні скарги до Риму, згл. до варшавської Нунціятури українські священники риманівського і дуклянського деканатів.

Кромі цього численні рекурси до Риму, згл. до варшавської Нунціятури вплинули теж і від інших священників-Українців з Лемківщини, яких не зареєстровано.

І найменшими ощадностями
в ПРОМ-БАНКУ
Львів, ул. Гродзіцьких 1. п. II.
розбудовуйте рідний промисл.

І. Шевчик-Лукавиченко.

Жертва Бескиду.

Антошко вбрався при блеску смільних скіп. Випив горнятко теплого молока з черствим хлібом, до збаночка взяв кислої капусти, а до мішка бараболь та хліба й пішов до ліса. Попращався з дружиною, поцілував у русяву голівку сонного Петрика та пігнався стежкою на акорд стинати ялиці. Біг скоро, бо холод дошкулював зраня добре.

Пішов Антошко з блеском смоляків, а верне пізно вечором, коли вже сонний Петрик на ліжку буде вижидати батька.

І так цілу зиму бувало, що Марина випроважала Антошка бажаючи йому добра: „Абис здоров вернув! Уважай на себе Антосю, бо без тебе я з дитиною згину!" Антошко тільки відповідав: „Пильнуй дитини!" і втуливши голову в кожух, біг уже давно витоптаною стежкою в снігу на акорд стинати ялиці, а Марина вертала в хату прясти чужий лен і коноплі...

— — — — — —

Падали струнке й грубі ялиці. Валилися на замерзлу землю зі страшним шумом і лоскотом гейби тяжкі стрільна з великих армат... в лісистому Бескиді, а Бескид і тоді мовчав чомусь зажурено, як і сьогодні мовчить... тільки здрігається що хвилини, коли ялиця, ломаючи по дорозі всі перешкоди, громом паде на землю. Здрігається Бескид, бо бувало колись пишався своїми пралісами. в котрих господарили вовки, медведіє рисі, лиси... Здрігається Бескид, бо жалко йому минулих літ! Нині здирають з нього безпощадно останню його окрасу-ялиці, котрі то облуплені з кори жиди вивозять чужинцям на поталу...

— — — — — —

„Паде на ліво! Вступися!" Робітники вступалися на право. „Вершок на впрост! На бік!" накликування що хвилини лунали по лісі. Антошко з Гриньком підрізували в долі грубу ялицю.

„Паде на право! Антін на бік!" — залунала пересторога. Антошко з Гриньком зірвались з місця. Гринько повалився й зісунувся в потік, Антошкові поховзнулася нога, рукою зловився тонкого граба та хотів пересунутися на ліво, але ялиця замашистими конарями вдарила Антошка по голові, так, що він сейчас розтягнувся біля довгої ялиці.

— — — — — —

Надармо Марина ждала з теплим чиром на молоці вечером Антошкаь І русявий Петрик уснув і верховинний вітер утих, покінчив свою вечірню пісню співати. Марина перепряла десятий моток чужого лену, а Антошка таки не діждалася.

—o—

Великий Син Лемківщини.

Шість тижнів після проголошення світової війни, зайняли московські війська західні українські землі й почали страшну облогу Перемишля, що з перервами тривала від 26. вересня 1914. до 22. березня 1915. року. Коли Галичину зайняла російська влада, почала тут свою господарку. Вивезла Митрополита, а з перемиської Епархії заслано багато священиків на Сибір, багато знову добровільно виїхало до Росії зі страху перед поворотом мадяр. Москалі усували греко-католицьких священиків з їхніх парохій, а парохії віддавали православним батюшкам. Домагалися вони навіть перемиської катедри на відправу православних богослужень. Москва робила все, щоб знищити наш український нарід. а особливо нашу українську католицьку Церкву. Ще й пізніше перекотилися через землі нашої батьківщини страшні хвилі українсько-польської та польсько-большевицької війни. Воєнна руїна була страшна, як під оглядом матеріяльним, так ще гірше під оглядом моральним. Бо ж були села, де місяцями не було Служби Божої, тому, що бракувало священиків. Багато вивозили чужі війська, багато повмирало в наслідок пошестей. Один священик мусів нераз обслуговувати пів деканату. А бувало й таке, як на приклад у тодішньому Ясельському деканаті, старенький, бо поверх 80-літній парох і декан у Тарнавці бл. п. о. Антін Бескид, обслуговував при Божій помочі цілу Риманівщину, Дуклянщину й Сяніччину; хоч не міг перемогти надмірної праці, бо валився з ніг, особливо у великодному часі, все таки старався виконати вложений надмір обовязків. Хрестив нераз по кільканайцять дітей разом. Але надлюдські зусилля священика не могли заспокоїти всіх потреб народу, цього народу, що нараз опинився в матеріяльній і моральній руїні світової війни. — Кілько то було в наших горах невідбудованих церков, хат і цілих сіл? Кілько вбогих, що без хліба й топлива примирали з голоду й холоду? Кілько то сиріт, що підчас війни втратили батьків, витягаючи свої рученята, просили хліба й науки? Кілько то господарств по селах пропадало, бо, або бракувало худібки, щоб нею обробити землю, або, що гірше — бракувало рук до праці, бо ті, що перше її оброблювали, лягли головами в боротьбі за кращу долю свого народу. До того, всі ці воєнні страхіття й безправства воюючих армій та їх урядів так пригнобили й змучили тодішнього нашого епископа Чеховича, що він попав у параліж і закінчив життя.

У цих непевних і небезпечних для нашої Церкви й народу часах засів Ексцеленція ВПреосвященний Йосафат Коциловський на опорожненім Владичім Престолі в Перемишлі. Загоїти ті воєнні рани, направити моральне зіпсуття, обсадити священиками порожні парохії, заспокоїти найконечніші матеріяльні потреби: хліб дати тим, що його не бачили від кількох років, бути батьком-опікуном сиріт і вдів, підпорою й розрадою гнобленим і покривдженим, — оцей важкий хрест, оце було те велике бремя, що його взяв на свої плечі молодий Владика в 1917 році. ВПреосвященний Владика сповнив накладені на нього надії духовенства та вже перші його кроки вляли нового духа в духовенство, застрашене репресіями австрійського уряду. Серед невпинної Його праці для добра Церкви прийшов радісний день 1. листопада 1918 року, коли на З. У. З. проголошено Незалежну Українську Державу, а владу перейняли українці. В днях 3—4. листопада українська армія зайняла Перемишль.

Та згодом настали дуже тяжкі хвилини для нашої Церкви й нашого Архипастиря. Але вони не відтягнули Епископа від пастирської праці в епархії. Завдяки усильній праці Владики, завдяки частим місіям і реколекціям зросла в розмірно короткому часі побожність серед нашого народу на цілім просторі епархії, а враз із побожністю католицька свідомість і привязання до свого Архипастиря. Треба було бачити з яким захопленням, зненслим поривом вітали нашого Владику тисячні вірні в Горличчині, Стрижівщині, або з яким душевним розположенням принимали тисячі паломників і вірних у Кальниці, біля Балигороду, з його рук Найсвятіші Тайни, в часі св. Місії, що її провадив у своїй парохії о. кан. Теодор Хомко, або як ревно плакали парохіяни села Синева, біля Риманова, коли наш Владика приїхав на закінчення св. Місії, та знаючи, що в Риманівщині шириться безбожництво й комуна, звернувся Він до зібраних зі словами: „Перекажіть цим усім, що насміхаються з Хри-

Український Владика ВПреосвящений Кир Йосафат Коциловський, звиджує дорогу Його батьківському серцю українську Лемківщину.

стової віри, що я до них на колінах піду й буду Небесну Царицю молити, щоб їх Господь необачніх помилував...“

Вияви цієї побожности можна обсервувати при нагоді більших відпустів у цих місцевостях, що до них Владика їздить кожного року, як у Пацлавській Кальварії, Крехові, Жовкві та др. Десятки тисяч вірних з найдальших сторін спішать туди, де знають, що буде правити Службу Божу та проповідувати наш Владика. На Пацлавську Кальварію, де давніше Лемка ніхто не бачив на відпусті, відтепер, а головно, після відлучення Лемківщини, починають приходити щораз більші маси населення з Лемківщини, аж з Горлицького повіту, щоб побачити свойого улюбленого Владику, бути на його Службі Божій та почути з його уст слова розради. Треба бачити, як ці вірні Лемки Українці з дитинячим привязанням горнуться до Нього. Наче інстинктовно вони відчувають, що Владиці Йосафатові, уродженцеві нашої Лемківщини, вони завдячують свою католицьку свідомість і національне привязання, що це Його праця захоронила велику більшість синів Лемківщини перед схизмою, яка ще недавно загрожувала Лемківщині.

Позір Лемки-Українці!

У Жовкві у Видавництві ЧСВВ, появився прегарний і дуже дешевий **Календарець Пресв. Ісусового Серця на 1938 рік.**

Дуже гарні в нім статті про Ювілей почитання Христового Серця на українських землях, статті про добру книжку й пресу, цікаві оповідання, приклади й численні вискази Святих, а далі опис Жовкви — а в ній — найбільшого й найстаршого українського Видавництва ЧСВВ у Жовкві.

Є також ілюстрації жовківського василіянського монастиря, церкви і нових малюнків у ній, гарна обгортка, добрий папір, словом прекрасний календарець!

64 сторін друку, а ціна всього 10 ґрошів, з почтою 15 ґрошів. При більших замовленнях пошту оплачує Видавництво ЧСВВ у Жовкві.

Навіть найбіднішого Українця-католика стати на цей календарець — а буде мати гарну книжочку і вірного приятеля на цілий рік.

Спішіть з замовленнями, бо наклад невеликий. Пишіть на адресу: **Видавництво Чина св. Василія В. у Жовкві (Жулкіев).**

УЖЕ ПОЯВИВСЯ! **УЖЕ ПОЯВИВСЯ!**

Календар „ШЛЯХ МОЛОДІ" на 1938 рік.

Ціна календаря знижена на 80 сот., з пересилкою зол. 1.

Календар має дуже цікавий зміст, багато відомостей з життя молоді інших народів, оповідання й вірші, цікаві новини з техніки, велику господарську частину та багато різних новин. Календар багато й цікаво ілюстрований. Календар надається до вжитку на сходинах Доросту, Самоосвітних Гуртків. Повинен бути в кожній бібліотеці Кружка „Рідної Школи", читальні „Просвіти" та кожного іншого товариства, що гуртує в себе молодь.

ЗАМОВЛЯТИ У ВСІХ КНИГАРНЯХ, АБО У ВИДАВНИЦТВІ „В О Г Н І". **Львів, ул. Потоцького 11.А.** Гроші слати розрахунковим переказом ч. 109.

Кольпортерам даємо 20 проц. провізії. Поодинокі примірники висилаємо тільки за попереднім одержанням грошей.

СПІШІТЬ ЗІ ЗАМОВЛЕННЯМИ!

Цей календар повинен мати в себе кожний український юнак й юначка!

БОРЦЯМ ЗА ВОЛЮ.

На весіллі Івана Подубинського з Аною Світик з Полян Суровичніх, у Руській Дубрівці, зібрав громадянин Антін Зошак між гістьми 4.22 злот. на Українських Інвалідів. — Треба було бачити цим „мудрияшам", що кажуть, наче то Лемко не Українець, з якою охотою складали гості з Полян С. і Дубрівки лепту на дарунок тим, що віддали все найдорожче своїй батьківщині. — Може б вони тоді перестали горлати, що Лемко „член єдинаво неділімаво русскаво народа"... Гостям бажаємо щастя, а Молодим многих літ.

На христинах у Родя в Туринському, біля Команьчі, зібрав Данко Бабяк на Українських Інвалідів 1 зл. Боже заплать.

Дарунок для Українських Інвалідів від гостей на кермеші в Бересті, коло Грибова, зл. 12.30. Усім свідомим Громадянам складаємо щиру подяку.

Збірка на празнику в Лосьому на Українських Інвалідів зл. 4.50 й **Українських Студентів** зл. 4.40. Гаразду бажаємо.

За привернення рідної мови.

Громадяни Лемківщини прохають оцим Філію „Рідної Школи" в Сяноці, подбати та відповідно підготовити населення Лемківщини до переведення голосування й підписів через батьків шкільної молоді деклярацій за привернення рідної української, викладової мови в школах на Лемківщині.

Це незвичайно важна й пекуча справа, тимбільше, що населення Лемківщини не бажає собі експериментів з т. зв. троханівськими букварями.

Від точного переведення українського шкільного плебісциту залежить краща доля соток, тисяч українських дітей на Лемківщині. Це одна з найважніших справ Лемківщини.

У ЛИСТОПАДОВИЙ ДЕНЬ.

Дня 31. жовтня о. кан. Савойка відправив панахиду за поляглих Українських С. С. на котру явилися майже всі парохіяне Селиськ. Дня 1-го листопада відправлено торжественну Сл. Божу з проповіддю, а на закінчення хор відспівав молитву „Боже великий" й „Округ могили плач і сум". Вечором відбулась в Народнім Домі святочна Академія. Участь в Академії взяли члени „Просвіти" й Кружка „Союзу Українок". Свято відкрив громадянин Данило Стецик, а хор відспівав жалібний марш. Всі присутні, стоячи, вислухали цю жалібну пісню.

Гарний реферат про значіння 1-го листопада, виголосив п. Лев Дівик, а хор, під проводом гром. Д. Стецика, відспівав: 1) Козака несуть, 2) Чорна ріля ізорана, 3) Заквідчали дівчатонька, 4) Ой зацвила черемха, 5) Журавлі, 6) За Україну. Між піснями віддеклямувала Ольга Кліш Воскресні мрії України О. Олеся.

На закінчення Д. Стецик сказав ще кілька теплих слів про Українських Інвалідів, та закликав зложити добровільні жертви. Присутні члени зложили 6 зл., котрі вислано на Інвалідів.

Свято закінчено національним гімном.

—o—

І ВАНІВКА НЕ ПОМОЖЕ.

Свідомі громадяни й молодь села Красна, як й інших українських сіл, гуртувалися від кількох літ у читальні „Просвіти", в Кружку „Сільського Господаря", працювали, Народній Дім поставили. А на св. Дмитра ц. р. „сочинилось" у нас якесь диво. „Рушилися" так сказати б, живі небіжчики. Зо свічкою ходили, до купи їх зводили. Потім напомпували тих живих небіжчиків „русским" духом ґаспада з Ванівки й один з Чорнорік і вони „сочинили веліє собраніє". Читальню Качковского заложили. Благословити приїздив о. Полянський з Вороблика

Панам з Ванівки можна б сказати: Не пхайте носа до чужого проса, бо з того й так нічого не буде. Не поможуть ні солтиси, ні „студенти", бо що має вмерти — тому й „дохтір" не поможе. Все й всюди перемагає жива ідея. Яка ваша ідея? Цар — батюшка? Його нема! Не тратьте сили — спускайтеся на дно!

Місцевий лемко-Українець.

Вирівнюйте передплату та присилайте належитість за книжки!

Новинки

На днях вислали ми нашим Передплатникам чергову книжку „Бібліотеки Лемківщина" ч. 6. п. н. **„Український весільний обряд у Бойківщині",** Осипа Мисевича, разом з розрах. переказом, тому прохаємо вислати 1.50 зл., як належитість за цю книжку та поширити й поручити її Вашим знайомим і сусідам.

Важне для сільських ремісників. Товариство „Праця" у Львові влаштовує богато різних курсів для вишколення сільських ремісників. І так вже відбулися два курси для кравців, один для шевців. Тепер орґанізується третій курс для кравців, окремий для шевців і столярів. На курси приймається таких, що вже знають трохи ремесло і хотіли би довчитися ще трохи від найкращих міських ремісників. Наприклад на кравецькім курсі головну ролю звертають на крій і викінчування одягів. Так само при шевських роботах. При столярськім курсі будуть вчити передусім меблярського столярства, тепер найбільше поплатного та будівельної столярки (двері, вікна). Навчать курсантів полірувати та консервувати вироби, вживати новітні столярські машини та прилади. Тому варто, щоби якнайбільше сільських ремісників скористало з нагоди й записалося на курси. На них треба вже зголошуватися, щоб орґанізатори знали наперід, де курсантів примістити. Кравецький і шевський курс відбудуться зараз після Різдва, коли шевці й кравці мають найбільше часу. Столярський відбудеться може ще в грудні. У всіх справах курсів, належить звертатися прямо до **Т-ва „Праця", Львів, вул. Здоровля ч. 9.**

Злодії вкрали самохід. В містечку Динові, коло Березова вкрали недавно невідомі справці ніччю з ґаражу самохід і відїхали в невідомому напрямі.

Передчасна зима. По теплій осені, в дні 19. листопада впав на Лемківщині перший сніг і вкрив землю грубою верствою. Але до тижня полудневі, теплі вітри розвіяли сніжні хвари так, що 22. листопада люди виїхали покладати під зиму поля й орати під весняні засіви. Одночасно побільшилася вода в ріках і криницях; гаряче літо й суха осінь спричинили брак води в криницях.

Проти РОЖИЩІ безрог треба щепити безроги сировицею і щіплиною.
Шурі нищить РАТИНА.
Пільні миши нищить МИШИНА.
„СЕРОВАК"
Сп. з О. В.
Львів, вул. Сенаторська ч. 5.
Тел. 201-07.
Перепроваджує відщурення. На бажання інформації.

Московські прапори на урядових будинках. У селі Вороблику перебудували урядово з громадських фондів громадський діл. А на цьому домі повівали 2 московські прапори. Селяни Вороблика, переходячи вулицею, з усміхом запитують один одного: „від коли то москалі запанували в наших селах, що на громадських будинках повівають московські прапори?"

Не буде зміни торгів у Риманові. Заряд зажидівленого містечка Риманова хотів перенести торговий день у Риманові з понеділка на четвер. Цеї зміни не буде.

Будова нового костела. В селі Королевій Польській, біля Грибова приготовляється будова нового костела. Там живуть деякі римо-католики й давніше мішані подружжя.

Катастрофальний вибух ґазу. В місті Коросні, в одній жидівській камениці вибухнули ґази, прориваючи ґазові проводи. Наслідки вибуху були жахливі; цілу поверхову каменицю рознесло, а з під розвалин, по загашеній пожежі, видобули 2 людей, тяжко попарених і потовчених.

Зловили шпигуна під Коросном. Поліція зловила якогось осібняка, що ходив по Короснянщині та з запалом відрисовував собі плян околиці. Його арештували й підставили до тюрми в Яслі.

Циган прикликував чорта. Недавно заїхали возом шатрівські цигани до села Завадки, коло Дуклі та в Абрамовій один циган Іван Ч. хотів виворожити Івановій рідні долю. Але Іван недав себе перехитрити, та хоч циганище крутився й вертівся, як чорт з грішною душею, домагаючися до ворожби чуги, жіночої запаски й грошей, щоб це все вкрасти, одначе Іван завчасу зміркував, до чого така ворожба веде, так налякав цигана, що він утікав зі села як попарений. Всі люди повинні гнати циганів з хати, а за те шукати „ворожби" в добрих часописах і книжках.

Бавляться русскі рибята. Читальня Качковського в Полянах, біля Крампної урядила забаву з музикою й танцями. В часі гульні члени тої читальні побили свого побратима Семена до безтями. Вони різалися, як дикуни. Найсумніше тут, що старші ґазди позваляють на музику, коли бачать, що нерозважним молодикам куриться з чубів від палюнки. А ще нарікаєте, що біда вас гнете, а на палюнку є й розбої й процеси?!

Присуд на комуністів. У Білостоці скінчився великий судовий процес проти 20 обвинувачених у комуністичній діяльности. Між ними 16 обвинувачених жидів і 3 жидівки. Всіх засудили на кару вязниці від 2 до 12 літ.

Засновуйте Кружки „Відродження" в кожному українському селі на Лемківщині. Пиття шпіритойки й етеру викликує нужду на Лемківщині та приносить загладу. Хай клич перестороги перед каліцтвом і занепадом лунає кожночасно з уст свідомої молоді скрізь по цілій Лемківщині. — Проч з пиянством і деморалізацією!!

Нові джерела нафти. Під Грибовом відкрили в глибині 150 метрів великі джерела нафтової ропи.

І такі батьки бувають. У Горлицях засудили на 6 місяців арешту селянина з Вірхні за те, що він катував свого 12-літнього сина й хотів його повісити. На крик дитини збіглися люди й висвободили хлопця з рук нелюдяного батька.

Захотілося панського життя. Маріян Сліва, урядовець з Нового Санча, наробив довгів і не маючи чим заплатити за них, застрілився, а його жінка отруїлася.

Легке завдання. Почисліть скільки в Вашому селі є передплатників „Нашого Лемка", а скільки могло б бути, якби Ви сповники свій обовязок і старалися приєднати їх якнайбільше для „Нашого Лемка". Чим більше буде передплатників, тим кращий буде „Наш Лемко" й більше приноситиме вісток з краю й зі світа.

КОЖНИЙ ВЖЕ ЗНАЄ, що
найкращим дитячим, національним часописом є
„ДЗВІНОЧОК"
Це вчитель, приятель і товариш українських дітей. Гарно ілюстрована книжечка „Дзвіночок" вміщує щомісяця цікаві оповідання, казочки, байки, вірші, сценки, загадки, шаради, ребусики, пісні з нотами і т. д. — Чи Твоя сестричка, братчик має „Дзвіночок"? — Кошт малий, бо всего 2 зл. виносить річна передплата. (Поодиноке число 20 гр.)
„Дзвіночок", Львів, Косцюшка 1 а

Кожний може обезпечитися в

„Карпатії“

бо навіть за невисоку складку нецілого злотого місячно можна мати життєву обезпеку в „Карпатії“, Львів, Ринок ч. 38
Пишіть за інформаціями!

Українці в Англії обходили Першого Листопада — день Великих Роковин. Вони заснували теж освітні курси для молодих Українців, що вродилися на чужій землі, аби вони навчалися рідного письменства.

Наш український священик, Впр. о. Іван Тилянський, що виїхав у передминулому році до Канади, одержав тепер українську католицьку парохію в Брантфорді, Онт., де живе багато наших Ггомадян зі Сяніччини (найбільше їх з Одрехової й Синева).

Проти дальшого баламуцтва. У Новій Веси, коло Нового Санча, частина збаламучених москвофілями селян перейшла в останніх роках на схизму. Недавно тому Васько Стараник поставив на своїм полі хрест і запросив батюшку Рудя, щоб його посвятив. Одначе до цього не допустили селяни греко-католики, які прийшли громадно й не позволили правити. Скінчилося на тім, що православний батюшка відїхав з нічим.

Скло вивозять з Польщі. В місяці вересні вивезено з Польщі до інших держав 48 тон скляних виробів на суму 67 тисяч злотих. Вивезено ці вироби головно до Канади, Чехословаччиний Австрії.

Не дають дозволу. Село Опарівка, пов. Коросно, хотіло теж відсвяткувати гідно Великі Роковини. В тій цілі підготовано на день 1. Листопада святочну академію. Але не довелося нашим братам-лемкам в Опарівці гідно, разом з великою многоміліоновою українською громадою відсвяткувати те велике свято зриву. бо прийшла заборона уладити академію, мовляв, „пощеґульне пєснє ображайон народове учуця польскє“. А ті пісні це: „Засяло сонце золотє“, „Хлопці алярм!“, „Наша славна Україна“, „Україно мати — кат сконав“.

Найкращим дарунком на св. Миколая є премійна вкладкова книжечка ощадности

Кооперативного Банку

„ДНІСТЕР“

у Львві, вул. Руська ч. 20,
на яку крім звичайних відсотків можна одержати ще й нагороду за ощадність у висоті 25 до 100 злотих.

Посвячення „Народнього Дому“ в Новосілцях.

За нецілих дві години прогульковці зі Сянока прийшли під величаву, византійським стилем побудовану перкву в Новосільцях, де 7. м. м. відбулося посвячення „Народнього Дому“. Ще хвилина-дві і прогульковці засіли в лавках у церкві, де торжественну Службу Божу відправив наймиліший новосільчанам гість, уроженець їх села, о. крил. О. Маринович, парох Війського коло Перемишля, в сослуженню о. дек. Ярослава Савчака зі сусідньої Пельнїта о. проф. Миколи Головача з Боська. Прегарну проповідь, радісну і бадьору, виголосив о. Степан Менцінський, місцевий душпастир і голова читальні „Просвіти“. По богслуженні пішов процесійний похід до новозбудованої домівки, де ввійшлися не лише всі новосільчани. але громадно прибули теж гості зі Сянока, Загутиня, Дубрівки Руської, Чертежа, Ялина, Костарівець, Сянічка, Пельні та Дудинець. (Ба, навіть спеціяльний представник влади приїхав зі Сянока та асистував на посвяченню. Видно за мало було поліцаїв місцевої станиці поліції). Проповідь на посвяченні виголосив о. крил. Маринович. Говорив щиро, зі зворушенням. Підкреслив заслуги покійних працівників-парохів і селян діячів та радів, що їх тиха ревна праця під проводом теперішнього душпастиря о. Менцінського увінчалася таким гарним успіхом. Наказував, щоби дальше працювали в цій домівці з Богом і не слухали підшептів сатани, що тепер підшивається під комуну, чи інші т. зв. соціялістичні орґанізації. Пополудні відбулася святочна академія з богатою програмою, що її влада трохи обтяла. Саля як і на посвяченню повна. Слід признати, що новсільчани мали того дня, не зважаючи на дощ і холод гарячий день. Не сподівалися стільки гостей. Гостей зворушливо привитав п. Йосиф Маціовський, радіючи, що стільки дальших і близьких сусідів прийшло на це свято. Муж. хор під проводом о. Менцінського відспівав стрілецькі пісні „Зелений дубочку“ і „Накрила нічка“. Тут не лише загал, але навіть добрі знавці музики з добрим музичним слухом захоплювались прецизійним виконанням уривків з найновішого епосу української історії. Журливі спомини по пісні про дубочок розігнала молоденька декляматорка В. Маруняківна бадьорим віршом Олеся „На цвинтар сумно не ідім“! Має вона гарну дикцію і якщо над собою попрацює, буде колись доброю декляматоркою та аматоркою в читальнянім гуртку. Мішаний хор закінчив знову стрілецькою піснею першу частину програми. Привіти від повітових установ виголосили: д-р Василь Блавацький від Матірнього Т-ва і від філії „Провіта“ у Сяноці та від підчинених їй пів сотні читалень, д-р Степан Ванчицький від кружка „Рідної Школи“ і кред. кооп. „Сян“, інструктор Михайло Ковальський від філії Т-ва „Сільський Господар“ та п. А. Волошин від української преси. Промовці висловлювали свою радість і слова признання для громадян Новосілець та їх провідника за інтенсивну працю і витревалість у благородних змаганнях. З черги жіночий хор показав піснями „Зоре моя вечірная“ і „Кладочка“, що не поступиться ані на крок мужескому. Багато нових голосів, може ще не такі певні, як мужеська „стара вояна“. але таки витримали і віддали найніжніші нюанси цих пісень. Далі смичкова орхестра відограла під проводом п. Бандрівчака (І. скрипка) „Шумку“ та „Веснівку“ і акомпаніювала о. Менцінському при сольоспіві „Фіналє“. Це відома пятка ще з попередніх років. Національні танки „Катерина“ і „Козачок“, виведені прегарно забавили гостей і сусідам показали, що ми можемо і маємо що протиставити їх так голосно захвалюваній культурі, що в нас на їх жаль не приймається. Опісля М. Бандрівчак, поважний господар, один з перших пробоєвиків ще передвоєнної „Просвіти“, що і тепер не перестає працювати з молодечим запалом, оповів історію будови власної хати. Рівним, спокійним і діловим голосом розказав зібраним, якто не спала молодь і старші та по ночах зробили майже всю роботу. Ця скромність промовця ще більше підкреслила моральну силу новосільчан. Таку силу і гарт здобувають і виробляють у себе лише мешканці окраїнних земель, що боронять кожну пядь рідної землі перед сусідами. По академії при столі всі розговорилися про давні часи. З великою увагою вислухали присутні оповідання про Новосілці та околицю старенького вісімдесятьпятьлітнього господаря Йосифа Коцана. Ось-так ми працюємо на Лемківщині. **Віма.**

—o—

Поширюйте наш часопис й придбнуйте нових передплатників.

Юліян Тарнович.

Історичний словник Лемківщини.

Ростока Велика, українське село, з українською греко-католицькою церквою святого Великомученика Димитрія, збудованого в 1819 році; до Нового Санча 26 км., до Криниці 8 км. (Гляди: „Наш Лемко" рік IV.).

Ростока Мала, українське дочерне село парохії Матієва, (5 км.), біля Нового Санча.

Рудавка Риманівська, українське село, побудоване на рівнині над лівим берегом Вислока, приналежне до парохії в Тарнавці до Риманова 14 км., до Сянока 27 км., з Рудавки родом о. Теодор Хомко, парох Ловища. (На терені села копальні нафти та поклади земного воску).

Рудавка Ясльська, українське село, дочерне парохії Яселка, біля кордону Закарпаття над річкою Яселкою, до Риманова 29 км.

Самоклясци, польська оселя біля Змигороду.

Свіржава Руська, українське дочерне село парохії Святкової Великої, з українською греко-католицькою церквою святого Іоана Хрестителя, збудованою в 1894 році; віддалене 20 км. від Змигороду, (Р. Е. з 1508 р.) поселене в XV стор.

Святкова Велика, українське село, віддалене 18 км. від Змигороду, 6 км. від Крамптної, 38 км. від Ясла, з українською греко-католицькою церквою святого Архангела Михаїла, збудованою в 1757 році; відоме вже в 1510 році як власність сяніцького капеляна Андрія Стадницького. (Література: кс. В. Сарна: Опис ясельського повіту Кат. Перегл. 1898; окремо с. Дмито Ступак: Короткий начерк історії парохії Святкова на Лемківщині).

Святківка (Мала Святкова). українське село дочерне парохії Святкова Велика, з українською греко-католицькою церквою святого Архангела Михаїла, збудованою в 1762 році.

Селиська, українське дочерне село з українською греко-католицькою церквою святого Архангела Михаїла, збудованою в 1866 році; віддалене 6 км. від Динова. (Література: Ф. Коковський: Східніми межами Лемківщини, Львів 1937 р.).

Семушева, українська оселя, положена поміж Волоською й Сільною Тирявою, над річкою Тирявкою, яка вливається до Сяну, у віддалені 4 км. біля Мриголоду, розбудоване на двох узгірях у підніжжі Солених Гір. 672 м. понад рівнем моря; це село відоме вже з 1337 року. засноване Іваном Семушівським, власником двора. В давнині село лежало на схід до Голучкова. там де сьогодні находиться поле, прозване Церковиськами. Там була колись церква й самостійна парохія до 1813 року. Сьогодні має Семушева свою українську греко-католицьку церкву Богоявлення Господнього, збудованою в 1841 році, але є дочерною церквою Сільної Тсряви (3 км.) З давніх часів захований до сьогодні цементовий камінь з датою 1416 рік. захований в цінній збірці п. професора Михайла Навроцького в Перемишлі, зглядно в Музеї Лемківщини в Сяноці. Крім української церкви є в селі 3-клясова народня школа, яка від свого оснування в 1890 році до 1932 року мала українську мову навчання. Село має поверх 1000 мешканців, у цьому кілька зайшлих родин латинників, найстарші українські родини в селі: Войнарівські, Волянські, Гліби, Хоровські, Швайлики й Ядчишини. Село є національно свідоме, має власний деревляний Народній Дім з театральною сценою, читальню „Просвіти", Споживчу Кооперативу, Кружок „Сільського Господаря", т-во „Луг" закрила адмін. влада. Вже перед світовою війною (1914 рік) село зазначило своє українське обличчя, побіч Одрехової ставило воно сміло та успішно перші кроки у виборчих виступах. У Семишевій працював колись молодий організатор на суспільно-політичнім полі, Василь Войнарівський, що відважно розгорнув свої крила ідейної праці аж у далекий Бескид над границею Закарпаття (тепер він живе в Канаді). На освітньо-культурнім полі поклав чималі заслуги бувший управитель школи, Михайло Навроцький з дружиною. В селі є джерела соленої води й дотепер невикористані нафтові терени, які в табулярних книгах, у сяніцькому суді зареєстровані окремо, як нафтові поля. Село має пошту в Волоській Тиряві (5 км.), до залізниці в Залужі 15 км., до Сянока 20 км. (Опис села зладжений на основі цінних записок Вп. професора Михайла Навроцького, що жертвенно працював у Семушевій продовж 24 років, окремо література: Ф. Коковський: Східніми межами Лемківщини. Львів 1937 р.).

Сенькова Воля, українське село, з українською греко-католицькою церквою святого Архангела Михаїла, збудованою в 1864 році; віддалене 19 км. від Сянока, 8 км. від Буківська, 3 км. від Новотанця; поселене в XIV. сторіччі.

Сенькова, дочерне село Маластіра, віддалене 4 км. від своєї парохії, до Горлиць 15 км.

Синів, українське село, з українською греко-католсцькою церквою Рождества Пресвятої Богородиці, збудованою 1874 році. віддалене 5 км. від Риманова, 24 км. від Сянока та 6 км. від залізниці в Боську; зі Синева родом редактор „Русалки" Григорій Гануляк-Марусин і Григорій Судомир. професор. (Гляди: „Наш Лемко" р. 1935). (АГЗ 1106 кажуть, що син якогось мельника українця зі Сонева присягав у справі мельника зі Заршина в 1438 році. АГЗ 1720: Сенько зі Синева й Федір були свідками в Сяноці в 1443 році).

Сільниця, до 1875 року українська самостійна парохія, в цьому році парохіяни перейшли громадно на латинський обряд і прилучено їх до латинської парохії в Диляговій, біля Динова.

Скальник, польська оселя коло Змигороду.

Сквіртне, українське село з українською греко-католицькою церквою святих Безсребренників Косми й Даміяна, збудованою в 1837 році; віддалене понад 30 км. від Горлиць (відоме зі шкільного штрайку в 1937 році).

Складисте, українське дочерне село Матієвої (3 км.) біля Нового Санча. (Окремо: Сандецька земля).

Смереківець, українське село з українською церквою святого Архангела Михаїла, будованою в 1848 році; віддалене 24 км. від Горлиць, поселене в XV. сторіччі.

Смеречне, українськсй присілок (2 км.) української парохії в Мшанній, біля Дуклі.

Снітниця, українське село з українською греко-католицькою церквою святого Вмч. Димитрія, збудованою в 1755 році; віддалене 18 км. від Грибова; поселене в княжих часах.

В українських Карпатах.

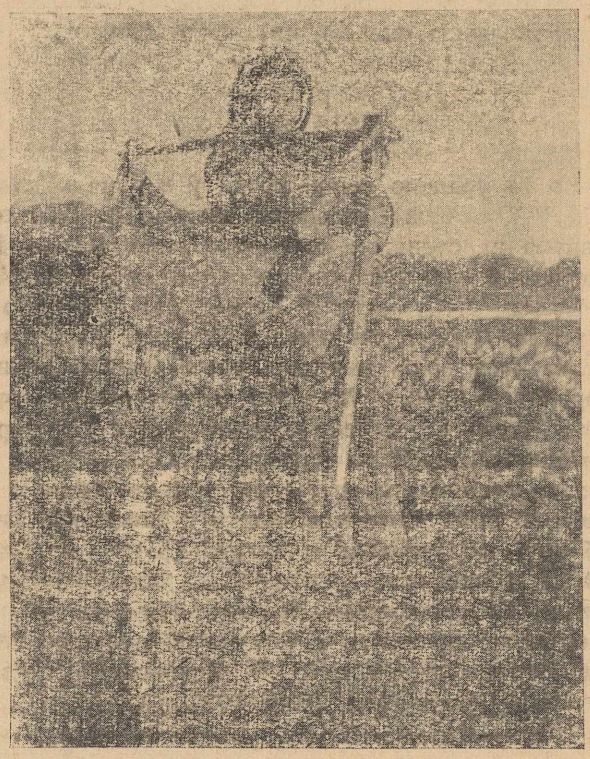

Молода мати вертає з дитиною з поля до хати у Висовій.

Старенький дідусь з Висової.

Согорів Горішній, українське село, дочерне парохії в Юрівцях (1 км.) у Сяніцькій Окрузі; поселене в XIV. сторіччі.

Согорів Долішній, як вище (АГЗ XI 639).

Солотвини, українське село з українською греко-католицькою церквою Покрови Пресвятої Богородиці, збудованою в 1887 році; віддалене 12 км. від Мушини, 2 км. від Криниці. Першу школу в селі побудовано в 1925 році. (Окремо: Сандецька Земля).

Ставиша, українське дочерне село Снітниці, з українською церквою св. Димитрія, збудованою в 1818 році; прилучне в XVIII. сторіччі до Снітниці; до Ррибова 22 км.

Старавець, польське село коло Березова.

Старий Санч, місто побудоване між устям Попраду до Дунайця. (Окремо: Сандецька Земля).

Стодолина, польська оселя біля Коросна.

Сторожі Великі, українське село з українською церквою святого Пророка Іллі, збудованою в 1661 році; віддалене 5 км. від Сянока; поселене в княжих часах.

Сторожі Малі, український присілок (7 км.) парохії в Загутині.

Страхотина, польське село коло Старенької Гробівниці (в Сяніцькій Окрузі).

Стрижів, містечко над Вислоком у Короснянській Окрузі.

Суровиця, українське село, з українською греко-католицькою церквою Успення Пресвятої Богородиці, збудованою в 1910 році; віддалене 15 км. від Буківська, 30 км. від Сянока; поселене в XIV. сторіччі.

Суходіл, польська оселя в Короснянщині.

Сянік, місто — осередок Лемківщини; з українською греко-католицькою церквою Пресвятої Тройці, мурованою в 1774 році; література: Ф. Коковський: Східніми межами Лемківщини, Львів 1937 р., Др. Я. М. Ладижинський: Сянок та його околиці Н. Л. С. Львів 1930., о. С. Ядловський: Шематизм Лемківщини. Львів 1936, В. Колпачкевич: Про зах межі київської держави в X. стор., Львів 1935, Др. П. Домбковський: Національні відносини Сяніцької Землі в XV. стор., Львів 1921 й інші).

Сянічок, українське село, з українською греко-католицькою церквою Покрови Пресвятої Богородиці, збудованою в 1793 році; віддалене 6½ км. від Сянока; поселене в XIII. сторіччі.

(Докінчення буде).

1000 нових покупців
знаменитої пасти
ЕЛЄҐАНТ
дасть працю
1-му бездітному, що є Вашим братом!

ЦЕНТРОСОЮЗ
поручає
сільським господарствам солідні
машини
штучні погні і
взагалі сільсько-господарське
господарське приладдя

Не вільно нам забувати,
що всі ми і
ЦУКЕРКИ
ШОКОЛЯДИ
и СОЛОДКЕ
ПЕНИВО
виробляємо тільки праздиво
у „Українській фабрики
„ФОРТУНА НОВА"

Чому я люблю рідне село?

Мабуть нема людини, котра не любила би свойого рідного села й ним не дорожила. Той, хто вродився й виріс на селі, ніколи не забуває про рідну місцевість. Любов до рідного села є в нас така велика, як любов до рідних батьків, та найближчих осіб. Найкращі спомини з нашого життя є звязані з рідним селом.

Тут серед рідних ланів, перший раз побачила я світло денне, приняла Тайну Хрещення й тут навчилася ставити перші кроки, та вимовляти перші звуки. Безжурно серед сміху, та радости минали мені тут дні дитинства, про котрі так приємно згадується все, а навіть часто жалується за ними, що так скоро пройшли. Я навчилася тут при моїй рідні рідної мови, та перших молитов, а відтак під опікою матері пішла до церкви і в ній навчилася любити Бога.

Тут перший раз ішла я в школу, не розуміючи спершу її завдань та великого значіння. Нема місця в рідному селі, де я не була би й котрим не лучив би мене якийсь спомин. Усе для мене тут дороге, та миле.

„Бо тут я зріс, учився тут,
Мені тут любий кождий кут.“

Спомини, злучені із рідним селом, творять таку нерозривну звязь між нами, що куди ми не пішли би, де не поїхали би, все й всюди згадуємо про своє рідне село — дороге село.

Мені здавалося, що тут за рідним селом у дорослої людини нема. Але показалося зовсім інше. Тужиться за рідним селом уже в поїзді, виїзджаючи з нього на довший час. Непереможною силою тягнуло мене все до рідного села, людей, до рідної стріхи, котрої я не проміняла би навіть за палати. Хоча гарні є сторони, куди кращі села від рідного, всежтаки воно для мене є найкраще й найдорожче — куди не поїду — до нього завжди вертаю. З рідним селом вяже мене найбільше споминів, спогадів приємних. гарних, взнеслих, котрі незатертим слідом остануть в моїй душі й ожемчужувати будуть ціле моє життя, котре без них не представляло би ніякої вартости.

Любім і шануймо рідне село!, бо тільки той, хто любить рідне село, любити потрапить також і свій рідний край, та нарід свій, а як такий, не завагається як прийде час і потреба того вимагатиме, віддати своє життя за Рідний Край — за Ідеали. Тільки з великої любови до своєї землі та нації зродиться чин, котрий принесе нам краще завтра.

Сенюсь Софія.

Ярослав Заремба.

Куди вас серце тягне?...

Із трикратних поїздок-прогульок у нашу прекрасну Лемківщину остало в мене багато цікавих споминів. Серед гарної лемківської природи, між дорогими братами-Лемками минали скоренько довгі літні дні, й оставляли по собі милі спомини, що їх забути годі.

Тут не буду списувати їх за порядком. Вибиратиму лише деякі пригоди чи спостереження, що й тепер можуть цікавити читачів „Нашого Лемка“. Сьогодні опишу одну розмову в кооперативі, що належала до „Руского Ревізійного Союзу“. (Кооператива ця існує й тепер у короснянському повіті).

У тім селі був я кілька днів. Тому й багато людей знали мене, знали, хто я й до кого приїхав. І я знав, що в тім селі є багато свідомих лемків-українців, але є також і такі, що називали себе рускими. Оті „русскі“ мали свою кооперативу.

Раз зайшов я туди за якимсь справунком. В кооперативі застав щось шість чи сім людей, старших ґаздів і двох юнаків. І там тоді так слово по слові завязалася розмова.

— Що чувати у Львові? — спитав мене нараз один молодий ґазда, як я потім довідався — секретар місцевої читальні ім. Качковського.

І я почав розказувати про Львів, про колишню столицю наших князів. Говорив про редакції українських ґазет, про Т-во „Просвіту“, про „Відродження“, про Маслосоюз, Ревізійний Союз Українських Кооператив і про інші українські товариства й установи. Говорив про це, як ростемо, як збільшується число передплатників української преси, як ростуть українські кооперативи і т. д.

Тоді секретар місцевої читальні, крутячи невдоволено головою, так озвався до мене:

— Ви то про все так гарно говорите, а про одно то й словом не згадали. Чому, говорячи про централі у Львові не згадали ви навіть одним словом про общество ім. Качковского, ні про „Русскій Ревізійний Союз“?

Всі присутні вдоволено похитували тоді головою й казали: А га, скажіть нам щось про це, скажіть.

Як казати, то казати — думаю собі. Не буду говорити „ні зо злости, ні з милости“, а скажу по-правді, так, як воно в дійсності є. І я зачав так говорити:

— Бачите, я говорив тільки про наші великі централі. Говорив про редакції, що їх ґазети розходяться в грубих тисячах, говорив про „Просвіту‘, що має понад 3.000 читалень, говорив про Ревізійний Союз Українських Кооператив, бо він обєднує богато споживчих, кредитових, промислових кооператив. А про „Русскій Союз“ я не згадував, бо то так само, якби наприклад до Львова прирівнював містечко Корчину або Стрижів. Бо тих „русскіх“ кооператив чи читалень поправді на пальцях одної руки почислити, та й майже всі вони такі бідненькі, без життя, без духа. Тому-то, бачите, я про них і не згадував.

— Як то— озвався на це один поважний ґазда — то руских людей так багато, а руских товариств так мало? Я, що правда, не вчений, але то так на хлопський розум виходить, що як багато людей, то й товариств повинно бути багато і руских ґазет тисячі...

— Ви то добре міркуєте — кажу я на це — але „русских“ людей тут на наших землях нема так багато. От я вам розкажу такий приклад:

В моїм рідним селі коло Ярослава, багато старших господарів називає себе русинами. Кажуть, що вони рускі люди. До тих русинів зачисляв себе все й мій сусід, поважний господар Юрко Лешак. Він усе так казав: „Мій тато був русин і я русин“. От раз у неділю зайшов Юрко в читальню „Просвіти“. Було там тоді досить багато людей, був там й я. Приходжу, вітаюся з Юрком і питаю:

Церковні брокати, борти, френдзлі, панаму і нитки Д. М. С. до вишивання фелонів і фан, готові фелони, фани, павуки, хрести, чанці, дзвони, прапори для Товариств і відзнаки, євангелія і прочі церковні книги, образи і образці, світло і кадило

купуйте й замовляйте в українській кооперативі

„ДОСТАВА“

у Львові, Ринок 43/I.

і в її склепах: у Львові, Руська ч. 20. в Перемишлі, вул. Косцюшка ч. 5.

— Як там, сусіде Юрку, українські справи?

— Питайте мого сина, він українець, а я русин, то про українські справи не знаю — відповів Юрко.

Я тоді якраз мав припадком „Русскій Голос", який час-до-часу приплентається до нашого села.

У тім „Русскім Ґолосі" якийсь писака кидав болотом на все, що українське. Думаю собі — дам це перечитати Юркові, що він на то скаже.

Юрко позичив у дяка окуляри (він мав уже коло 60 літ!) і почав читати. За якийсь час прийшов я до нього й питаю:

— Як вам, Юрку, це сподобалося?

Юрко сплюнув з досадою й каже:

— Бодай ся встік, паплюжит своє, як свиня! Якого дітка вчепився українців, хіба вони що? Не гнівайтеся — каже по хвилині — що так говорю, але то би вже й жида розлостило.

— То значить, Юрку — кажу тоді — ви з українцями?

— Я там у книжках не вчений, не знаю як і що, але серце моє тягне до України, до українців, хоч я себе називаю русином.

— А яку ґазету волите — русску чи українську? — питаю.

— Як читаю українську, ту, що син Степан передплачує, то так чую серцем, що то своє рідне, а тої русскої, то й до рук брати не хочу. То не наша ґазета!

— Так, так — озвався тоді оцей старий ґазда, що дивувався, чому то руских людей так багато, а руских товариств і ґазет так мало. Так, так — казав — серце все тягне до свого.

— Таке вже право — сказав на це я й попращавшись з усіма, вийшов з кооперативи.

За мною вийшов і цей молодий ґазда, секретар читальні ім. Качковського, і відпроваджуючи мене, говорив:

— А знаєте, мене серце тягне також до України.

— Вірю, пане секретарю, — відповів я йому, що кокись і ваші освідомлені думки вести вас будуть туди, куди тепер підсвідомо тягне вас ваше серце. Бо голос крови приведе вас до нашої одної, великої й нерозривної української національної спільноти.

*

Від Редакції: Редактор Ярослав Заремба був на Лемківщині в 1924 році: Коросно, Стрижів, 1929 — Грибів, Криниця, 1932 — Новий Санч, Криниця. Його спостереження дуже цікаві та повчаючі.

ОСІНЬ

Сіра осінь у Карпатах,
Паде листя, звянув цвіт —
Й відлетіли любі птички
В далекий, тепліший світ.
Покинула ластівочка
В стрісі рідну хатину —
Й відлетіла далеко,
Хоч у теплу... чужину...
— — . — —
І нам браття годі спати
Біля печі на ослоні!
Линім думками далеко:
Скрізь по цілій Україні.
Буйний вітер наші думи
Збере нишком на крила;
І понесе ген, далеко,
Як наспіє Весна гожа,
Розвинуться думи у цвіт...
— Годі, браття, час гаяти,
Час минає, час біжить!...

Гануся Тупяківна.

Коли у Вашій хаті хтось курить то зверніть йому увагу, що кожний український курець вживає тільки

ТУТОК І ПАПЕРЦІВ

„К А Л И Н А"

з української кооперативної фабрики „Будучність" в Тернополі

СЕМУШОВА ПИЛА, ПОВ. СЯНІК.

Маленький, бозаледви числить около 40 хат, присілок села Семушова Пила. Донедавна ніхто нічого про нього не знав. Але час не стоїть. Люди з Пили, бачучи, що все йде вперед, почали й самі прикладати свої руки до праці. Заложили кооперативу „Єдність", збудували собі власну домівку. Кооператива завдяки деяким свідомим людям почала розвиватися. Але на тім не кінець. В 1936 р. заложили собі тутешні люди й читальню „Просвіти" ім. М. Шашкевича. Перши мголовою був о. Н. Сікора. Сама читальня не вистарчаєї При ній повстає й „Аматорський Гурток". І той саме Аматорський Гурток, дня 5. вересня 1937 р. відограв штуку „Цісарська медаля". З приводу браку відповідного місця у своїй салі, відбулас явистава в Семушовій в салі Народнього Дому. Перша штука, яку відограв молодий Гурток, як на перший раз, випала дуже добре. Аматори вміли свої ролі, добре грали та й дохід був не згірший. Вправді довго чекали зізволення на ту виставу, але добра воля й охота їх не опускала. Тому честь вам наші молоді Просвітяни! Жийте й працюйте так, як подобається Богу і нашій Батьківщині.

Знайомий.

ГАРНИЙ ЗВИЧАЙ.

Поміж свідомим українським Громадянством Лемківщини, поширюється щораз більше гарний звичай переводити на весіллях збірки на суспільні цілі. На весіллі Івана Войнара (дяка з Дол. Вислока) з Ганною Копчаківною у Вороблику шлях. зібрав староста весільний В. Паночко кв. 3.11 зл. на Пол. В.-в. Дай Боже молодятам многих літ та цей гарний звичай хай стане національним обовязком і гордістю кожного свідомого Лемка Українця.

—o—

Нові книжки.

Др. Тот Тігамер: ЮНАК ПЕРЕМОЖЕЦЬ, Видавництво Чина св. Василія В. у Жовкві, стор. 124, форм. 21x14., рецензію помістимо.

О. М. Марисюк ЧСВВ: МИТРОПОЛИТ ЙОСИФ ВЕЛЯМИН - РУТСЬКИЙ. (В 300 ліття його смерти.) Жовква 1937. Бібліотека Релігійна Освіти ч. 17 і 18.

Ю. Шрумеляк: СВЯТИЙ МИКОЛАЙ У СЕЛІ, сценіча картина, Львів 1938, ціна 1 зл.

Ю. Шкрумеляк: БЕРІМ БІДУ ЗА РОГИ, сільська ревія, ціна 2 зл. Замовляти в Книгарні Н. Т. Ш. Львів, Ринок 10.

ЗА АКТИВНУ ОЩАДНІСТЬ — клич Пром-Банку, Львів, Гродзіцьких 1. І п.

МАЛІ ДРУЗІ, ілюстрований журнал для української дітвори, ч. 9—11.

УКРАЇНСЬКА КНИГА, ч. 7-8. Львів, Косцюшки 5. І п.

ВІДРОДЖЕННЯ, ч. 11, Львів, Чарнецького 26.

В. Маковський: ЧОРНА КОРШМА, ціна 95 гр. Замовляти: В-во „Українська Книжка", Жовква, Василіяська 2.

—o—

Листування.

Вп. Бс. 120: усім реклямовані числа вислали, ч. 22. другий раз. Решту ми одержали з подякою. Привіт.

Вп. Гр. Тишко: Гарні вірші, зокрема „Рвися до науки", але з них була би лише біла пляма в ґазеті. Щиро Вас здоровимо.

Вп. О. Бараник: шлемо, вістки радо використаємо. До Грушівки пішлемо. Привіт.

Вп. Дмитро Скрабут в Амбрідґе, Па: листа одержали, вповні з Вами погоджуємося. Пересилаємо братні поздоровлення.

Впр. о. І. Тилявський: помістимо, річник вишлемо. Гаразд бажаємо на новій парохії та шлемо братні поздоровлення.

Впр. о. А. Станґрійчук, Дзонзон С: щиро дякуємо за ввічливі вістки. Привіт.

Купуйте тільки

найкращі шевські кілки

Д Е Н Д Р А

фабрика у Львов

вул. Потоцького ч. 85 а.

Видавець і відп. ред. Михайло Таранько З друкарні Вид. Спілки „Діло, Львів, Ринок 10. РЕДАГУЄ КОЛЕҐІЯ.

Наш Лемко

РІК IV. Ч. 23 (95)

Львів, 1-го грудня 1937.
Виходить двічі в місяць.
Адреса: **Львів, ул. Новий Світ ч. 22.**
Телєфон ч. 244-67.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, UL. NOWY ŚWIAT 22.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ҐР.
Оголошення після умови.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Піврічно 1·80 зол., Чвертьрічно 1 зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Члени читальні „Просвіта“ у **Волоській Тиряві.**

За українську школу.

Наша українська „Рідна Школа” переводить ще цього року шкільний плєбісцит, цебто всенародній вияв волі батьків (опікунів) дітей в шкільному віці за украньскою школю з українським учителем у кожній місцевості, де живе четверта часть українського населення в Галичині, Волині й Поліссі. З огляду на це, треба негайно створити в кожному селі Плєбісцитові Комісії, де є Кружки „Рідної Школи”, а де їх нема, там треба створити Комітети. які мають повчити українське населення про плєбісцитовий закон і довести до того, щоб у кожні йукраїнській громаді, де є бодай 40 українських дітей в шкільному віці (від 7 до 14 літ), внесли до кінця цього року шкільні декларації за українською мовою навчання. Шкільні декларації треба негайно замовити в книгарні „Рідної Школи”, у Львоі, вул. Сикстуська ч. 20, або через Філію Р. Ш. у Сяноці.

Створені Комітети повині подбати про відповідну скількість шкільних декларацій, повідомити батьків, як вони мають поступати при плєбісциті, як виповнювати декларації, зважаючи, що на деклараціях нічого не вільно скреслювати та підписувати ці декларації треба щойно перед війтом у громадській канцелярії. Дальше вони мають зібрати в селі всі добре виповнені й підписані декларації, зробити з них 3 списки та всі шкільні декларації з 2 списками передати до Повітової Комісії (Комітету), а один примірник списку залишити в себе, щоб знати, хто подав свою декларацію. Як би не було Повітової Комісії, або Комітету, то місцева Комісія або Комітет мають самі внести декларації до шкільного інспекторату та передати їх за потвердженням на т. зв. „рубрум”. На „рубрум” треба приліпити стемпель за 20 ґрошів. Декларації можна пересилати поштою за рецепісом. Декларації мусять бути доставлені до 31. грудня 1937 року, бо зложені пізніше, будуть неважні. Один друк декларації можна виповнити за кількоро дітей, якщо це діти тих самих батьків, або належать до одного опікуна. До дітей у шкільному віці зачисляються й ті діти, що будуть обовязані до школи щойно від вересня 1938 року. Війт має обовязок підписувати декларації, або назначити свого заступника, або урядовця до підписування; за підпис війт не має права брати ніякої оплати. Якщо війт не хотів би підписувати деклараций, батьки мусять піти до староства, суду або до нотаря, щоб потвердити підпис. Одночасно треба внести скаргу на війта до староства, воєвідства, або й до міністерства внутрішніх справ. Про всі перепони треба негайно повідомити Головну Управу „Рідної Школи”. Хто підписав одну декларацію, не повинен підписувати іншої. **Не треба дати себе застрашити ніякими погрозами, бо підписування деклараций за українську школу це законна річ. Дітям треба приказати, щоб вони не підписували батьків на ніяких друках. хоч би учитель того вимагав. Всі українські батьки повинні підписати декларації за українською мовою навчання.** Справу шкільного плєбісциту треба припильнувати, бо це тепер одна з найважніших справ. Від висліду плєбісциту буде залежати, чи українські діти будуть ходити до української школи.

Ми розєднані та розпорошені, як ніколи досі. В обличчі небезпек, що нам загрожують з зовні, й в обличчі того розкладу, який підриває наші сили внутрі, мусимо скріпити себе, розважити та сказати собі, що так дальше не сміє бути. Від нашої волі залежить доля наших дітей. Це кладемо всім на серце.

ТРІВОЖНІ ПОГОЛОСКИ.

НЕПЕВНА СУДЬБА ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОГО ПАРОХІЯЛЬНОГО ДОМУ В КРИНИЦІ.

Минувшого року виасиґнувала „апостольська адміністрація" квоту 40.000 (сорок тисяч) злотих на відновлення одноповерхового, греко-католицького парохіяльного дому в Криниці. Гроші ті взято з фондів криницької парохії, за котрі тягнувся через довший час процес перед усіми судовими інстанціями. Після смерти бл. п. о. Д-ра Василя Масцюха апост. адміністрація перебрала з тих грошей квоту 150.000 (стопятьдесять тисяч) злотих.

Парохіяльний будинок в Криниці становить — чи не найбільше та не найвеличавіше, гр.-кат. приходство в Галичині. Побудований він зістав в 1886 р. заходами й стараннями б. місцевого пахора й папського пралата, бл. п. о. Віктора Жеґестівського, котрий душпастирював в Криниці від 1848-ого до 1889-ого року. Будинок мурований, обіймає 11 кімнат і 2 кухні, належить до найбільше репрезентативних будівель у Криниці.

Одначе після поширених останніми часами у Криниці, а не справджених ще поголосок, видано на реставрацію цього дому лише 12.000 (дванайцять тисяч) злотих. На які цілі зужито решту згаданих грошей, себто квоту 28.000 (двайцять вісім тисяч) злотих, невідомо. Остаточного обрахунку ще непроголошено.

Найбільше тривожить Криничан поголоска, що апост. адміністрація задумує продати цей будинок одній, високопоставленій людині, а для священника поставити інше приходство. Чи це правда, не знати!.. Ця поголоска хвилює поважно вірних. котрі ожидають нетерпляче від апост. адміністрації відповідного вияснення й спростування.

——o——

Мсйна праця на Лемківщині.

В місті Яслі на Лемківщині мешкає около 50 греко-католиків, які під церковно - парохіяльним оглядом належали до найближче положеної,)біля 17 км. від міста віддаленої) гр.-кат. парохії в Цеклинській Волі. Всі свої акти уродин, вінчання й смерти давали вони вписувати до парохіяльних метрик у Цеклинській Волі. Своїх окремих, метрикальних книг вони не мали. Вслід за тим обслугував їх духовні потреби о. Михайло Горечко, український, греко-католицький парох у Цеклинській Волі. З цеї обслуги були греко-католики в Яслі дуже вдоволені.

Одначе ця обставина, що український парох обслугує духовні потреби греко-католиків в Яслі, не подобалася о. Медвецькому. Тому він зарядив відлучення Ясла від Цеклинської Волі, а прилучення його до віддаленої о 22. км. від нього, гр.-кат. парохії в Перегримці. Перегримкою управляє особистий і партійний друг о. Медвецького, відомий руссофіл, о. Маріян Мишковський. Коли о. Горечко не хотів на це відлучення Ясла від своєї парохії згодитися, тоді уділено йому канонічну нагану, та загрозою суспензи, якщо він буде противитися відлученню Ясла від Цеклинської Волі. Греко-католики в Яслі спротивилися такому, партійними, москвофільськими зглядами, диктованому відірванню їх від Цеклинської Волі, а прилученню до Перегримки, тому вони післали збірне письмо — з усіми своїми підписами до Риманова, одначе це нічого не помогло. Також їх спеціяльна делеґація в Римановї нічого не зробила. Тому, огірчені на таке поступування о. Медвецького, скаржать вони його до варшавської Нунціятури, а свої релиґійні потреби полагоджують тимчасом у латинсько-польських священників в Яслі. о. Мих. Горечко теж вніс у тій справі жалобу до Нунціятури, але не отримав досі ніякої відповіди. З цеї причини післав він тепер письмо впрост до Риму.

Належить запримітити, що на таке відлучення, якоїсь місцевости від матірної Церкви мусить після церковного права (кан. 1428. код. кан. права) **засягнути** Ординарій **гакди капітули, відтак дотичного пароха й вірних.** Одначе о. Медвецькій конзульторів на засідання ніколи не скликує, ані про гадку ніякого, українського священника не питається. Він сліпо руководиться інформаціями цеї московської кліки, котра його окружила, а котра потреб катол. Церкви зовсім не має на оці.

Косить передучасна смерть

Тіням тихого працівника.

„Дня 2 листопада ц. р. помер у Прибишові, пов. Сянік молодий 16 літний хлопець Дмитро Пашкевич. Помер і крім родини може ніхто й не згадає про нього, а ніхто не всилі вже заплатити йому й подякувати за його добрі вчинки, які він не жаліючи трудів, поклав для свого народа. Нехай принайменше ця згадка буде йому заплатою, а для живучих прикладом.

Треба памятати, що найменше діло виконане для людського добра, чесно, зі щирим серцем, безінтересовно, після закону, стається великим ділом. — Так саме працював покійний Дмитро. Був такий ще молодий, а далекі були йому різні, дурні жарти, лінивство, байдужність до праці на народній ниві, чим нажаль в цих сторонах може „похвалитися" більшість наших молодих хлопців. А він ні, він працював тихо, незнано, сам від себе, тим більша для нього заслуга. Працював над собою: читав добрі книжки й часописи, працював для рідні й для свого народу. Знали й чули про нього не тільки в блищій околиці, але й дальше. Присилали йому збіркові листи, а він вивязувався з цеї праці, як мало хто. Ходив і збирав цю дрібну лепту на „Рідну Школу", „Просвіту", та першзавсе для наших борців за волю й долю на „Українських Інвалідів" і мав таке щастя, що не тільки цю дрібну лепту зібрав, але все більшу квоту. — Здається, що між нашими горами й лісами наче в темряві, був він таким огником, котрий щораз ясніше запалювався, щоб пізніше спалахнути в поломінь і промінням освітити цю темряву. На жаль цей вогник погас.

Коби інші родичі наших сторін виховували таких чесних хлопців, щоб покійний Дмитро був взірцем для своїх ровесників, щоб вони прокинулися зі сну, наслідували його, покинули байдужність і стали працювати як він. — Тратимо в нім як батько і мати доброго сина, так ми взірцевого, чесного хлопця. Хай спить спокійним сном"! „Ем-Ем".

Передплатники в Америці й Канаді

гр силайте передплату на адресу „Наш Лемко", Львів, ул. Новий Світ, 22.

„Русскнй День“ у Саноці.

В Сяноці святкували наші „русскі“, або по народово- й державно-польському „старорусіні“, дня 31. жовтня та 1. листопада ц. р. 50-ліття філії общества ім. М. Качковського. Вже кілька днів наперед розліпили по місті афіші в російській та польській мові і розслали по всіляких урядах спеціяльні письма, в яких просили всіх ласкаво прибути на концерт, на архиєрейське богослуження в цеякві та на академію.

Отже дня 31. жовтня відбувся в тутешнім ендецькім „Соколі“ концерт, на якому співало аж пять хорів з ріжних місцевостей, диригувало чотирьох диригентів та один композитор. Відспівали пять пісень в українській мові та одинацять у російській. По концерті таки в салі „Сокола“ відбулась „танцовальная вечеринка“.

Дня 1. листопада в 9. год. рано приїхав автом зі своєї столиці в Риманові ап. адміністратор о. Яків Медвецький та відправив у церкві торжественну Службу Божу, на якій був також староста, віцепрезидент суду, посол Моравський та посадник Сянока. Людей була повна церква. Зійшлись із сусідніх сіл таки наші люди, яким ніяке кацапство навіть і не в голові, щоб тільки побачити „епископа“. Отже особа о. Медвецького стягнула людей Сянока.

По Службі Божій уставили скоро аранжери із царським трикольором на рукавах та щось десять „русских“ студентів у рудих облізлих шапках людей у чвірки та повели їх ринком, головними вулицями до „Дому польського жовніра“ ніби далі „оглядати епископа“. Тут. у „Домі польського жовніра“. відбулась академія та загальні збори товариства ім. Качковського. Збори ті отворив довшою солодкаво-плаксивою ні то промовою ні то проповіддю якийсь бородатий священник. з лиця зовсім симпатичний. Алеж бо то промова була, промова, виголошена предотепною мовою... Щось таке смішне рідко коли можна почути. Їй Богу, і найбільший гуморист навіть за тів року чогось подібного не видував би. Кадив промовець увесь час живим і мертвим. Врешті предложив на почесного голову зборів о. Медвецького, якого прозивав увесь час „Превосходительством“. на що о. М. радо згодився, зараз поблагословив зібраних, вийшов на сцену і сів у своїх фіолетах на фотелі при столі; по його лівій руці сів д-р Хиляк, голова „РСО“ зі Львова, що й проводив академії та зборам, а дальше по праворуч та ліворуч засіли інші „русскі корифеї“. Ззаду за президією стояв мішаний хор. Розуміється, що найкраще виглядали в тому хорі дівчата таки в наших вишиваних сорочках та запасках. Правда, що ані один мижчина не був у вишиваній сорочці Зате бачили ми в церкві двох лемків у червоних московських рубахах...

І зачалися промови, переплітані співами молитов, з яких одну відспівали з московським виговором, і інші таки по нашому. Говорив насамперед д-р Хиляк, після нього „найбільший русский ученій“. д-р Василь Ваврик, врешті господин Цебринський. славний редактор органу Їх Превосходительства.

Про що говорили ті промовці? От, про відомі речі, про які можна читати в кожньому числі „Русского Голосу“ чи „Землі і Волі“ про історичні начала, про історичне імя та про інші святощі. Ніяких звідомлень з діяльности тутешньої філії общества ім. Качковського, ніяких рахунків, узагалі нічого не було. Ми тільки довідалися, що ціле товариство має в краю щось чотирнацять тисяч членів.

Найкраще чистою українською мовою говорив д-р Ваврик; не дивота, він-жеж учитель української мови — говорив добре, з патосом, пристойно, не гаркав на українців, як це робить у своїх статтях по русских газетах чи календарях. Видно, що свою промову передумав і вивчив. Казав, що наш нарід у неволі... І що ми не повинні дати розбити себе на кілька народів... А хтож то, господинцю,*) помагав робити лемківську націю? Не знаєте?

По думці господина Ваврика найбільші великомученики. які коли були на світі, це ті, що були в Талєргофі, а найбільшим чоловіком. якого видала Галичина чи навіть ціла „Малороссія“, це Іван Наумович. який придумав аж чотири категоричні імперативи для свого народу: „молися, учися, трудися, трезвися“...

Василю Романовичу! Ви людина вчена, з вами можнаб поговорити, але — вибачте! — вас мучать дві психози, а саме: сліпа ненависть до народу, до якого належите, та мегальоманія щодо Талєргофу... Ви мабуть від двацяти років часописів не читаєте, бо не знаєте, що діється там на Сході і що ще тепер там витам виробляє той геніяльний вожд народів, той, до якого ви всі уцХ“ народів, творець свіжого московського націоналізму, той, до якого ви всі як не ясно, то скрито, молитесь... Що вам і нам у Талєргофі не було з медом, ми всі гаразд знаємо; але чим є Талєргоф супроти того, що наш нарід перетерпів там на Сохді за тих двацять років!...

А щодо категоричних імперативів Наумовича, то порадьте, господинцю, принайменше своїм сяніцьким коннаціоналам, щоб тут, на Бескиді, виписали собі великими буквами той четвертий імператив: „Трезвися!“

Редактор Цебринський накинувся по благозенськи на пок. Олександра Барвінського. Ціла та промова, в якій була бесіда і про Євшан-зілля і про все, що хочете, була свідоцтвом обмежености й неуцтва того „русского корифея“.

Д-р Хиляк назвав Лемківщину „заборолом проти українізма“, нарікав на пок. Маріяна Глушкевича, що при кінці заломився і пристав до українців та поставив о. Медвецького побіч Наумовича. Що праця Івана Наумовича була колись для нашого народу хосенна, того ніхто не перечить, але не знаємо, чи о. Якову, як-не-як католицькому єрархові, булоб до лиця сидіти побіч людини, що покинула свою като лицьку віру.

Після промов та співів були привіти від делєгатів. Витав збори лемко аж знад Попраду, витав якийсь студент зі Львова на половину по російськи і по українськи та волиняк-хахол по російськи, який запевнював, що Волинь була, є й буде російська. Найменше мудрий був привіт якогось селянина мабуть із Золочівщини. Таки бідачисько, приїхав аж сюди, щоб тут осмішитись. Дивно, що ніхто з тутешніх сяніцьких „русских матадорів“ на зборах не промовляв ані зборів не витав. Як д-р Хиляк дав голос одному ту-

*) Так тут лемки говорять.

Склад Товарів
в Сяноці
поручає
членам, кооперативам
і приватним купцям
споживчі й кольоніяльні товари,
насіння господарських рослин
і трав.

тешньому „русскому“, то він тільки вийшов на сцену, помахав руками і сказав, що говорити не вміє і говорити не буде, вклонився та зійшов зі сцени...

По привітах прочитав д-р Хиляк резолюції, яких ніхто не чув, бо на салі счинився рух і гамір та люди зачали виходити. В резолюціях була мова також про відомі речі, про русский народ, про Народній Дім у Львові і т. д.

Учасників у „Домі п. жовніра“ було до тисячки. „Русских“ між ними було найбільше дві сотки. Це було видно по тому, хто промови оплескував та хто співав „Пора за Русь“. Решта — це були наші люди, головно жінчи із сусідніх сіл, які прийшли „подивитися на єпископа“.

І так наші „русскі“ показали тут, у Сяноці, всю свою силу. Не велика вона й не грізна. Нам доводилось балакати між ін. з делегатом зі Станіславова, із симпатичним дідусем, який оповідав з жалем, що там зле з нашими „русскими“, нема з ким працювати, нема людей. З „русскими“ на Лемківщині буде небавком те саме. Лемки будуть або свідомими українцями, або поляками. Москалями ніколи не будуть. Так мусить бути. Що непотрібне, що нездатне до життя — це мусить пропасти.

Бувший русский.

Відклики до Риму й варшавської Нунціятури.

Відклики до Риму, зглядно до папської Нунціятури у Варшаві внесли такі українські священники з Лемківщини:

1) о. Д-р Йосафат Кабарівський. завідатель парохії в Святковій Великій, від грамоти припинення в уряді й в чині з 25. листопада 1936 року. Ч. 3684, вніс два відклики до Риму: один упрост, другий через папську Нунціятуру у Варшаві; 2) о. Михайло Фуґлевич, б. парох у Королику Волоським біля Риманова, післав проти грамот усунення з парохії з дня 17. XI. 1936 р., Ч. 3630 і з дня 21. березня 1937 р., Ч. 549, два відклики до Риму, а проти позбавлення помочі сотрудника, о. Даміяна Дзями, одно письмо до папської Нунціятури у Варшаві; 3) о. Михайло Величко, парох у Боську, проти декрету позбавлення деканального уряду з дня 10. липня 1936 р., Ч. 2331. вніс два письма до варшавської Нунціятури, а проти канонічного напімнення, погрози припинення в чині й усунення з парохії з дня 18. серпня 1936 р., Ч. 2779, проти канонічного нагляду з дня 21, серпня 1936 р., Ч. 2790, та проти здержання дотації за лютень і березень 1937 р. два відклики до Риму; 4) о. Стефан Шалаш парох в Мисцовій, проти грамоти безправно позбавлення деканального уряду з дня 10. липня 1936 р. вніс одно письмо до варшавської Нунціятури, а проти візвань до опущення парохії з дня 28. січня 1937 р., Ч. 120, та з дня 8. лютня 1937 р., Ч. 184 два відклики до Риму; 5) о. Василь Мигаль, парох в Прусіку біля Сянока, проти візвання до уступлення з парохії, післав одно письмо до Риму; 6) о. Михайло Цолта, парох у Ванівці біля Коросна, проти грамот напімнення й візвання до опущення парохії з дня 3 грудня 1936 р., Ч. 3727, з дня 23. квітня 1937 р., Ч. 818 та з дня 11. травня 1937 р., Ч. 928 написав відклик до Риму; 7) о. Николай Заяць, б. завідатель в Чорноріках біля Коросна, проти приказів переінтабулювати місцевий церковний дім об-ву ім. Качковського з дня 4 XI. 1936 р. і з дня 13. грудня 1936 року, а відтак проти декрету перенесення до Вільхівця з дня 15. березня 1937 р. написав два відклики до Риму; 8) Проти демонстраційного іменування грамотами з дня 10. липня 1936 р., Ч. 2331 і 2332 риманівським і дуклянським деканами москвофілів, внесли дві збірні скарги до Риму, згл. до варшавської Нунціятури українські священники риманівського і дуклянського деканатів.

Кромі цього численні рекурси до Риму, згл. до варшавської Нунціятури вплинули теж і від інших священників-Українців з Лемківщини, яких не зареєстровано.

І найменшими ощадностями

в ПРОМ-БАНКУ

Львів, ул. Гродзіцьких 1. п. II.

розбудовуйте рідний промисл.

І. Шевчик-Лукавиченко.

Жертва Бескиду.

Антошко вбрався при блеску смільних скіт. Випив горнятко теплого молока з черствим хлібом, до збаночка взяв кислої капусти, а до мішка бараболь та хліба й пішов до ліса. Попращався з дружиною, поцілував у русяву голівку сонного Петрика та пігнався стежкою на акорд стинати ялиці. Біг скоро, бо холод дошкулював зраня добре.

Пішов Антошко з блеском смоляків, а верне пізно вечором, коли вже сонний Петрик на ліжку буде вижидати батька.

І так цілу зиму бувало, що Марина випроважала Антошка бажаючи йому добра: „Абис здоров вернув! Уважай на себе Антосю, бо без тебе я з дитиною згину!“ Антошко тільки відповідав: „Пильнуй дитини!“ і втуливши голову в кожух, біг уже давно витоптаною стежкою в снігу на акорд стинати ялиці. а Марина вертала в хату прясти чужий лен і коноплі...

— — — — — —

Падали струнки й грубі ялиці. Валилися на замерзлу землю зі страшним шумом і лоскотом гейби тяжкі стрільна з великих армат... в лісистому Бескиді, а Бескид і тоді мовчав чомусь зажурено, як і сьогодні мовчить... тільки здрігається що хвилини, коли ялиця ломаючи по дорозі всі перешкоди. громом паде на землю. Здрігається Бескид. бо бувало колись пишався своїми пралісами. в котрих господарили вовки. медведі, рисі, лиси... Здрігається Бескид, бо жалко йому минулих літ! Нині здирають з нього безпощадно останню його окрасу-ялиці, котрі то облуплені з кори жиди вивозять чужинцям на поталу...

— — — — — —

„Паде на ліво! Вступися!“ Робітники вступалися на право. „Вершок на впрост! На бік!“ накликування що хвилини лунали по лісі. Антошко з Гриньком підрізували в долі грубу ялицю.

„Паде на право! Антін на бік!“ — залунала пересторога. Антошко з Гриньком зірвались з місця. Гринько повалився й зісунувся в потік, Антошкові поховзнулася нога, рукою зловився тонкого граба та хотів пересунутися на ліво, але ялиця замашистими конарями вдарила Антошка по голові, так, що він сейчас розтягнувся біля довгої ялиці.

— — — — — —

Надармо Марина ждала з теплим чиром на молоці вечером Антошкаь І русявий Петрик уснув і верховинний вітер утих, покінчив свою вечірню пісню співати. Марина перепряла десятий моток чужого лену, а Антошка таки не діждалася.

—o—

Великий Син Лемківщини.

Шість тижнів після проголошення світової війни, зайняли московські війська західні українські землі й почали страшну облогу Перемишля, що з первами тривала від 26. вересня 1914 до 22. березня 1915 року. Коли Галичину зайняла російська влада, почала тут свою господарку. Вивезла Митрополита, а з перемиської Епархії заслано багато священиків на Сибір, багато знову добровільно виїхало до Росії зі страху перед поворотом мадяр. Москалі усували греко-католицьких священиків з їхніх парохій, а парохії віддавали православним батюшкам. Домагалися вони навіть перемиської катедри на відправу православних богослужень. Москва робила все, щоб знищити наш український нарід. а особливо нашу українську католицьку Церкву. Ще й пізніше перекотилися через землі нашої батьківщини страшні хвилі українсько-польської та польсько-большевицької війни. Воєнна руїна була страшна, як під оглядом матеріяльним, так ще гірше під оглядом моральним. Бо ж були села, де місяцями не було Служби Божої, тому, що бракувало священиків. Багато вивозили чужі війська, багато повмирало в наслідок пошестей. Один священик мусів нераз обслуговувати пів деканату. А бувало й таке, як на приклад у тодішньому Ясельському деканаті, старенький, бо поверх 80-літній парох і декан у Тарнавці бл. п. о. Антін Бескид, обслуговував при Божій помочі цілу Риманівщину, Дуклянщину й Сяніччину; хоч не міг перемогти надмірної праці, бо валився з ніг, особливо у великодному часі, все таки старався виконати вложений надмір обовязків. Хрестив нераз по кільканайцять дітей разом. Але надлюдські зусилля священика не могли заспокоїти всіх потреб народу, цього народу, що нараз опинився в матеріяльній і моральній руїні світової війни. — Кілько то було в наших горах невідбудованих церков, хат і цілих сіл? Кілько вбогих, що без хліба й топлива примирали з голоду й холоду? Кілько то сиріт, що під ча свійни втратили батьків, витягаючи свої рученята, просили хліба й науки? Кілько то господарств по селах пропадало, бо, або бракувало худібки, щоб нею обробити землю, або, що гірше — бракувало рук до праці, бо ті, що перше її оброблювали, лягли головами в бортьбі за кращу долю свого народу. До того, всі ці воєнні страхіття й безправства воюючих армій та їх урядів так пригнобили й змучили тодішнього нашого епископа Чеховича, що він попав у параліж і закінчив життя.

У цих непевних і небезпечних для нашої Церкви й народу часах засів Ексцеленція ВПреосвященний Йосафат Коциловський на опорожненім Владичім Престолі в Перемишлі. Загоїти ті воєнні рани, направити моральне зіпсуття, обсадити священиками порожні парохії, заспокоїти найконечніші матеріяльні потреби: хліб дати тим, що його не бачили від кількох років, бути батьком-опікуном сиріт і вдів, підпорою й розрадою гнобленим і покривдженим, — оцей важкий хрест, оце було те велике бремя, що його взяв на свої плечі молодий Владика в 1917 році. ВПреосвящений Владика оправдав накладені на нього надії духовенства та вже перші його кроки вляли нового духа в духовенство, застрашене репресіями австрійського уряду. Серед невпинної Його праці для добра Церкви прийшов радісний день 1. листопада 1918 року, коли на З. У. З. проголошено Незалежну Українську Державу, а владу перейняли українці. В днях 3—4 листопада українська армія зайняла Перемишль.

Та згодом настали дуже тяжкі хвилини для нашої Церкви й нашого Архипастира. Але вони не відтягнули Епископа від пастирської праці в епархії. Завдяки усильній праці Владики, завдяки частим місіям і реколекціям зросла в розмірно короткому часі побожність серед нашого народу на цілім просторі епархії, а враз із побожністю католицька свідомість і привязання до свого Архипастира. Треба було бачити з яким захопленням, зненслим поривом вітали нашого Владику тисячні вірні в Горличчині, Стрижівщині, або з яким душевним розположенням принимали тисячі паломників і вірних у Кальниці, біля Балигороду, з Його рук Найсвятіші Тайни, в часі св. Місії, що її провадив у своїй парохії о. кан. Теодор Хомко, або як ревно плакали парохіяни села Синева, біля Риманова, коли наш Владика приїхав на закінчення св. Місії, та знаючи, що в Риманівщині шириться безбожництво й комуна, звернувся Він до зібраних зі словами: „Перекажіть цим усім, що насміхаються з Христової віри, що я до них на колінах піду й буду Небесну Царицю молити, щоб їх Господь необачних помилував”.

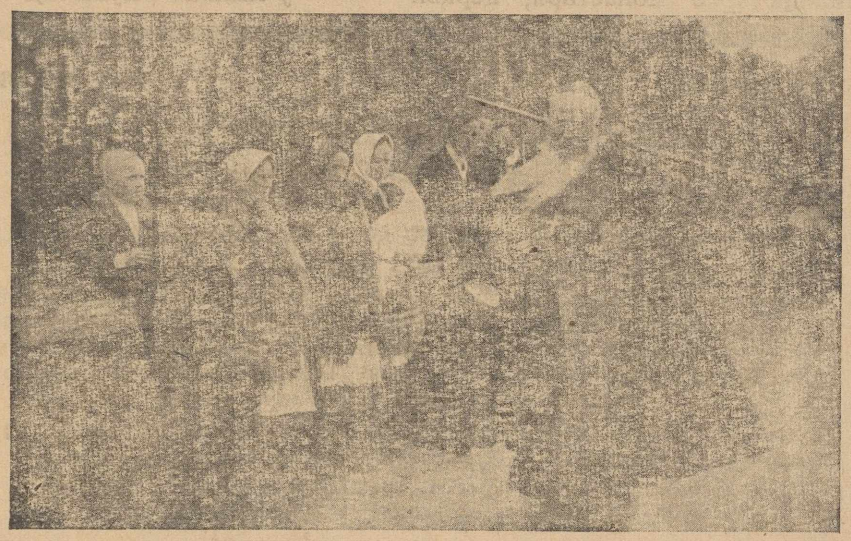

Український Владика ВПреосвящений Кир Йосафат Коциловський, звиджує дорогу Його батьківському серцю українську Лемківщину.

Вияви цієї побожности можна обсервувати при нагоді більших відпустів у цих місцевостях, що до них Владика їздить кожного року, як у Пацлавській Кальварії, Крехові, Жовкві та др. Десятки тисяч вірних з найдальших сторін спішать туди, де знають, що буде правити Службу Божу та проповідувати наш Владика. На Пацлавську Кальварію, де давніше Лемка ніхто не бачив на відпусті, відтепер, а головно, після відлучення Лемківщини, починають приходити щораз більші маси населення з Лемківщини, аж з Горлицького повіту, щоб побачити свойого улюбленого Владику, бути на його Службі Божій та почути з його уст слова розради. Треба бачити, як ці вірні Лемки Українці з дитинячим привязанням горнуться до Нього. Наче інстинктовно вони відчувають, що Владиці Йосафатові, уродженцеві нашої Лемківщини, вони завдячують свою католицьку свідомість і національне привязання, що це Його праця захоронила велику більшість синів Лемківщини перед схизмою, яка ще недавно загрожувала цілій Лемків-

Позір Лемки-Українці!

У Жовкві у Видавництві ЧСВВ, появився прегарний і дуже дешевий **Календарець Пресв. Ісусового Серця на 1938 рік.**

Дуже гарні в нім статті про Ювілей почитання Христового Серця на українських землях, статті про добру книжку й пресу, цікаві оповідання, приклади й численні вискази Святих, а далі опис Жовкви — а в ній — найбільшого й найстаршого українського Видавництва ЧСВВ у Жовкві.

Є також ілюстрації жовківського василіянського монастиря, церкви і нови хмалюнків у ній, гарна обгортка, добрий папір, словом прекрасний календарець!

64 сторін друку, а ціна всього 10 ґрошів, з почтою 15 ґрошів. При більших замовленнях пошту оплачує Видавництво ЧСВВ у Жовкві.

Навіть найбіднішого Українця-католика стати на цей календарець — а буде мати гарну книжочку і вірного приятеля на цілий рік.

Спішіть з замовленнями, бо наклад невеликий. Пишіть на адресу: **Видавництво Чина св. Василія В. у Жовкві (Жулкіев).**

УЖЕ ПОЯВИВСЯ! **УЖЕ ПОЯВИВСЯ!**

Календар „ШЛЯХ МОЛОДІ"

на 1938 р'к.

Ціна календаря знижена на 80 сот., з пересилкою зол. 1.

Календар має дуже цікавий зміст, багато відомостей з життя молоді інших народів, оповідання й вірші, цікаві новини з техніки, велику господарську частину та багато різних новин. Календар багато й цікаво ілюстрований. Календар надається до вжитку на сходинах Дорості, Самоосвітних Гуртків. Повинен бути в кожній бібліотеці Кружка „Рідної Школи", читальні „Просвіти" та кожного іншого товариства, що гуртує в себе молодь.

ЗАМОВЛЯТИ У ВСІХ КНИГАРНЯХ, АБО У ВИДАВНИЦТВІ „В О Г Н І".
Львів, ул. Потоцького 11.А. Гроші слати розрахунковим переказом ч. 109.

Кольпортерам даємо 20 проц. провізії. Поодинокі примірники висилаємо тільки за попереднім одержанням грошей.

СПІШІТЬ ЗІ ЗАМОВЛЕННЯМИ!

Цей календар повинен мати в себе кожний український юнак й юначка!

БОРЦЯМ ЗА ВОЛЮ.

На весіллі Івана Подубинського з Аною Світик з Полян Суровичніх, у Руській Дубрівці, зібрав громадянин Антін Зошак між гістьми 4.22 злот. на Українських Інвалідів. — Треба було бачити цим „мудрияшам", що кажуть, наче то Лемко не Українець, з якою охотою складали гості з Полян С. і Дубрівки лепту на дарунок тим, що віддали все найдорожче своїй батьківщині. — Може б вони тоді перестали горлати, що Лемко „член єдинаво неділімаво русскаво народа"... Гостям бажаємо щастя, а Молодим многих літ.

На христинах у Родя в Туринському, біля Команьчої, зібрав Данко Бабяк на Українських Інвалідів 1 зл. Боже заплать.

Дарунок для Українських Інвалідів від гостей на кермеші в Бересті, коло Грибова, зл. 12.30. Усім свідомим Громадянам складаємо щиру подяку.

Збірка на празнику в Лосьому на Українських Інвалідів зл. 4.50 й **Українських Студентів** зл. 4.40. Гаразд бажаємо.

За привернення рідної мови.

Громадяни Лемківщини прохають оцим Філію „Рідної Школи" в Сяноці, подбати та відповідно підготовити населення Лемківщини до переведення голосування й підписів через батьків шкільної молоді деклярацій за привернення рідної української, викладової мови в школах на Лемківщині.

Це незвичайно важна й пекуча справа, тимбільше, що населення Лемківщини не бажає собі експериментів з т. зв. троханівськими букварями.

Від точного переведення українського шкільного плєбісциту залежить краща доля соток, тисяч українських дітей на Лемківщині. Це одна з найважніших справ Лемківщини.

У ЛИСТОПАДОВИЙ ДЕНЬ.

Дня 31. жовтня о. кан. Савойка відправив панахиду за поляглих Українських С. С. на котру явилися майже всі парохіяне Селиск. Дня 1-го листопада відправлено торжественну Сл. Божу з проповідю. а на закінчення хор відспівав молитву „Боже великий" й „Округ могили плач і сум". Вечором відбулась в Народнім Домі святочна Академія. Участь в Академії взяли члени „Просвіти" й Кружка „Союзу Українок". Свято відкрив громадянин т. Данило Стецик, а хор відспівав жалібний марш „Ви жертвою в бою нерівнім лягли". Всі присутні, стоячи, вислухали цю жалібну пісню.

Гарний реферат про значіння 1-го листопада, виголосив п. Лев Дівік, а хор, під проводом гром. Д. Стецика, відспівав: 1) Козака несуть, 2) Чорна ріля ізорана, 3) Заквідчали дівчатонька, 4) Ой зацвила черемха, 5) Журавлі, 6) За Україну. Між піснями віддеклямувала Ольга Кіпіш Воскресні мрії Україні — О. Олеся.

На закінчення Д. Стецик сказав ще кілька теплих слів про Українських Інвалідів, та закликав зложити добровільні жертви. Присутні члени зложили 6 зл., котрі вислано на Інвалідів.

Свято закінчено національним гимном.

—o—

І ВАНІВКА НЕ ПОМОЖЕ.

Свідомі громадяни і молодь села Красна, як і інших українських сіл, гуртувалися від кількох літ у читальні „Просвіти", в Кружку „Сільського Господаря", працювали, Народній Дім поставили. А на св. Дмитра ц. р. „сочинилось" у нас якесь диво. „Рушилися" так сказати б, живі небіжчики. Зо свічкою ходили, до купи їх зводили. Потім напомпували тих живих небіжчиків „русским" духом ґаспада з Ванівки й один з Чорнорік і вони „сочинили веліє собраніє". Читальню Качковского заложили. Благословити приїздив о. Полянський з Вороблика.

Панам з Ванівки можна б сказати: Не пхайте носа до чужого проса, бо з того й так нічого не буде. Не поможуть ні солтиси, ні „студенти", бо що має вмерти — тому й „дохтір" не поможе. Все й всюди перемагає жива ідея. Яка ваша ідея? Цар — батюшка? Його нема! Не тратьте сили — спускайте на дно!

Місцевий лемко-Українець.

Вирівнюйте передплату та присилайте належитість за книжки!

Новинки

На днях вислали ми нашим Передплатникам чергову книжку „Бібліотеки Лемківщина" ч. 6. п. н. **„Український весільний обряд у Бойківщині",** Осипа Мисевича, разом з розрах. переказом, тому прохаємо вислати 1.50 зл., як належитість за цю книжку та поширити й поручити її Вашим знайомим і сусідам.

Важне для сільських ремісників. Товариство „Праця" у Львові влаштовує богато різних курсів для вишколення сільських ремісників. І так вже відбулися два курси для кравців, один для шевців. Тепер організується третій курс для кравців, окремий для шевців і столярів. На курси приймається таких, що вже знають трохи ремесло і хотіли би довчитися ще трохи від найкращих міських ремісників. Наприклад на кравецькім курсі головну ролю звертають на крій і викінчування одягів. Так само при шевських роботах. При столярськім курсі будуть вчити передусім меблярського столярства, тепер найбільше поплатного та будівельної столярки (двері, вікна). Навчать курсантів полірувати та консервувати вироби, вживати новітні столярські машини та прилади. Тому варто, щоби якнайбільше сільських ремісників скористало з нагоди й записалося на курси. На них треба вже зголошуватися, щоб орґанізатори знали наперід, де курсантів примістити. Кравецький і шевський курс відбудуться зараз після Різдва, коли шевці й кравці мають найбільше часу. Столярський відбудеться може ще в грудні. У всіх справах курсів, належить звертатися прямо до **Т-ва „Праця", Львів, вул. Здоровля ч. 9.**

Злодії вкрали самохід. В містечку Динові, коло Березова вкрали недавно невідомі справці ніччю з ґаражу самохід і відїхали в невідомому напрямі.

Передчасна зима. По теплій осені, в дні 19. листопада впав на Лемківщині перший сніг і вкрив землю грубою верствою. Але до тижня полудневі, теплі вітри розвіяли сніжні хвари так, що 22. листопада люди виїхали покладати під зиму поля й орати під весняні засіви. Одночасно побільшилася вода в ріках і криницях; гаряче літо й суха осінь спричинили брак води в криницях.

Проти **РОЖИЦІ** безрог треба щепити безроги сировицею і щіплиною.

Шурі нищить РАТИНА.

Пільні миши нищить МИШИНА.

„СЕРОВАК"

Сп. з О. В.

Львів, вул. Сенаторська ч. 5.

Тел. 201-07.

Перепроваджує відщурення. На бажання інформації.

Московські прапори на урядових будинках. У селі Вороблику перебудували урядово з громадських фондів громадський дім. А на цьому домі повівали 2 московські прапори. Селяни Вороблика, переходячи вулицею, з усміхом запитують один одного: „від коли то москалі запанували в наших селах, що на громадських будинках повівають московські прапори?"

Не буде зміни торгів у Риманові. Заряд зажидівленого містечка Риманова хотів перенести торговий день у Риманові з понеділка на четвер. Цеї зміни не буде.

Будова нового костела. В селі Королевій Польській, біля Грибова приготовляється будова нового костела. Там живуть деякі римо-католики й давніше мішані подружжя.

Катастрофальний вибух ґазу. В місті Коросні, в одній жидівській каменици вибухнули ґази, прориваючи ґазові проводи. Наслідки вибуху були жахливі; цілу поверхову каменицю рознесло, а з під розвалин, по загашенні пожежі, видобули 2 людей, тяжко попарених і потовчених.

Зловили шпигуна під Коросном. Поліція зловила якогось осібняка, що ходив по Короснянщині та з запалом відрисовував собі плян околиці. Його арештували й підставили до тюрми в Яслі.

Циган прикликував чорта. Недавно заїхали возом шатрівські цигани до села Завадки, коло Дуклі та в Абрамовій один циган хотів виворожити Івановій рідні долю. Але Іван недав себе перехитрити, та хоч циганище крутився й вертівся, як чорт з грішною душею, домагаючися до ворожби чуги, жіночої запаски й грошей, щоб це все вкрасти, одначе Іван завчасу зміркував, до чого така ворожба веде, так налякав цигана, що він утікав зі села як попарений. Всі люди повинні ґнати циганів з хати, а за те шукати „ворожби" в добрих часописах і книжках.

Бавляться русскі рибята. Читальня Качковського в Полянах, біля Крампної урядила забаву з музикою й танцями. В часі гульні члени тої читальні побили свого побратима Семена до безтями. Вони різалися, як дикуни. Найсумніше тут, що старші ґазди позваляють на музику, коли бачать, що нерозважним молодикам куриться з чубів від палюнки. А ще нарікаєте, що біда вас ґнете, а на палюнку є й розбої й процеси?!

Присуд на комуністів. У Білостоці скінчився великий судовий процес проти 20 обвинуваченых у комуністичній діяльности. Між ними 16 обвинуваченых жидів і 3 жидівки. Всіх засудили на кару вязниці від 2 до 12 літ.

Засновуйте Кружки „Відродження" в кожному українському селі на Лемківщині. Пиття шпіритайки й етеру викликує нужду на Лемківщині та приносить загладу. Хай клич перестороги перед каліцтвом і занепадом лунає кожночасно з уст свідомої молоді скрізь по цілій Лемківщині. — Проч з пиянством і деморалізацією!!

Нові джерела нафти. Під Грибовом відкрили в глибині 150 метрів великі джерела нафтової ропи.

І такі батьки бувають. У Горлицях засудили на 6 місяців арешту селянина з Вірхні за те, що він катував свого 12-літнього сина й хотів його повісити. На крик дитини збіглися люди й висвободили хлопця з рук нелюдяного батька.

Захотілося панського життя. Маріян Сліва, урядовець з Нового Санча, наробив довгів і не маючи чим заплатити за них, застрілився, а його жінка отруїлася.

Легке завдання. Почисліть скільки в Вашому селі є передплатників „Нашого Лемка", а скільки могло б бути, якби Ви сповники свій обовязок і старалися приєднати їх якнайбільше для „Нашого Лемка". Чим більше буде передплатників, тим кращий буде „Наш Лемко" й більше приноситиме вісток з краю й зі світа.

КОЖНИЙ ВЖЕ ЗНАЄ, що

найкращим дитячим, національним часописом є

„ДЗВІНОЧОК"

Це вчитель, приятель і товариш українських дітей. Гарно ілюстрована книжечка „Дзвіночок" вміщує щомісяця цікаві оповідання, казочки, байки, вірші, сценки, загадки, шаради, ребусики, пісні з нотами і т. д. — Чи Твоя сестричка, братчик має „Дзвіночок"? — Кошт малий, бо всего **2 зл.** виносить річна передплата. (Поодиноке число 20 гр.)

„Дзвіночок", Львів, Косцюшка 1 а

Кожний може обезпечитися в

„Карпатії“

бо навіть за невисоку складку нецілого злотого місячно можна мати життєву обезпеку в „Карпатії“, Львів, Ринок ч. 38

Пишіть за інформаціями!

Українці в Англії обходили Першого Листопада — день Великих Роковин. Вони заснували теж освітні курси для молодих Українців, що вродилися на чужій землі, аби вони навчалися рідного письменства.

Наш український священик, Впр. о. Іван Тилявський, що виїхав у передминулому році до Канади, одержав тепер українську католицьку парохію в Брантфорді, Онт., де живе багато наших Громадян зі Сяніччини (найбільше їх з Одрехової й Синева).

Проти дальшого баламуцтва. У Новій Веси, коло Нового Санча, частина збаламучених москвофілями селян перейшла в останніх роках на схизму. Недавно тому Васько Стараник поставив на своїм полі хрест і запросив батюшку Рудя, щоб його посвятив. Одначе до цього не допустили селяни греко-католики, які прийшли громадно й не позволили правити. Скінчилося на тім, що православний батюшка відїхав з нічим.

Скло вивозять з Польщі. В місяці вересні вивезено з Польщі до інших держав 48 тон скляних виробів на суму 67 тисяч злотих. Вивезено ці вироби головно до Канади, Чехословаччини й Австрії.

Не дають дозволу. Село Опарівка, пов. Коросно, хотіло теж відсвяткувати гідно Великі Роковини. В тій цілі підготовано на день 1. Листопада святочну академію. Але не довелося нашим братам-лемкам в Опарівці гідно, разом з великою многоміліоновою українською громадою відсвяткувати те велике свято зриву, бо прийшла заборона уладити академію, мовляв, „пощеґульне пєснє ображайон народове учуця польскє“. А ті пісні це: „Засяло сонце золоте“, „Хлопці алярм!“, „Наша славна Україна“, „Україно мати — кат сконав“.

Найкращим дарунком на св. Миколая є премійна вкладкова книжечка ощадности

Кооперативного Банку

„ДНІСТЕР“

у Львові, вул. Руська ч. 20.

на яку крім звичайних відсотків можна одержати ще й нагороду за ощадність у висоті 25 до 100 злотих.

Посвячення „Народнього Дому“ в Новосілцях.

За нецілих дві години прогульковці зі Сянока прийшли під величаву, византійським стилем побудовану перкву в Новосільцях, де 7. м. м. відбулося посвячення „Народнього Дому“. Ще хвилина-дві і прогульковці засіли в лавках у церкві, де торжественну Службу Божу відправив наймиліший новосільчанам гість, уроженець їх села, о. крил. О. Маринович, парох Війського коло Перемишля, в сослуженню о. дек. Ярослава Савчака зі сусідньої Пельні та о. проф. Миколи Головача з Боська. Прегарну проповідь, радісну і бадьору, виголосив о. Степан Менцінський, місцевий душпастир і голова читальні „Просвіти“. По богослуженні пішов процесійний похід до новозбудованої домівки, де зійшлися не лише всі новосільчани. але громадно прибули теж гості зі Сянока, Загутиня, Дубрівки Руської, Чертежа, Ялина, Костарівець, Сянічка, Пельні та Дудинець. (Ба, навіть спеціяльний представник влади приїхав зі Сянока та асистував на посвяченні. Видно за мало було поліцаїв місцевої станиці поліції). Проповідь на посвяченні виголосив о. крил. Маринович. Говорив щиро, зі зворушенням. Підкреслив заслуги покійних працівників-парохів і селян діячів та радів, що їх тиха ревна праця під проводом теперішнього душпастиря о. Менцінського увінчалася таким гарним успіхом. Наказував, щоби дальше працювали в цій домівці з Богом і не слухали підшептів сатани, що тепер підшивається під комуну, чи інші т. зв. соціялістичні орґанізації. Пополудні відбулася святочна академія з богатою програмою, що її влада трохи обтяла. Саля, як і на посвяченні, повна. Слід признати, що новосільчани мали того дня, не зважаючи на дощ і холод гарячий день. Не сподівалися стільки гостей. Гостей зворушливо привитав п. Йосиф Маціовський, радіючи, що стільки дальших і близьких сусідів прийшло на це свято. Муж. хор під проводом о. Менцінського відспівав стрілецькі пісні „Зелений дубочку“ і „Накрила нічка“. Тут не лише загал, але навіть добрі знавці музики з добрим музичним слухом захоплювались прецизійним виконанням уривків з найновішого епосу української історії. Журливі спомини по пісні про дубочок розігнала молоденька декляматорка В. Маруняківна бадьорим віршом Олеся „На цвинтар сумно не ідім“! Має вона гарну дикцію і, якщо над собою попрацює, буде колись доброю декляматорку та аматорку в читальнянім гуртку. Мішаний хор закінчив знову стрілецькою піснею першу частину програми. Привіти від повітових установ виголосили: д-р Василь Блавацький від Матірнього Т-ва і від філії „Провіта“ у Сяноці та від підчинених їй пів сотні читалень, д-р Степан Ванчицький від кружка „Рідної Школи“ і кред. кооп. „Сян“, інструктор Михайло Ковальський від філії Т-ва „Сільський Господар“ та п. А. Волошин від української преси. Промовці висловлювали свою радість і слова признання для громадян Новосілець та їх провідника за інтенсивну працю і витривалість у благородніх змаганнях. З черги жіночий хор показав піснями „Зоре моя вечірная“ і „Кладочка“, що не поступиться ані на крок мужескому. Багато нових голосів, може ще не такі певні, як мужеська „стара война“, але таки витримали й віддали найніжніші нюанси цих пісень. Далі смичкова орхестра відограла під проводом п. Бандрівчака (І. скрипка) „Шумку“ та „Веснівку“ і акомпаніювала о. Менцінському при сольоспіві „Фіналє“. Це відома пятка ще з попередніх років. Національні танки „Катерина“ і „Козачок“, виведені прегарно забавили гостей і сусідам показали, що ми можемо і маємо що протиставити їх так голосно захвалюваній культурі, що в нас на їх жаль не приймається. Опісля М. Бандрівчак, поважний господар, один з перших пробоєвиків ще передвоєнної „Просвіти“, що і тепер не перестає працювати з молодечим запалом, оповів історію будови власної хати. Рівним, спокійним і діловим голосом розказав зібраним, якто не спала молодь і старші та по ночах зробили майже всю роботу. Ця скромність промовця ще більше підкреслила моральну силу новосільчан. Таку силу і гарт здобувають і виробляють у себе лише мешканці окраїнних земель, що боронять кожну пядь рідної землі перед сусідами. По академії при столі всі розговорилися про давні часи. З великою увагою вислухали присутні оповідання про Новосілці та околицю старенького вісімдесятьпятьлітнього господаря Йосифа Коцана. Ось-так ми працюємо на Лемківщині. **Віма.**

—o—

Поширюйте наш часопис й приденуйте нових передплатників.

Юліян Тарнович.

Історичний словник Лемківщини.

Ростока Велика, велике село, з українською греко-католицькою церквою святого Великомученика Димитрія, збудованого в 1819 році; до Нового Санча 26 км., до Криниці 8 км. (Гляди: „Наш Лемко“ рік IV.).

Ростока Мала, українське дочерне село парохії Матієва, (5 км.), біля Нового Санча.

Рудавка Риманівська, українське село, побудоване на рівнині над лівим берегом Вислока, приналежне до парохії в Тарнавці до Риманова 14 км., до Сянока 27 км.. з Рудавки родом о. Теодор Хомко, парох Літовища.(На терені села копальні нафти та поклади земного воску).

Рудавка Яслиська, українське село, дочерне парохії Яселка, біля кордону Закарпаття над річкою Яселкою, до Риманова 29 км.

Самокляськи, польська оселя біля Змигороду.

Свіржова Руська, українське дочерне село парохії Святкової Великої, з українською греко-католицькою церквою святого Іоана Хрестителя, збудованою в 1894 році; віддалене 20 км. від Змигороду, (Р. Е. з 1508 р.) поселене в XV стор.

Святкова Велика, українське село, віддалене 18 км. від Змигороду, 6 км. від Крампної, 38 км. від Ясла, з українською греко-католицькою церквою святого Архангела Михаїла, збудованою в 1757 році; відоме вже в 1510 році як власність сяніцького капеляна Андрія Стадницького. (Література: кс. В. Сарна: Опис ясельського повіту, Кат. Перегл. 1898; окремо о. Дмитро Ступак: Короткий начерк історії парохії Святкова на Лемківщині).

Святківка (Мала Святкова). українське село дочерне парохії Святкова Велика, з українською греко-католицькою церквою святого Архангела Михаїла, збудованою в 1762 році.

Селиська, українське дочерне село з українською греко-католицькою церквою святого Архангела Михаїла, збудованою в 1866 році; віддалене 6 км. від Динова. (Література: Ф. Коковський: Східніми межами Лемківщини, Львів 1937 р.).

Семушева. українська оселя, положена поміж Волоською й Сільною Тирявою, над річкою Тирявкою, яка вливається до Сяну. у віддаленні 4 км. біля Мриголоду, розбудоване на двох узгірях у підніжжі Солених Гір. 672 м. понад рівнем моря; це село відоме вже з 1337 року, засноване Іваном Семушівським, власником двора. В давнині село лежало на схід до Голучкова, там де сьогодні находиться поле, прозване Церковиськами. Там була колись церква й самостійна парохія до 1813 року. Сьогодні має Семушева свою українську греко-католицьку церкву Богоявлення Господнього, збудовану в 1841 році, але є дочерною церквою Сільної Тиряви (3 км.) З давніх часів заховався до сьогодні цементовий камінь з датою 1416 рік. захований в цінній збірці професора Михайла Навроцького в Перемишлі, зглядно в Музеї Лемківщини в Сяноці. Крім української церкви є в селі 3-клясова народня школа, яка від свого оснування в 1890 році до 1932 року мала українську мову навчання. Село має поверх 1000 мешканців, у цьому кілька зайшлих родин латинників; найстарші українські родини в селі: Войнарівські, Волянські, Гліби, Хоровські, Швайлики й Ядчишини. Село є національно свідоме, має власний деревляний Народній Дім з театральною сценою, читальню „Просвіти“, Споживчу Кооперативу, Кружок „Сільського Господаря“, т-во „Луг“ закрила адмін. влада. Вже перед світовою війною (1914 рік) село зазначило своє українське обличчя, побіч Одрехової ставило воно сміло та успішно перші кроки у виборчих виступах. У Семишевій працював колись молодий організатор на суспільно-політичнім полі, Василь Войнарівський, що відважно розгорнув свої крила ідейної праці аж у далекий Бескид над границею Закарпаття (тепер він живе в Канаді). На освітньо-культурнім полі поклав чималі заслуги бувший управитель школи, Михайло Навроцький з дружиною. В селі є джерела соленої води й дотепер невикористані нафтові терени, які в табулярних книгах. у сянішкому суді зареєстровані окремо, як нафтові поля. Село має пошту в Волоській Тиряві (5 км.), до залізниці в Залужі 15 км., до Сянока 20 км. (Опис села зладжений на основі цінних записків Вп. професора Михайла Навроцького, що жертвенно працював у Семушевій продовж 24 років, окремо література: Ф. Коковський: Східніми межами Лемківщини. Львів 1937 р.).

Сенькова Воля, українське село, з українською греко-католицькою церквою святого Архангела Михаїла. збудованою в 1864 році; віддалене 19 км. від Сянока, 8 км. від Буківська, 3 км. від Новотанця; поселене в XIV. сторіччі.

Сенькова, дочерне село Маластова. віддалене 4 км. від своєї парохії, до Горлиць 15 км.

Синів, українське село, з українською греко-католицькою церквою Рождества Пресвятої Богородиці, збудованою 1874 році. віддалене 5 км. від Риманова. 24 км. від Сянока та 6 км. від залізниці в Боську: зі Синева родом редактор „Русалки“ Григорій Гануляк-Марусин і Григорій Судомир. професор. (Гляди: „Наш Лемко“ р. 1935). (АГЗ 1106 кажуть, що син якогось мельника українця зі Синева присягав у справі мельника зі Заршина в 1438 році. АГЗ 1720: Сенько зі Синева й Федір були свідками в Сяноці в 1443 році, отже село існувало вже в XIV. стор.)

Сільниця, до 1875 року українська самостійна парохія, в цьому році парохіяни перейшли громадно на латинський обряд і прилучено їх до латинської парохії в Диляговій, біля Динова.

Скальник, польська оселя коло Змигороду.

Сквіртне, українське село з українською греко-католицькою церквою святих Безсребренників Косми й Даміяна, збудованою в 1837 році; віддалене понад 30 км. від Горлиць (відоме зі шкільного штрайку в 1937 році).

Складисте, українське дочерне село Матієвої (3 км.) біля Нового Санча. (Окремо: Сандецька земля).

Смереківець, українське село з українською церквою святого Архангела Михаїла, будованою в 1848 році; віддалене 24 км. від Горлиць, поселене в XV. сторіччі.

Смеречне, український присілок (2 км.) української парохії в Мшанній, біля Дуклі.

Снітниця, українське село з українською греко-католицькою церквою святого Вмч. Димитрія, збудованою в 1755 році; віддалене 18 км. від Грибова; поселене в княжих часах.

В українських Карпатах.

Молода мати вертає з дитиною з поля до хати у Висовій.

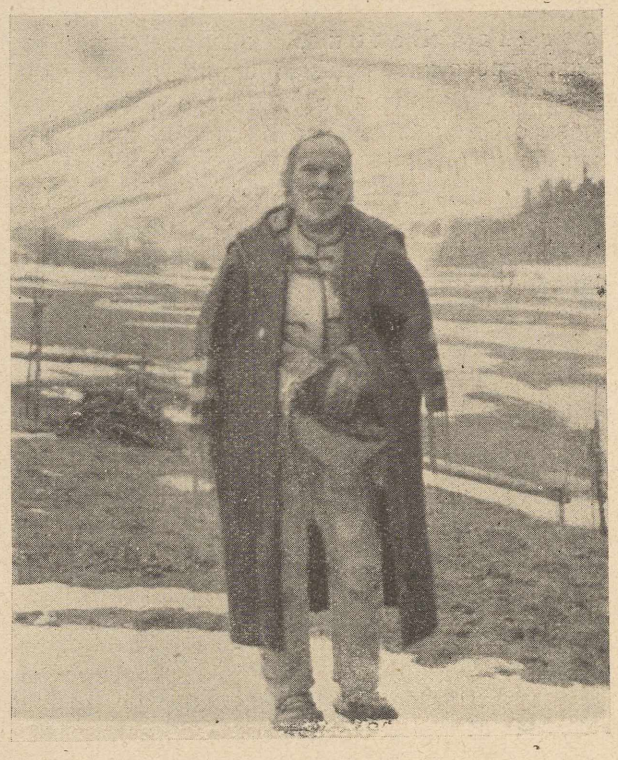

Старенький дідусь з Висової.

Согорів Горішній, українське село, дочерне парохії в Юрівцях (1 км.) у Сяніцькій Окрузі; поселене в XIV. сторіччі.

Согорів Долішній, як вище (АГЗ XI 639).

Солотвини, українське село з українською греко-католицькою церквою Покрови Пресвятої Богородиці, збудованою в 1887 році; віддалене 12 км. від Мушини, 2 км. від Криниці. Першу школу в селі побудовано в 1925 році. (Окремо: Сандецька Земля).

Ставиша, українське дочерне село Снітниці, з українською церквою св. Димитрія, збудованою в 1818 році; прилучене в XVIII. сторінчі до Снітниці; до Грибова 22 км.

Старавесь, польське село коло Березова.

Старий Санч, місто побудоване між устям Попраду до Дунайця. (Окремо: Сандецька Земля).

Стодолина, польська оселя біля Коросна.

Сторожі Великі, українське село з українською церквою святого Пророка Іллі, збудованою в 1661 році; віддалене 5 км. від Сянока; поселене в княжих часах.

Сторожі Малі, український присілок (7 км.) парохії в Загутині.

Страхотина, польське село коло Старенської Грабівниці (в Сяніцькій Окрузі).

Стрижів, містечко над Вислоком у Короснянській Окрузі.

Суровиця, українське село, з українською греко-католицькою церквою Успення Пресвятої Богородиці, збудованою в 1910 році; віддалене 15 км. від Буківська, 30 км. від Сянока; поселене в XIV. сторіччі.

Суходіл, польська оселя в Короснянщині.

Сянік, місто — осередок Лемківщини; з українською греко-католицькою церквою Пресвятої Трійці, мурованою в 1774 році; література: Ф. Коковський: Східніми межами Лемківщини, Львів 1937 р., Др. Я. М. Ладижинський: Сянок та його околиці Н. Л. С. Львів 1930., о. С. Ядловський: Шематизм Лемківщини, Львів 1936, В. Колпачкевич: Про зах межі київської держави в X. стор., Львів 1935, Др. П. Домбковський: Національні відносини Сянішької Землі в XV. стор., Львів 1921 й інші.

Сянічок, українське село, з українською греко-католицькою церквою Покрови Пресвятої Богородиці, збудованою в 1793 році; віддалене 6½ км. від Сянока; поселене в XIII. сторіччі.

(Докінчення буде).

1000 нових покупців
знаменитої пасти
ЕЛЄҐАНТ
дасть працю
1-му бе робітному, що є Вашим бр.том!

ЦЕНТРОСОЮЗ
поручає
сільським господарствам солідні
машини
штучні погної
і всіляке сільсько-господарське приладдя

Не вільно нам забувати,
що всілякі ЦУКОРКИ
ШОКОЛЯДИ
и СОЛОДКЕ
ПЕЧИВО
купуємо тільки з правдиво
української фабрики
„ФОРТУНА НОВА“

Чому я люблю рідне село?

Мабуть нема людини, котра не любила б свойого рідного села й ним не дорожила. Той, хто вродився й виріс на селі, ніколи не забуває про рідну місцевість. Любов до рідного села є в нас така велика, як любов до рідних батьків та найближчих осіб. Найкращі спомини з нашого життя є звязані з рідним селом.

Тут серед рідних ланів, перший раз побачила я світло денне, приняла Тайну Хрещення й тут навчилася ставити перші кроки, та вимовляти перші звуки. Безжурно серед сміху та радости минали мені тут дні дитинства, про котрі так приємно згадується все, а навіть часто жалується за ними, що так скоро пройшли. Я навчилася тут при моїй рідні рідної мови та перших молитов, а відтак під опікою матері пішла до церкви і в ній навчилася любити Бога.

Тут перший раз ішла я в школу, не розуміючи спершу її завдань та великого значіння. Нема місця в рідному селі, де я не була б й котрим не лучив би мене якийсь спомин. Усе для мене тут дороге, та миле.

„Бо тут я зріс, учився тут,
Мені тут любий кожний кут.“

Спомини, злучені з рідним селом, творять таку нерозривну звязь між нами, що куди ми не пішли б, де не поїхали б, все й всюди згадуємо про своє рідне село — дороге село.

Мені здавалося, що туга за рідним селом у дорослої людини нема. Але показалося зовсім інше. Тужиться за рідним селом уже в поїзді, виїзджаючи з нього на довший час. Непереможною силою тягнуло мене все до рідного села, людей, до рідної стріхи, котрої я не проміняла б навіть за палати. Хоча гарні є сторони, куди кращі села від рідного, всежтаки воно для мене є найкраще й найдорожче — куди не поїду — до нього завжди вертаю. З рідним селом вяже мене найбільше споминів, спогадів приємних. гарних, взнеслих, котрі незатертим слідом остануть в моїй душі й ожемчужувати будуть ціле моє життя, котре без них не представляло б ніякої вартости.

Любім і шануймо рідне село!, бо тільки той, хто любить рідне село, любити потрапить також і свій рідний край, та нарід свій, а як такий, не завагається, як прийде час і потреба того вимагатиме, віддати своє життя за Рідний Край — за Ідеали. Тільки з великої любови до своєї землі та нації зродиться чин, котрий принесе нам краще завтра.

Сенюсь Софія.

Ярослав Заремба.

Куди вас серце тягне?...

Із трикратних поїздок-прогульок у нашу прекрасну Лемківщину остало в мене багато цікавих споминів. Серед гарної лємківської природи, між дорогими братами-Лемками минали скоренько довгі літні дні, й оставляли по собі милі спомини, що їх забути годі.

Тут не буду списувати їх за порядком. Вибиратиму лише деякі пригоди чи спостереження, що й тепер можуть цікавити читачів „Нашого Лемка“. Сьогодні опишу одну розмову в кооперативі, що належала до „Руского Ревізійного Союзу“. (Кооператива ця існує й тепер у короснянському повіті).

У тім селі був я кілька днів. Тому й багато людей знали мене, знали, хто я й до кого приїхав. І я знав, що в тім селі є багато свідомих лемків-українців, але є також і такі, що називали себе рускими. Оті „русскі“ мали свою кооперативу.

Раз зайшов я туди за якимсь справунком. В кооперативі застав щось шість чи сім людей, старших ґаздів і двох юнаків. І там тоді так слово по слові завязалася розмова.

— Що чувати у Львові? — спитав мене нараз один молодий ґазда, як я потім довідався — секретар місцевої читальні ім. Качковського.

І я почав розказувати про Львів, про колишню столицю наших князів. Говорив про редакції українських ґазет, про Т-во „Просвіту“, про „Відродження“, про Маслосоюз, Ревізійний Союз Українських Кооператив і про інші українські товариства й установи. Говорив про це, як ростемо, як збільшується число передплатників української преси, як ростуть українські кооперативи і т. д.

Тоді секретар місцевої читальні, крутячи невдоволено головою, так озвався до мене:

— Ви то про все так гарно говорите, а про одно то й словом не згадали. Чому, говорячи про централі у Львові не згадали ви навіть одним словом про общество ім. Качковского, ні про „Русскій Ревізійний Союз“?

Всі присутні вдоволено похитували тоді головою й казали: Ага, скажіть нам щось про це, скажіть.

Як казати, то казати — думаю собі. Не буду говорити „ні зо злости, ні з милости“, а скажу по-правді, так, як воно в дійсності є. І я зачав так говорити:

— Бачите, я говорив тільки про наші великі централі. Говорив про редакції, що їх ґазети розходяться в грубих тисячах, говорив про „Просвіту“, що має понад 3.000 читалень, говорив про Ревізійний Союз Українських Кооператив, бо він обєднує богато споживчих, кредитових, промислових кооператив. А про „Русскій Союз“ я не згадував, бо то так само, якби наприклад до Львова прирівнював містечко Корчину або Стрижів. Бо тих „русскіх“ кооператив чи читалень поправді на пальцях одної руки почислити, та й майже всі вони такі бідненькі, без життя, без духа. Тому-то, бачите, я про них і не згадував.

— Як то— озвався на це один поважний ґазда — то руских людей так багато, а руских товариств так мало? Я, що правда, не вчений, але то так на хлопський розум виходить, що як багато людей, то й товариств повинно бути багато і руских ґазет тисячі...

— Ви то добре міркуєте — кажу я на це — але „русских“ людей тут на наших землях нема так багато. От я вам розкажу такий приклад:

В моїм ріднім селі коло Ярослава, багато старших господарів називає себе русинами. Кажуть, що вони рускі люди. До тих русинів зачисляв себе все й мій сусід, поважний господар Юрко Лешак. Він усе так казав: „Мій тато був русин і я русин“. От раз у неділю зайшов Юрко в читальню „Просвіти“. Було там тоді досить багато людей, був там й я. Приходжу, вітаюся з Юрком і питаю:

Церковні брокати, борти, френдзлі, панаму і нитки Д. М. С. до вишивання фелонів і фан, готові фелони, фани, павуки, хрести, чаші, дзвони, прапори для Товариств і відзнаки, евангелія і прочі церковні книги, образи і образці, світло і кадило

купуйте й замовляйте в українській кооперативі

„ДОСТАВА“

у Львові, Ринок 43/I.

і в її склепах: у Львові, Руська ч. 20. в Перемишлі, вул. Косцюшка ч. 5.

— Як там, сусіде Юрку, українські справи?

— Питайте мого сина, він українець, а я русин, то про українські справи не знаю — відповів Юрко.

Я тоді якраз мав припадком „Русскій Голос”, який час-до-часу приплентається до нашого села.

У тім „Русскім Голосі” якийсь писака кидав болотом на все, що українське. Думаю собі — дам це перечитати Юркові, що він на то скаже.

Юрко позичив у дяка окуляри (він мав уже коло 60 літ!) і почав читати. За якийсь час прийшов я до нього й питаю:

— Як вам, Юрку, це сподобалося?

Юрко сплюнув з досадою й каже:

— Бодай ся встік, паплюжит своє, як свиня! Якого дітка вчепився українців, хіба вони що? Не гнівайтеся — каже по хвилині — що так говорю, але то би вже й жида розлостило.

— То значить, Юрку — кажу тоді — ви з українцями?

— Я там у книжках не вчений, не знаю як і що, але серце моє тягне до України, до українців, хоч я себе називаю русином.

— А яку ґазету волите — русску чи українську? — питаю.

— Як читаю українську, ту, що син Степан передплачує, то так чую серцем, що то своє рідне, а тої русскої, то й до рук брати не хочу. То не наша ґазета!

— Так, так — озвався тоді оцей старий ґазда, що дивувався, чому то руских людей так багато, а руских товариств і ґазет так мало. Так так — казав — серце все тягне до свого.

— Таке вже право — сказав на це я й попращавшись з усіма, вийшов з кооперативи.

За мною вийшов і цей молодий ґазда, секретар читальні ім. Качковського, і відпроваджуючи мене, говорив:

— А знаєте, мене серце тягне також до України.

— Вірю, пане секретарю, — відповів я йому, що колись і ваші освідомлені думки вести вас будуть туди, куди тепер підсвідомо тягне вас ваше серце. Бо голос крови приведе вас до нашої одної, великої й нерозривної української національної спільноти.

*

Від Редакції: Редактор Ярослав Заремба був на Лемківщині в 1924 році: Коросно, Стрижів, 1929 — Грибів, Криниця, 1932 — Новий Санч, Криниця. Його спостереження дуже цікаві та повчаючі.

ОСІНЬ

Сіра осінь у Карпатах,
Паде листя, звянув цвіт —
Відлетіли любі птички
У далекий, теплий світ.
Покинула ластівочка
В стрісі рідную хатину —
Відлетіла ген далеко,
Хоч у теплую чужину...

— — — —

І нам браття годі спати
Біля печі при родині,
Линім думками далеко:
Скрізь по цілій Україні.
Буйний вітер наші думи
Збере нишком все на крила;
І понесе ген, далеко,
Бо чарівна в него сила
Як наспіє Весна гожа,
Розвинуться думи у цвіт...
— Годі, браття, Воля Божа,
Час минає, час біжить!...

Гануся Тупяківна.

Коли у Вашій хаті хтось курить то зверніть йому увагу, що кожний український курець вживає тільки

ТУТОК І ПАПЕРЦІВ

„КАЛИНА“

з української кооперативної фабрики „Будучність“ в Тернополі

СЕМУШОВА ПИЛА, ПОВ. СЯНІК.

Маленький. бо заледви числить около 40 хат, присілок села Семушова Пила. Донедавня ніхто нічого про нього не знав. Але час не стоїть. Люди з Пили, бачучи, що все йде вперед, почали й самі прикладати свої руки до праці. Заложили кооперативу „Єдність“, збудували собі власну домівку. Кооператива завдяки деяким свідомим людям почала розвиватися. Але на тім не кінець. В 1936 р. заложили собі тутешні люди й читальню „Просвіти“ ім. М. Шашкевича. Першим головою був о. Н. Сікора. Сама читальня не вистарчає. При ній повстає й „Аматорський Гурток“. І той саме Аматорський Гурток, дня 5. вересня 1937 р. відограв штуку „Цісарська медаля“. З приводу браку відповідного місця у своїй салі, відбулася вистава в Семушовій в салі Народнього Дому. Перша штука, яку відограв молодий Гурток, як на перший раз, випала дуже добре. Аматори вміли свої ролі, добре грали та й дохід був не згірший. Вправді довго чекали зізволення на ту виставу, але добра воля й охота їх не опускала. Тому честь вам наші молоді Просвітяни! Жийте й працюйте так, як подобається Богу і нашій Батьківщині.

Знайомий.

ГАРНИЙ ЗВИЧАЙ.

Поміж свідомим українським Громадянством Лемківщини, поширюється щораз більше гарний звичай переводити на весіллях збірки на суспільні цілі. На весіллі Івана Войнара (дяка з Дол. Вислока) з Ганною Копчаківною у Вороблику шлях. зібрав староста весільний В. Паночко кв. 3.11 зл. на Пол. В.в. Дай Боже молодятам многих літ та цей гарний звичай хай стане національним обовязком і гордістю кожного свідомого Лемка Українця.

—o—

Нові книжки.

Др. Тот Тігамер: ЮНАК ПЕРЕМОЖЕЦЬ, Видавництво Чина св. Василія В. у Жовкві, стор. 124, форм. 21x14., рецензію помістимо.

О. М. Марисюк ЧСВВ: МИТРОПОЛИТ ЙОСИФ ВЕЛЯМИН - РУТСЬКИЙ. (В 300 ліття його смерти.) Жовква 1937. Бібліотека Релігійна Освіти ч. 17 і 18.

Ю. Шрумеляк: СВЯТИЙ МИКОЛАЙ У СЕЛІ, сценічна картина, Львів 1938, ціна 1 зл.

Ю. Шкрумеляк: БЕРІМ БІДУ ЗА РОГИ, сільська ревія, ціна 2 зл Замовляти в Книгарні Н. Т. Ш. Львів, Ринок 10.

ЗА АКТИВНУ ОЩАДНІСТЬ — клич Пром-Банку, Львів, Гродзіцьких 1. І п

МАЛІ ДРУЗІ, ілюстрований журнал для української дітвори, ч. 9—11.

УКРАЇНСЬКА КНИГА, ч. 7-8. Львів Косцюшки 5. І п.

ВІДРОДЖЕННЯ, ч. 11, Львів, Чарнецького 26.

В. Маковський: ЧОРНА КОРШМА, ціна 95 гр. Замовляти: В-во „Українська Книжка“, Жовква, Василіянська 2.

—o—

Листування.

Вп. Бс. 120: усім реклямовані числа вислали, ч. 22. другий раз. Решту ми одержали з подякою. Привіт.

Вп. Гр. Тишко: Гарні вірші, зокрема „Рвися до науки“, але з них була би лише біла пляма в ґазеті. Щиро Вас здоровимо.

Вп. О. Бараник: шлемо, вістки радо використаємо. До Грушівки пішлемо. Привіт.

Вп. Дмитро Скрабут в Амбрідґе, Па: листа одержали, вповні з Вами погоджуємося. Пересилаємо братні поздоровлення.

Впр. о. І. Тилявський: поміститмо, річник вишлемо. Гаразду бажаємо на новій парохії та шлемо братні поздоровлення.

Впр. о. А. Станґрійчук, Дзонзон С: щиро дякуємо за ввічливі вістки. Привіт.

Купуйте тільки найкращі шевські кілки

ДЕНДРА

фабрика у Львові

вул. Потоцького ч. 85 а.

Видавець і відп. ред. Михайло Таранько З друкарні Вид. Спілки „Діло, Львів, Ринок 10. РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ.

Безплатний додаток.

Наш Лемко

РІК IV. Ч. 24 (96)

Львів, 15-го грудня 1937.
Виходить двічі в місяць.
Адреса: **Львів, ул. Новий Світ ч. 22.**
Телєфон ч. 244-67.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, UL. NOWY ŚWIAT 22.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.
Оголошення після умови.
ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Річно 3 зол., Півріч но 1·80 зол., Чвертьрічно 1 зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Український Народе!

Велике Свято в Тебе. Ясна хвилина на тернистому шляху Твого життя — хвилина, що гордістю серце Твоє сповняє, віру в могутні Твої сили будить, сили кріпить і єднає, Твої надії соняшними промінням сповиває.

Цеж Свято перемоги великого Духа — цеж 70-ліття життя і праці Твого найстаршого Товариства „Просвіта".

Цеж великий всенародній Ювилей культурної праці — Ювилей довгої та важкої боротьби з безпросвітньою темрявою, що Твою національну і людську гідність вбивала, шлях поступу і знання ґранітними скелями перед Тобою загороджувала, Тебе — власника чорнозему, великих скарбів Твоєї прадідної землі—на наймита й жебрака зводила.

Цеж Ювилей творчої праці для Тебе, Народе, із Тобою.

Сімдесять літ тому горстка молодих ідейних людей засновує „Просвіту" — горстка, але міцна вірою у конечність і спасенність своєї праці, до глибин своєї душі пройнята високою ідеєю:

ЧЕРЕЗ „ПРОСВІТУ" ДО ВОСКРЕСЕННЯ!

І ця ідея несеться поза мури Львова в наші містечка й села, підбиває собі серця усіх верств народу, захоплює золотоверхий Київ, лине високо понад кордони, з грудкою батьківської землі на чужину мандрує — за гори — океани.

В Українському Народі находить **пошану і зрозуміння.** бо тільки освіта й відповідне виховання, що веде аж до найвищого ,найяснішого його ідеалу.

А за сімдесять літ горстка просвітніх робітників **розростається в тисячі.** Перші слабі кроки перемінюються в могутній, зорґанізований похід продуманої, доцільної праці на всіх ділянках народнього життя.

З ,Просвітою" родяться ваші економічно-господарські установи, рідне шкільництво, тіловиховні товариства — словом **увесь наш національний дорібок.**

І „Просвіта", як Матір. у великій пошані серед своїх дітей і внуків, які свідомі того, що їхній розвиток і сила залежні й далі від тої великої виховної і культурно-освітньої праці, що її далі веде „Просвіта".

І Ти, **Український Народе,** гордий на своє Товариство, а Товариство горде на Тебе. Ти гордий і вдячний „Просвіті" за її велику 70-літню працю. Але цієї праці „Просвіта" ще не скінчила, перед нею роля — стократ більша і важніша.

І „ПРОСВІТІ" СПОЧИТИ НЕ ВІЛЬНО.

Її праця має стати ще глибша, ще ширша, ще міцніша, ще живіша. А з неї має вирости **нове обновлене покоління — нова доля.**

Та це залежить тільки від Тебе, Український Народе! Покажи у сімдесятьліття „Просвіти" силу Свого Духа, докажи, що Ти не тільки створив „Просвіту", але й любиш Її і Вона Тобі потрібна.

Дай доказ Своєї високої культури, національної свідомости, розуміння Своїх потреб і обовязків.

Скажи могутнє слово, що „Просвіта" все на Тебе числити може, — що Вона зіниця Твого Ока, кров Твого Серця, душа Душі Твоєї.

ПЕРЕПОНИ В ПРАЦІ Т-ВА „ВІДРОДЖЕННЯ" НА ЛЕМКІВЩИНІ.

Другий рік ждуть на поладнання рекурсу в Старостві.

Ще в літі 1936. р. оснували свідомі громадяни села Складисте, пов. Новий Санч, Кружок „Відродження" і внесли подання до Староства дня 20. серпня 1936. Староство заборонило оснувати Кружок у Складистому, мовляв, він загрожуватиме публичному спокоєві й ладові, а зокрема тому, що загал мешканців Складистого буцімто противиться оснуванні Кружка. Проти такої дивної заборони внесено рекурс до воєвідства в Кракові через Староство в Новому Санчі — ще в жовтні 1936. р. Та до сьогодні, хоч уже другий рік почався, відповіді нема! На інтервенцію Філії „Відродження" в Кракові, до яких звернувся основник Кружка, Іван Ковей зі Складистого, Воєвідство відповіло, що рекурс до воєвідства ще не вплинув зі староства. Значить рекурс лежить неполадnаний вже другий рік у старостві в Новому Санчі! Це вже бюрократія, що переходить усяку міру. Звертаємось покищо до Воєвідства в Кракові з проханням провірити цю справу й полагодити врешті цей рекурс, бо таке поступування Староства в Новому Санчі викликує тільки зайве розгарячкування серед громадян.

Найкращим дарунком на св. Миколая, Ялинку й Новий Рік є премійна вкладкова книжечка ощадности

КРЕДИТОВОГО БАНКУ

„ДНІСТЕР"

у Львові, Руська ч. 20, на яку крім звичайних відсотків, можна одержати ще й нагороду за ощадність у висоті 25 до 100 зл.

Велично й гідно відсвяткуй це **ВЕЛИКЕ НАЦІОНАЛЬНЕ СВЯТО.**

Нехай не буде в Тебе ні одної людини, що в Ювилейному Році не сталаб **членом** Товариства, що від серця не далаб ювилейного **„Дару Просвіти"**, дару княжого, гідного Великого Народу і великих потреб Товариства. Хоч Ти ніколи не жалів нічого для „Просвіти", — так і тепер — у важкий для Тебе час — **Ти певно не пожалієш нічого і даш змогу станути „Просвіті" на тій висоті, на якій хочеш Її бачити.**

„Просвіта" — Твоя **доля,** історія Твого життя, Твоє ясне **майбутнє,** Твоє **Життя** і

ТИ ЖИВЕШ „ПРОСВІТОЮ", А ВОНА ЖИВЕ ТОБОЮ!

Нехай же ж „Просвіті" з Її Ювилеєм прибудуть **моральні й матеріяльні сили —**

НА ДОБРО Й ЩАСТЯ НАРОДУ!

ХВАЛА І ВДЯКА ВСЕВИШНЬОМУ! СЛАВА „ПРОСВІТІ"!

У Львові, в перший ювилейний день „Просвіти", 8. грудня 1937. р.

ГОЛОВНИЙ ВИДІЛ ТОВАРИСТВА „ПРОСВІТА" У ЛЬВОВІ:

Д-р Іван Брик голова. *Микола Дужий* секретар.

ПРЕЗИДІЯ ДІЛОВОГО ЮВИЛЕЙНОГО КОМІТЕТУ:

Зиновій Пеленський голова. *Петро Петрик* секретар.

Др. П. С.

Чому держатися нам Української Католицької Церкви.

(Докінчення).

У трьох попередніх статтях перейшли ми вкоротці історію нашої Церкви, а сьогодні переконливо відповідаємо на повище питання:

Нам треба держатися нашої української католицької Церкви тому, що наша Церква є такою, яку оснував Ісус Христос. Вона є католицькою Церквою. Через нашу католицьку Церкву ми ввійшли в звязки з цілим культурним світом західньої Европи. Може не всі ще сьогодні всилі зрозуміти та якслід оцінити, оце величезне, додатнє значіння для українського народу, що **ми через нашу католицьку Церкву виховалися в західньо-европейській культурі.** Галичина, що була, так сказати би, на вихованні в католицькій Церкві, дала без порівнання вартісніший, більше національно свідомий, більше здисциплінований, карний тип українця від того, що його за Збручем, або „сокальським кордоном" „виховала" православна Церква. Знаменний доказ, це роки 1918/19, — який був лад, яке було військо, скільки того війська було в Галичині, а на приклад у Волині в тому самому часі!

Дальше нам слід кріпко держатися нашої Церкви тому, що вона є наша рідна, українська. Вона завжди стояла та стоїть на сторожі добра українського народу, а зокрема його національного існування. Ми навіть не годні оцінити тої величезної ролі, яку **відіграла наша Церква в давньому й недавноминулому, як одинокий сторож і борець за окремішність українського народу.** Гляньмо хочби на 18. сторіччя; це ж постійна, завзята боротьба наших епископів і духовенства з латинським за наш обряд, за перетягання наших вірних на латинський обряд. Обряд, це добре треба знати, завжди та сьогодні не означував церковних обрядів, але прямо заступав і заступає слово „нарід". Хто опускав, або сьогодні опускає обряд, цей опускає український нарід. **Наш обряд, або наша українська Церква існувала, як одинокий могучий, освячений охоронний мур нашого існування як українців та таким являється досьогодні.**

З тої самої рації, з усією рішучістю слід нам українцям разнавсе викорінити з поміж нас усяке москвофільство. Вона не узнає українського народу (— це так мудро виглядає, якби ми не узнавали пр. німецького народу!) та ніколи не держалося щиро нашого обряду й не буде держатися. Так, як вовка до ліса, так москвофілів тягне до православя, бо москаль немов би з природи мусів бути православний. **Наш погляд на москвофільство безумовно правдивий, на це дала неоспоримий доказ світова війна.** За нецілий рік московського панування в Галичині, коли ще де-де на двоє баба ворожила, хто буде в Галичині, Австрія чи Москва, та коли ще москвофілам треба було таки добре боятися австрійських судів за зраду, **31 москвофілів священиків в Галичині перейшло на православя.** Це були самі відважніші, другі чекали, мовляв — „ще заждемо, аж Московія добре всадовиться в Галичині". **Ніхто й ніщо не нарушить нашого твердження, що — коли москалі лишилися би досьогодні в Галичині, всі „католицькі" священики, які сьогодні крутяться біля Здрою та другі їм подібні, без найменшого сумніву, вже давно були би православними батюшками, а українські священики були би мучилися по Сибірах і Соловках.** Але так не сталося, за те теперішня „конюнктура" велить їм радше держатися фірми католицької Церкви, якій роблять сьогодні велику кривду й шкоду різними „Карпатськими Звонами"... З другої сторони Українське Духовенство завжди ділило долю й недолю українського народу. Його заслуги в нашому національному відродженні величезні. Коли в 1772 році Австрія зайняла Галичину, то застала наш нарід у крайній нужді, темноті й пониженні. Ніякої інтеліґенції, крім священства, в нас не було. Вся шляхта вже давно перейшла на польське. В нас був, як поляки з глумом казали, лише „хлоп і поп". Хто ж тоді подбав, щоб і цей „хлоп" не відпав від українського народу? Українські священики! Вже в 1816 році перемиський крилошанин, о. Іван Могильницький з товаришами основує перші народні школи з українською мовою навчання, що скоро поширюються по цілій Галичині, головно завдяки митрополитові Михайлові Левицькому. В 1832 році, в мурах львівської духовної Семінарії зродилася так звана Руська Трійця (оо. Маркіян Шашкевич, Іван Вагилевич, Яків Головацький), що поклала своїм завданням розвиток українського письменства. Один з поміж них, о. Маркіян Шашкевич пустив у світ, у 1837 році голосну збірку віршів в народній мові, п.н. „Русалка Дністрова".

Українську літературу в Галичині — сміло можна сказати, **створили українські священики.** А коли 1848 рік приніс українському народові скасування панщини та різні права, то ці права в імені українського народу виконують у величезній мірі — українські священики. В „Головній Руській Раді" (наче в нашому соймі) в 1848 році засідають численні священики, в австрійському парляменті, вже в цьому та пізніших роках, так само в народовецькій політиці, аж до самої війни, великий голос мають наші священики (приміром В. Качала!). Пізніше, коли жидівські коршми стали розпивати наш нарід і то так, що цілі ряди ґаздів тратили все своє майно, то перший, хто зачав спасати український нарід від цього ворора, поручаючи оснувати скрізь по церквах **брацтва тверезости,** був митрополит Сембратович. А хто дав почин майже всім господарським товариствам й інституціям у Галичині? У величезній мірі наші українські священики. А скільки різних фондацій створили наші священики (пр. В. Фолис!)?

А перейдіть історію будови „Народніх Домів" і „Бурс" по всій Галичині, хто там найбільше доложив гроша й труду, чи не українські священики! А скільки наших бідних, але здібних селянських дітей наші священики своїм коштом вивели в людей. Та зайдіть до Львова, на приклад, і поспитайте, хто збудував різні українські Музеї, Бурси, Захоронки, хто на кожному кроці піддержує українське життя в українському Львові? Кожна українська дитина скаже вам, що то за духовна особа!

Тому треба нам добре відчинити очі й розум на те, що доокела діється та на все відповісти якнайбільшою вірністю та привязанням до рідної Церкви й Народу.

Стій на сторожі.

35-літній Ювилей існування Філії та Читальні „Просвіти" в Новому Санчі.

1937 рік є для українців Нового Санча Ювилейним Роком, бо минає в ньому 35 літ від заснування Товариств Філії та Читальні „Просвіти". Рік цей повинен рівнож стати ювилейним роком і для цілої Західньої Лемківщини, бо з датою 18 серпня 1902 р., то є з заложенням станиць „Просвіти" в Новому Санчі, вяжуться і світлі часи Західньої Лемківщини, якої середком був Новий Санч; це дало почин до основування Філій та Читалень „Просвіти" по селах.

Рік 1902, час дуже горячий для Лемківщини, люди поволі протирають очі, — стираються тоді різні впливи: український, московський та інші. Треба ділати зорганізовано; треба провідників, які Лемкам вказали б прямий та правдивий шлях дійсности. Цими провідниками стають саме Філія та Читальня „Просвіти" в Новому Санчі. З їх заснуванням, Лемківщина, головно Новий Санч, гуртують коло себе людей, свідомих свого походження та цілей, — людей твердих, які ширять кличі опамятання, та отвирають очі сумній дійсности: москвофільству, яке веде дуже недоцільну та шкідливу діяльність.

З уваги на те, що добра книжка та преса є найважнішим культурним і народнім середником, що боронить нарід перед відчуженням ся від свого, перед злим впливом тих які хотіли би бачити Лемків темними й несвідомими, — почали Лемли заниматись українською літературою, історією та справами, які існують в дійсності, та про які вони навіть не думали: — Вони взялися за книжку та пресу, писану в їх рідній, зрозумілій мові, а не в якійсь москвофільській — російській. Відкинули від себе всякі „Галичанини", „Русскі Слова", чи прочі „Изданія Качковського", бо „Підгірський Дзвін", редагований в 1912 р., в Новому Санчі, був їм ближчий — зрозумілий та рідний.

Щоб виховати молоде покоління в дусі людини, свідомої свого походження, щоб виховати свідомого Українця, Новосандецька „Просвіта" отвирає 1. вересня 1902 року бурсу, яка почасково міститься в наймленій хаті, а від 5. червня 1904 р. у власній, де крім неї, примістилися ще канцелярії „Просвіти", салі на різні імпрези та мешкання для священика - настоятеля бурси.

Кілько ж то Громадян, бувших питомців новосандецької бурси памятає ті веселі, милі та безжурні хвилі, переведені при спільному бурсацькому столі?!

Салі „Просвіти" були все гамірні — йшло життя: то проби хорів відбувались, то виставок; інші знову часописи переглядали, або на балачку заходили. Український аматорський гурток при „Просвіті" тішився тоді великим поводженням навіть серед чужинців. Ще до нині залишився традиційний „Миколаївський вечір".

У 1911 р. побудовано в Новому Санчі каплицю-церкву, яку поставлено на дарованій „Просвітою" площі. Вона все гуртувала та гуртує коло себе новосандецьке Громадянство, а тим дає доказ, що Лемко українець, правдивий католик, грецького обряду.

Не можна поминути того, що заснування та істнування Філії і Читальні „Просвіти" в Новому Санчі завдячують Сандечани в головній мірі бл. п. радникові Василеві Яворському, б. послові до віденського парляменту. Його чесне імя тісно вяжеться зі світлими часами новосандецького та загальнолемківського руху, бо це був справжній мистець-орґанізатор, а при тому голова та фундатор.

По смерти Того Великого Українця, просвітня справа в Сандеччині дещо підупала. Головно новосандецька Філія втратила провідника та людину, яка всюди і все, де, та що хотіла, зробити могла.

Люстратор Філій та Читалень „Просвіти" у Львові у своїому звіті з 1927 р., таке подає: „Ця Філія (новосандецька — автор) на терені краківського воєвідства, є найдальше висуненою від осідку Головного Товариства, має за собою світлі моменти, має теж хвилини деякого застою".

Той застій, взглядно зменшена діяльність новосандецької Філії почалась від 22. травня 1926 р., це є від смерти Її Основника.

Але Його Великий Дух, память великого минувшого та свідомість великого майбутнього, з нагоди 35-літнього Ювилею скріплять сили та завзяття громадян Нового Санча та Новосандеччини до дальшої тяжкої освітньої праці, в імя любови та пошани Рідного.

КНИГА ПРО ЖИТТЯ Й ПОРИВИ — МОЛОДОГО ПОКОЛІННЯ! —

Читайте й замовляйте повість

УЛАСА САМЧУКА

„Батько і син".

280 сторін великого формату. Ціна 4.50 зл,. з пересилкою 5 зл. Хто вишле гроші до 20 грудня, платить лише 3.50 зл., з пересилкою 4 зл. Гроші слати складанками ПКО до **Коопер. Банку „Дністер"**, ч. конта **143.961** з дописко**ю „Вкл. 18016 Волинь".**

Зголошення й запити слати на адресу: **„Напередодні"** Львів, Сикстуська ч. 43 а (для В. Рудка).

Своєму провідникові.

Український греко-катол. хор у Фльоринці зложив в День Імянин свого бувш. Дириґента Всч. о. Михайла Цікайла (Студита) 7 зл. на Українських Інвалідів.

О. Михаїл працював в нашому селі продовж $1^1/_2$ року. Він вщіплював у наші серця любов до всего рідного, зокрема до нашої української пісні, зєднав собі всіх, так греко-католиків, як теж і православних. Одначе на превеликий жаль, з невідових для нас причин, Впр. О. Ігумен Кл. Шептицький відкликали Його від нас. Живемо надією, що наш улюблений Дириґент чейже колись поверне до тих, яким глибоко запав у серця.

Члени хору.

УКРАЇНЦІ ВИГРАЛИ ШКІЛЬНИЙ ПЛЄБІСЦИТ НА ЗАКАРПАТТІ.

Більшість за українськими підручниками!

З наказу шкільного реферату в Ужгороді було в 12 закарпатських округах переведене голосування родичів шкільної молоді, з яких підручників хочуть учитися їх діти: з українських, чи „русских"-московських.

Українці осягнули повну моральну перемогу, що зуміли встоятись в таких тяжких плєбісцитових умовинах. Зокрема наслідки цього „учебникового плєбісциту" **відкрили очі також тим усім несвідомим, що вірили ще „русским" й остаточно приєднали їх до українського національного руху.**

Найвища пора схаменутися !!!

Про одну змору, що була та прогула, але все ще не щезла.

В 1927—32. рр. на українських землях під Польщею бушувала грізна духова змора (повітря, зараза), що їй на імя було совітофільство, або комунофільство. Ота змора робила великі спустошення в духовім українськім житті. Вона попросту, вдаряла на голови. І так ще вчера здорова на розумі людина, заповітрившись отією зморою, ставалася завтра національним відступником, зрадником і тільки те й робила, що на всі заставки вигукувала різні бортацтва, мішаючи з болотом усі вчорашні громадянські засади й чесноти, опльовуючи релігійні та національні українські святощі, а вихвалюючи Москву; словом такий „чоловічок" ставався комуністом. Найбільшим крикунам перепадала за те часом якась московська копійка, а ще частіше манджали вони за крати з переконанням, що, мовляв, йдуть терпіти „за справу, за ідею". І так воно кілька літ крутилося.

Похорувалися були на оту страшну змору не тільки поважні шари селянства й багацько робітництва, але на жаль також і чимало інтеліґенції. Всі вони, для заспокоєння національної совісти спиралися найрадше на хитро подуману москвинами та жидами тзв. українізацію України (совітської) й дурили самі себе оманою що від московсько - жидівського большевизму прийде до них не тільки покращання долі (думали, що москаль купить їм не тільки золотий годинник, але ще й камізельку! — прим. складача), ба навіть і ... відродження української державности (на Соловках! — прим. скл.). Очевидно, що здорова більша часть українського громадянства дуже гостро протиставилася поширюванню тієї змори та успішно її поборювала.

Не оминуло совітофільство і нашої Лемківщини. Кожний, хоч щ старший Лемко, пригадує собі ті часи, коли то майже всі лемківські села засипувані були (буквально) цілими стосами різних совіто й комунофільських безплатних ґазет, летючок, журналів, книг, що обіцювали різні блага (грушки на вербі! — прим. скл.), а на ділі розсаджували одноцілу скалу українського національного життя, щоб колись москаль зі жидовином могли тим легче собі його покорити.

Та прийшли дні, в яких змора комунофільства мусіла згинути сама від себе так, як гине гад-скорпіон від свого власного жала. В 1929—32. рр. московський наїздник почав переводити в Україні насильну колєктивізацію, тобто відобравши від селян їх ґрунта, почав творити з них великі державні фільварки, на яких, згідно з большевицькими законами, всі селяни, потепер ще самостійні ґазди, мусіли під командою жидків-економів служити форналями за вареху юшки й кусок чорного хліба. Річ ясна, що таке „ущасливлення" селяни приняли чинним спротивом, підпалюючи оті фільварки (колхози) та вбиваючи ненависних жидів і москвинів, що були над ними наставниками, які силоміць так, як за панщини гайдуки, намагалися ґнати українських селян на дарові роботи. Цей відрух проти неволі Москва в Україні почала кривавo здавлювати, посуваючись у своїй жорстокости так далеко, що цілі сотні українських сіл виголотила з людей, заславши їх на північ, далеко, у вічні сніги та морози, туди, куди й ворон кости не заносить. Тисячі українських сіл москвини засудили на страшну голодову смерть в той спосіб, що при помочі війська заграбили їм останнє зерно. Заграничні вчені нарахували, що в 1930—33. роках згинуло в Україні з голоду біля 5 мільйонів селян! В такому звірстві москвини мали ще одну ціль, а саме: знищити українське самостійне селянство, як головну підвалину майбутньої незалежної української держави. В парі з тим Москва повела наступ і на українську культуру.

Очевидно, що на такі страшні речі не могли спокійно глядіти навіть і найбільше „переконані" старі українські большевики. Найбільший український поет і письменник Микола Хвильовий, що довго боронив незалежности нашої культури не видержав нервами та в 1933 році стрілив собі в лоб. В місяць по ньому застрілився найвизначніший український большевик, комісар освіти (міністер) Микола Скрипник, що даром боровся з Москвою проти її звірств на Україні та касування її конституційних прав. Коли ж по його смерти спалахнула ціла Україна гнівом. коли у відплаті почалися масові вбивства москалів і жидів та розгаряти починалось повстання — Москва рішилася згладити з лиця землі всю українську інтеліґенцію. Почалися розстріли десятків тисяч української інтеліґенції зі судом і без суду, присуди на каторги й заслання. В оцій масовій різні згинуло богато інтеліґентів - галичан, часто тільки тому, що були вони національно свідомі. Москва боялася їх і тому вони мусіли згинути. Згинули вкоротці й редактори отих всіх ґазет і журналів, що приходили на Лемківщину, ціла рідня Крушельницьких, Сказинських та інші, що виїхали з Галичини за Збруч по „нагороду" за свою вірну кількалітню службу москалям і — за тюрму. Як нагороду за те все щетинястий хам з півночі дав їм по кулі в голову! Вистріляв їх тільки тому, що вони були з походження **українці !**

Само собою зрозуміле, що наслідком таких кривавих жахіть мусів потахнути запал і в найбільше запеклих українських совітофілів чи комуністів у Польщі. Всі вони як би на команду в 1933—4. рр. відсахнулись від своєї ніби — ідеї, тобто увільнили свої душі від змори совітофільства, переконавшись, зайвий раз, що москаль з накоріням нищив та нищить усяке українство, навіть таке, яке цуциком служить йому на задніх лапках... Переконалися про це однаково інтеліґенти, селяни й робітники та понехали совітофільство. Проповідниками того совітофільства залишилися в нас по 1933. році тільки — жиди. Чому, всякому розумному чоловікові відомо — для „ґешефту".

*

Доходять до нас прикрі вісті, що по деяких селах Лемківщини ще й досі можна стрінути селян — „шабесґоїв", що слухаючись жидків, потурають комунофільству, відрікаються нації й церкви (жид цього ніколи не зробив би!) а навіть ідуть до Йванової хати з думкою, що є мучениками за „справу". Найвища пора прочунятись їм, коли хоч крихта в них тверезого розуму, та раз на завжди отрястися від комуністичної змори. Свідомі національно та познакомлені з жидо - комуністичною брехнею одиниці повинні помогти навернутися тим своїм братам, що дали себе збаламутити.

І. Ш.

Новинки

Ще раз пригадуємо, що вже треба присилати передплату на 1938 р. і належність за книжки. Даром не будемо нікому часописів посилати. Знову же декому, що залягає з передплатою, стримаємо висилку часопису.

За правильне оцінювання праці на Лемківщині з тим, що не крику, а витривалої праці потребує Лемківщина, під таким наголовком, поміщено в „Ділі" ч. 265 довшу статтю про конечність здвоєної праці над занедбаними справами з кінцевою завважою: „Українські священики на Лемківщині, стійте вперто та гідно, з честю для Церкви й нашого народу на своїх стійках, а тягар, який досі падав виключно на ваші плечі, поділимо поміж себе. Бо небезпека грозить Лемківщині з усіх сторін і не може протиставитися їй плятонічна (уявна) любов і співпраця, але розумна й послідовна протиакція".

Дивна заборона. З Кракова пишуть нам, що там строго заборонений вступ до греко-католицької церкви воякам греко-катол. обряду. У кожну неділю та свято греко-катол. обряду, стоїть перед брамою нашої церкви військовий жандарм, який не пускає вояків греко-католиків на богослуження і нерідко розлучує жонатого підстаршину з його жінкою та дітьми. Ця дивна заборна, якої не можна собі нічим пояснити, викликала серед краківських Українців пригноблюючe вражіня.

Жахлива пожежа. У Смільнику, біля Балигороду згоріла загорода Степана Іваника на шкоду 2 тисячі злотих. В часі пожежі 7-літня донечка господаря, хотячи рятувати свою нову суконку, вбігла до хати та знайшла смерть у вогні. В стайні згоріло 7 штук рогатої худоби та три коні. Крім того пропала готівка 560 зл. і 99 долярів, схована в постелі.

Відгомін людового страйку. В Сяноці відбувся судовий процес проти селян, яким закидують участь у крівавім страйку в повіті Березів, у літі ц. р. Головні обвинувачені Ян Збит, Петро Соколовскі, С. Ципарскі, П. Котенько й Ян Пердонь відповідають ще й за те, що зібрали селян з Гумниськ і других сіл і напали на поліцію, бючи поліціянтів дрючками, вилами й камінням. Поліція стріляла та вбила тоді 4 селян, а кілька осіб ранила. Обвинувачений Пердонь утратив тоді в бійці руку, а між поліціянтами було 9 осіб ранених. „Людовці" поломили 8 поліційних карабінів і хотіли пробити одного поліціянта вилами. На процесі обвинувачені доказують, що поліція стріляла до них перша, а поліція зізнає, що поліціянти стріляли в своїй обороні.

З причини родинних клопотів застрілився в Ланцуті урядовець повітового староства.

Масові процеси за серпневий страйк. У Ряшеві відбулося 70 судових розправ за участь у так званому рільному страйку. Обвинуваченим закинено, що в серпні ц. р. в часі людового страйку на терені тарнобжеського повіту недопускали до праці робітників, занятих при будові залізничого шляху, мосту і т. п., нарушували нічний спокій, виломлювали плоти селянам, що не хотіли пристати до страйку, завертали фіри з дороги до міста і т. д. Обвинувачених засуджено на кари від тижня до 3 місяців аресту.

Баба Палажка знову зачала. Криничанська газета „Лемко" продумала хитру штучку... Вона поміщує дописи, в яких паплюжить наших українських священиків, а над дописами пише, „за допись редакция не отвічат"... Так само. як його побратим „Карпаческий Звон" помістив список безбожницьких і пропагуючих роспусте життя, а пізніше „ляментує", що він „забил приговорку дати", що його редакція не відповідає за оголошення... Отже після етики цих московських слугів і приклонників азійської „культури" — можна в газеті нівечити найсвятіші почування людини — тільки не забути „приговорку" помістити.

Для незаможних українських студентів з Лемківщини зібрано на хрестинах у громадяниан Л. Левка в Бонарівці 1.80 зл. Боже заплать!

Запив собі, запив. В Руському Селі коло Дубецька забавлявся підчас одного весілля селянин з Бахірця Антін Скубиш. За якийсь час Скубиш, вже порядно підхмелений, покинув забаву й пішов домів. По дорозі бачили його люди, як ішов пяний над Сяном та співав. Від тої хвилини Скубиш щез. Можливо, що Скубиш упав до Сяну. Досі його ще не віднайшли.

„ГОТОВСЬ" — підручний календарець Українського Юнацтва на звичайний рік 1938. — Опрацював Андрій Гарячий, Львів 1937. В-во „Наша Майбутність" — 96 стор., 32, ціна 20 грошів. Замовлення з висилкою належности слати на адресу: „УКРАЇНСЬКЕ ЮНАЦТВО", Львів, вул. Петра Скарги ч. 5. — Кооперативам 20% провізії. — Гроші слати розр. переказом ч. 74.

Кожний може обезпечитися в
„Карпатії"
бо навіть за невисоку складку нецілого злотого місячно можна мати житєву обезпеку в „Карпатії", Львів, Ринок ч. 38.
Пишіть за інформаціями!

Зроблять собі другу Еспанію. В Москві відбулася велика нарада під проводом самого Сталіна. Рішено кинути Еспанію на поталу націоналістам, бо вона задалеко. Комінтерн зверне тепер увагу на близькі сусідні держави та буде старатися зробити Еспанію в них, аби червона армія могла чинно піддержати своїх наймитів. Большевицькі аґенти зачнуть посилену працю в Румунії, Польщі, Литві, Латвії, щоб у них створити подібну суматоху, як це перед пару роками вчинили в Еспанії.

Коли у Вашій хаті хтось курить то зверніть йому увагу, що кожний український курець вживає тільки
ТУТОК І ПАПЕРЦІВ
„КАЛИНА"
з української кооперативної фабрики „Будучність" в Тернополі

Іменували греко-католицького пароха у Франції. Українським, греко-католицьким парохом у Франції, з осідком у Парижі, іменували колишнього ректора Малої Семинарії у Львові, о. Якова Перрідона. Нарешті наші Брати у Франції будуть мати свого Душпастиря.

Ще раз перестерігаємо. З поїзду, що їхав зі Самбора до Хирова, вискочив 28-літній робітник Іван Клюс зі села Сусідовичі біля Самбора. Колеса поїзду обтяли йому обі ноги й пальці на руці.

Хто не одержав чергової книжки ч. 6. Бібл. Лемківщини, хай реклямує. Одночасно пригадуємо, що найвищий вже час відновити передплату на 1938 рік.

Купуйте тільки найкращі шевські кілки
ДЕНДРА
фабрика у Львові

вул. Потоцького ч. 85 а.

Підсумки річної діяльности Кр. Р. Ш. в Сяноці.

На своїх 2-их з черги річних Звичайних Заг. Зборах, які відбулися дня 1. листопада 1937 у Сяноці, у присутности 25 членів зі звичайним порядком нарад, могли члени довідатися дійсно про гарні висліди тої річної праці Товариства, яке побіч „Просвіти" сповняє свою дуже важну ролю на Лемківщині.

Пригадати треба, що діяльність Кр. Р. Ш. у Сяноці обнимає крім сяніцького повіту, також і березівський, ряшівський та короснянський повіти.

Обширний звіт склав довголітній Голова Кр. Др. Степан Ванчицький, згадуючи про смерть двох довголітніх Членів Т-ва, а саме проф. Вол. Чайківського, члена-основника та першого голови Т-ва Степана Несторовича, одного з найточніших та найбільш совісних членів Кружка. Память цих Членів ушанували присутні повстанням із місць.

Всіх Членів мав Кр. у звітовому році 143, з того числа 13 членів нових. Додатнє явище, що дуже мало є таких членів, котрі залягають з вплачуванням чл. вкладок. Є навіть такі члени, які мають заплачену чл. вкл. на кілька літ наперід, а один навіть по кінець 1946 р.

Кружок провадив свою діяльність в освітнім, виховнім та організаційнім напрямі.

Освітню діяльність провадив Кружок при помочі рефератів, курсів, нарад і бібліотек. Тема рефератів — це орґанізація дитячих садків і курсів, завдання та орґанізація Р. Ш. та вкінці значіння дрібної ощадности, — рефератів було 9. Відчити про дрібну ощадність виголосили: Др. Ст. Ванчицький, Мр. Вол. Кліш, Мр. Яр. Самотовка та студ. В. Бровар. Уладжено одну ширшу районову нараду в Бонарівці, в присутності понад 200 осіб, рівнож і з дооколичних сіл, під проводом Голови Кружка Д-ра Ст. Ванчицького з рефератами про орґанізацію та завдання Р. Ш. і дитячих садків. Уладжено конференцію для провідниць дитячих садків, окремо тижневий курс для цих провідниць, що відготовив їх практично й теоретично, як належно вести дитячі садки. Покінчено курс для неграмотніх у Сяноці. Курс той покінчило 8 курсанток, які навчилися читати й писати.

За заходами Кружка, виголосив Др. Метельський, як відпор. Гол. Упр. зі Львова, реферат на тему „Про вибір звання", який згромадив велике число слухачів. Всіх прилюдних виступів з рамени Кр. було 33, при різних нагодах.

Кружок має 29 бібліотек, 25 бібліотек, це мандрівні, одна підручна наукова, одна шкільна, призначена для сяніцьких шкіл, одна театральна та одна для дитячих садків. У звітовому році закупив Кр. книжок за квоту 395 зол. 61 сот. — Кружок дістав багато книжок даром, а це від Видавництва „Русалка" у числі 95 кн., та других, за що складає всім щиру подяку.

Виховну діяльність провадив Кружок при помочі орґанізації та ведення дитячих садків, яких було 15 з 576 вписаними дітьми, та з 486 дітьми, що правильно ходили до садків. Вправді Кружок мав намір заложити 25 садків, одначе березівське староство видало дозвіл тільки на один садок, замісць на 9 садків. Згадати треба, що в минулому році було всіх одинадцять садків. Отже зрозуміння дит. садків вже є вповні серед нашого лемківського громадянства поширене.

Відносно орґанізаційної діяльности згадав Голова, що Кр. Р. Ш. у Сяноці крім того, що він є ще місцевим і Повітовим Кружком на чотири західні повіти льв. воєв. Кружкові підлягає крім місцевого Кружка ще 12 Кружків, з котрих 2 Кружки заложено у звітовому році, а саме у Явірнику та Варі. На оснування Кружка у Щавнім влада не згодилася. До активних Кружків належать: Кр. у Варі, Бонарівці, Костарівцях, Морохові (який у звітовому році закупив власну домівку), Завадці Рим. — До менше активних Кр. належать: Кр. у Звоїських, Чертежі, Явірнику, Туринську, Просіку та Мокрім. У менше активних Кружках дається відчувати дуже брак власної домівки.

Фінансовий стан каси Кружка має у приходах квоту 2.657 зол. 72 ґр., та в розходав квоту 2.656 зол. 12 ґр. — Готівка в Касі: 1 зол. 60 ґр. Кружок має ще на книжочці місц. Кред. кооп. „Сян" квоту 341 зол. 97 ґр. — Приходи Кр. — це 1% датки, в квоті понад 300 зол., односотиковий фонд дав 17 зол. 82 ґр. Рівнож велика позиція у приходах — це членські вкладки досить правильно вплачувані. Америка прислала на потреби Кружка квоту 75 долярів, за так велику жертву належиться Братам заокеанським велика подяка. Додатнє явище — це окремі жертви свідомих громадян на Р. Ш. з таких нагод, як весілля, хрестини і т. п. Це доказ популярности рідношкільної ідеї. Переведено збірку коляди й писанки в сяніцькому та березівському повіті. Коляда у сян. пов. дала квоту 544 зол. 22 ґр., писанка квоту 101 зол. 83 ґр., натомісць у бер. повіті коляда дала квоту 243 зол. 62 ґр., а писанка принесла квоту 51 зол. 59 ґр. Всю писанку та частину коляди вислано до Гол. Упр. на потреби Кружка, а саме на орґанізацію дитячих садків.

Кружок одержав письм 87, вислав 241, а Старшина Кр. відбула 8 засідань.

На цім Голова закінчив звіт із діяльности, а по оживленій дискусії над звітом на внесення Контр. Комісії уділено одноголосно уступаючій Старшині абсолюторію.

Головою Кружка вибрано знову дотеперішнього голову, Д-ра Степана Ванчицького, адвоката в Сяноці.

У кінцевій дискусії обговорювано справи над дальшою діяльністю Кружка, над орґанізуванням дальших Кружків, над оживленням діяльности деяких слабших Кружків. Вкінці висловлено побажання, щоб наші сяніцькі Члени брали масову участь у своїх річних загальних зборах Т-ва, до якого вони належать, щоб їм не було байдуже, що на цих зборах ухвалюється, але також, щоб і вони прийшли та дали не одну добру гадку відносно дальшої діяльности свого Кружка.

Л. Блакитний.

Дарунок ізза океану.

З нагоди десятиліття свого щасливого подружжя, наш громадянин у Чікаґо Павло Пельц, улаштував гостинну вечору своїм близьким приятелям обох сторін. Після смачної вечорі, громадянин Пельц подякував своїм гостям за щедрі дарунки й запросив їх до дальшої забави. З черги громадянин Теодозій Скірник промовив до гостей, бажаючи їм дальшого щастя й гарної долі та згадав про дитячий садок у рідному свому селі Вороблику Королів., у його освітньому змаганні до кращого завтра. Гості зрозуміли добру ціль і радо, по спроможности зложили свої щирі жертви на підмогу садкові.

По 1 долярові зложили: Павло Пельц, Теодозій Скірник, Лука Пельц, Панько Копчак, Петро Маховський, Юрко Галько; по 50 ам. центів: Пелягія Вархоляк, Юрко Копчак, Микола Копчак, Косма Драґан, Михайло Босак; по 25 ц.: Т. Маховський, Марія Маховська, Теодозія Стащишин, Анна Буряк, Катерина Гарві й Ф. Еґман. — Разом 10 ам. долярів.

Усім Жертводавцям щира подяка від малих вороблицьких діточок. — **Гість.**

Передплатники в Америці й Канаді

присилайте передплату на адресу „Наш Лемко", Львів, ул. Новий Світ, 22.

Роман Антонович. 11

Як говорив Бескид.

Коли збіралась встати, почула в замку ключ, що обертався двічі, а потім уривну розмову, здивування, посміх і знову кроки, що скоро віддалювались і стихали. А потім тихо стало.

Підвелась. І попрямувала туди, де чула скрегіт ключа в замку, там двері. Руки висунула навперед себе й за хвилин кілька дотикала пальцями деревляних дверей.

— Чи зачинили двері? Мабуть, що відчинили. І натиснула. Вони подались і крізь вузьку спочатку шпару ввігналось в пітьму світло.

Марька пристанула. Зикзаками протягалися думка з думкми й вона ще більш впустила світла у комірку і виглянула. Очі провадили крізь довгий коридор з кратованими вікнами. Пішла спокійно. І вийшла на ошклений рундучок й побачила ген на подвірі колясу в подвійному запрягу з „шімлів", а біля гурт конюхів, льокаїв й покоївок, а далі ще малу дружину, узброєного війська.

Усі очі звернені були туди. Це приїхала до графа Ерліхгофа баронівна Четвертинська. Не знала цього Марька. Вона спокійно йшла все далі з метою вирватись звідсіль. І городами, поза тини дісталася поза обору й частокіл у чисте поле, засіяне зеленим хлібом. Крізь ці поля ввійшла у ліс. І щойно в лісі віджила. Сосновий запах розширював їй груди й вона почула, що є на волі. Згадала дім, батьків і віддихнувши глибоко, поглянула на небосхил, на сонце й пустилась свобідніше у рідний хутір. Ідучи роздумувала:

— Чому Юрко не боронив, як Васька схопив її на поляні? Не чув її крику і благань. Він недалеко звідси був. Чому потім давав їй пропадати у дворі? Невже забув за неї? Юрко, що збив рудого Ваську за те, що той посмів гніздити тільки думку в своїй голові про неї. Той сам Юрко..

І Марьці стало жалко. Здавалось їй, що вона самітна... нікого вже не має. Навіть батьки не боронили.. Всі разом віддали її на поталу Васьки і двора..

Вже зашуміла по скелистих плитах швидка Яселка й на вид її у Марьчиному єстві, як вечірня повня, проснулася дитина. Мерщій стрибками у річці станула й руками розгортала воду та хлюпалась у ній. Потім змила обличчя й пригладила розвіяне волосся та пригадала, що час іти вже до батьків до хутора. Їм розказати, що витерпіла вчора й нині. Перебрила річку і берегом пішла.

На гумні хутора Сипків дрімала могила свіжа з хрестом яловим. Довкола згарища дотліли вже, а попелиця вигрівалася до сонця.

З очима впертими у стовп стояла при могилі Марька.

Стояла і довго не рухалась. Потім розгляну лась й зітхнула. Зубами призла губи..

— Нема вже в мене дому... — пролебеділа тихо. Перехрестилась мовчки, відвернулась і пішла навперед себе до Яселки. Пристанула над берегом й дивилась в стовп з тяжкою думкою на обличчі. З очей її не сходила могила посеред гумна. Глибоко садовилась на дні душі її.. глибоко...

Перебрила річку і пішла тихо навмання в ліси з картиною могили в очах і на душі. Разками чула шум смерік, що вдирався в її душу і втихав, щоб знову в ній заколотилось і виринала жовта могила, білий хрест яловий...

Шум смерік втихав для неї раз-у-раз і Марька для світа завмирала..

А смереки шуміли, шуміли. Розказували й гомоніли. Мали, небоги про що.

Марька йшла. І бачила могилу і могилу — й яловий хрест і хрест. А біля могили Юрка, що обняв її й голубив та розказував, що в тій могилі погребана несправедливість і кривда. Що скрізь по горах уже говорить свята правда й вона йде та голосну свою пісню вже співає. Ні, ні, в могилі тій не спочивають няньо й мама. Там несправедливість всуміш з рабством і терпеливістю лягли..

Смеркало. А Марька далі йшла й бачила свою могилу... І був при ній Юрко і з ним ішла в країну, де вже давно не чув ніхто про кривду і несправедливість.

Минула ніч, а Марька йшла. А ранком, коли вже впали роси й сонце забагрило обрій, вона стояла на Великому Ділі й дизилась у низ у мряки, що підносились, щоб їх сонце проковтнуло.

Зпід мряк дивилося Високе Місто.*)

Місто?... Високе місто... мокрі дахи від рос блистять..

Ні, ні!.. Там ще гуляє кривда, там ще могили не копали, щоб кривду попребати Марька закрила очі й відвернулась. Побігла по поляні, а на краю поляни пристанула. Як глянула, то сонце у долині ковтало вже ранні мряки, а в низу блистіло примоклими ще стріхами друге місто.

..Романове село..**)

І княжий замок блистів золотом до сонця. Замок князя Романа, що приїздив туди, як лови були в бескидських зборах. Колись і там несправедливости не було... Тепер?..

І Марька відвернулась. На княжім замку князя вже не було. Там сидів пан..

І бігла навмання навперед себе. Лісом аж сонце підкотилося високо. Потім ненароком надибала стежину биту і вийшла з ліса на поляну.

— Гей, дівча кадиль ідеш?

Почула та пристанула. Прочуняла від чаду дум і немов твереза вже розглянулась. Стояла на поляні, що зависла на узбіччі. В долині бачила хатки з соломяними кришами.. село над річкою розсілось... А за хвилину перед собою трьох пастухів у соломяних капелюхах та катанках. Ішли до неї.

— Люди... Давно не бачила людей... своїх... Вони у керпцях, а один босий.. свої ті люди. А поза ними на поляні перехилися під лісом стара колиба й ватра димовим рядном вкривала добрий шмат поляни. А ген у самому кутку поляни отару овечок собаки пильнували.

— Здалека ти, дівча? Бо не зо Синева ти правда?

— Що? Ні, не зо Синева...

Почувши живі людські слова Марька тверезіла. Отрясалася з чаду чорного настрою й оживала. Нагадувала... двір і втеча, а потім пожарище й могила на гумні. А потім ставало мрячно в її думках. Не памятала, що було потім. Тепер зрозуміла і чула, що перед нею виринуло те, що осяяне було золотом сонця, те що любила: гірську зелень і вдоволені, розсміяні обличчя... свої.. Бо як відійшла від могили на гумні — не чула цього.. Це разом все потягало її за собою, обмотувало собою і казало признавати, що на світі красно. І Марька повірила у це.

Далі буде.

---

*) **Високе Місто** — давніша назва Яслиськ.

) **Романове село — сьогоднішний Риманів.

Юліян Тарнович.

Історичний словник Лемківщини.

Тарнавка, українське село над потічком Тарнавчиком, що вливається з лівого боку до Вислока, з українською греко-католицькою церквою Покрови Пресвятої Богородиці, збудованою в 1860 році; віддалене 15 км. від Риманова, 28 км. від Сянока, 14 км. від залізниці в Боську. (Окремо: Над руслом Вислока).

Теребча, українське село, з українською греко-католицькою церквою Успення Пресвятої Богородиці, побудованою в 1807 році, поселене в XV. сторіччі; віддалене 3 км. від Сянока, побудоване на узгірях по лівій стороні Сяну. (Література: Ф. Коковський: Східними межами Лемківщини, Львів 1937 р.).

Терстяна, українське, дочірне, віддалене 6 км. село від своєї парохії в Тилявій.

Тирява Сільна, українське село, над річкою Тирявкою, з українською греко-католицькою церквою Собора святого Іоана Хрестителя, збудованою в 1837 році; віддалене 15 км. від Сянока, 3 км від Мриголоду. (Дуже цінна праця професора Івана Филипчака п. н. „Нарис історії Тиряви Сільної". Відбитка з записок Наук. Тов. ім. Шевченка т. 154, Львів 1937, стор. 1—28).

Тихая, українське село, з українською греко-католицькою церквою святого Отця Миколая, збудованою в 1790 році; віддалене 24 км. від Дуклі, 3 км. від Крампної; поселене в XV. сторіччі.

Токарня, українське село, з українською греко-католицькою церквою Успення Пресвятої Богородиці, збудованою в 1884 році; віддалене 3 км від Буківська, 18 км. від Сянока.

Угрин, українське дочірне, віддалене 3 км. село від парохії в Лабовій (гляди „Наш Лемко" рік V.).

Улюч, українське село, з українською греко-католицькою церквою Вознесення Господа Нашого Ісуса Христа, збудованою в 1510 році й церквою святого Отця Миколая, збудованою в 1925 році; віддалене 24 км. від Сянока. (Література: Ф. Коковський: Східними межами Лемківщини, Львів 1937 р., Вл. Кухарський: Санок і Саноцька земя в добє Пястув і Ягелльонув, Львів 1906).

Улянища, польська оселя біля Динова.

Устя Руське, українське село, з українською церквою Преподоб. Матері Параскевії, збудованою в 1786 році; віддалене 26 км. від Горлиць. (Населення Устя Руського памятає про славні подвиги збійників у Бескидах, які мали на т. зв. Збуївській Поляні в Устю свій осідок і різні сховки). Устя Руське поселене в XIV. сторіччі над річкою Ропою.

Фалійвка, златинізоване село коло Сянока, приналежне до української парохії в Юрівцях.

Фльоринка, українське село, з українською греко-католицькою церквою святого Архангела Михаїла, збудованою в 1875 році; віддалене 8 км. від Грибова, 29 км. від Н. Санча. (Гляди: „Наш Лемко" річник V.).

Фолюш (Клопітниця), українське дочірне, віддалене 2½ км. село від парохії у Цеклинській Волі, біля Змигороду. (Гл.: „Наш Лмко" ч. 20(68).

Фришток, містечко в Корснянській окрузі.

Футома, польська оселя, коло Динова (А. Г. З. XIII. 87.).

Ходорівка, мішаний присілок (1/4 км.) Бахіря коло Динова, в Березівській окрузі.

Цеклин, польська оселя біля Змигороду.

Церґова, дочірне село Тиляви (12 км.), майже передмістя Дуклі на правім березі річки Яселки; відоме вже в XIV. сторіччі (АГЗ VII 15).

Циганович і, польська оселя біля Ст. Санча.

Чарна, українське, дочірне, віддалене 3 км. село від парохії у Вижніх Брунарях, з українською церквою святого Великомученика Димитрія, збудованою в 1764 році; віддалене 18 км. від Грибова; поселене в XV. сторіччі.

Чачів, українське село, дочірне парохії Матієвої, біля Нового Санча.

Черемха, українське дочірне село парохії Липівця, з українською церквою Покрови Пресвятої Богородиці, збудованою в 1883 році; віддалене 30 км. від Риманова.

Черешнів, польське село біля Березова.

Чертеж, українське село, з українською греко-католицькою церквою Преображення Господа Нашого Ісуса Христа, збудованою в 1742 році; віддалене 5 км. від Сянока; поселене ще в княжих часах (початки 14 сторіччя): (з Чертежа родом бл. п. о. Степан Тарнович, о. Василь Антонич, о. Андрій Кіт, о. Василь Дяк).

Чертижне, українське дочірне, віддалене 14 км. село від парохії в Баниці, з українською церквою святого Архангела Михаїла, збудованою в 1791 році; біля Горлиць; поселене в XV. сторіччі.

Чирна, українське село, з українською греко-католицькою церквою св. Великомуч. Параскевії, збудованою в 1892 році; віддалене 22 км. від Грибова, 46 км. від Нового Санча, 5 км. від Сніт-ниці; поселене в XIV. сторіччі.

Чорна Вода, українське дочірне, віддалене 2½ км. село від своєї парохії в Явірках, біля Коростенка над Дунайцем; побудоване над потічком званим Чорна Вода.

Чорне, українське село, з українською греко-католицькою церквою святого Великомученика Димитрія, збудованою в 1789 році; віддалене 30 км. від Горлиць, 5 км. від Незнайової, 12 км. від Крампної.

Чорноріки (Чорна Ясениця), українське село, з українською церквою святого Великомуч. Димитрія, збудованою в 1921 році; віддалене 10 км. від Коросна, 3 км. від Корчини; відоме вже в XV. сторіччі (АГЗ XIV 801).

Шебні, польська оселя в Короснянщині.

Шимбарк, польська оселя в Горличчині.

Шклярі, українське село, з українською греко-католицькою церквою святого Отця Миколая, збудованою в 1894 році; віддалене 14 км. від Риманова, 4 км. від Яслиськ, 40 км. від Сянока; поселене в XV. сторіччі. (Зі Шклярів родом о. Степан Ядловський).

Шкляр ки, оселя біля Горлиць.

Шляхтова, українське село, з українською греко-католицькою церквою Покрови Пресвятої Богородиці, збудованою в 1903 році; віддалене 8 км. від Щавниці, 43 км. від Нового Санча; відоме вже в XIV. сторіччі.

Щавник, українське, дочірне, віддалене 2 км. село від парохії в Злоцькім, біля Мушини, з українською церквою святого Велкч. Димитрія, збудованою в 1841 році; (Гляди: „Наш Лемко" ч. 3 (51) 1936 р.).

Щепанцева (Щепанцева Воля), польська оселя записана в АГЗ III 72, як оселя, положена в „Руській землі, Сяніцькій окрузі".

У Бонарівці, біля Стрижева гостив недавно один французький громадянин. Він приїхав з Франції до Жизнева й довідавшися, що недалеко є українські села, приїхав нарочно побачити життя в українському селі. Зокрема він дуже цікавився нашим греко - католицьким обрядом, культурою, нашою зрілістю, освідомленням та економічно-господарським розвитком. Найбільше вподобав собі цей чужинець наш обряд і вертав з Бонарівки захоплений високою сільською культурою. Скорше він не вірив, що українське село могло так гарно зорґанізувати своє життя в культурно-розвоєвих рямцях, опертих на кличі „Свій до свого й по своє“.

І дійсно гордимося такою зрілістю, що її бачимо в Бонарівці; одночасно віримо, що Бонарівка стане цим цілющим жемчугом, який поведе до кращого життя другі українські села на Лемківщині. У Бонарівці завівся вже від довшого часу гарний звичай, переводити добровільні збірки на весіллях, хрестинах і других нагодах на будову нашої церкви й інші добродійні цілі. У самому місяці листопаді, на 4-ох весіллях і 4-ох хрестинах зложили весільні гості, свати й куми, а також при привітальних брамах, які зробили Луговички й Луговики парі „молодих“, членам „Лугу“, на будову нової церкви 48.89 злотих, на пресовий фонд „Вістям з Лугу“ 8 зл., на Українських Студентів з Лемківщини 3.60 зл., на Українських Інвалідів 34.71 зл., окремо кооператива „Згода“ зложила на різні добродійні цілі 64.71 зл. так, що загально, тільки в одному місяці, зложили свідомі Громадяни Бонарівки 125 зл. на різні добродійні цілі.

У місточку Стрижеві помер недавно один реставратор, Ваць. Він був Українець з армії Петлюри. Та за його життя ніхто з міщухів не знав, хто такий Ваць; щойно перед своєю смертю зажадав він, щоб попросили йому українського священика, який його поховає та, щоб український хор співав на його похоронах. Похоронні обряди відбулися в костелі, після грекокатолицького обряду; участь у них брали українські священики з Бонарівки, Опарівки та Близянки.

До села Согорова Долішнього загостив у листопаді Амат. Гурток кружка „Рідної Школи“ з Костарівець з виставою „Сватання на Гончарівці“. Саля була виповнена односельчанами; прибули старші господарі, господині, дівчата і хлопці, щоб побачити своєрідну виставу. На виставі були гості з Попелів, Теребчі й Горішнього Согорова. Вистава випала дуже гарно. Тому Громадяни Согорова Долішнього щиро дякують Братам з Костаривець за їх гостину та просять ще приїхати.

А добре буде, як согорівські дівчата і хлопці також заснують у себе кружок „Рідної Школи“, при ньому Амат. Гурток, вивчаться гарну виставу та поїдуть віддати довг вдячности своїм Братам у Костарівці. Так працюють наші культурні села, які стоять на сторожі чести Українськоого Народу.

——o——

ЗЕМНІ СКАРБИ ЛЕМКІВЩИНИ.

Вугілля та залізо у Мшаній коросняньского повіту.

Про Мшану була вже згадка на сторінках нашого часопису. Читали ми вже про комасацію у Мшаній, про карну розправу в звязку з комасацією, яка відбулася на виїздній сесії ясельського окр. Суду в Коросні, на якій то розправі обвинуваченых боронив посол і адвокат др. Степан Витвицький, дальше читали ми про мшанські гаразди та про мшанське православя. А варта Мшаною заінтересуватися, та ж це одно зі свідоміших і поступових сіл.

Недавно розійшлася поголоска, що у Мшаній викрили зложжя вугілля, залізної руди та крейди.

Дійсно є там і вугілля, є залізна руда та поклади крейди.

Поклади камінного вугілля вправді не дуже грубі, бо на яких 40 цм. завгрубшки, находяться майже на поверхні, здовж потічка званого **Вандове.** Вугілля звідти можна навіть руками добути. Можливо, що під землею буде і грубша верства вугілля, будуть там дальші поклади, як рівнож може і в інших місцях є ті самі поклади, одначе досі цего ще не прослідженo. Досить, що вуголь чорний, лискучий та подабає зовсім на „горішньошлеський“ (!). Рівнож і поклади залізної руди находяться в різних місцях. Ґрунти, на яких натраплено на руду зовуться „Руда“ ,видно, що вже десь і давніше відси руду добували), дальше „Котянка“ зв. також „Підруддя“, яке тягнеться від івельського мосту (село Івля) аж до самого села. Руда є також і на нивах зв. „Під ставом“ ни нижнім кінці села. Руда та находиться або на верха, або також під землею. Рівнож є місця, де находиться червона земля чи пак залізна. До яких відмін руди належить ця мшанська руда — це ще не знати, мусить це виказати допервa аналіза тих мінералів, значиться треба устійнити, який відсоток заліза находиться у тій руді. Від аналізи рівнож залежить, чи продукція залізної руди й вугілля виплатиться.

Кромі вище згаданих мінералів натраплено там також на поклади крейди.

Згадати годиться, що так поклади вугілля як і залізної руди находяться на селянських ґрунтах.

Варт, щоб цею справою зацікавилися та занялися відповідні наші економічні чинники та докладно прослідили, чи Мшанці скористають зі своїх підземних скарбів, чи надмір робочих рук знайде працю коло своїх скарбів замісць їхати до Америки, та чи вкінці стануть наші Мшанці вкоротці багатіями. Поживемо, побачимо.

КУПУЙТЕ ДЕШЕВІ КАЛЄНДАРЦІ „ВІДРОДЖЕННЯ“ НА 1938 РІК!

Чи Ви вже маєте кишеневий ілюстрований календарець **„Відродження“** на 1938 рік з 12 світлинами в тексті на 32 сторінки? Ціна **тільки 10 ґр.** Для кольпортерів 20% провізії. Замовляйте ґуртом до кольпортажі й купуйте поодиноко, а причинетеся до поширення тверезої ідеї! Ґрошi шліть наперед до Т-ва „Відродження“ (Львів, Чарнецького 26), ПКО 154.586, розрахунковий переказ 77.

КОЖНИЙ ВЖЕ ЗНАЄ, що
найкращим дитячим, національним часописом є

„ДЗВІНОЧОК“

Це вчитель, приятель і товариш українських дітей. Гарно ілюстрована книжечка „Дзвіночок“ вміщує щомісяця цікаві оповідання, казочки, байки, вірші, сценки, загадки, шаради, ребусики, пісні з нотами і т. д. — Чи Твоя сестричка, братчик має „Дзвіночок“? — Кошт малий, бо всего 2 зл. виносить річна передплата. (Поодиноке число 20 ґр.)

„Дзвіночок“, Львів, Косцюшка 1 а

Посвячення домівки

Українського Народнього Дому у Красній на Лемківщині.

Тверда постанова свідомих односельчан села Красна, котрі перебувають в Америці, вкінці вже у великій мірі зреалізована. Величавий одноповерховий будинок вже пишається побіч рівнож гарної та величавої мурованої церкви. Вправді не зовсім ще він викінчений, але часинно, то зн. викінчена є частина лівого крила партеру, котра складається з двох просторих, гарно розмальованих кімнат, з воликими вікнами, враз із притикаючим до тих саль, коритарем. І саме в дні празника Св. Архангела Михаїла (21. листопада 1937. р.) відбулося урочисте посвячення викінчених домівок.

По урочистій празничній Службі Божій відбулося посвячення, яке довершив короснянський декан та парох Бонарівки о. Іван Клюфас у товаристві місцевого сотрудника й містоголови Українського Народнього Дому о. Білевича та о. Костишина з Чорнорік, у присутності голови Т-ва Український Нар. Дім, Дра Юліяна Налисника, адвоката з Дуклі та уроженця Красної, як рівнож у присутності інтеліґенції й великого числа свідомих громадян.

По акті посвячення о. декан І. Клюфас у щирих словах пояснив, яке значіння має оця видвигнена будівля для культурного розвитку та піднесення села. Він висловив теж належну подяку односельчанам в Америці, які не жаліють ані труду, ані гроша над реалізацією свого наміру, щоб у своєму рідному селі збудувати Дім, який має стати джерелом культури, освіти та економічного піднесення села. На знак подяки, яку відчувають Красняни до своїх Братів за Океаном — відспівали на їх честь Многолітствіє, та в честь всіх тих, що стільки вже труду доложили при тій так гарній і величавій будівлі. З Бонарівки склав привіт голова Читальні „Просвіта" В. Качмарський.

У викінчених салях Українського Нар. Дому знайдуть тепер приміщення Т-во Український Нар. Дім як рівнож і друге Т-во „Сільський Господар", який має вже тепер около 70 членів.

Своя простора домівка, зимові вечорі та праця свідомих одиниць дають запоруку, що Красна піде слідом своєї сусідки Бонарівки та стане рівнож окрасою наших західніх окраїн, стане також осередком, з якого свідомість буде далеко розганяти та відганяти кацапський дурман, що як та гидка мряка находить на Красну під цю пору з Коросна та Вороблика.

Л. Блакитний.

——o——

ПОДЯКА.

Виділ читальні „Просвіти" в Тиряві Волоській складає щиру та сердечну подяку Братам Землякам у Шікаґо Ілл. П. А. за дворазову грошеву допомогу, прислану в 1936—1937. р. на віднову української католицької церкви та потреби чит. „Просвіти" в Тиряві Волоській. Жертви зложили:

Підґурник Іван 5 дол., по 2 дол. зложили: Гусейко Осип, Андрусечко Кость, Білас Розалія, Скірка Франко, Михолко Григорій; по 1 дол. зложили: о. Ковальчик парох Української Провославної Церкви в Борнсайд, Іванцьо Мик, Черепаняк Й., Михолко Гр., Верхолик М., Гнат М., Др. М. Сіменович, Др. П. Канчір, Томашівська М., Харовський Й, Цьвань Мик., Васько Й., Пудик М., Джуґан Андр., Чупільський Мартин. Карлсон Роз., Бобик Ол., Дрега Ів., Гусейко Роз., Бурдяк Кат., Макарій А., Сталений Мих., Капуста Марко, Зелінка Ст., Сікора Ів., Ондзікевич Н., Запухляк Мик., Спвак Вас., Нісевич Ів., Сокул Людв., Мельник Й., Подлєцький Мик., Небор Ю., Дзюрдзевич Ст., Нісевич Й., Корнафель Т., Жеребняк Ів., Гінко Ів., Коциловський М., ½ дол. Демкович Ів. 1 дол., Парада Ів., Демкович Й., Литвин Матвій. Бурдяк Мих., Лисуля Вол.; по ½ дол. зложили: Скочинець Й., Ганьківський А., Угрин Й., Ковальчик Й., Щурко Й., Білью М., Коциловський Мих. і Джуґан Катерина. Разом 64 ам. дол.

Всім вище згаданим Жертводавцям засилаємо щире українське „Спаси Біг" та бажаємо всего найліпшого, як рівнож поручаємо себе і дальшій памяті. Зокрема засилаємо щиру подяку нашим Братам а то: Гусейко Осипові, Скірка Франкові, Гнатові Михайлові та Іванцьовій Миколаєві за переведення цих збірок. **Виділ чит. „Просвіти в Тиряві**

Іванечко Мих. голова. **Чупільський Мих.** секретар.

Честь людям, чи Богові?

Як виховують наших дітей у школі.

Панько Горішний зупинився край дороги і стояв як вкопаний. Спустив голову вдолину, а великим пальцем штуркав себе до чола та все сам до себе:

— Гм!... Що то таке може бути? Чи то я здурів? Чи то люди подуріли? І що то робиться? І як то буде?

Аж надійшов дорогою Семко Пригата тай питає:

А що Ви, Паньку? Забули що, чи загубили?

Панько глипнув на Семка і мовчав. По хвилі каже:

— Я вже сам не знаю! Я вже нині й розум загубив!

— Та що таке, Паньку? З міста вертаєте?

— Або я знаю, звідки я йду, куди я йду? Тепер цілий світ догори ногами ходить!

— Та що таке сталося? Кажіть, Паньку, ясно!

— Аво, що! Іду дорогою, аж вертає зо школи якийсь малий школяр, здається чи не Грицько тої Євки Лолушкової зза греблі. Подивилося на мене, піднесло рученя коло вуха і каже до мене: „Чесць!" Як вчув я це, тай став як дурний. Ну, ну, ну! Чи чували Ви таке? Таке мале, може щойно зачало до школи ходити, і каже до мене старого „чесць". Чи я його „колеґа", чи як? Та яку „чесць" може мати такий шкраб? Та воно кпить собі з мене! Бо що я можу йому відповісти на те, як він каже до мене „чесць". Випадало би й мені піднести долонню до вуха і цьому малому шкрабові теж сказати „чесць". Ну, й видите, що нині діється на світі? І що це дальше буде? Таж нині і так уже мале не шанує старшого. А за якийсь час хіба дорогою не дасть перейти! Ну, і що Ви скажете на те?

— Ха, ха, ха! — засміявся Семко, і каже: „Та бо, бачите, Паньку, нині по школах уже не хочуть учити „Слава Ісусу Христу!" Нині дитина й до учителя салютує, і каже „чесць". Бо так по деяких школах учать! Колись ми свого вчителя шанували, слухали, а тепер усе помішалося, ніби „колеґи" собі. Колись школяр шапку скинув, сказав „Слава Ісусу Христу!", а тепер він сміється зо всіх. Туцне ногою, махне рукою, і маєш „чесць". А які ці підростки бувають тепер зухвалі! Нині син до батька, донька до мами, скачуть до очей, як оси. А як відказати вміють! Ой, біда нині на світі, як люди за Бога забувають.

— Алеж там священик якоїсь релігії вчить! Як це, щоб дитина не знала, як перейти коло старшого?

— Ей, Паньку, що казати? Що там священик може навчити, як він прийде до школи раз на тиждень на одну годину? Це таки треба самому вчити дітей християнського життя. Треба їм книжечок релігійних купувати, молитви питати, поучувати, наказувати, до церкви висилати, бо інакше буде біда!

— А то, а то! Чого то чоловік дочекався!

— Ей, Паньку, так воно скрізь по світі нині буває. Тепер кожний нарід по свому витається. В Італії підносять руку перед себе, в Німеччині кричать „Гайль Гітлер", большевики затискають кулак до неба, а все, щоби без Бога, проти Бога. Тай зате нема нині добра між народом. Аж як люди схаменуться, і знову навернуться до Бога, тоді може поліпшиться доля народів.

— А не знати, як тепер дівчат чи жінок учать поздоровляти?

— Так само, Паньку! Тепер нема жінок! Тепер усе войско! Всьо салютує, всьо руку догори і бє у запятки.

— А хто буде дітей учити, виховувати?

— Ой, чи Ви не знаєте, яке нині по деяких околицях буває жіноцтво, і як з дітьми обходяться? Чиста Содома-Гомора! Ще Господь дуже милосердний, коли стільки терпить.

Тому треба нам у першу чергу вчити наших дітей, щоб уміли віддавати честь Ісусові Христові, а тоді буде й між людьми честь. Бувайте здорові, Паньку! Слава Ісусу Христу!

— Слава на віки Богу! — відказав Панько і потяг до дому, роздумуючи по дорозі. — („Правда" ч. 41).

Поможіть докінчити.

До Американських та Краєвих прихильників Лемківщини сердечне прохання!

Як уже була про це згадка в краєвих українських часописах, село Красна, короснянського повіту на Лемківщині, здвигнуло величавий одноповерховий будинок „Українського Народнього Дому“, в якому крім театральної салі на 500 осіб знайдуть приміщення різні місцеві культурно-освітні та економічні установи.

Продовж біжучого року викінчено дві кімнати, а посвячення тих кімнат відбулося саме в дні св. Михайла. — Того посвячення довершив о. Клюфас, короснянський декан в товаристві місцевого сотрудника о. Білевича, о. Костишина з Чорнорік і в присутності кількох соток місцевих парохіян.

По доконанім посвяченні о. декан, у коротких словах вказав зібраним на вагу довершеного діла та на значіння, яке буде мати для села й околиці така величава будівля. — Опісля голова читальні „Просвіти“ в Бонарівці, В. Качмарський, склав привіт у сердечніх словах присутнім від численних наших товариств сусіднього нашого Ліскова, яким саме є село Бонарівка.

Справа будови того дому тягнеться вже від кількох літ. — Ще в році 1931. засновано в селі статутове товариство „Український Народній Дім“, а цілею того товариства має бути стремління до освітнього, культурного та економічного двигнення населення української народности забутого дотепер села Красна та збаламученої москвофільською дурійкою околиці. — Затвердження самого статута прийшло скоро, одначе затвердження пляну будови протягалося кілька літ. — Всетаки остаточно минувшого року розпочато намірену будову того величавого одноповерхового будинку й будинок витягнено під дах та вкрито бляхою. — Діла того довершено виключно жертвами свідомих односельчан, які живуть в Америці, та які на ту ціль не щадять пожертв. — Край до того часу дав дуже мало. — Всі дотеперішні краєві пожертви на ту ціль не перевищають суми 500 зол.

Викінчення цієї національної твердині є доконче потрібне й то негайне, та ще тим більше, що наші доморослі вороги не сплять. — Ось дня 8. листопада б .р. недобитки околичної інтеліґенції москвофільської та ще декількох русских кооператорів зі Львова зїхались до села Красна, казали солтисови громади скликати збори та заложили читальню ім. Качковського.

Ціль тої роботи очевидна, а саме внести в село роздор, допровадити до непорозумінь в родинах, перешкодити в довершенні наміреної роботи, а головно загальмувати приспішення викінчення будови тої домівки.

Одинока наша й дальше надія на наших односельчан, що перебувають в Америці. Зокрема звертаємося також до краєвого громадянства з горячим проханням, допомогти нам негайно грошевими пожертвами в цьому так важному ділі. Хай кожний, що йому лежить на серці двигнення з занепаду нашої загроженої та баламученої до тепер Лемківщини, доложить свою цеголку до будови нашого Народнього Дому, а імена всіх жертводавців запишуться золотими буквами не тільки в памятковій книзі, але й у вдячних серцях теперішнього населення та грядущих поколінь наших західних окраїн.

Складаючи щиру подяку всім дотеперішнім Жертводавцям, просимо дальші жертви слати на адресу нашого скарбника Михайла Цепка, в Красній, почта Венґлювка коло Кросна.

Заразом просимо надрукувати цю нашу відозву всі наші краєві та американські часописи.

За Товариство „Український Народний Дім“ в Красній:

Др. Юліян Налисник, Голова Тов-а.

Виказ ч. III. пожертв на будову Українського Народнього Дому в Красній:

Др. Олександер Малецький, суддя в Кракові пораз другий 50 зл., Др. Володимир Константинович, адвокат в Буківську 3 зл., Др. Володимир Мурович, адвокат в Яблонові 2 зл., О. Володимир Худик з Волі Нижньої 2 зл., О. Михайло Жеплинський зі Завадки Риманівської 4 зл., О. Микола Головач, катехит з Боська 3 зл., Др. Кость Паньківський, адвокат у Львові 5 зл. — Разом 68 зл.

За Український Народній Дім в Красній:
Др. Юліян Налисник, Голова.

Вирівнюйте передплату та присилайте належитість за книжки!

Ст. Вархоляк.

Фалечна жена.

Чи українській жінці на Лемківщині треба освіти й чому?

— Тедось! чуєш? Тедось!

— Чого верещиш?

— Як я вертав з церкви, задержав мене наш учитель і питався, чому наша Параня так рідко ходить до школи, а Максимові бракує багато карток у книжках. Треба якось...

— Замкни ґембу, нич не треба! З Максима професор не буде, а Параня має пасти гусята на вигоні, й як підросте, то й так за пана не піде, а хлопу за жену вистарчить і без науки.

— Ей Тедось, Тедось, ти повинна мати Бога в серцю й розум у голові. Нині такий світ, що темному ніт що робити. Або і в нас; хата пообдирана, господарка під псом, дітей не пильнуєш, їсти зварити не вмієш, в хаті тебе мало видати, бо вічно по сусідках за пльотками...

— Тра-а-х! — останні слова приглушили немилосерно заперті двері й Тедоська помандрувала до куми Дмитрихи, пожалітися на свою „скаранну годину“ з таким чоловіком.

*

— Тедось!

— Чого знов?

— Наш Максим ніччю вибив у читальні вікно та збив лямпу по пяному й я буду мусів...

— Нич не будеш мусів, хлопець мав рацію, що не дав собі читальнякам у кашу наплюти, а твоя нога теж не повинна більше до читальні ступити, коли вони такі мудрі й хочуть на тебе кару накладати.

— Та то ще не кінець на тім. Говорили мені в читальні, що й наша Параня приносить нам ганьбу на старші роки. Вчора на музиці...

— А хороба би їх ясна забрала! То дівчині на музики не вільно ходити? Засє кому до моїх дітей.

Я свої діти не по то вигодувала, щоб від людей ховалися й кождий їм кілки на головах тесати хотів, я...

— Алеж Тедось, ти не розумієш... — грим! — Горщик з печі через руку Тедоськи помандрував у чоло Гриця.

*

Це тільки два винятки із багатопримірного лемківського життя, села.

Кого тут обвинувачити? Жінку? Чому? Чоловік здебільша гостем у хаті, жінка тримає три вугла хати, а чоловік щойно четверте.

Жінка змалку піклується кожною дитиною й має змогу вщіпити дитині те, що сама вміє. Свідома жінка може не тільки своєму чоловікові прилагодити смачну, здорову й дешеву страву та гарну обстановку кімнати, але як мати зуміє вполїти в душу дитини любов до Бога, історії рідного народа, дати дитині перші вказівки співжиття з другими, навчити пошану старших, батьків, дорогоцінностей свойого народа і т. д. і т. д:

Поле до попису жінки, як бачимо широке. Якже ж жінка зможе те все дати, скоро вона сама буде темна як ніч?

На жаль, на Лемківщині серед жіноцтва панує переважно, як не вороже, то в кожному разі байдуже відношення до книжки, газети, до науки.

Треба тому змобілізувати всі сили, переломити жіночу нехіть до освіти й дати жінці на Лемківщині в руки добру книжку та газету.

Скільки нещасних подруж, скільки ріжних нещасть можна уникнути, скільки менше кандидатів на злочинців буде, якщо дамо жінці змогу набути освіту, щоб вона сама вміла переказати цю освіту виховуваному нею молодому поколінні.

Відповідаючи безпосередньо на запит, кличемо: так! Українській жінці на Лемківщині треба освіти, хочби просто тому, щоб нам усім не стати полем, на якому всякі темні сили відбуватимуть свої герці!...

ПЕРШЕ СВЯТО В ЧЕСТЬ МИТР. Й. СЕМБРАТОВИЧА В КРАКОВІ.

На поклик Головної Ради „Відродження“, влаштовувати в цьому році Свята „Відродження“ з нагоди 55-ліття митр. Й. Сембратовича, Великого Подвижника відродженецького руху, — відгукнулася — як перша — карна філія „Відродження“ в Кракові, яка влаштувала за взором Централі (що відбула таке Свято у Львові 23. V. ц. р. на площі „Сокола-Батька) дуже гарне Свято в честь митр. Й. Сембратовича зі ширшою програмою, при співучасті всіх краківських українських установ. Плян виготовив міжорганізаційний Комітет, що видав теж перед Святом відозву до всіх громадян Кракова.

Свято відбулося 24. жовтня ц.р.

Академію закінчено національним гимном.

Академія відбулась у салі „Просвіти“. В цій же салі влаштовано рівночасно мистецьку виставку відродженецьких образів і видань Централі.

Академія й виставка були влаштовані справді по мистецьки та полишили найкраще враження. Найкращий доказ, що після Академії вписалось дуже багато нових членів до „Відродження“, а саме Т-во зискало в усього громадянства дуже глибоку симпатію та популярність.

Краків дав дуже гарний приклад. Таке саме Свято влаштує Філія „Відродження“ в Снятині в грудні й ін. Саме Краків, Снятин і ще кілька Кружків ведуть найбільш плянову інтензивну відродженецьку працю, влаштовуючи через цілий рік реферати, виклади й постійні сходини членів.

Треба радіти, що праця Т-ва „Відродження“ тепер оживає й підноситься до більш постійного й життєздатного руху, бо це є запорука, що тверезий дух запанує в цілому народі й він спрямує всі свої сили на шлях піднесення національної культури, сили тіла й духа — передумови нашого кращого завтра.

ЛЬВІВСЬКА БІБЛІОТЕКА ІІз АН УРСР Ж-1931 П

Чи Ви пробували вже
„ПРАЖІНЬ“
Якщо ні
то купіть сейчас і спробуйте, бо це дуже смачна і здорова кава для дітей і для старших!
Вирабляє кооп. фабрика домішок до кави
„Суспільний Промисл“
Львів — Богданівка ч. 30.

Іван Данилик.

ОСІННЄ.

Я знову нині виходив
На стежку ту, що серед нив
Май — літа виглядати;
Розсіять в скибах думи ті,
Що томлять душу в самоті,
В чорнозем їх сховати —
я йшов.
Крик ворона там десь конав,
Як спів пастушки залунав
Тупим жалем розлуки:
„Вернись-вернися, милий мій,
Люби, кохай і — без надій,
Втни тузі ноги, руки“ —
і втих.
А вітер всміх, загоготів
Осінім гулом й полетів
По чорних перелогах;
Вороння в гай безлистий гнав,
Горбаті верби підмовляв
Шуміти при дорогах —
сумно.
Далека путь вам журавлі,
Ключем, що тягнетесь в імлі,
Не жаль вам весни-літа?
А юних днів, а рідних піль?
Їх сціпить вскорі заметіль,
А ви — на краю світа:
„кру-кру“.
З узгайя лине жовтий шум
Імлистий біль, мертвецький глум
І ввечорі і вранці;
Слізми росить туманна даль
І плаче, хлипа туга, жаль
По Веснонці-коханці —
більно.

Церковні брокати, борти, френдзлі, панаму і нитки Д. М. С. до вишивання фелонів і фан, готові фелони, фани, павуки, хрести, чаші, дзвони, прапори для Товариств і відзнаки, євангелія і прочі церковні книги, образи і образці, світло і кадило
купуйте й замовляйте в українській кооперативі
„ДОСТАВА“
у Львові, Ринок 43/I.
і в її склепах: у Львові, Руська ч. 20. в Перемишлі, вул. Косцюшка ч. 5.

Проти РОЖИЦІ безрог треба щепити безроги сировицею і щіплиною.
Шурі нищить РАТИНА.
Пільні миши нищить МИШИНА.
„СЕРОВАК“
Сп. з О. В.
Львів, вул. Сенаторська ч. 5.
Тел. 201-07.
Перепроваджує відщурення. На бажання інформації.

„Народна Торговля“
в Сяноці
поручає
членам, кооперативам і приватним купцям споживчі й кольоніяльні товари, насіння господарських рослин і трав.

ЗАМІТКА.

З цим числом шлемо нашим Передплатникам як безплатний додаток стінні календарі Рідної Школи на 1938 рік і поштові складанки на пересилку дару Рідній Школі

Адміністрація Нашого Лемка.

І найменшими ощадностями
в ПРОМ-БАНКУ
Львів, ул. Ґродзіцьких 1. п. II.
розбудовуйте рідний промисл.

Нові книжки.

Орій Орест: ПІД ЛЬВОВОМ ПЛУГ ВІДПОЧИВАВ (історична повість). Українська Культурна Скарбниця, ч. 11—12. Вид. „Батьківщини“, Львів, 1937.

Ол. Бабій: ОСТАННЯ ОФІРА ЦІСАРЕВІ, (поема). Вид.: як вище, стор. 32.

УЧИТЕЛЬСЬКИЙ КАЛЄНДАР НА 1938 Р. Львів, 1938. Накл. „Взаїмної Помочі Українського Вчительства“.

В. Будзиновський: КОЗАК ШУБА, історичне оповідання. Вид. Дешевої Української Бібліотеки, Львів, Бляхарська 8/II., стор. 78, ціна 80 гр.

Не вільно нам забувати, що всілякі ЦУКОРКИ ШОКОЛЯДИ и СОЛОДКЕ ПЕЧИВО
купуємо тільки з правдиво української фабрики
„ФОРТУНА НОВА“

ЛИСТУВАННЯ.

Вп. Магдалина Бобер у Боську: одержала від А. Бобер з Канади 1 доляр на Дзвіночок. Привіт.

Вп. Денис Степяк: ми не одержали від Вас ніякого допису. Гаразд.

Вп. В. Качмарський: по кінець ц. р. не маєте залеглостей. Привіт.

Вп. Т. Єдинак: щиро дякуємо за память. Поздоровлення.

Вп. Роман Кишакевич: На днях був хор Котка у Львові та нам сказали, що вони не одержали дозволу. Дуже Всіх перепрошують. Гаразд.

Вп. Павло Подубинський: реклям. числа вислали. Гаразд.

Вп. Михайло Цап З.: будемо Вам посилати з пресфонду. На вістки все ждемо. Гаразд.

Впр. о. П. Каламунецький: заплачено по кінець 1938 р. Щирий привіт.

Дописи, які ми одержали з Новосандеччини, використаємо..

Вп. М. Новіцький: Дзвіночок Любці піде. Братні поздоровлення.

ЦЕНТРОСОЮЗ
поручає
сільським господарствам солідні
машини
штучні погної
і всіляке сільсько-господарське приладдя

Видавець і відп. ред. Михайло Таранько З друкарні Вид. Спілки „Діло, Львів, Ринок 10. РЕДАГУЄ КОЛЕГІЯ.

ЛНБ им. В. Стефаника
ПРОВЕРЕНО-1987 г.

2.50
193